

T.C.
KARABÜK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI
YENİ TÜRK DİLİ BİLİM DALI

AHKÂM-I ŞUHÛR ÜZERİNDE
DİL BİLGİSİ ÇALIŞMASI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Olca ERDEM

Tez Danışmanı
Dr. Öğr. Üyesi Nimet KARA KÜTÜKÇÜ

Karabük
Nisan- 2019

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	2
TEZ ONAY SAYFASI.....	7
DOĞRULUK BEYANI	8
ÖN SÖZ	9
ÖZ.....	11
ABSTRACT.....	12
ARŞİV KAYIT BİLGİLERİ.....	13
ARCHIVE RECORD INFORMATION	14
KISALTMALAR	15
TRANSKRİPSİYON ALFABESİ	16
ARAŞTIRMANIN KONUSU	17
ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ	17
ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ.....	17
KAPSAM VE SINIRLILIKLAR	18
GİRİŞ	19
BİRİNCİ BÖLÜM	34
İNCELEME.....	34
1. YAZIM ÖZELLİKLERİ	34
1.1. ÜNLÜLERİN YAZILIŞI.....	34
1.1.1. <i>a</i> ünlüsünün yazılışı:	34
1.1.2. <i>e</i> Ünlüsünün Yazılışı:.....	35
1.1.3. <i>ı</i> Ünlüsünün Yazılışı:	35
1.1.5. <i>o</i> Ünlüsünün Yazılışı:.....	37
1.1.6. <i>ö</i> Ünlüsünün Yazılışı:.....	37
1.1.7. <i>u, ü</i> Ünlüsünün Yazılışı:	38
1.1.8. <i>ü</i> Ünlüsünün Yazılışı:	38
1.2. ÜNSÜZLERİN YAZILIŞI.....	39
1.2.1. <i>b, p</i> (پ, ب) Ünsüzlerinin Yazılışı:	39
1.2.2. <i>c, ç</i> (ج, چ) Ünsüzlerinin Yazılışı:.....	39
1.2.3. <i>g, k</i> (ك) Ünsüzlerinin Yazılışı:	40

1.2.4. η (ك) Ünsüzünün Yazılışı:	40
1.2.5. s ş (ص س) Ünsüzlerinin Yazılışı:	40
1.2.6. t t (ط ت) Ünsüzlerinin Yazılışı:	41
1.3. BAZI BİTİŞİK YAZIMLAR	41
1.4. ŞEDDELİ YAZIM	41
2. SES BİLGİSİ	42
2.1. ÜNLÜLER	42
2.1.1. Kök Hecede e, é, i	42
2.1.2. Ünlü Uzunlukları	43
2.1.3. Ünlü Uyumları	43
2.1.3.1. Kalınlık İncelik Uyumu	43
2.1.3.2. Düzlük-Yuvarlaklık (Dudak) Uyumu	44
2.1.3.2.1. Sözcük kök ve gövdelerinde düzlük-yuvarlaklık uyumu	44
2.1.3.2.2. Eklerde Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu	45
2.1.3.2.2.1. I Sınıfı Ekler	45
2.1.3.2.2.2. U Sınıfı Ekler	46
2.1.3.2.2.3. I,U Sınıfı Ekler	48
2.1.4. Ünlü Değişimleri	50
2.1.4.1. Daralma	50
2.1.4.2. Yuvarlaklaşma	50
2.1.4.3. Düzleşme	50
2.1.4.4. İncelme	50
2.1.6. Ünlü Türemesi	52
2.1.7. Ünlü Birleşmesi	52
2.2. ÜNSÜZLER	52
2.2.1. Ünsüz Değişimleri	53
2.2.1.1. Söz Başı Ünsüzlerindeki Değişimler	53
2.2.1.1.1. b->v-	53
2.2.1.1.2. k- > g-	53
2.2.1.1.3. t->d-	54
2.2.1.2. Söz İçi ve Söz Sonu Ünsüzlerindeki Değişimler	55
2.2.1.2.1. -d->-y-	55

2.2.2. Sızıcılaşma	55
2.2.2.1. <i>-b->-v-</i>	55
2.2.2.2. <i>-k->-h-</i>	55
2.2.3. Ötümlüleşme.....	56
2.2.3.1. Birincil Uzun Ünlüler Sebebiyle Ötümlüleşme	56
2.2.3.2. İki Ünlü Arasında Ötümlüleşme	56
2.2.4. Ünsüz Düşmesi	56
2.2.4.1. <i>b->Ø</i>	57
2.2.4.2. <i>-ğ/-g>Ø</i>	57
2.2.4.3. <i>-l->Ø</i>	57
2.2.5. Ünsüz Türemesi.....	57
2.2.5.1. <i>n</i> Türemesi.....	57
2.2.5.2. <i>y</i> Türemesi	57
2.2.6. Ünsüz Uyumu	58
2.3. HECE DÜŞMESİ	59
3. BİÇİM BİLGİSİ.....	59
3.1. SÖZCÜK YAPIMI.....	59
3.1.1. İsimden İsim Yapma Ekleri.....	59
3.1.2. Fiilden İsim Yapma Ekleri.....	60
3.1.3. İsimden Fiil Yapma Ekleri.....	61
3.1.4. Fiilden Fiil Yapma Ekleri.....	61
3.2. SÖZCÜK TÜRLERİ.....	62
3.2.1. İsimler	62
3.2.1.1. İsim Çekimi	62
3.2.1.1.1. Çokluk Eki	62
3.2.1.1.2. İyelik Ekleri	62
3.2.1.1.3. Hâl Ekleri.....	63
3.2.2. Sıfatlar.....	64
3.2.2.1. Niteleme Sıfatları	64
3.2.2.2. Belirtme Sıfatları	65
3.2.2.2.1. İşaret Sıfatları.....	65
3.2.2.2.2. Sayı Sıfatları	65

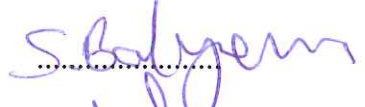

3.2.2.2.3. Belirsizlik Sıfatları	65
3.2.2.2.4. Soru Sıfatları.....	65
3.2.2.3. Sıfatlarda Derecelendirme	65
3.2.3. Zamirler	65
3.2.3.1. Kişi Zamirleri.....	65
3.2.3.2. İşaret Zamirleri	66
3.2.3.4. Soru Zamirleri	66
3.2.3.5. Belirsizlik Zamirleri	66
3.2.4. Zarflar	66
3.2.4.1. Zaman Zarfları	66
3.2.4.2. Yer-Yön Zarfları	66
3.2.4.3. Durum (Hâl) Zarfları	67
3.2.4.4. Azlık-Çokluk (Miktar) Zarfları	67
3.2.5. Edatlar	67
3.2.6. Bağlaçlar	68
3.2.7. Eylemler	68
3.2.7.1. Eylem Çekimi.....	68
3.2.7.1.1. Kişi Ekleri	68
3.2.7.1.2. Basit Çekimler	69
3.2.7.1.2.1. Bildirme Kipleri	69
3.2.7.1.2.2. Tasarlama Kipleri.....	69
3.2.7.1.3. Birleşik Çekimler	70
3.2.7.1.3.2. Şart	70
3.2.7.2. Birleşik Fiiller	70
3.2.8. Fiilimsiler	74
3.2.8.1. İsim-Fiiller	74
3.2.8.2. Sıfat-Fiiller	74
3.2.8.3. Zarf-Fiiller.....	75
3.2.9. Ek Fiil.....	75
4. SONUÇ	76
İKİNCİ BÖLÜM.....	79
METİN.....	80

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	127
DİZİN – SÖZLÜK	127
SÖZ VARLIĞI	260
KAYNAKÇA	263
ÖZGEÇMİŞ	267
TIPKI BASIM	269

TEZ ONAY SAYFASI

Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne Olcay ERDEM'e ait "Ahkām-ı Şuhūr Üzerinde Dil Bilgisi Çalışması" adlı bu tez çalışması Tez Kurulumuz tarafından Türk Dili ve Edebiyatı Yüksek Lisans programı tezi olarak oybirliği / oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

Akademik Unvanı, Adı ve Soyadı	İmzası
Tez Kurulu Başkanı : Dr. Öğr. Üyesi Nimet KARA KÜTÜKÇÜ	
Danışman Üye : Dr. Öğr. Üyesi Nimet KARA KÜTÜKÇÜ	
Üye : Doç. Dr. Sedat BALYEMEZ	
Üye : Dr. Öğr. Üyesi İsmail TAŞ	
Üye :

Tez Sınava Tarihi: 24 / 04 / 2019

DOĞRULUK BEYANI

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum bu çalışmayı bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı herhangi bir yola tevessül etmeden yazdığımı, araştırmamı yaparken hangi tür alıntıların intihal suçu sayılacağını bildiğimi, intihal kusuru sayılabilecek herhangi bir bölüme araştırmamda yer vermediğimi, yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu ve bu eserlere metin içerisinde uygun şekilde atıf yapıldığını beyan ederim.

Enstitü tarafından belli bir zamana bağlı olmaksızın, tezimle ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak ahlaki ve hukuki tüm sonuçlara katlanmayı kabul ederim.

Adı Soyadı: Olcay ERDEM

İmza:

ÖN SÖZ

Köklü bir geçmişe sahip olan Türk kültürü, sınırları çizilemeyen bin bir gizemi barındıran bir hazinedir. Bu hazineyi besleyen, çağların ötesine aktarımını sağlayan ve milleti millet yapan en önemli unsur ise dildir. Türk dilinin özelliklerinin tespit edilmesi, söz varlığının incelenmesi bir bakıma Türk kültürüne yapılabilecek en kıymetli hizmettir. Bu yüzden gerek bize ait olan gerekse dilimize çevrilmiş eserlerin detaylı incelenmesi gerekmektedir.

İncelenen metin, Ahkām-ı Şuhūr, on iki baktan oluşmuştur. Bu bablarda yirmi beş atmosfer olayından söz edilmiştir. Her babta belli bir ayda yeryüzünde ve gökyüzünde meydana gelebilecek olan doğa olayları ile ilgili öngörüler verilerek bunun sonunda çeşitli şehirlerde oluşabilecek toplumsal ve siyasi olaylardan bahsedilmiştir. İçeriği ve konuyu ele alışı bakımından eserin melhame türünde yazılmış olduğu tespit edilmiştir.

“Melhame”nin sözlük anlamı, büyük kayıplarla veya bozgunla sonuçlanan çatışma ya da savaştır; fakat bir terim olarak özellikle astronomik ve meteorolojik olgulardan yararlanmak suretiyle bir sultanın, bir toplum veya topluluğun bir devletin geleceğine ilişkin kehanetlerde bulunma anlamına gelir. Eser melhame türünde kaleme alındığından içerisinde pek çok farklı konuya ait sözcük ve terim barındırmaktadır.

Türk dilinin 11. ve 15. yüzyılları arasındaki eserler incelendiğinde bu dönem eserlerinin ortak ses ve şekil özellikleri gösterdiği ortaya konulmuştur. Bu döneme Eski Anadolu Türkçesi dönemi adı verilmiştir. “Eski Anadolu Türkçesinin ilk yazı dili olmasından sebebiyle yazım (imla),ses, yapı ve sözcüksel özellikler bakımından varyantlı bir dil özelliği gösterir. Bu dönemde yazılmış onlarca metinde bu varyantları tespit etmek mümkündür. Bunun en önemli sebebi, Arap alfabesinin Oğuzca sözcüklerin yazımında ilk defa kullanılıyor olmasıdır. Bu yüzden söz konusu dönemlerde yazılmış olan metinlerde yazardan yazara, bölgeden bölgeye ses ve yapı değişiklikleri tespit edilmektedir. Tabii bu farklılıklar ve değişimler, yalnızca Türkçe kelime ve ekler için geçerlidir; Arapça ve Farsça kökenli sözlerin yazımında kaynak dillerindeki biçimlere sadık kalınmıştır”(Akar, 2014: 2). Eski Anadolu Türkçesi ile yazılmış metinlerle ilgili pek o dilbilimci çeşitli incelemeler yapmıştır. İstinsah tarihi

ve müstensihî belli olmayan Ahkâm-ı Şuhûr, incelendiğinde Eski Anadolu Türkçesi dönemine ait pek çok ses ve şekil özelliğini barındırdığı görülmektedir. Metnin ilk 14 vırağı harekeli nesih geri kalan bölümü ise harekesiz nesih yazı stili ile sade bir dille yazılmıştır. Metnin harekeli bölümünden yola çılara diğer bölümler ve gramer hakkında karar verilmiştir.

Çalışmanın amacı, eserin ses ve yapı özellikleri bakımından incelenip dil özelliklerinin ortaya çıkarılmasıdır.

Bu çalışma *İnceleme, Metin, Dizin/Sözlük ve Tıpkıbasım* olmak üzere dört bölümden oluşmaktadır. İnceleme kısmında, Yazım Özellikleri ve Dil Bilgisi olmak üzere iki bölüm bulunmaktadır. Yazım özellikleri ele alınırken ünlü ve ünsüzlerin söz başı, söz içi ve söz sonundaki yazım şekilleri ve bazı bitişik yazımlar incelenirken; ikinci bölümde metinden örnekler verilerek ses ve biçim bilgisi incelenmiştir.

Metin bölümünde Arap harfli olan eserin varak ve satır numaraları verilerek çeviri yazıya aktarılmıştır.

Dizin ve sözlük bölümünde ise, metinde geçen kelimeler alfabetik olarak sıralanmış; kelimelerin anlamları verilmiştir. Metindeki sözcükler ve onlara getirilen çekim eklerinin varak ve satır numaraları da eklenmiştir.

Tıpkıbasım bölümünde ise yazmanın orijinal biçimi verilmiştir.

Yüksek Lisans eğitimim boyunca emeğini esirgemeyen, bilgileriyle ve tecrübeleriyle yol gösteren kıymetli hocalarıma, tez konusunun belirlenmesinde ve tezin tüm aşamalarında yol gösterici bilgi ve fikirleriyle daima yanımda olan, sabırla ve sevgiyle yardımlarını benden esirgemeyen tez danışmanım Sayın Hocam Dr. Öğr. Üyesi Nimet Kara Kütükçü'ye sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Ayrıca tez çalışmam sırasında sonsuz destek ve anlayışlarıyla yükümü hafifleten tüm aileme, çalışma arkadaşlarıma her zaman güvenini hissettiğim canım babam Naci Erdem'e teşekkür ederim.

ÖZ

Bu çalışma, Ahkām-ı Şuhūr üzerinde dil bilgisi çalışması, Ankara, Adnan Ötüken İl Halk Kütüphanesi Bölümü, 06 Hk 4028’de kayıtlı adlı eserin dil incelemesi üzerinedir. Yazılış tarihi bilinmemektedir. 85 varaktan oluşan eserin her sayfasında 11 satır bulunmaktadır.

“Melhame”nin sözlük anlamı, büyük kayıplarla veya bozgunla sonuçlanan çatışma ya da savaştır; fakat bir terim olarak, özellikle astronomik ve meteorolojik olgulardan yararlanmak suretiyle bir sultanın, bir toplum veya topluluğun bir devletin geleceğine ilişkin kehanetlerde bulunma anlamına gelir.

Eser Eski Anadolu Türkçesinin tarihi gelişiminin belirlenmesi noktasında yapılan çalışmalara kaynak olması anlayışıyla ses ve şekil bilgisi yönünden değerlendirilmiştir.

Çalışma *Ön Söz*, *Giriş* ve *Sonuç* bölümünün yanı sıra *İnceleme*, *Metin*, *Dizin* olmak üzere üç bölümden oluşmaktadır.

İnceleme bölümünde eserin istinsah edildiği dönemin dil özellikleri, ses ve şekil bilgisi bakımından değerlendirilerek belirlenmiş; *Metin* bölümünde Arap harfleriyle yazılmış eserin yazı çevrimi yapılmış; *Dizin* bölümünde ise metinde geçen sözcükler alfabetik olarak sıralanıp anlamları verilmiş, bu sayede eser bilim ve edebiyat dünyasına kazandırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ahkām-ı Şuhūr, Eski Anadolu Türkçesi, melhame

ABSTRACT

This work is on the analysis of the work Ahkām-ı Şuhūr which is registered to the Adnan Ötüken İHK department in Ankara with the number 06 Hk 3952/1. The date written hasn't known. Every page 11 line that occur 85 leaf of this work.

The work is evaluated in terms of phonology and morphology with the aim of being asource to the studies of Old Anatolia Turkish's historical development.

Although Melhame means clash or war resulting in dramatial losses or defeats, it is used as a term standing for a prophecya regarding the future of an emperor, a society, a community or a state through astronomical and meteorological phenomena.

The work consists of three parts; Analysis, Text and Index besides Preface, Introduction and Conclusion.

In the Analysis part, language properties of the term which the work was copied were determined in point of phonology and morphology; in the Text part, the writing translation of the work which was written with Arabic letters; in the Index part the words used in the Text were ordered in alphabetical and given the meaning. By this way the work is redounded into science and literature world.

Keywords: Ahkām-ı Şuhūr, Old Anatolia Turkish, melhame

ARŞİV KAYIT BİLGİLERİ

Tezin Adı	Ahkām-ı Şuhūr Üzerinde Dil Bilgisi Çalışması
Tezin Yazarı	Olca ERDEM
Tezin Danışmanı	Dr. Öğr. Ü. Nimet KARA KÜTÜKÇÜ
Tezin Derecesi	Yüksek Lisans
Tezin Tarihi	Nisan 2019
Tezin Alanı	Türk Dili Edebiyatı Anabilim Dalı Yeni Türk Dili Bilim Dalı
Tezin Yeri	KBÜSBE- KARABÜK
Tezin Sayfa Sayısı	315
Anahtar Kelimeler	Ahkām-ı Şuhūr, Eski Anadolu Türkçesi, melhame

ARCHIVE RECORD INFORMATION

Name of the Thesis	Grammar Study on Ahkām-1 Şuhūr
Author of the Thesis	Olca ERDEM
Advisor of the Thesis	Dr. Öğr. Ü. Nimet KARA KÜTÜKÇÜ
Status of the Thesis	Master
Date of the Thesis	April 2019
Field of the Thesis	Turkish Language and Literature Department of Modern Turkish Language Department
Place of the Thesis	KBÜSBE- KARABÜK
Total Page Number	315
Keywords	Ahkām-1 Şuhūr, Old Anatolia Turkish, melhame

KISALTMALAR

AŞ: Ahkām-ı Şuhūr

Ar. : Arapça

Ar.+Far. : Arapça+Farsça

Ar.+T. : Arapça+Türkçe

bk.: Bakınız

EAT: Eski Anadolu Türkçesi

Erm: Ermenice

F.: Fasıll

Far. : Farsça

Far.+Ar. : Farsça+Arapça

Far.+T. : Farsça+Türkçe

krş. : Karşılaştırınız

Rum. : Rumca

s. : Sayfa

Sür. : Süryanice

Sür.+Ar. : Süryanice+Arapça

T.: Türkçe

TT: Türkiye Türkçesi

Yun. : Yunanca

TRANSKRİPSİYON ALFABESİ

ا	a, ā	ص	ş
ا	a, e, ı, i, u, ü	ض	ž, đ
ب	b, p	ط	ṭ
پ	p	ظ	ẓ
ت	t	ع	ʿ
ج	ǰ	غ	ǧ
چ	c, ç	ف	f
ق	ç	ق	q
ك	ḵ	ك	k, g, (ñ)
گ	ḡ	ك	ñ
د	d	ل	l
ذ	z, ḏ	م	m
ر	r	ن	n
ز	z	و	v, u, ū, ü, o, ö
ژ	j	ه	h, a, e
س	s	لا	la, lā
ش	ş	ی	y, ı, i, ī
		ء	ʾ

ARAŞTIRMANIN KONUSU

Ahkām-ı Şuhūr adlı müstensihî belli olmayan bu eser melhame türünde yazılmıştır. Eser Eski Anadolu Türkçesinin tarihi gelişiminin belirlenmesi noktasında yapılan çalışmalara kaynak olması anlayışıyla ses ve şekil bilgisi yönünden değerlendirilmiştir.

ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ

Eser üzerinde yapılan bu çalışma ile Eski Anadolu Türkçesinin ses ve şekil bilgisi özelliklerinin esere nasıl yansıdığı belirlenmeye ve eserin söz varlığı ortaya konmaya çalışılmıştır. Yapılan bu çalışmada amaç, eserin istinsah edildiği yıllardaki dil özellikleri ve dilin bağlı olduğu kuralları tespit etmeye çalışmaktır.

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Çalışma *Ön Söz*, *Giriş* ve *Sonuç* bölümünün yanı sıra *İnceleme*, *Metin*, *Dizin* olmak üzere üç bölümden oluşmaktadır.

İnceleme bölümünde eserin istinsah edildiği dönemin dil özellikleri, ses ve şekil bilgisi bakımından değerlendirilerek belirlenmiştir. Yazım Özellikleri ve Dil Bilgisi olmak üzere iki kısımdan oluşan *İnceleme* bölümünde örnekleriyle beraber ünlü ve ünsüzlerin söz başı, söz içi ve söz sonu yazılışları, bazı bitişik ve ayrı yazılışlar ile bağlaç ve edatların yazılışları hususlarına yer verilmiştir. Yine kendi arasında iki alt başlığa ayrılan Dil Bilgisi kısmının Ses Bilgisi alt başlığında, ünlü ve ünsüzlerin ses özellikleriyle metinde tespit edilen ses olayları ele alınmış; Biçim Bilgisi kısmında ise yapım ve çekim ekleri, kelime türleri incelenmiştir. Metnin gramer incelemesi yapılırken Prof. Dr. Gürer Gülsevin, Prof. Dr. Mustafa Özkan, Prof. Dr. Faruk Kadri Timurtaş hocalarımızın Eski Anadolu Türkçesinin dilbilgisi üzerine çalışmalarındaki inceleme şablonları ve başlıkları incelenerek uygun başlıklar kullanılmıştır. Ana şablon ve başlıklarda ise Prof. Dr. Emin Eminoğlu'nun *Destānı Yusuf* adlı eserindeki gramer incelemesi diziliminden faydalanılmıştır.

Çalışmanın metin bölümünde yazı çevirimi çalışmalarda en çok tercih edilen “*Times Turkish Transcription*” fontu kullanılarak yapılmıştır. Metinde varak numaraları her paragrafın baş kısmında; satır numaraları ise paragrafın içinde eğik çizgiler (//) arasında gösterilmiştir. Metnin okunuşunda yazı çevrimi alfabesi esas

alınmış, özel isimler de dahil olmak üzere tüm sözcükler küçük harfle yazılmış, noktalama işaretlerine yer verilmemiştir. Metindeki her sayfa, varak ve satır numarası ile gösterilmiş, metinde geçen ayet, hadis ve dualar Arap harfli asılları gibi yazılmıştır. Arapça ve Farsça birleşik sözcük ve ikilemeler de araya kısa çizgi “-” konularak belirtilmiştir. Özel isimlere gelen isim çekim ekleri, ayın ve hemze sesleriyle karışmasını önlemek için, kesme işaretiyle gösterilmemiştir. İncelenen metinde harf farklılığı, eksikliği veya yazım yanlışlığı tespit edilen bölümler ait olduğu varanın altında dipnotlarla (*) işareti ile belirtilmiştir. Metindeki Türkçe sözcükler için Cem Dilçin’in Yeni Tarama Sözlüğü, S. Gerard Clouston’un An Etymological Dictionary of Pre-Thirteenth-Century Turkish adlı sözlüğü; Arapça ve Farsça sözcükler için ise Ferit Devellioğlu’nun Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügatı ve İsmail Parlatır’ın Osmanlı Türkçesi Sözlüğü’nden yardım alınmıştır.

Dizin bölümünde sözcükler “CİBAKAYA” programı kullanılarak alfabetik olarak sıralanmıştır. Sıralanan sözcüklerin anlamları ve hangi dile ait oldukları verilirken ekli biçimlerinin hangi varak ve satırda geçtikleri de belirtilmiştir.

KAPSAM VE SINIRLILIKLAR

Araştırmada eser, Ankara Adnan Ötüken İl Halk Kütüphanesinin 06 Hk 4028 nolu arşivinden temin edilmiştir. Yazarı ve yazılış tarihi hakkında bilgi bulunamamıştır. Eser 85 varaktır. Müstensihî ve istinsah yeri belli olmayan eserin ilk 14 varağı harekeli nesihle, geri kalan 71 varağı ise harekesiz nesihle kaleme alınmıştır. Her varak 11 satırdan oluşmaktadır. Eserin boyutları: (iç-dış) 204 ×130- 135 ×64 mm. , kağıt türü: üç ay filigranlıdır.

GİRİŞ

İnsanlık tarihi boyunca milletleri bir arada tutan onları aslî zenginliğe yani kültürel gelişmişlikte en üst derecelere yükselten temel unsur, kuşkusuz dildir. Aslında bir haberleşme aracı olan ve insanların duygu düşüncelerini aktarmalarını sağlayan dil, bir nevi ait olduğu topluma çağ atlatan ve onun geçmişi ile geleceği arasında bağlar kuran bir köprü görevini üstlenir. Dil canlıdır ve değişkendir. Dil ait olduğu toplumdan ve o toplumun yaşadığı coğrafyadan beslenirken o dilin kullanıcısı olan veya olmayan tüm insanları da etkileyerek gelişim sürecini devam ettirmiştir. Çok geniş coğrafyalarda kullanılan Türk dili de geçirdiği süreç sonunda yaşadığı değişiklikler ve gelişmelerle birlikte tarihi olarak dönemlere ayrılmıştır (Timurtaş, 2012:10). XIII. yüzyıldan XV. yüzyılın ortalarına değin Anadolu'da Oğuzların ilk yazı dili olarak karşımıza çıkan Eski Anadolu Türkçesi (Eski Batı Türkçesi) dil tarihimiz incelendiğinde önemli bir yere sahiptir (Tekin, 2003:4). Bu dönem üzerine hem yabancı hem de Türk Türkologlar tarafından pek çok çalışma yapılmıştır. “Yusuf Balasagunlu'nun Kutadgu Bilig, Mahmut Kaşgarlı'nın Divānı Lügati't Türk, Edip Ahmet Yükneki'nin Atabetü'l Hakaik, Ahmet Yesevi'nin Divan-ı Hikmet, Ali'nin Kıssa-i Yusuf, Nasîreddin Ragbuzî'nin Kısasu'l Enbiyâ, Seyfi Sarayî'nin Gülistan Bit-Türki, Harezmi'nin Muhabbetnâme, Kutb'un Hüsrev ü Şirin, Mahmut Bin Ali Kerderî'nin Nechü'l Feradis gibi eserleri bu devrin özelliklerini çok güzel yansıtmaktadır” (Hacızade, 1997: 47-56). Bu dönemde incelenmiş eserler genelde tercüme ve telif eserlerdir. Bu çalışmada incelenen Ahkâm-ı Şuhur adlı melhamenin yazılış tarihi ve müstensihî bilinmemektedir. Ancak eserin dili detaylı incelendiğinde yazıldığı dönemin 16. veya 17. yüzyıl yani Klasik Osmanlı Türkçesine Giriş dönemi olabileceği tahmin edilebilir. Ancak eserde Eski Anadolu Türkçesi'nin dil özellikleri görülmektedir. Bu konu “İnceleme” bölümünde detaylandırılmıştır.

Ahkâm-ı Şuhur, içeriği ve ele alınan konu bakımından ele alındığında ve daha önce tercüme edilmiş, kopya edilmiş veya yazılmış melhamelerle karşılaştırıldığında bölümlenmeler ve konu bakımından büyük benzerlikler görüldüğünden eserin melhame türünde yazıldığı saptanmıştır. Yazıcı Salih'in Melhamesi, Kitâbü's-

Şemsiyye adlı eseri Mart ayıyla başlayan on iki bapta oluşmaktadır. Her bapta bir ay ve o ayın içinde meydana gelebilecek tabiat olayları ve gök cisimlerinin hareketleri ele alınmıştır. Ahkām-ı Şuhūr adlı eserde de aynı bölümlenmeler görülmektedir. Ancak Ahkām-ı Şuhūr, Şemsiyye adlı eser gibi manzum bir eser değildir. İncelenen eser Melhame-i Şeyh Vefa adlı eserle de pek çok ortak yön barındırmaktadır. 15. yüzyılda yazılmış olan bu melhame Mart ayıyla başlayan mensur bir melhamedir. İlk bapta Mart ayında meydana gelecek hadiseler ele alınmıştır. Ahkām-ı Şuhūr'un da bu eserlerden istinsah edilmiş olabilebileceği düşünülebilir. Metin bölümü 1b varağında şöyle başlamaktadır: “el-bābü'l-evvel martilis yılağ yaz ayı süryāniler dilince azur dirler otuz bir gündür kıyün erleri bu aya yāt dirler hādur tabdur balgām hükmi gider kan gālib olur ahlāt depreşür cıban suluca idüb boğaz ağrısı bilürür ot icmek ve hacāmat itmek ve kan aldurmak iyüdür şarımşakdan ve ekşilerden şaşınalar ve becīd hamāma gideler. ”

Eski Anadolu Türkçesi döneminde yabancı dillerin etkisinin fazla görülmediği sade Türkçeye kaleme alınmış farklı konular içeren pek çok türde esere rastlanmaktadır. Bu türlerden biri de insanlara yol göstermesi için kaleme alınmış melhamelerdir. İncelenen Ahkām-ı Şuhūr da melhame türündedir. İnsanlar çok eski çağlardan beri geleceğin neler getireceği konusuna merak duymuştur (Atasoy, 2001: 9). Bu merakı gidermek içinse doğaya ve gökyüzüne kulak vermeyi uygun bulmuşlardır. Çünkü evren, gizemleriyle dünü ve bugünü yaşattığına göre yarın hakkında da ipuçları verebilir düşüncesi insanın tüm varlığıyla evrene kulak vermesine sebep olmuştur. Bu konuda, Yusuf Ziya Sümbüllü'nün “Halk Meteorolojisi Ekseninde Bir Melhame Örneği” adlı çalışmasında insanın geleceğini bilme arzusu için tabiata kulak vermesiyle ilgili şunları ifade etmiştir: “Sel mitleri içerisinde oldukça köklü bir mazisi bulunan Nuh Tufanı'nın Sümer Destanı Gılgamış'ta ve Tevrat'ta, insanların yeryüzünde gürültü yapması ve her şeyin gün geçtikçe kötüye gitmesinin neticesi olarak gösterilmesi, insanoğlunun tabiat ve tabiat olayları karşısındaki duruşunu ve bu olayları yorumlayışındaki algı tarzını şekillendiren inanç kültürünün ne denli etkin olduğunu sergilemesi adına dikkate değerdir” (Sümbüllü, 2008: 784). Ahkām-ı Şuhūr adlı eserin de eserde işlenen konu ve üslup incelendiğinde melhame türünde yazıldığı anlaşılmaktadır. İnsanların yaşamlarını idame ettirirken izlemesi gereken yollara, yeme içmeden giyim kuşama, insanî ilişkilerden farklı coğrafi bölgelerdeki yaşam koşullarına ve toplumsal olaylara kadar geniş bir yelpazede bilgiler ve öğütler sunan

melhameler, içerik bakımından dikkate değer bir türdür. Bunun yanı sıra bu eserler yazıldığı dönem hakkında verdiği bilgiler ve o dönemde kullanılan dilin incelenmesi bakımından da önemli kaynaklardır.

Osmanlı Döneminin âlimleri, ilimleri bölümlere ayırma sürecinde ilimleri, aklî ilimler ve naklî ilimler olarak ikiye ayırmışlardır. Melhame, tabir-nâme, yıldız-nâme ve fal-nâme gibi eserlerde gözlemlenen gaybî ilimleri, hurafelerle karışık olmaları nedeniyle bu tasniflere dâhil etmemişlerdir. Zaten din alimleri de bu tarz ilimleri hoş karşılamamışlardır. Fakat bilim tarihi incelendiğinde Gaybî ilimlerin her zaman aklî ilimleri etkileyerek gerçek bilginin oluşumuna olumlu ve olumsuz katkılarda buldukları görülür (Demir, 1999: 1). Melhameler ve yıldızname türünde yazılmış eserler içerik olarak sunduğu farklı bilgilerin yanı sıra dönemin dili ve o dil üzerindeki farklı unsurların etkisi bakımından incelenmeye değer eserler olmuştur.

Melhame

Melhame, geçmişi çok eskilere uzanan çeşitli geleneklerin birleşmesinden ve kaynaşmasından oluşturulmuş geleceğe dair çeşitli kehanetlerin bulunduğu ve gök cisimlerinin toplumlar üzerindeki türlü etkilerinin de detaylı bir biçimde ele alındığı yazım türüdür. “Melhame (ملحمه / ملحمه)” kelimesi yapı ve anlam itibarıyla farklı manalar ifade etmektedir. Bu türe örnek olan metinlerden de anlaşıldığı kadarıyla türün adı konusunda henüz tam bir netlik yoktur. Bu eserlerin çoğunda “melhame” ve bunun çoğul şekli “melâhim” şekline yer verilirken kimi zaman “melheme”, nadiren “mülhime” veya “mülheme” şekli de geçmektedir. “Melhame” Arapça bir kelime olup “l-h-m” üçlü kökünden türetilmiştir. Sözlükte “kanlı savaş” anlamına gelmektedir. “l-h-m” üçlü kökünden türetilen “melheme” kelimesi ise “ilham eden, kişinin içine doğan” anlamındadır (Aydın, 2014; 65).

“Melhame” kelime anlamı olarak büyük kayıplarla veya bozgunla sonuçlanan çatışma ya da savaş demek olsa da bir terim olarak, özellikle astronomik ve meteorolojik olgulardan - Dâniyâl peygamber söz konusu olduğunda, rüyalardan ve rüyetlerden - yararlanarak bir sultanın, bir toplum veya topluluğun ve bir devletin geleceğine ilişkin kehanetlerde bulunma anlamına da gelmektedir. Şeref Boyraz’a göre ise melhame: “Gelecekte vuku bulacak savaş ve benzeri olayları haber verme veya bu haberlerin yazıldığı eser” olarak adlandırılmıştır (Boyraz, 2006: 16). Bununla birlikte

Melhamenin sözcük manası için çeşitli sözlükler incelendiğinde, Mevlüt Sarı'nın El Mevârid, Arapça Türkçe Lügat adlı eserinde “şiddetli harp, şiddetli harp yeri”, Şemseddin Sami'nin Kamus-ı Türkî eserinde “çok telefâtı mucib büyük muharebe”, İsmail Parlatır'ın Osmanlı Türkçesi Sözlüğü'nde “büyük savaş, meydan muharebesi” ve Ferit Devellioğlu'nun Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Lügat isimli eserinde “kanlı savaş” olarak anlamlandırıldığı görülmektedir (Kara, 2013: 8). “Batı dillerinde bu terimi karşılamak için Latince'den alınan ve Yunanca “aero” (hava) ve “manteia” kelimelerinin bir araya getirilmesiyle oluşan “Aermantia”, İngilizce “Aerimancy” veya Aeromancy” Fransızca “Aèromancie” kelimeleri havada gözlemlenen işaretlere bakarak yapılan kehanet karşılığında kullanılmaktadır” (Demir 1999; 431).

Melhamelerin geçmişi çok eski zaman geleneklerine dayanmaktadır. Bu konuda Remzi Demir'in “Melhameler ve Cevri Çelebi'nin Melhamesi” adlı çalışmasından da yararlanılarak bu gelenekler şöyle sıralanabilir:

➤ Üç semavi dinin mensupları Yahudiler, Hristiyanlar ve Müslümanlar melhamelerin kaynağının Hermes, Daniyal ve İskender peygamberden miras kaldığını bildirmişlerdir. Türkçe melhamelerde sözü geçen Melhame-i Danyal adlı bir eserin varlığı ve Kitab-ı Mukaddes'te rüya tabirleriyle ve bu tabirlerle alakalı olarak devletler ve hükümdarlarla ilgili kehanetlerde bulunması hasebiyle Daniyal Peygamberden bahsedilmesi, melhame geleneğinin dini kaynağı hakkında bilgi vericidir.

➤ Gök cisimleri ve gök cisimlerinin yeryüzüne olan etkisini inceleyen astronomi ilmi de melhamelere kaynaklı eden geleneklerdendir. Özellikle güneşin, ayın ve yıldızların hareketlerine bağlı olarak toplumlar ve devletlerle ilgili öngörülen kehanetler, melhamelerin oluşumunda önemli rol oynamıştır.

➤ Meteoroloji alanındaki çalışmaların da melhamelere kaynaklık ettiği görülmektedir. Çünkü meteoroloji toprak, hava ve su unsurlarının insanlar üzerindeki etkilerini de inceler. Bu bağlamda melhamelerde meteorolojik olaylar da incelenmiştir.

➤ Eski Çağ bilginlerinden Aristoteles, Batlamyus ve Galenos'un da yarı bilimsel sayılan insanı oluşturan dört temel unsur kuramının (sevda, safra, kan, balgam) izlerinin de melhamelerin oluşumunda etken olduğu görülmektedir. Melhamelerde aylara göre insan bedeninde ve yeryüzünde meydana gelen değişimler açıklanırken hava, su, toprak gibi temel elementlerin etkisinden sıkça bahsedilmesi de bu yüzdendir.

➤ “İslâm medeniyetinin gelişimi esnâsında, âyetlerde ve hadislerde bulunan bazı öngörüler de melhamelere ilâve edilmiştir; özellikle hadis külliyâtlarının “Kitâb el- Melâhim” ve “Kitâb el-Fiten” başlıklı bölümlerinde Dünya’nın geleceğine ve Kıyâmet âlâmetlerine ilişkin, çoğu uydurma olan pek çok kehânete rastlamak mümkündür” (İslam Ansiklopedisi, 1988: 659-661; Demir, 1999: 4).

➤ “16. yüzyılın önde gelen Osmanlı âlimlerinden Taşköprüzâde Ahmed Efendi (1495-1561), hadislere güvenir ve oğlu Kemâleddîn Mehmed Efendi’nin (1552-1621) bazı ilâvelerle ve *Mevzuât el-‘Ulûm* ünvanıyla Türkçeye çevirdiği *Miftâh el-Sa‘âde ve Misbâh el-Siyâde* adlı Arapça eserinde, “İlm el-Melâhim” başlığı altında melhameyi tanımladıktan sonra, kısaca şunları söyler: Melhame öyle bir ilimdir ki Dünya Halkı, buna çok özen gösterir ve hükümler çıkarmaya çalışır; lâkin ilm-i ahkâmın, yani bir takım işâretlerden geleceğe ilişkin kehânetlerde bulunma sanatının durumu, şüphe ve tahminden kurtulmuş değildir; aslında nebevî hadislerde bildirilen doğru haberler, insanlar için yeterlidir ve Hazret-i Muhammed, Kıyâmet’e değin meydana gelecek olayların çoğuna, belki de tamamına işâret buyurmuştur” (Taşköprüzade, 1313: 418; Demir, 1999: 4).

➤ “Caferî fikhının kurucusu İmam Cafer el-Sâdık’ın (Ölümü 765) ardından melhameler, iki yeni boyut daha kazanmıştır:

a) Cafer el-Sâdık’a yakıştırılan *Kitâb el-Cefr* adlı eserle birlikte, cefr ve melhame arasındaki bağlantı açığa çıkmıştır; melhame, geleceği bildiren cefr ilminin bir dalıdır ve hükümler çıkarırken yalnızca göksel göstergelerden yararlanır. Melhamelerde Cafer el- Sâdık’ın isminin çok sık geçmesi, bu ilimle uğraşanların *Kitâb el-Cefr*’den de yararlandıklarını kanıtlamaktadır.

b) Melhameler, Şîî Dünyası’na girmiş ve Şîîler tarafından siyâsî-mezhebî maksatlarla kullanılmıştır. Şîî geleneğine göre, geleceğe ilişkin bilgiler, Ehl-i Beyt’e aracısız olarak bağışlandığı için imamlar yanılmazlar” (Pakalın, 1983: 287-288; Demir, 1999: 4).

Melhamelerin, Şeref Boyraz’ın Fal Kitabı adlı eserinden yararlanılarak elde edilen bilgilere göre de üç ana kaynaktan beslenerek oluştuğu bildirilmektedir.

1. İslam peygamberinden rivayet edilenler:

Hız. Muhammed'den nakledilen ve gelecekte meydana gelecek büyük savaşlardan ve çeşitli kargaşalardan haber veren sözlerden oluşmaktadır. Mesela İstanbul'un fethedileceğine dair rivayetler Hız. Peygamber kaynaklı melhameler içinde gösterilmektedir (Boyraz, 2006: 17).

2. Müneccimlerin yöntemlerine göre yazılanlar:

Bu grupta ilgili müneccimlerin kullandığı metotlar incelenerek melhamelere kaynaklık ettikleri söylenmiştir. "İbn Haldun'a göre müneccimler, yıldızların hareketlerine bakarak yeryüzünde cereyan edecek hadiseleri, devlet ve hükümdarların durumlarını haber vermektedir. Müneccimler bunu, Satürn ve Jüpiter'in aynı anda aynı burçta bir araya gelmesine yani "kıran (kavuşum)"a bakarak yapmaktadırlar (Taşköprülüzâde, 1313: 417-418; Boyraz, 2006: 17). Bu "kıran" olayını da üçe ayırarak her bir "kıran" olayı sonrasında çeşitli memleketlerde ve insanlar üzerinde ne gibi etkiler bırakabileceği konusunda tahminlere varmışlardır. Müneccimlerin bu ve benzeri gök cisimlerinin hareketlerine bakarak insan karakteri ve geleceği hakkında kehanetlerde bulunması nedeniyle bu bilgiler melhamelere de kaynaklık etmiştir.

3. Danyal Peygamber'e nisbet edilenler:

Bu gruptaki eserler Danyal Peygamber'den rivayet edildiği söylenen bilgilere dayandırılan eserlerdir. Zaten incelenen melhamelerde de adı en sık geçen Danyal Peygamber'dir. Arapça, Farsça ve Türkçe kaleme alınan melhamelerde geleceğe yönelik haberler, Ay ve Güneş tutulması, yıldız kayması, gök gürültüsü, sis, deprem gibi olaylara bakılarak verilmektedir. Kıtık, devletlerin yıkılması, devletlerin kurulması, isyanlar, hastalıklar, mahsul durumu gibi pek çok olaya ilişkin kehanetleri içeren bu tür melhameler sadece yazıldığı toplum hakkında bilgiler vermekle kalmayıp tüm coğrafyalara ilişkin bilgileri de kapsamı içine almaktadır (Boyraz, 2006: 19).

Melhamelerin oluşumuna kaynaklık eden hadiseler sonucunda Türk edebiyatında da melhameler, pek çok müellifin ve halkın ilgisini çekerek toplumlarda geleceğe dair duyulan merakın da etkisiyle büyük ilgi görmeye başlamıştır. Türk edebiyatında melhamelere duyulan ilgi 12. Yüzyılda başlamıştır. Arapçadan Farsçaya çevrilen melhameler, bu yolla Türk edebiyatına da girmiştir. Ebu'l-Fazl Kemaleddin Hüseyin Hubeş bin İbrahim bin Muhammed Et-Tiflisî tarafından Arapçadan Farsçaya çevrilmiş olan melhameye mütercim, "Usûlü'l-Melâhim" adını vermiştir. Daha sonra

bu eseri Selçuklu sultanı 2. Kılıçarslan'a sunmuştur. Türk Edebiyatındaki ilk melhame olarak da Yazıcı Selahaddin'in Şemsiyye adlı eseri gösterilmektedir. Daha sonra ise Cevrî Çelebi'nin Melhame'si bilinen en eski melhamelerdendir. Şemsiyye ve Cevrî Çelebi'nin Melhame'si incelendiğinde bu melhamelerin ana kaynağının Usûlü'l-Melâhim olduğu eserlerdeki beyitlerden anlaşılmaktadır. Bu bilgilerden hareketle Türk edebiyatında melhamelerin kaynağının Ebu'l-Fazl'ın Usûlü'l-Melâhim adlı eseri olduğu söylenebilir. Ebu'l-Fazl Usûlü'l-Melâhim eserinde kaynak olarak Kuran-ı Kerim'de adı geçmemesine rağmen Hz. Muhammed'den rivayet olunduğunu söylediği Danyal Peygamber'i işaret etmiştir. Sonraki dönemlerde pek çok filozofun Danyal Peygamber'in öğretilerini yorumladığı ve Cafer-i Sadık'ın bu bilgileri en iyi bir biçimde özetlediğini de, Cafer-i Sadık isminin melhamelerde sıkça anılmasından anlayabiliriz (Kara, 2013; 10).

Tüm bu bilgiler ışığında melhamelerin Türk edebiyatına 15. yüzyılın başlarında girdiği görülmektedir. Fakat daha önce de belirtildiği üzere 12. yüzyılın ortalarında Selçuklu sultanı 2. Kılıçarslan'a sunulan melhame göstermektedir ki, melhameler 12. yüzyılda Türklerin ilgisini çekmeye başlamış ve 15. yüzyıl başlarında da Türkçe'ye çeviri eserler yoluyla girmeye başlamıştır. Bu çeviri eserlerin bazıları, kelimesi kelimesine; bazıları da manzum ve mensur bir şekilde yazılarak çevrilmiştir. Şeref Boyraz'ın eserinden de yararlanılarak, Türk edebiyatındaki melhameler; yazarına, çevirenine ve çevirinin biçimine göre şu şekilde gruplanarak incelenebilir:

1. Yazıcı Selahaddin'in "Şemsiyye'si,
2. Yazıcıoğlu Ahmed Bîcan'ın melhamesi,
3. Ebrî Hâce İbn Âdil'in melhamesi,
4. Cevrî İbrahim Çelebi'nin melhamesi,
5. Mütercimi tespit edemediğimiz melhameler,
6. Arapça ve Farsça melhameler (Boyraz, 2006: 56).

ESER HAKKINDA

Melhame türüne dair yukarıda yapılmış olan açıklamaların ardından bu çalışmaya kaynak oluşturan eser hakkında şunlar söylenebilir: Ahkâm-ı Şuhûr,

Ankara, Adnan Ötügen İl Halk Kütüphanesi Bölümü, 06 Hk 4028’de kayıtlıdır. Yazarı ve yazılış tarihi hakkında bilgi bulunamamıştır. Eser 85 varaktır. Müstensihi ve istinsah yeri belli olmayan eserin ilk 14 varağı harekeli nesihle, geri kalan 71 varağı ise harekesiz nesihle kaleme alınmıştır. Her varak 11 satırdan oluşmaktadır. Eserin boyutları: (iç-dış) 204 ×130- 135 ×64 mm. , kağıt türü: üç ay filigranlıdır.

Eser melhame türünde yazılmıştır. Zaten Ahkām-ı Şuhūr’un kelime anlamı: “Ahkām: hükümler, şuhūr: ay, otuz günlük zaman dilimi anlamına gelmektedir” (Devellioğlu, 2007: 17, 986). Ahkām-ı Şuhūr, ayın hükümleri anlamına gelmektedir. Bu yüzden bir ay boyunca meydana gelebilecek atmosfer olaylarını ve bunların sonucunda meydana gelebilecek olayları içermektedir.

Eserde yıldızların, burçların ve gök cisimlerinin hareketlerinden yola çıkılarak bu gök cisimlerinin insanlar ve şehirler üzerindeki etkisinden bahsedilmiştir. Bu sebeple eserin geniş bir sözcük hazinesine sahip olduğu söylenebilir. Eser on iki ana bölümden oluşmaktadır. Bu bölümler Mart ayıyla başlayıp Şubat ayıyla sona ermektedir. Eserde yer alan bablarda da çeşitli doğa olaylarının anlatıldığı fasıllar yer almaktadır. Metnin başında hamdele ve salvele kısımları ile eser hakkında bilgi yoktur. Eser incelendiğinde metnin her babında atmosfer olaylarına bağlı 25 alametten hangilerinin yer aldığı belirtilmiştir. Bu alametler fasıllarda şöyle sıralanır.

- 1.F. Güneş Tutulması
2. F. Ay Tutulması
3. F. Güneş Ağılanması
4. F. Ay Ağılanması
5. F.Yeni Ay Görünmesi
6. F. Kuyruklu Yıldız Görülmesi
7. F. Gökten Yıldız Düşmesi
8. F. Gök Kuşağı Görülmesi
9. F. Şimşek Çakması
- 10.F.Göğün Kızarması
11. F.Havada Tuhaf Bir Şeklin Görünmesi

12. F.Havada Hayvan Suretinin görünmesi
13. F.Gök Gürlemesi
14. F.Yıldırım Düşmesi
15. F.Gökten ateş Düşmesi
16. F.Şiddetli Yağmur Yağması
17. F. Dolu Yağması
18. F. Havadan Toprak Yağması
19. F. Havadan Kurbağa ve Böcek Yağması
20. F.Yerden Çok Toz Kalkması
21. F.Havada Sis Olması
22. F.Şiddetli ve Çok Rüzgar Esmesi
23. F.Gökten Ses İşitilmesi
24. F.Yerden Ses İşitilmesi
25. F. Deprem Olması

Ahkām-ı Şuhūr'un müstensihî, melhamenin her babında ilk olarak o ayın Süryanice, Rumca ve Türkçe isimlerini ve daha sonra da o ayın kaç gün olduğunu bildirmiştir. O ay içerisinde yeme içme, uyku, cinsel hayat gibi pek çok konuda nasıl davranılması gerektiği ile ilgili tavsiyelerde bulunmuştur. Eserin her babında genellikle benzer olaylar ele alınmıştır. O ayda gerçekleşebilecek ay tutulması, güneş tutulması, gökkuşağının belirmesi gibi doğal olaylar ele alınıp ardından gerçekleşebilecek hava olayları anlatılmıştır. Bununla beraber gerçekleşen hava olayının akabinde o yılki mahsulât durumu, insanların ve hayvanların sağlık durumu, toplumdaki siyasi ve sosyal hareketler, savaşlar ve askeri durum hakkında da kehanetlerde bulunulmuştur. Ayrıca eserde İstanbul ve çeşitli Arap vilayetleri gibi pek çok memleket ve o memleketlerin yöneticileri hakkında da çeşitli öngörülere rastlanır.

Melhameler Mart ayı ile başlayanlar ve Ekim ayı ile başlayanlar olarak ikiye ayrılmaktadır. Ayrıca yazılan melhameler incelendiğinde hem manzum hem de mensur biçimde yazıldıkları görülmektedir. İncelenen Ahkām-ı Şuhūr adlı eser Mart ayı ile başlayarak mensur şekilde yazılmıştır.

İncelenen melhamenin anlatım planı şu şekildedir:

<p>1. Bab (Mart Ayı)</p> <p>Bu babda, ayın iklimsel ve tarımsal özellikleri, uğurlu ve uğursuz günleri, bu aya ilişkin tabiat bilgileri, bu ayda nelerin yenilip nelerin yenilmeyeceği, yapılması uygun olanlar ve olmayanlar, meydana gelmiş tarihsel olaylar. Çeşitli milletlerin söz konusu ayda alakalı inanışları ve bu ayda ne gibi ritüelleri gerçekleştirdikleri ve bu aydaki gündüz ve gecelerin süreleri ve burçların durumları verilmiştir. Ayrıca 25 fasılda verilen 25 tabiat olayından bazıları bu ayda görülmemektedir. Diğer gök olaylarının görülmesinin neye delalet ettiği metinde verilmiştir. Bu ayda görülen tabiat olayları tabloda verilmiştir.</p>				
1. F. Güneş Tutulması	6. F. Kuyruklu Yıldız Görülmesi	11. F.Havada Tuhaf Bir Şeklin Görünmesi	16. F.	21. F.
2. F. Ay Tutulması	7. F. Gökten Yıldız Düşmesi	12. F.Havada Hayvan Suretinin görünmesi	17. F.	22. F.
3.F. Güneş Ağıllanması	8. F. Gök Kuşağı Görülmesi	13. F.Gök Gürlemesi	18. F.	23. F.
4. F. Ay Ağıllanması	9. F. Şimşek Çakması	14. F.	19. F.	24. F.
5. F.	10.F.Göğün Kızarması	15. F.	20. F.	25. F.Deprem Olması
<p>2. Bab (Nisan Ayı)</p> <p>Bu babda, ayın iklimsel ve tarımsal özellikleri, uğurlu ve uğursuz günleri, bu aya ilişkin tabiat bilgileri, bu ayda nelerin yenilip nelerin yenilmeyeceği, yapılması uygun olanlar ve olmayanlar, meydana gelmiş tarihsel olaylar. Çeşitli milletlerin söz konusu ayda alakalı inanışları ve bu ayda ne gibi ritüelleri gerçekleştirdikleri ve bu aydaki gündüz ve gecelerin süreleri ve burçların durumları verilmiştir. Ayrıca 25 fasılda verilen 25 tabiat olayından hanilerinin bu ayda görüldüğü ve bunun neye delalet ettiği verilmiştir.</p>				
1. F. Güneş Tutulması	6. F. Kuyruklu Yıldız Görülmesi	11. F.Havada Tuhaf Bir Şeklin Görünmesi	16. F.Şiddetli Yağmur Yağması	21. F.Havada Sis Olması
2. F. Ay Tutulması	7. F. Gökten Yıldız Düşmesi	12. F.Havada Hayvan Suretinin görünmesi	17. F. Dolu Yağması	22. F.Şiddetli ve Çok Rüzgar Esmesi
3.F. Güneş Ağıllanması	8. F. Gök Kuşağı Görülmesi	13. F.Gök Gürlemesi	18. F. Havadan Toprak Yağması	23. F.Gökten Ses İşitilmesi
4. F. Ay Ağıllanması	9. F. Şimşek Çakması	14. F.Yıldırım Düşmesi	19.F.Havadan Kurbağa ve Böcek Yağması	24. F.Yerden Ses İşitilmesi
5. F.	10.F.Göğün Kızarması	15. F.Gökten ateş Düşmesi	20. F.Yerden Çok Toz Kalkması	25. F.
<p>3. Bab (Mayıs Ayı)</p> <p>Bu babda, ayın iklimsel ve tarımsal özellikleri, uğurlu ve uğursuz günleri, bu aya ilişkin tabiat bilgileri, bu ayda nelerin yenilip nelerin yenilmeyeceği, yapılması uygun olanlar ve olmayanlar, meydana gelmiş tarihsel olaylar. Çeşitli milletlerin söz konusu ayda alakalı inanışları ve bu ayda ne gibi ritüelleri gerçekleştirdikleri ve bu aydaki gündüz ve gecelerin süreleri ve burçların durumları verilmiştir. Ayrıca 25 fasılda verilen 25 tabiat olayından hanilerinin bu ayda görüldüğü ve bunun neye delalet ettiği verilmiştir.</p>				

1. F. Güneş Tutulması 2. F. Ay Tutulması 3.F. Güneş Ağılanması 4. F. Ay Ağılanması 5. F.	6. F. Kuyruklu Yıldız Görülmesi 7. F. Gökten Yıldız Düşmesi 8. F. Gök Kuşağı Görülmesi 9. F. Şimşek Çakması 10.F.Göğün Kızarması	11. F.Havada Tuhaf Bir Şeklin Görünmesi 12. F.Havada Hayvan Suretinin görünmesi 13. F.Gök Gürlemesi 14. F.Yıldırım Düşmesi 15. F.Gökten ateş Düşmesi	16. F.Şiddetli Yağmur Yağması 17. F. Dolu Yağması 18. F. Havadan Toprak Yağması 19.F.Havadan Kurbağa ve Böcek Yağması 20. F.	21. F.Havada Sis Olması 22. F.Şiddetli ve Çok Rüzgar Esmesi 23. F.Gökten Ses İşitilmesi 24. F.Yerden Ses İşitilmesi 25. F. Deprem Olması
---	--	--	--	--

4. Bab (Haziran Ayı)

Bu babda, ayın iklimsel ve tarımsal özellikleri, uğurlu ve uğursuz günleri, bu aya ilişkin tabiat bilgileri, bu ayda nelerin yenilip nelerin yenilmeyeceği, yapılması uygun olanlar ve olmayanlar, meydana gelmiş tarihsel olaylar. Çeşitli milletlerin söz konusu ayda alakalı inanışları ve bu ayda ne gibi ritüelleri gerçekleştirdikleri ve bu aydaki gündüz ve gecelerin süreleri ve burçların durumları verilmiştir. Ayrıca 25 fasılda verilen 25 tabiat olayından hanilerinin bu ayda görüldüğü ve bunun neye delalet ettiği verilmiştir.

1.F. GüneşTutulması 2. F. Ay Tutulması 3.F. Güneş Ağılanması 4. F. Ay Ağılanması 5. F.Yeni Ay Görünmesi	6. F. Kuyruklu Yıldız Görülmesi 7. F. Gökten Yıldız Düşmesi 8. F. Gök Kuşağı Görülmesi 9. F. Şimşek Çakması 10.F.Göğün Kızarması	11. F.Havada Tuhaf Bir Şeklin Görünmesi 12. F.Havada Hayvan Suretinin görünmesi 13. F.Gök Gürlemesi 14. F.Yıldırım Düşmesi 15. F.Gökten ateş Düşmesi	16. F.Şiddetli Yağmur Yağması 17. F. Dolu Yağması 18. F. Havadan Toprak Yağması 19. F. Yerden Çok Toz Kalkması	21. F.Havada Sis Olması 22. F.Şiddetli ve Çok Rüzgar Esmesi 23. F.Gökten Ses İşitilmesi 24. F.Yerden Ses İşitilmesi 25. F. Deprem Olması
--	--	--	---	--

5. Bab (Temmuz Ayı)

Bu babda, ayın iklimsel ve tarımsal özellikleri, uğurlu ve uğursuz günleri, bu aya ilişkin tabiat bilgileri, bu ayda nelerin yenilip nelerin yenilmeyeceği, yapılması uygun olanlar ve olmayanlar, meydana gelmiş tarihsel olaylar. Çeşitli milletlerin söz konusu ayda alakalı inanışları ve bu ayda ne gibi ritüelleri gerçekleştirdikleri ve bu aydaki gündüz ve gecelerin süreleri ve burçların durumları verilmiştir. Ayrıca 25 fasılda verilen 25 tabiat olayından hanilerinin bu ayda görüldüğü ve bunun neye delalet ettiği verilmiştir.

1. F. Güneş Tutulması 2. F. Ay Tutulması 3.F. Güneş Ağıllanması 4. F. Ay Ağıllanması 5. F.	6. F. Kuyruklu Yıldız Görülmesi 7. F. Gökten Yıldız Düşmesi 8. F. Gök Kuşağı Görülmesi 9. F. Şimşek Çakması 10.F.Göğün Kızarması	11. F.Havada Tuhaf Bir Şeklin Görünmesi 12. F.Havada Hayvan Suretinin görünmesi 13. F.Gök Gürlemesi 14. F.Yıldırım Düşmesi 15. F.Gökten ateş Düşmesi	16. F.Şiddetli Yağmur Yağması 17. F. Dolu Yağması 18. F. Havadan Toprak Yağması 19.F.Havadan Kurbağa ve Böcek Yağması 20. F.Yerden Çok Toz Kalkması	21. F.Havada Sis Olması 22. F.Şiddetli ve Çok Rüzgar Esmesi 23. F.Gökten Ses İşitilmesi 24. F.Yerden Ses İşitilmesi 25. F.Deprem Olması
---	--	--	---	---

6. Bab (Ağustos Ayı)

Bu babda, ayın iklimsel ve tarımsal özellikleri, uğurlu ve uğursuz günleri, bu aya ilişkin tabiat bilgileri, bu ayda nelerin yenilip nelerin yenilmeyeceği, yapılması uygun olanlar ve olmayanlar, meydana gelmiş tarihsel olaylar. Çeşitli milletlerin söz konusu ayda alakalı inanışları ve bu ayda ne gibi ritüelleri gerçekleştirdikleri ve bu aydaki gündüz ve gecelerin süreleri ve burçların durumları verilmiştir. Ayrıca 25 fasılda verilen 25 tabiat olayından hanilerinin bu ayda görüldüğü ve bunun neye delalet ettiği verilmiştir.

1. F. Güneş Tutulması 2. F. Ay Tutulması 3.F. Güneş Ağıllanması 4. F. Ay Ağıllanması 5. F.	6. F. Kuyruklu Yıldız Görülmesi 7. F. Gökten Yıldız Düşmesi 8. F. Gök Kuşağı Görülmesi 9. F. Şimşek Çakması 10.F.Göğün Kızarması	11. F.Havada Tuhaf Bir Şeklin Görünmesi 12. F.Havada Hayvan Suretinin görünmesi 13. F.Gök Gürlemesi 14. F.Yıldırım Düşmesi 15. F.Gökten ateş Düşmesi	16. F.Şiddetli Yağmur Yağması 17. F. Dolu Yağması 18. F. Havadan Kızıl Toprak Yağması 19. F.Havadan Kurbağa ve Böcek Yağması 20. F.Yerden Çok Toz Kalkması	21. F.Havada Sis Olması 22. F.Şiddetli ve Çok Rüzgar Esmesi 23. F.Gökten Ses İşitilmesi 24. F.Yerden Ses İşitilmesi 25. F. Deprem Olması
---	--	--	--	--

7. Bab (Eylül Ayı)

Bu babda, ayın iklimsel ve tarımsal özellikleri, uğurlu ve uğursuz günleri, bu aya ilişkin tabiat bilgileri, bu ayda nelerin yenilip nelerin yenilmeyeceği, yapılması uygun olanlar ve olmayanlar, meydana gelmiş tarihsel olaylar. Çeşitli milletlerin söz konusu ayda alakalı inanışları ve bu ayda ne gibi ritüelleri gerçekleştirdikleri ve bu aydaki gündüz ve gecelerin süreleri ve burçların durumları verilmiştir. Ayrıca 25 fasılda verilen 25 tabiat olayından hanilerinin bu ayda görüldüğü ve bunun neye delalet ettiği verilmiştir.

1. F. Güneş Tutulması 2. F. 3.F. Güneş Ağıllanması 4. F. Ay Ağıllanması 5. F.	6. F. Kuyruklu Yıldız Görülmesi 7. F. Gökten Yıldız Düşmesi 8. F. Gök Kuşağı Görülmesi 9. F. Şimşek Çakması 10.F.Göğün Kızarması	11. F.Havada Tuhaf Bir Şeklin Görünmesi 12. F.Havada Hayvan Suretinin görünmesi 13. F.Gök	16. F.Şiddetli Yağmur Yağması 17. F. Dolu Yağması 18. F. Havadan Toprak Yağması	21. F.Havada Sis Olması 22. F.Şiddetli ve Çok Rüzgar Esmesi 23. F.Gökten Ses İşitilmesi 24. F.Yerden Ses İşitilmesi 25. F.Deprem Olması
---	--	---	---	---

		Gürlemesi 14. F.Yıldırım Düşmesi 15. F.Gökten ateş Düşmesi	19. F.Havadan Kurbağa ve Böcek Yağması 20. F.Yerden Çok Toz Kalkması	
<p>8. Bab (Ekim Ayı)</p> <p>Bu babda, ayın iklimsel ve tarımsal özellikleri, uğurlu ve uğursuz günleri, bu aya ilişkin tabiat bilgileri, bu ayda nelerin yenilip nelerin yenilmeyeceği, yapılması uygun olanlar ve olmayanlar, meydana gelmiş tarihsel olaylar. Çeşitli milletlerin söz konusu ayda alakalı inanışları ve bu ayda ne gibi ritüelleri gerçekleştirdikleri ve bu aydaki gündüz ve gecelerin süreleri ve burçların durumları verilmiştir. Ayrıca 25 fasılda verilen 25 tabiat olayından hanilerinin bu ayda görüldüğü ve bunun neye delalet ettiği verilmiştir.</p>				
1. F. Güneş Tutulması 2. F. Ay Tutulması 3.F. Güneş Ağıllanması 4. F. Ay Ağıllanması 5. F.	6. F. Kuyruklu Yıldız Görülmesi 7. F. Gökten Yıldız Düşmesi 8. F. Gök Kuşağı Görülmesi 9. F. 10.F.Göğün Kızarması	11. F.Havada Tuhaf Bir Şeklin Görünmesi 12. F.Havada Hayvan Suretinin görünmesi 13. F.Gök Gürlemesi 14. F.Yıldırım Düşmesi 15. F.Gökten ateş Düşmesi	16. F.Şiddetli Yağmur Yağması 17. F. Dolu Yağması 18. F. Havadan Toprak Yağması 19. F.Havadan Kurbağa ve Böcek Yağması 20. F.Yerden Çok Toz Kalkması	21. F.Havada Sis Olması 22. F.Şiddetli ve Çok Rüzgar Esmesi 23. F.Gökten Ses İşitilmesi 24. F.Yerden Ses İşitilmesi 25. F.Deprem Olması
<p>9. Bab (Kasım Ayı)</p> <p>Bu babda, ayın iklimsel ve tarımsal özellikleri, uğurlu ve uğursuz günleri, bu aya ilişkin tabiat bilgileri, bu ayda nelerin yenilip nelerin yenilmeyeceği, yapılması uygun olanlar ve olmayanlar, meydana gelmiş tarihsel olaylar. Çeşitli milletlerin söz konusu ayda alakalı inanışları ve bu ayda ne gibi ritüelleri gerçekleştirdikleri ve bu aydaki gündüz ve gecelerin süreleri ve burçların durumları verilmiştir. Ayrıca 25 fasılda verilen 25 tabiat olayından hanilerinin bu ayda görüldüğü ve bunun neye delalet ettiği verilmiştir.</p>				
1. F. Güneş Tutulması 2. F. Ay Tutulması 3.F. Güneş Ağıllanması 4. F. Ay Ağıllanması 5. F.	6. F. Kuyruklu Yıldız Görülmesi 7. F. Gökten Yıldız Düşmesi 8. F. Gök Kuşağı Görülmesi 9. F. Şimşek Çakması 10.F.Göğün Kızarması	11. F.Havada Tuhaf Bir Şeklin Görünmesi 12. F.Havada Hayvan Suretinin görünmesi 13. F.Gök Gürlemesi 14. F.Yıldırım Düşmesi 15. F.Gökten ateş Düşmesi	16. F.Şiddetli Yağmur Yağması 17. F. Dolu Yağması 18. F. Havadan Toprak Yağması 19. F.Havadan Kurbağa ve Böcek Yağması 20. F.Yerden Çok Toz Kalkması	21. F. 22. F.Şiddetli ve Çok Rüzgar Esmesi 23. F.Gökten Ses İşitilmesi 24. F.Yerden Ses İşitilmesi 25. F.Deprem Olması

<p>10. Bab (Aralık Ayı)</p> <p>Bu babda, ayın iklimsel ve tarımsal özellikleri, uğurlu ve uğursuz günleri, bu aya ilişkin tabiat bilgileri, bu ayda nelerin yenilip nelerin yenilmeyeceği, yapılması uygun olanlar ve olmayanlar, meydana gelmiş tarihsel olaylar. Çeşitli milletlerin söz konusu ayda alakalı inanışları ve bu ayda ne gibi ritüelleri gerçekleştirdikleri ve bu aydaki gündüz ve gecelerin süreleri ve burçların durumları verilmiştir. Ayrıca 25 fasılda verilen 25 tabiat olayından hanilerinin bu ayda görüldüğü ve bunun neye delalet ettiği verilmiştir.</p>				
<p>1. F. Güneş Tutulması</p> <p>2. F. Ay Tutulması</p> <p>3.F. Güneş Ağıllanması</p> <p>4. F. Ay Ağıllanması</p> <p>5. F.</p>	<p>6. F. Kuyruklu Yıldız Görülmesi</p> <p>7. F. Gökten Yıldız Düşmesi</p> <p>8. F. Gök Kuşağı Görülmesi</p> <p>9. F. Şimşek Çakması</p> <p>10.F.Göğün Kızarması</p>	<p>11. F.Havada Tuhaf Bir Şeklin Görünmesi</p> <p>12. F.</p> <p>13. F.Gök Gürlemesi</p> <p>14. F.Yıldırım Düşmesi</p> <p>15. F.Gökten ateş Düşmesi</p>	<p>16. F.Şiddetli Yağmur Yağması</p> <p>17. F. Dolu Yağması</p> <p>18. F. Havadan Toprak Yağması</p> <p>19.F.Havadan Kurbağa ve Böcek Yağması</p> <p>20. F.Yerden Çok Toz Kalkması</p>	<p>21. F.</p> <p>22. F.</p> <p>23. F.</p> <p>24. F.</p> <p>25. F.</p>
<p>11. Bab (Ocak Ayı)</p> <p>Bu babda, ayın iklimsel ve tarımsal özellikleri, uğurlu ve uğursuz günleri, bu aya ilişkin tabiat bilgileri, bu ayda nelerin yenilip nelerin yenilmeyeceği, yapılması uygun olanlar ve olmayanlar, meydana gelmiş tarihsel olaylar. Çeşitli milletlerin söz konusu ayda alakalı inanışları ve bu ayda ne gibi ritüelleri gerçekleştirdikleri ve bu aydaki gündüz ve gecelerin süreleri ve burçların durumları verilmiştir. Ayrıca 25 fasılda verilen 25 tabiat olayından hanilerinin bu ayda görüldüğü ve bunun neye delalet ettiği verilmiştir.</p>				
<p>1. F. Güneş Tutulması</p> <p>2. F. Ay Tutulması</p> <p>3.F. Güneş Ağıllanması</p> <p>4. F. Ay Ağıllanması</p> <p>5. F.</p>	<p>6. F. Kuyruklu Yıldız Görülmesi</p> <p>7. F. Gökten Yıldız Düşmesi</p> <p>8. F. Gök Kuşağı Görülmesi</p> <p>9. F. Şimşek Çakması</p> <p>10.F.Göğün Kızarması</p>	<p>11. F.Havada Tuhaf Bir Şeklin Görünmesi</p> <p>12. F.Havada Hayvan Suretinin görünmesi</p> <p>13. F.Gök Gürlemesi</p> <p>14. F.Yıldırım Düşmesi</p> <p>15. F.Gökten ateş Düşmesi</p>	<p>16. F.Şiddetli Yağmur Yağması</p> <p>17. F. Dolu Yağması</p> <p>18. F. Havadan Toprak Yağması</p> <p>19. F.Havadan Kurbağa ve Böcek Yağması</p> <p>20. F.Yerden Çok Toz Kalkması</p>	<p>21. F.Havada Sis Olması</p> <p>22. F.Şiddetli ve Çok Rüzgar Esmesi</p> <p>23. F.Gökten Ses İşitilmesi</p> <p>24. F.Yerden Ses İşitilmesi</p> <p>25. F.Deprem Olması</p>
<p>12. Bab (Şubat Ayı)</p> <p>Bu babda, ayın iklimsel ve tarımsal özellikleri, uğurlu ve uğursuz günleri, bu aya ilişkin tabiat bilgileri, bu ayda nelerin yenilip nelerin yenilmeyeceği, yapılması uygun olanlar ve olmayanlar, meydana gelmiş tarihsel olaylar. Çeşitli milletlerin söz konusu ayda alakalı inanışları ve bu ayda ne gibi ritüelleri gerçekleştirdikleri ve bu aydaki gündüz ve gecelerin süreleri ve burçların durumları verilmiştir. Ayrıca 25 fasılda verilen 25 tabiat olayından hanilerinin bu ayda görüldüğü ve bunun neye delalet ettiği verilmiştir.</p>				

1. F. Güneş Tutulması 2. F. Ay Tutulması 3.F. Güneş Ağılması 4. F. Ay Ağılması 5. F.	6. F. Kuyruklu Yıldız Görülmesi 7. F. Gökten Yıldız Düşmesi 8. F. Gök Kuşağı Görülmesi 9. F. Şimşek Çakması 10.F.Göğün Kızarması	11. F.Havada Tuhaf Bir Şeklin Görünmesi 12. F.Havada Hayvan Suretinin görünmesi 13. F.Gök Gürlemesi 14. F.Yıldırım Düşmesi 15. F.Gökten ateş Düşmesi	16. F.Şiddetli Yağmur Yağması 17. F. Dolu Yağması 18. F. Havadan Toprak Yağması 19.F.Havadan Kurbağa ve Böcek Yağması 20. F.Yerden Çok Toz Kalkması	21. F.Havada Sis Olması 22. F.Şiddetli ve Çok Rüzgar Esmesi 23. F.Gökten Ses İşitilmesi 24. F.Yerden Ses İşitilmesi 25. F.Deprem Olması
--	--	--	---	---

BİRİNCİ BÖLÜM

İNCELEME

1. YAZIM ÖZELLİKLERİ

Çalışmanın bu bölümünde ünlü ve ünsüzlerin yazılışı ve bazı bitişik yazımlar hakkında bilgi verilmiştir.

1.1. ÜNLÜLERİN YAZILIŞI

İncelenen Ahkām-ı Şuhūr ilk on dört sayfası harekeli nesih geri kalan kısmı ise harekesiz nesih olan bir eserdir. Ünlülerin metinde söz başı, ortası ve sonunda hangi şekillerde buldukları aşağıdaki başlıklarda gösterilmiştir:

1.1.1. *a* ünlüsünün yazılışı:

Söz başında üstünlü elif ile *a*:

- *ağaç* (أعج) 8b/7, *acı* (أحى) 8a/3, *agu* (أغو) 3a/02, *agıllan-* (أغلل) 3b/6

Söz başında medli dik üstünlü elif ile *a*:

Metinde kullanılan kelimelerdeki söz başında medli dik üstünlü elif, sadece *a* ünlüsü için kullanılmıştır.

- *āb* (أب) 36b/8, *āfet* (أفت) 23b/1, 29a/10, *anuḡ* (أنك) 5b/1

Söz içinde üstünlü elif ile *a*:

- *aya* (أيا) 14a/7, *baş* (باش) 3a/11, *arada* (أراد) 6a/10

Söz içinde üstün ile *a*:

- *maḡzūrdur* (مغزؤرؤر) 8a/5, *balḡam* (بلغم) 2a/7, *arasmda* (أرسندة) 5a/6

Söz sonunda üstünlü güzel he ile *a*:

- *aḡustosda* (أغستوسده) 30a/1, *arasmda* (أرسندة) 5a/6

Söz sonunda üstünlü elif ile a:

Söz sonunda üstünlü elif yalnızca *a* sesi için kullanılmıştır:

- *ağa* (أغا) 45a/2, *amma* (أما) 4b/8

1.1.2. e Ünlüsünün Yazılışı:

Söz başında üstünlü elif ile e:

- *eger* (أكر) 2b/10, *eksük* (أكسك) 7b/6, *eyü* (أيو) 5b/9

Söz içinde üstün ile e:

- *gāyet* (غَايَت) 14b/3, *begayet* (بَعَايَت) 8a/3, *becīd* (بَعِيد) 2a/11

Söz sonunda üstünlü güzel he ile e:

- *çekürge* (جَكُورَه) 3a/9, *dilince* (دِلِنَجَه) 2a/2, *dünle* (دُنْلَه) 2b/5

1.1.3. ı Ünlüsünün Yazılışı:

Söz başında esreli elif ile ı:

- *ımağ* (ارمغ) 10b/8, *ısıtma* (اسئمة) 11b/10

Söz başında esreli elif ye ile ı:

- *ılkı* (ایلقي) 13b/7

Söz içinde esre ile ı:

- *arasında* (أرأسئدة) 9a/7, *kırılı* (قربالة) 5a/10, *yayıla* (يايله) 7a/2

Söz içinde esreli ye ile ı:

- *ahı* (دخي) 5b/6, *kızlık* (قیزلق) 13b/8, *kış* (قش) 3a/3

Söz sonunda esre ile ı:

- *yağmurlı* (يغمرل) 6b/10

Söz sonunda esreli ye ile r.

- *düşmāni* (دُشْمَانِي) 12b/5, *gayrı* (عَرَبِي) 13b/10, *katı* (قَتِي) 13b/6

Söz sonunda dik esreli ye ile r.

- *uğrı* (اُوغْرِي) 6b/6

Metnin harekesiz kısmında zaman ekleri, belirtme hal eki ve iyelik ekleri dik esreli ye ‘ي’ veya sadece ye ‘ى’ ile yazılmıştır. Metinde 3. tekil şahıs iyelik ekinin yazılışında belli bir kurala sadık kalınmamıştır. Bazen ye ‘ى’ harfi ile, bazen esre ile, bazen de dik esre ile iyelik eklerinin yazıldığı görülmüştür. Metnin harekeli kısmında ise bazen esre ile bazen sadece ye ‘ى’ harfi ile veya dik esreli ye ‘ي’ ile yazılmıştır:

- *adı* (ادِي) 57b/11, *oldı* (اولدِي) 37b/9, *toğdı* (طوغدِي) 21b/7; *çerisi* (چريسي) 63a/9, *eli* (اَلِي) 5b/2, *gicesi* (گيچيسي) 4b/1, *gönli* (گُونَلِي) 45b/11

1.1.4. *i* Ünlüsünün Yazılışı:

Söz başında esreli elif ile i:

- *ibrilis* (اِبْريليس) 7b/4, *iklim* (اِقْلِيم) 4b/5

Söz başında esreli elif ye ile i:

- *ilk* (اِلك) 7b/1, *ilinde* (اِيلنده) 13b/8, *it(d)-* (ايد) 8a/9

Söz içinde esre ile i:

- *aşıkare* (اَشِكَاَرَة) 14a/2, *ilinde* (اِيلنده) 13b/8, *padişah* (پَادِشَاه) 7b/1, *şekil* (شَكْل) 11a/1

Söz içinde esreli ye ile i:

- *ekin* (اَكِين) 4a/9, *ilinde* (اِيلنده) 13b/8, *tācir* (تَاچِير) 9a/6

Söz sonunda esreli ye ile i:

- *idi* (ايدِي) 8a/9, *yedinci* (يَدِينچِي) 8a/5, *üçüncü* (اُوچُونچِي) 8a/5

Söz sonunda dik esreli ye ile i:

- *āhiri* (أخيري) 3b/5, *begi* (بكي) 13b/9, *çeri* (چري) 5a/2, *illeri* (ايلىرى) 9b/4

Söz sonunda esreli güzel he ile i:

- ‘*aleyhi* (عليه) 11b/9

1.1.5. o Ünlüsünün Yazılışı:

Söz başında ötreli elif vav ile o:

- *od* (أود) 12a/8, *oglan* (أغلان) 9a/8, *ol* (أول) 3a/2, *ola* (أولة) 3a/1, *on* (أون) 2b/5, *oñat* (أوكث) 4a/11, *ot* (أوت) 2a/9, *otuz* (أوتوز) 7b/6

Söz başında ötreli elif ile o:

- *orada* (أرادة) 6a/10, *orta* (أرتا) 7b/5

Söz içinde ötreli vav ile o:

- *bol* (أول) 3b/4, *şoñı* (أصونى) 6b/3, *foz* (أطون) 12b/7

Söz içinde ötre ile o:

- *tolu* (أطلو) 12b/2, *qoyun* (أقيون) 13b/1

1.1.6. ö Ünlüsünün Yazılışı:

Söz başında ötreli elif vav ile ö:

- *öküş* (أوكش) 6b/2, *öle* (أولة) 4b/4, *ölüm* (أولوم) 4b/11

Söz başında ötreli elif ile ö:

- *öksüzden* (أكسزدن) 9b/7

Söz içinde ötreli vav ile ö:

- *gök* (أوك) 11a/6, *göz* (أوكوز) 9a/3, *sözi* (أسوزى) 3b/2

Söz içinde ötre ile ö:

- *dökülmek* (أدكلمك) 7a/5

1.1.7. *u, ü* Ünlüsünün Yazılışı:

Metnin harekeli yazılan bölümünde *u* ünlüsü ötre, ötreli elif vav, ötreli vav ile gösterilmiştir.

Söz başında ötreli elif vav ile *u*:

- *ucuzlık* (أَوْجُزْلِيْق) 3b/4, *uğraşa* (أَوْعْرَشَه) 5a/7, *uğrı* (أَوْعْرِي) 5a/3

Söz içinde ötreli vav ile *u*:

- *nevrüz* (نَوْرُوز) 2b/6, *olub* (أُولُوب) 3b/5, *otura* (أُوتُورَه) 13b/10, *rūmī* (رُومِي) 14a/7

Söz içinde ötreli *u*:

- *şuluca* (شُلُوْجَه) 2a/8

Söz sonunda ötreli vav ile *u*:

- *koğulu* (كُوْغُولُو) 8a/1, *ulu* (أُولُو) 8b/7, *tolu* (طُولُو) 12b/2

1.1.8. *ü* Ünlüsünün Yazılışı:

Söz başında ötreli elif vav ile *ü*:

- *ürkülük* (أُزْكُوكُلُك) 11a/2, *üstün* (أُوشْتُون) 3b/2

Söz içinde ötreli elif vav ile *ü*:

- *güni* (كُونِي) 2b/3, *idüb* (أِدُوب) 2a/8, *mü'minler* (مُؤْمِنَلَر) 4b/7

Söz içinde ötreli *ü*:

- *dürlü* (دُرْلُو) 11b/10, *dördinci* (دُرْدُنْجِي) 2b/2

Söz sonunda ötreli vav ile *ü*:

- *iyü* (أِيُو) 4b/2, *haberlü* (حَبْرَلُو) 6a/2, *sirkelü* (سِرْكَلُو) 8a/1

1.2. ÜNSÜZLERİN YAZILIŞI

1.2.1. *b, p* (ب, پ) Ünsüzlerinin Yazılışı:

Metinde Türkçe sözcüklerde ve bazı alıntı sözcüklerde söz başında *b, p* açısından hem *b*’li hem de *p*’li kullanımlar görülmektedir.

Söz başında *p* (پ):

- *pınar* (پنار) 23a/4; *penbe* (پنبه) 16a/2

Söz başında *b* (ب):

- *bahālu* (بحالو) 73b/8, *bāzār* (بازار) 26b/6, *bazu* (بازو) 81b/3; *bilüç* (بلوچ) 29a/5, *birinç* (برنج) 82a/9

Söz ortasında *p* (پ):

- *arpa* (ارپه) 15b/7, *deprendügi* (دپرندوگی) 20b/7, *kapana* (قپنه) 23b/8

Söz ortasında *b* (ب):

- *birbirile* (بربريله) 18a/4

Söz sonunda *b* (ب):

- *gālib* (غالب) 2a/8, *habāb* (حباب) 25a/7, *harāb* (خراب) 6a/6

-Ip/-Up zarf-fiil ekinde her zaman *b* harfi kullanılmış, yazı çevriminde *b* ile gösterilmiştir:

- *olub* (اولوب) 3b/5, *ıtutulub* (طوتولوب) 46a/10; *idüb* (ایدوب) 2a/8, *gelüb* (كلوب) 32a/8

1.2.2. *c, ç* (ج, چ) Ünsüzlerinin Yazılışı:

Metinde *ç* ünsüzünün sözcüklerin başında, ortasında ve sonunda hem *cim* (چ) hem de *çim* (ج) ile yazıldığı görülmektedir.

Söz başında *c* (ج):

- *ciban* (جبان) 2a/8; *cedī* (جدي) 65b/11

Söz başında ç (چ):

- *çayır* (چارو) 21a/8, *çalқанmağa* (چالتمهه) 30b/4, *çıka* (چئه) 3a/9; *çeke* (چكه) 44b/2

Söz ortasında c (ج):

- *acı* (اجي) 44b/7, *karcaşa* (قرجشه) 55a/11, *uci* (اوجي) 39a/10

Söz ortasında ç (چ):

- *kaçub* (قاچوب) 32a/9; *geçe* (كچه) 43b/2

Söz sonunda ç (چ):

- *kırlanguç* (قرلنگچ) 2b/7, *şuçlar* (صوچلر) 49a/11; *üç* (ئچ) 5a/1

Metinde hem c hem de ç ile yazılan kelimeler vardır:

- *agac* (اچ) 59b/10 ~ *agaçlar* (اچاچلر) 8b/7, *rāçin* (راچين) 26b/9 ~ *rācın* (راجين) 27b/9

1.2.3. g, k (ك) Ünsüzlerinin Yazılışı:

Metinde sözcüklerin başındaki, ortasındaki ve sonundaki “g” ünsüzü ve ince ünlülerin yanındaki bazı “k” ünsüzü kef (ك) ile gösterilmiştir. Bu sesi göstermek için farklı bir işaret kullanılmamıştır:

- *gice* (كچه) 78b/2, *gele* (كه) 44b/11, *gönli* (گۆكلى) 45b/11
- *eger* (اگر) 2b/10, *eksük* (اگسك) 7b/6

1.2.4. ŋ (ك) Ünsüzünün Yazılışı:

Metinde ŋ damak ünsüzünün söz ortasında ve sonunda kef (ك) ile yazıldığı görülmektedir:

- *anuŋ* (انك) 5b/1, *aŋa* (ك) 29b/3; *deŋiz* (دك) 46b/10, *yeŋi* (يک) 20b/4, *kendünün* (كندونك) 70b/3

1.2.5. s ş (ص س) Ünsüzlerinin Yazılışı:

Metindeki sözcüklerin hem sin (س) hem de sad (ص) ile yazılışları bulunmaktadır. Bununla beraber, bir kurala bağlı kalmaksızın aynı sözcüğün her iki harfle yazıldığı durumlar da mevcuttur:

- **şarımsak** (صرمساق) 71b/9, **şoğan** (صوغان) 71b/9, **şovuk** (صوق) 21a/10, **şu** (صو) 59a/9;
- **şāru** (صارو) 80b/8 ~ **saru** (سرو) 80b/10

Ön ünlülü sözcükler düzenli olarak sin (س) ile yazılmıştır:

- **sekiz** (سكرز) 30a/4, **sişek** (سسك) 60a/2, **sünlün** (سكون) 29a/4

1.2.6. **t, ṭ (ت، ط) Ünsüzlerinin Yazılışı:**

Metinde art ünlülü Türkçe sözcüklerde çoğunlukla **ṭ** kullanılmıştır, ön ünlülü sözcüklerde ise **t** kullanılmıştır:

Söz başında ṭ (ط) ve t (ت):

- **tağıla** (طاغله) 60b/3, **tamar** (طمر) 81a/5, **tola** (طوله) 43b/3; **Türke** (تركه) 54b/4, **tüccar** (تجار) 5b/11

Söz ortasında ṭ (ط) ve t (ت):

- **kurtulub** (قُتُولُوب) 5b/3, **tutmak** (طوتق) 17a/9

Söz sonunda ṭ (ط) ve t (ت):

- **altı** (التى) 17b/7, **ot** (اوت) 44b/6, **oñat** (اوکات) 30b/6; **bit** (بتل) 66a/3,

dört (دُورت) 14b/4, **yete** (يته) 29b/4

1.3. BAZI BİTİŞİK YAZIMLAR

Metinde *ile*, *ki*, *kim* ve *çünkü* bağlaçları; *için*, *ile* edatlarının yazılışında belli bir kurala bağlılık şartı görülmemiştir. Bu kelimelerin bazen ayrı, bazen de bitişik yazımları bulunmaktadır:

- **anuçünkü** (انكچونكه) 81a/10 , **birbirile** (بربريله) 18a/4, **bugünkü** (بوجونكى) 46a/7, **iş kim** (ایشكم) 59b/6

1.4. ŞEDDELİ YAZIM

Metinde bazı Türkçe veya alıntı dillerden bazı sözcüklerde yan yana gelen aynı ünsüzü göstermek için ikinci ünsüz harf şedde işareti ile gösterilmiştir:

- **issi** (ائشى) 19b/6, **elli** (اللى) 21b/8
- **ışşı** (ائشى) 55a/6 ; **evvel** (اؤل) 14a/11

2. SES BİLGİSİ

2.1. ÜNLÜLER

Metin incelendiğinde Türk yazı dilinin eski dönemlerinde ve Eski Anadolu Türkçesinde kullanılan *a, e, ı, i, o, ö, u, ü* ünlülerinin metinde kullanıldığı görülmektedir. Arap alfabesi ile yazılan metinde kapalı *e*'leri (*é*) gösteren bir işaret kullanılmamıştır. (1.1. Ünlülerin Yazımı bölümünde bu konu ele alınmıştır). Metin, yazım-ses bilgisi bakımından ele alındığında ünlülerin yazımında bazı değişikliklerin olduğu görülür.

2.1.1. Kök Hecede *e, é, i*

Türkçenin tarihi seyri incelendiğinde gerek Eski Anadolu Türkçesinde gerekse daha sonraki dönemlerde kök hecelerdeki *e* ve *i* seslerinin kullanımında bazı farklılıklar görülmektedir. En yaygın kullanım ise Eski Anadolu Türkçesinde kök hecelerdeki *i* sesinin Türkiye Türkçesinde *e* sesine dönüşmüş olmasıdır. Türk dilinin eski yazılı belgelerinden olan Orhun-Yenisey abidelerinde aynı sözcüğün hem *i* hem de *é* ile yazılmış olduğunu görmek mümkündür. Bu konuda özellikle Orhun abidelerinin *i*, Yenisey abidelerinin *é* tarafında olduğu ve bu ses değişiminin bir lehçe farklılığı olarak kabul edilebileceği söylenmektedir. Alman filologu A.V.Gabain bu konuda: *él- il, ésit- işit, és-, iş-, éyém- iyin, ét- it-, éw - iw*, vs. örneklerini vererek “Yenisey Run yazılarında ve Brahmi yazmalarında *é* ünlüsü gösterilmiştir, o hâlde bu ses Eski Türkçede vardır” der (Gabain 1988: 258). İncelenen metnin ilk 14 varağı harekelidir geri kalan kısmında ise hareke kullanılmadığından *e/i* konusunda hem *e*'li hem de *i*'li yazımlar görülse dahi konu ile ilgili yeterince örnek kullanım bulunmamaktadır. Metinde kapalı *e* için özel bir işaret kullanılmamıştır. (Metin incelendiğinde kök hecelerdeki *e* ve *i* seslerindeki değişimin seyri ile ilgili şu tespitlere ulaşılabilir:

Türkiye Türkçesinde *e* olup, metinde *i* olan sözcükler:

- *dî-* 2a/6, *îr-* 12a/10, *îriş-* 13b/11, *yî-* 8a/1, *yîmiş* 4a/9

Türkiye Türkçesinde *i* olup metinde *e* olan sözcükler:

- *deyü* 22a/2, *eyü* 5b/9

Metinde bazı sözcüklerin hem *e*'li yazılımları hem de *i*'li yazımları görülür:

- *big* 83a/7 ~ *beg* 6a/4, *et-* 22a/3 ~ *it-* 8a/9, *gice* 8b/1 ~ *gece* 78b/2, *yel* 13b/2 ~ *yil* 20a/4

Türkiye Türkçesinde *e* olup metinde *e* olan sözcükler:

- *ekşi* 53a/6, *elli* 21b/8, *eşek* 15b/1, *ev* 13a/2, *eyle-* 21a/8, *ezil-* 2b/1

Türkiye Türkçesinde *i* olup metinde *i* olan sözcükler:

- *iç-* 61a/5, *iki* 5a/6, *in-* 12a/8, *incin-* 52a/3, *incit-* 49b/1, *iş* 8a/10

2.1.2. Ünlü Uzunlukları

Türkçede uzun ünlülerin olup olmadığı konusu bilim adamlarınca tartışılmaktadır. Türk dilinin tarihi ve günümüz lehçeleri incelendiğinde kök hece ünlülerinin farklı bir işaretle gösterilmesi uzun ünlülerin var olduğuna dair kanıt olarak gösterilmektedir. Kırgız metinleri ve Orhun Abideleri incelendiğinde uzun ünlüleri göstermek için eşit ikiz ünlülerin kullanıldığı görülmektedir. Türkiye Türkçesi incelendiğinde zamanla bu uzun ünlülerin korunamadığı görülmektedir.

“Eski Anadolu Türkçesi metinlerinde “*elif, vav ve ye*” ünlüleri ile “*med ve dik üstün*” işaretlerinin kullanılmasıyla ünlü uzunlukları arasında imla-fonoloji açısından bir ilişki vardır. Bu harf ve işaretlerin kullanılması her zaman bir uzunluk belirtisi sayılmamalıdır, ancak Türkçedeki asli uzunlukların özellikle kök hecede *āç (aç), ād (isim), vār, in (in, höyük)* şeklinde gösterilmesi, birer ses değeri taşıyan işaretler niteliğindedir” (Korkmaz, 2005: 497- 499).

ET	AŞ
āc	aç 49b/1
ōt	od 12a/8
kūrt	ķurt 35b/9
yèti	yedi 27b/8

2.1.3. Ünlü Uyumları

2.1.3.1. Kalınlık İncelik Uyumu

Türkçede bir sözcüğün ilk hecesinde kalın bir ünlü mevcutsa ondan sonra gelen hecelerdeki ünlüler kalın, ilk hecede ince bir ünlü mevcutsa ondan sonra gelen hecelerdeki ünlüler de ince olmaktadır. Bu ses olayına “*kalınlık-incecik*” uyumu adı

verilir. “Kalınlık-incelik uyumu başlangıçtan bugüne kadar Türkçenin her devrinde çok kuvvetli olarak hakim bulunmuş olan ve olmakta devam eden bir katedir. Türkçenin en büyük fonetik özelliğini bu kural oluşturur” (Ergin, 1997: 70-71).

İncelenen metin kalınlık incelik uyumu açısından tutarlıdır. Yazımdaki ek fiil ekleri, -IİK isimden isim yapma eki kalınlık incelik uyumuna bağlıdır:

- *hayırludur* 65b/6, *muhâşardur* 66a/3
- *açlık* 23b/1, *kızlık* 19b/1, *yoğsıllık* 13a/4, *ucuzluk* 3a/1

Metinde -IİK, -IUK isimden isim yapma eki alıntı sözcüklerden sonra da sık kullanılmış ve bu kelimelerde de kalınlık incelik uyumuna genelde uyulmuştur:

- *harâblık* 3a/11, *hastalık* 3b/9; *eminlik* 4a/2, *issilik* 21b/8

2.1.3.2. Düzlük-Yuvarlaklık (Dudak) Uyumu

2.1.3.2.1. Sözcük kök ve gövdelerinde düzlük-yuvarlaklık uyumu

Türkiye Türkçesinin ses yapısının temelini oluşturan düzlük-yuvarlaklık uyumu düz ünlülerden (a, e, ı, i) sonra düz (a, e, ı, i) ünlülerin; yuvarlak ünlülerden (o, ö, u, ü) sonra ya düz geniş (a, e) ya da dar yuvarlak (u, ü) ünlülerden birinin gelmesi olayıdır. Muharrem Ergin “Dudak uyumunda, sonra gelen önce gelene tabi olduğu için düzlük-yuvarlaklık uyumunda kelime köklerinde sonraki hecelerin durumunu ilk hecenin vokali tayin eder (Ergin 2011: 73)”. Eski Anadolu Türkçesinde ve Klasik Osmanlı Türkçesine Giriş döneminde -g ünsüzünün düşmesi ve kendinden önce gelen düz ünlüyü yuvarlaklaştırması, dudak ünsüzlerinin yuvarlaklaştırıcı etkisi gibi nedenlerden dolayı bazen düzlük- yuvarlaklık uyumu bozulmuştur. Metinde sözcük kök ve gövdelerindeki düzlük-yuvarlaklık bakımından uyumsuzluğa örnek olabilecek sözcükler:

Kalm ünlülü kelimeler:

- *agu* 3a/2, *aldur* 2a/10, *avuç* 86b/6, *gaygu* 6a/8, *yavuz* 7a/10, *yılduz* 3b/11, *yoğsul* 24a/2

İnce ünlülü kelimeler:

- *delü* 72a/5, *dögüş* 78a/10, *eksük* 7b/6, *eyü* 5b/9, *gerü* 50b/7, *kendü* 12b/6

İki şekilli kelime tabanları

İncelenen metinde bazı kelimelerin hem düz hem de yuvarlak ünlü ile yazıldığı görülmektedir. Sözcük bir yerde kullanıldığında düzlük-yuvarlaklık uyumuna uygunken başka bir yerde bu uyuma uygun kullanılmamıştır. Bu özellikler metnin EAT'nin son döneminde yazıldığını göstermektedir. Bu kullanımlar metinde düzlük-yuvarlaklık uyumunun genel bir kurala dayanmadığını göstermektedir:

Kalın ünlülü kelimelerde görülen ikili kullanımlar:

- *açık* 37a/10 ~ *açuk* 67a/1, *ağustos* 36b/7 ~ *ağustos* 30a/1, *şovu-* 37a/2 ~ *şoğu-* 4a/6

İnce ünlülü kelimelerde görülen ikili kullanımlar:

- *dökül-* 47b/10 ~ *dökil-* 4b/5, *gürle-* 17a/11 ~ *gürli-* 11a/6, *gerü* 50b/7 ~ *girü* 62a/1

2.1.3.2.2. Eklerde Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu

Türkçede sözcük köklerindeki düzlük yuvarlaklık uyumunda, sonraki hecelerin nasıl kullanılacağını ilk hecedeki ünlü belirlemektedir. Sözcüklerin kök veya gövdesine getirilen eklerde de durum buna benzer. “Kökün son vokali düz ise ekin vokali düzlük uyumuna göre, yuvarlak ise yuvarlaklık uyumuna göre tayin edilir” (Ergin, 1997: 74). Eski Anadolu Türkçesinde ve Klasik Osmanlı Türkçesine Giriş döneminde görüldüğü gibi sözcük ve eklerde düzlük yuvarlaklık uyumuna aykırı durumlar incelenen bu metinde de vardır.

2.1.3.2.2.1. I Sınıfı Ekler

İyelik 3.T.K. +(s)I(n)

Metinde bu ek düz ünlülü şekilde kullanılmıştır:

- *arasında* 5a/6, *ortasında* 4a/4; *kışısın* 70b/4, *kendüsün* 81a/9, *yigirmisine* 11b/9

Belirtme eki +(y)I

Belirtme eki *-i*, *-i* metinde hep düz olarak kullanılmaktadır:

- *otı* 51b/10, *pâdişâhı* 4b/4, *şoñı* 5a/3; *çerisin* 22b/1, *sözi* 3b/1

Aitlik eki +KI

Eski Türkçede ekin *+ki*, *+k1* olarak kullanılan şekli metinde yalnızca tek bir kelimedede kullanılmıştır:

- *günki* 21b/4

İsimden isim yapma eki +cI

İsimden isim yapan *+cI* eki, Eski Türkçe ve Eski Anadolu Türkçesinde olduğu gibi şu an ele alınan metinde de düz ünlülü haliyle kullanılmıştır:

- *yolc1ya* 51a/9

Öğrenilen geçmiş zaman eki -mİş

Öğrenilen geçmiş zaman eki metinde Eski Anadolu Türkçesinde olduğu gibi düz ünlülü haliyle kullanılmıştır:

- *tutmuş* 37b/2; *bitmişdür* 29b/2, *dimişler* 23a/9

Görülen geçmiş zaman eki -dI

Eski Anadolu Türkçesinde görüldüğü gibi metinde de düz-dar ünlülü şeklini korumaya devam ettirmiştir:

- *oldı* 37b/9, *toğdı* 21b/7; *etdi* 22a/3, *eyledi* 66a/4, *geldi* 44b/11

Fiilden isim yapma eki -(y)IcI

Eski Anadolu Türkçesi eserlerinde hep düz ünlülü olan bu ek metinde de düz ünlülü olarak kullanılmıştır:

- *şatıcı* 35a/8, *yırtıcı* 40b/2; *kesici* 5a/10

İsimden isim yapma eki +(I)ncI

Eski Anadolu Türkçesi devrinde kullanıldığı gibi metinde de genel olarak ekin kullanımı görülmektedir:

- *altıncı* 21b/10, *onuncı* 8a/8, *otuzuncı* 20b/4; *ikinci* 2b/3, *üçüncü* 2b/3, *yigirminci* 2b/7

2.1.3.2.2.2. U Sınıfı Ekler

İsimden isim yapma eki +sul

Sık kullanılmayan eklerdendir. Eski Anadolu Türkçesinde olduğu gibi incelenen metinde de yuvarlak ünlüdür ve tek örnekte görülmektedir:

- *yohşul* 24a/2

Fiilden isim yapma eki -gUn

Eski Anadolu Türkçesinde daima yuvarlak olan bu ek, incelenen metinde sadece iki sözcükte ve yuvarlak ünlü olarak kullanılmıştır:

- *kırgun* 18b/5, *yaragun* 63a/7

Fiilden isim yapma eki -mUr

Sık kullanımı olmayan bu ek, metinde sadece bir sözcükte görülmektedir ve bu kelimedede Eski Anadolu Türkçesinde olduğu gibi yuvarlak ünlü şekli kullanılmıştır:

- *yağmur* 7b/7

Fiilden isim yapma eki -GU

Bu ek, Eski Anadolu Türkçesinde olduğu gibi incelenen metinde de yuvarlak ünlüdür:

- *kaygu* 36a/8; *sevgü* 38b/11

Fiilden fiil yapma eki -(U)r

Metinde bu ek daima yuvarlak ünlü haliyle kullanılmıştır:

- *artur-* 14b/8; *bitür-* 72a/10, *göçür-* 19a/5

Sıfat fiil eki -dUK

Eski Anadolu Türkçesinde daima yuvarlak olan bu ek metinde de yuvarlak ünlü yazılmıştır:

➤ *olduğı* 35b/3, *toğduğı* 39b/9; *deprendügi* 20b/7, *didüğüümüz* 14a/5, *döküldügi* 47b/10, *esdügi* 35b/5, *girdügi* 39b/11

Kalıplaşmış yön gösterme eki +Aru

Eski Türkçedeki +garu/+gerü yön gösterme ekinin Eski Anadolu Türkçesindeki biçimidir. Eski Anadolu Türkçesi metinlerinde son sesi yuvarlak olan bu ek incelenen metinde de yuvarlak ünlüsünü korumuştur:

➤ *yukaru* 4a/10, 23a/7

İsimden isim yapma eki +cUk

Eski Anadolu Türkçesi metinlerinde daima yuvarlak olan bu ek, metinde yuvarlak ünlülü şekilleriyle kullanılmıştır:

➤ *kabarcuķ* 41a/2, *kızılcuķ* 52a/8, *ođlancuķ* 85b/9

Zarf fiil eki -(y)UP

Eski Anadolu Türkçesi metinlerinde her zaman yuvarlak olan bu ek, metinde de hep yuvarlak ünlülü olarak yazılmıştır:

➤ *kaçub* 32a/9, *kırılıub* 46b/2, *olup* 31b/9, *taşub* 74b/2, *tutub* 76b/10, *tutulub* 46a/10, *uyanub* 66a/2

2.1.3.2.2.3. I,U Sınıfı Ekler

İlgi eki +In / +Un

Eski Anadolu Türkçesinde yuvarlak olarak kullanılan bu ekin incelenen metinde de hem düz hem yuvarlak şekilleri bulunmaktadır:

➤ *anıñ* 23b/3, *tarafıñ* 76b/1, *pādişāhıñ* 76b/2

➤ *anuñ* 76b/7, *ayuñ* 2b/2, *fāsıkuñ* 3b/1, *halķuñ* 7a/3, *pādişāhıñ* 5b/2; *devletsizüñ* 3b/2, *kendünüñ* 70b/3

Bildirme 3. teklik eki +dIr / +dUr

Bildirme ekinin metinde hem düz hem yuvarlak şekilleri birlikte kullanılmıştır:

➤ *aydır* 63b/1, *yıldır* 63a/7

- *aydur* 36b/10, *budur* 29a/6; *yeşildür* 29b/2

İsimden yokluk ismi yapma eki +sIz / +sUz

Eski Anadolu Türkçesinde yuvarlak olan bu ekin incelenen metinde hem düz hem yuvarlak şekilleri bir arada kullanılmıştır:

- *fâyidesiz* 4a/5; *devletsiz* 3b/2, *eminliksiz* 5b/5, *hürmetsiz* 9a/11, *issiz* 84a/7
- *aşılısuz* 69a/3; *eminliksüz* 7a/10, *fâyidesüz* 83a/2, *issüz* 33b/7

İsimden sıfat yapma eki +II / +IU

Eski Anadolu Türkçesinde yuvarlak olan bu ekin metinde hem düz şekilleri hem yuvarlak şekilleri bir arada kullanılmıştır:

- *aşılı* 48b/2, *yağmurlı* 39a/5
- *aşılı* 23a/9, *balıklı* 9b/4, *bulutlu* 73b/4, *fâyдалı* 20b/2, *hayırlı* 65b/6, *guşşalı* 16a/6, *tatlı* 8a/2; *devletli* 3b/5, *hürmetli* 31b/4

Fiilden isim yapma eki -(U)k/-(I)k

Eski Anadolu Türkçesinde her zaman yuvarlak olan bu ek, metinde sadece bir örnekte düz ünlülü kullanılırken diğer örneklerde yuvarlak ünlülü kullanılmıştır:

- *açık* 67a/1, *açuk* 37a/9, *artuk* 70a/1; *büyük* 16a/7

Geniş zaman eki -Ir/-Ur

Eski Anadolu Türkçesinde daima yuvarlak olan bu ek, incelenen metinde iki kelime dışında yuvarlak ünlülü olarak yazılmıştır:

- *katılır* 29a/8, *varır* 46a/8
- *açılır* 81a/5, *bırakurlar* 72a/3, *olur* 8b/1, *şararur* 53a/9, *turur* 60a/2

İsimden isim yapma eki +IIK/+IUK

İsimden isim yapan bu ek, metinde hem düz hem de yuvarlak ünlülü kullanılmıştır:

- *helâklık* 60b/3, *râhatlık* 10b/4, *tarlık* 18a/10, *ucuzlık* 3a/1; *çekürgelik* 22b/4, *eminlik* 4a/2, *fitnelik* 4b/4, *melâmetlikler* 18a/11, *ürkilik* 11a/2

- *ķuraķuluk* 18b/6, *ķorkuluk* 20a/6; *eminsizlık* 36a/8

Fiilden fiil yapma eki -(I)n) /-(U)n

Metinde bu ekin bazen dūz ũnlũlũ bazen yuvarlak Őekilde kullanılmıŐtır:

- *alm-* 7b/2; *gõrin-* 9b/3, *sevin-* 22a/2
- *olun-* 46a/10; *gõrũn-* 4a/10

2.1.4. ũnlũ Değişimleri

2.1.4.1. Daralma

ũnlũ deęiŐmeleri sõzcũęũn yapısındaki seslerin birbirini etkilemesi sonucunda oluŐur. Daralma: “Yanlarında geniŐ ũnlũleri daraltma etkisi yapan bazı *g*, *ğ*, *y* gibi ũnsũzlerin etkisi altında geniŐ ũnlũlerin daralması hadisesidir” (Vural, 2011: 133). Eski Tũrkçede kõk hece ũnlũsũ birincil kapalı *e* olan sõzcũklerin incelenen metinde *i* Őeklinde yazılıŐının bilgi ve õrnekleri iãin (bk. Ses Bilgisi, ũnlũler 2.1.1. *e/ ě/ i*) maddesine bakınız.

- *yel>yil* 13b/2, *yer>yir* 11b/8

2.1.4.2. Yuvarlaklaşma

Sõzcũęũn yapısında bulunan bir ũnlũ veya ũnsũzũn etkisiyle oluŐan yuvarlaklaŐmanın tanımı Őu Őekildedir: “Bazı kelimelerde bazı seslerin tesiriyle dūz vokallerin yuvarlaklaŐması hadisesidir. Gerçekten de dudak ve dudak-diŐ konsonantları bazı kelimelerde dūz vokalleri yuvarlaklaŐtırır” (Ergin, 1997: 54). Metindeki sõzcũk kõk ve gõvde ya da eklerde olan yuvarlaŐmalar dūzlũk yuvarlaklık uyumu maddesinde ayrıntılı olarak incelenmiŐtir. Bu nedenle õrnekler burada tekrar gõsterilmemiŐtir (bk. 2.1.3. ũnlũ Uyumları: 2.1.3.2. Dūzlũk Yuvarlaklık Uyumu).

2.1.4.3. DũzleŐme

Sõzcũk kõk veya gõvdelerindeki eklerde gõrũlen dũzleŐme, o sõzcũkte bulunan ũnlũ veya ũnsũzlerin tesiriyle veya bõyle bir etki olmadan gerãekleŐmektedir. Dūzlũk-yuvarlaklık uyumu maddesinde dũzleŐme neticesinde uyuma girmeyen sõzcũk kõk, gõvde ve ekleri õrnekleriyle birlikte verildięinden burada tekrar gõsterilmemiŐtir (bk. 2.1.3. ũnlũ Uyumları: 2.1.3.2. Dūzlũk-Yuvarlaklık Uyumu).

2.1.4.4. İncelme

Eski Anadolu Türkçesi döneminde Eski Türkçe döneminde kullanılan bazı sözcüklerde kalın ünlü sözcüklerin ince ünlüye dönüştüğü görülmektedir. Metinde ön damaksıllaşma görülen örnekler:

➤ *yana* > *yene* > *yine* 43b/7, *tıl* ~ *til* > *dil* 29a/2

2.1.5. Ünlü Düşmesi

Türkçede genelde iç seslerde görülen ünlü düşmesi, vurgusuz olan orta hecenin düşmesi sonucu oluşan ses olayıdır. Metin incelendiğinde de bazı sözcüklerin çekim veya yapım eki alırken ünlü düşmesi olayının meydana geldiği görülmektedir:

TT	AŞ
ağız	ağzın 67a/1
gönül	gönli 45b/11
kahır	kahır 28b/6
şehir	şehri 28b/8
oğul	oğlu 3a/10

Ünlü Düşmesi *ile* edatının kelimelere eklenmesi sonucunda da ortaya çıkmıştır. Bununla beraber *ile* edatındaki *i* ünlüsünün düşmediği örnekler de mevcuttur:

TT	AŞ
islamlā	islām ile 33a/4
kararmakla	ķaraġu ile 43b/2
birbiri ile	birbirile 48a/5
dün ile	dünle 46a/6
güç ile	gücle 28b/8

Ek fiilin birleşik yazılan çekimli fiillerinde *i-ek fiilin* düştüğü görülmektedir:

depre <i>nir</i> iken:	depre <i>nür</i> ken 20a/8
gürler iken:	gürlerken 34a/6
eser iken:	eserken 27a/9

2.1.6. Ünlü Türemesi

Ünlü türemesi, incelenen metinde pek çok kelimedede görülen bir ses olayıdır. Türkçe sözcüklerden çok Arapçadan alıntı sözcüklerde iki ünsüz arasında ünlü türemesi şeklinde görülmektedir:

Ar.	AŞ
‘aşl	aşıl 48b/2
‘azm	āzīm 60b/8
cevz	ceviz 47a/6
fışk	fışık 42b/9
ḥayr	ḥayır 4a/11

2.1.7. Ünlü Birleşmesi

Ünlü birleşmesi, ünlüyle sona eren bir sözcükten sonra ünlü ile başlayan bir sözcük kullanıldığı zaman ünlülerden biri düşerek iki sözcüğün birleşmesi olayıdır. Metindeki ünlü birleşmesine örnek kelimeler şunlardır:

<i>ne+ise+ne</i>	<i>nesne</i> 49a/11
<i>kendü+öz</i>	<i>kendüzin</i> > <i>kendüsün</i> 81a/9
<i>kim+ise+ne</i>	<i>kimesne</i> 8b/6

2.2. ÜNSÜZLER

2.2.1. Ünsüz Değişmeleri

2.2.1.1. Söz Başı Ünsüzlerindeki Değişmeler

2.2.1.1.1. *b->v-*

Söz başındaki *b-/ v-* değişmesi incelenen metinde görülmektedir. “Türkçede aslında *b* ile başlayan bazı kelimeler sonradan *p*'ye dönmüştür. Batı Türkçesinde de bunun misalleri ile karşılaşmaktayız. Söz başındaki *b-p* bakımından Eski Anadolu Türkçesi umumiyetle *b* tarafındadır. Bu *b*'lerin *p* olması ise aynı devre sonlarında başlamıştır” (Ergin, 1997: 53). İncelenilen metinde sözcükler Eski Anadolu Türkçesinde olduğu gibi *b*'li şeklini korumuştur: *bazu* 81b/3, *biliç* 29a/5, *birinç* 82a/9

b>v değişmesi sözcüklerin başında veya içindeki ötümlü çift dudak ünsüzü *b* sesinin, ötümlü dudak ünsüzü *v* sesine dönüşmesi olayıdır. Bu özellik Eski Anadolu Türkçesine ait ses özelliklerinden biridir. Metinde şu sözcüklerde bu ses değişmesine örnekler görülebilir:

ET	AŞ	TT
<i>ab</i>	av 8a/3	av
<i>bar-</i>	var- 6a/6	var-
<i>ber-</i>	vir- 15a/6	ver-

2.2.1.1.2. *k- > g-*

“Eski Türkçede kelime başında *g* sesi yoktu. Batı Türkçesinde kelime başında gördüğümüz *g*'ler Eski Türkçede *k* şeklinde idi. Yani Eski Türkçedeki *k* ile başlayan bazı kelimeler Batı Türkçesine geçerken başlarındaki *k*'yi *g*'ye çevirmişlerdir” (Ergin, 1997: 85). Söz başındaki ötümsüz ön damak ünsüzü *k* sesinin ötümlü ön damak ünsüzü *g* sesine dönüşmesi Eski Anadolu Türkçesinin en belirgin özelliklerinden biridir. Eski Anadolu Türkçesi ile yazılmış metinlerde sürekli olmamakla beraber tespit edilebilen bir ses olayıdır. Türkiye Türkçesinde bu farklılaşma belirli bir düzenle görülmektedir. Metinde geçen şu sözcükler bu fikrin doğruluğunu kanıtlar niteliktedir:

ET	AŞ	TT
<i>keç-</i>	<i>geç-43b/2</i>	<i>geç-</i>
<i>kel-</i>	<i>gel-44b/11</i>	<i>gel-</i>
<i>kergek</i>	<i>gerek 2b/3</i>	<i>gerek</i>
<i>kibi</i>	<i>gibi 6b/5</i>	<i>gibi</i>
<i>kice</i>	<i>gece 78b/2</i>	<i>gece</i>
<i>kit-</i>	<i>git 3b/10</i>	<i>git</i>
<i>köç-</i>	<i>göç-36a/10</i>	<i>göç-</i>
<i>kör-</i>	<i>gör-63a/7</i>	<i>gör-</i>

2.2.1.1.3. *t->d-*

Söz başı ve söz içi ötümsüz diş eti *t* sesinin karşılığı olan ötümsüz diş eti *d* sesine dönüşmesi hadisesidir. Eski Anadolu Türkçesinde *t*'nin kullanımını devam ettirme ve *d*'ye çevirme bakımından karışık bir durum vardır. Genellikle ince sıradan sözcüklerin başındaki *t* ler *d*'ye dönüşürken kalın sıradan sözcüklerdeki *t* ler daha çok korunmuş ve bunlar da genellikle *ti* (تى) ile yazılmıştır (Korkmaz, 2005: 497- 499). Mevzu olunan bu ses değişimine örnek olarak metinde geçen şu sözcükler örnek verebilir:

ET	AŞ	TT
<i>te-</i>	<i>di- 30a/11</i>	<i>de-</i>
<i>tebe > teve</i>	<i>deve 52a/7</i>	<i>deve</i>
<i>tepren-</i>	<i>depren- 65a/4</i>	<i>depren-</i>
<i>teñiz</i>	<i>deñiz 46b/10</i>	<i>deniz</i>
<i>tüş-</i>	<i>düş- 43a/1</i>	<i>düş-</i>
<i>tatlıg</i>	<i>taşlı 8a/2</i>	<i>tatlı</i>
<i>tavar</i>	<i>taşvar 3b/1</i>	<i>davar</i>
<i>tabışgan</i>	<i>taşşan 49b/2</i>	<i>tavşan</i>
<i>tağ</i>	<i>taş 53a/9</i>	<i>dağ</i>

Metinde hem *d* li hem de *t* li şekilde kullanılan sözcükler de vardır:

tepren- 36b/5 ~ depren 11b/8
toğuz 21b/3 ~ doğuz 30a/2
ıtut- 41b/5 ~ dut- 59b/7

2.2.1.2. Söz İçi ve Söz Sonu Ünsüzlerindeki Değişmeler

2.2.1.2.1. -d->-y-

“Bu değişiklik Eski Türkçenin sonlarında olmuştur. *d*’ler önce peltek *z* (zel)’ye, sonra *y* ve *z*’ye çevrilmişlerdir: *adağ-ayağ-azağ* misalinde olduğu gibi. Batı Türkçesi *y* tarafındadır” (Ergin, 1997: 94). Eski Anadolu Türkçesinde olduğu gibi *d* ünsüzü metinde söz içinde *y* olmuştur:

ET	AŞ	TT
adağ	ayağ 12a/10	ayak
adrl-	ayrıl- 2b/8	ayrıl-
bedük	büyük 16a/7	büyük
edgü	eyü 5b/9	iyi
kadgu	ķayģu 36a/8	kaygı
kod-	ķoy- 65a/6	koy-

2.2.2. Sızıcılaşma

2.2.2.1. -b->-v-

Metinde Eski Türkçedeki söz içi *-b-* ünsüzünün Eski Anadolu Türkçesinde olduğu gibi birkaç örnekte *-v-* ünsüzü şeklinde kullanıldığı görülmektedir:

ET	AŞ	TT
ab	av 8a/3	av
tabışgan	ķavřan 49b/2	tavşan
yabuz	yavuz 7a/10	yavuz

2.2.2.2. -k->-h-

Türkçede asli ses olmayan ve Türkçenin tarihi seyri içinde k'dan dönüşerek oluşan h sesinin metindeki örnekleri:

ET	AŞ	TT
taķı yohsul	daħı 22b/9 yoħsul 24a/2	dahi yoksul

Türkçe sözcüklerde ön seste h sesi bulunmamaktadır. Bu sebeple ön sesteki ötümsüz art damak k sesinin kullanımına devam edildiği görülmektedir:

- **ķankı** 29b/1

2.2.3. Ötümlüleşme

Ötümlüleşme, sözcüklerde ötümsüz ünsüzlerin bazılarının kendilerinden sonra ünlüyle başlayan bir ek alması sonucunda ötümlü ünsüze dönüşmesi durumudur.

2.2.3.1. Birincil Uzun Ünlüler Sebebiyle Ötümlüleşme

Metinde bazı sözcüklerde birincil uzun ünlülü sözcüklerin sonundaki ç, t ünsüzlerinin ötümlüleşerek c, d olduğu görülmektedir:

ET	AŞ
āç	aç 49b/1
ōt, hōt	od 12a/8
sūt	süd 15b/10

2.2.3.2. İki Ünlü Arasında Ötümlüleşme

Ötümsüz ünsüzlerin kendilerinden sonra ünlüyle başlayan bir ek gelmesi sonucu ötümlü ünsüze dönüşmesi olayına ötümlüleşme denir. Metindeki bazı örnekler şunlardır:

- ç > c **ağacın** 55b/5
- t > d **ardınca** 53a/7, **dördünci** 2b/2
- k > g/ğ **ķatlıđı** 26a/8, **ķıřalıđıdır** 65b/10

2.2.4. Ünsüz Düşmesi

2.2.4.1. *b*->∅

Eski Anadolu Türkçesindeki *bol-* filinin başlarındaki *b* sesinin düşmesi durumudur.

- *bol-* > *ol-* 54b/6

2.2.4.2. *-ğ/-g*>∅

İncelenen metinde Eski Anadolu Türkçesinin diğer eserlerinde olduğu gibi birden fazla heceli sözcüklerin ve eklerin son seslerinde bulunan *ğ/g* ünsüzü eriyerek kaybolmuş ve bu ünsüzün önündeki ünlü çoğunlukla yuvarlaklaşmıştır:

ET	AŞ
kapığ	ķapu 23a/8
katığ	ķatı 6a/3
sarığ	şaru 80b/8
tatlığ	ķatlu 8a/2
uluğ	ulu 11b/11

2.2.4.3. *-l*->∅

İncelenen metinde söz ortasındaki *l* ünsüzü şu örneklerde düşmüştür:

- *keltür-* > *getür-* 29a/11
- *oltur-* > *otur-* 13b/10

2.2.5. Ünsüz Türemesi

2.2.5.1. *n* Türemesi

Ünlü ile biten bir sözcüğe ünlü ile başlayan bir ek getirildiğinde araya yardımcı ses durumundaki *n* sesi girer. Ayrıca zamirler ek aldığı da *n* sesi türer. Bunun yanı sıra zamirlerin çekiminde ve *-l*, *-l* iyelik eklerinden sonra gelen isim işletme eklerinden önce zamir *n*'si türemektedir:

- *andan* 73a/1, *arasında* 63a/1, *issisini* 67a/4

2.2.5.2. yTüremesi

Ünlü ile biten bir sözcüğe ünlü ile başlayan bir ek getirildiğinde araya –y yardımcı ünsüzü girmektedir. İncelenen metinde de edatların birleşik yazımlarında da bu yardımcı ünsüzün kullanıldığı görülmektedir:

- *girmeye* 86b/4, *olmaya* 3a/6, *şuya* 67a/2, *şuyla* 29a/8, *uğraya* 31a/8

2.2.6. Ünsüz Uyumu

Ünsüz uyumu, ünsüzlerin boğumlanma noktalarıyla ilgili bir ses olayıdır. “Ötümlü bir ünlüyle biten bir sözcüğün ünsüzle başlayan bir ek aldığı o ünsüzün ötümlü; ötümsüz bir ünlüyle biten bir sözcüğün ünsüzle başlayan bir ek aldığı o ünsüzün de ötümsüz olmasıdır. Bundan dolayı bu ses olayı “*ötümlülük-ötümsüzlük uyumu*” olarak da nitelendirilmektedir” (Demir- Yılmaz, 2003: 164). “Eski Anadolu Türkçesinde sözcük içinde uyum sayılabilecek bir ünsüz benzeşmesi yoktur. Ötümlü- ötümsüz olarak karşılıklı çift şekilleri bulunan ünsüzlerden ötümlülerle ötümsüzler sözcük içinde yan yana gelebilmekteydiler. Mesela *-dI*, *-dA*, *-dAn* eklerinin Oğuz Türkçesinde *l* li şekilleri yoktu. Bu çeşit ekler köklerle birleşirken ünsüz uyumuna tabi tutulmazlardı” (Ergin, 1997: 77).

Metinde sözcük kök veya gövdesi ünlüyle veya ister ötümlü ister ötümsüz ünsüzle bitsin eklerin tamamı ötümlüdür:

-dI Görülen geçmiş zaman eki

- *oldı* 37b/9, *toğdı* 21b/7, *uruldı* 14b/6

+dA Bulunma hâli eki

- *anda* 25b/11, *arasında* 15a/10, *başında* 15a/1, *tarafında* 15a/8 ; *âhîrinde* 26a/1, *ilinde* 25a/6

+dAn Ayrılma hâli eki

- *andan* 29a/1, *dünyâdan* 45a/1, *şarkdan* 32b/4, *tohumlardan* 29b/1, *uğrıdan* 31b/1

-dUk Sıfat-fiil eki

- *olduğu* 35b/3, *yağduğu* 50b/5, *toğduğu* 72a/2, *varduğu* 16a/4

+dUr Bildirme eki

- *ayrılmasıdır* 2b/8, *hayırludur* 65b/6, *muhâţardur* 66a/3, *uzunluğıdur* 65b/9

-dUr- Fiilden fiil yapma eki

- *aydurlar* 67a/2, *kıaldura* 3a/11, *oldura* 70b/4; *bildürür* 30a/5, *öldürme* 11a/3

2.3. HECE DÜŞMESİ

Metinde hece düşmesi, ek eylem olarak kullanılan “*durur*” ekinin ekleşmiş hali olan “*dur*” şeklinde görülmektedir. EAT’ de bunun örnekleri görülmektedir. (Timurtaş, 2012: 63).

- *degildür* 40a/11, *iyüdüür* 2a/10, *yeşildür* 29b/2

3. BİÇİM BİLGİSİ

3.1. SÖZCÜK YAPIMI

3.1.1. İsimden İsim Yapma Ekleri

Metinde aşağıdaki isimden isim yapma ekleri bulunmaktadır:

+Ar: Kullanımı sık olmayan bu ek bulunduğu sözcüklerde köke karışmış bir şekilde yer almaktadır:

- *oğlan* 35b/2; *eren* 12a/6

+CA: İsim ve isim soylu sözcüklere eklenerek benzerlik, eşitlik, görelilik anlamı vererek zarf yaparken kavim isimlerinden dil isimleri de yaptığı görülür:

- *dilince* 44b/4

+CAK / +CUK/ + CIK: İsimlere gelerek isim ve sıfat yapan, eklendiği sözcüğe küçültme ve azlık anlamı katan bu ek fazla işlek değildir:

- *şahıcak* 59a/10; *küçücek* 9b/3

+CI: Meslek isimleri ve sıfat yapan bu ek aynı zamanda eklendiği isim veya sıfattan alışkanlık ve süreklilik gösteren sözcükler türetir:

- *boyacı* 26b/7, *başcı* 26b/9, *köllükçü* 34a/11, *sücü* 32a/6, *yolcu* 51a/9

+*IUK*/*+IİK*: İsimlerden topluluk, yer, alet, meslek isimleri ve soyut isimler yapar:

- *helâklık* 60b/3, *râhatlık* 10b/4, *tarlık* 18a/10, *ucuzluk* 3a/1; *çekürgelik* 22b/4, *eminlik* 4a/2, *fitnelik* 4b/4, *melâm*
- *etlikler* 18a/11, *ürkilik* 11a/2,

+*IU*/*+II*: İsimden isim ve sıfat yapan bu ek sık kullanılır:

- *ayaıklı* 5a/2, *gaygulu* 39b/5, *koşulu* 44b/6, *kuyruklu* 39b/1, *tatlı* 43b/8, *yağmurlu* 5b/10; *kuvvetli* 66a/8, *yüklü* 26a/10

+*(I)ncI*/*+(U)ncI*: Sayı isimlerinden sıra sayı sıfatları yapan bu ek işlek bir ektir:

- *onuncu* 8a/8, *otuzuncu* 20b/4; *ikinci* 2b/3, *üçüncü* 2b/3, *yigirminci* 2b/7

+*sIz*/*+sUz*: İsimlere gelerek yoksunluk, mahrumiyet bildiren sıfatlar yapan bu ek sıkça kullanılan bir ektir.

- *çulsuz* 36b/11, *karıncasuz* 42b/11; *belürsüz* 19b/3, *eminliksiz* 79a/8, *fâyidesiz* 4a/5, *hürmetsiz* 9a/11, *issiz* 84a/7

3.1.2. Fiilden İsim Yapma Ekleri

-*GI*/*-GU*/*-KU*/*-KI*: Bu ek fiilin gösterdiği hareketle ilgili çeşitli nesnelere karşılık gelen isimler yapar:

- *kaygı* 43b/3; *sevgü* 38b/11

-*IcI*: Yapan, eden anlamında kullanılan isimler ve sıfatlar yapan çok sık kullanılan bir ektir:

- *şatıcı* 35a/8, *yırtıcı* 83b/6; *kesici* 42b/4

-*mA*: Kalıplaşarak ya da kalıplaşmadan nesne, eşya ismi veya sıfat olarak kullanılan isimler yapan bu ek hareket bildirmez. Ayrıca bu ek fiillere eklenerek mastar yapar:

- *tolanmağa* 75a/6, *yağmaya* 84a/9

-*mAK*: Bu ekin asıl görevi mastar yapmaktır. Bazen kalıplaşarak hareket ifade etmeyen nesne isimleri yaptığı görülür:

➤ *aldurmak* 2a/10, *almak* 2b/9, *şakınmak* 2b/2, *yatmak* 14a/9; *deprenmek* 17a/8, *itmek* 15a/9, *yimek* 14a/9

-(U)k/ (I)k: Fiillerden sıfat yapma görevi üstlenen isim ve isim soylu sözcükler yapan bir ektir:

➤ *açuk* 37a/9, *şovuk* 29a/4; *büyük* 32a/6, *öksürük* 64a/8

-(A)k: Sık kullanımı görülen bu ek, fiilin gösterdiği hareketi çokça yapanı, olanı, hareketin yapıldığı yeri, aleti, o hareketle yapılan şeyi karşılayan isimler yapar:

➤ *kurak* 39a/4, *uzak* 3b/1, *yumuşak* 53b/8,

-(D)n/-(U)n: Çoğunlukla fiilin ifade ettiği anlamda, yapanı, yapılanı ifade eden iş ve oluş bildiren fiiller yapan bu ekin metindeki örnekleri şöyledir:

➤ *biçin* 78a/6, *ekin* 77b/11

3.1.3. İsimden Fiil Yapma Ekleri

+A-: Bu ek, oluş ve kılış bildiren fiiller yapar.

➤ *oyna-* 17b/5

+IA-: Hem oluş hem de kılış fiilleri yapan işlek bir ektir:

➤ *bağla-* 86a/11, *başla-* 21b/2

+IA-n-: -la, -le ekinden sonra fiilden fiil yapma eki -n'nin gelmesiyle kalıplaşarak tek bir ek haline gelmiş olan bu ekin kullanımı yaygındır.

➤ *bağlan-* 86a/11, *yağmalan-* 3b/1; *diklen-* 82b/1, *işlen-* 8a/10

3.1.4. Fiilden Fiil Yapma Ekleri

-(D)n/-(U)n-: Oluş ve kılış ifade eden bu ek fiil kök ve gövdelerine gelerek hem dönüşlü hem de edilgen çatılı fiiller yapar:

➤ *görin-* 4a/9, *sevin-* 79a/2

-(D)l/-(U)l-: Çok yaygın bir şekilde kullanılan bu ek hem edilgen hem de dönüşlü fiiller yapar:

- *açıl-* 79a/10, *yayıl-* 79a/6, *tutul-* 82a/1; *dökül-* 82b/9

-(D)ş-/(U)ş-: Birliktelik ve oluş ifade eden fiiller yapan işlek bir ektir:

- *tutuş-* 83b/8; *dögüş-* 78a/10, *iriş-* 3b/3

-dUr-: Fiil kök ve gövdelerinden sonra gelerek ettirgen veya oldurgan çatı yapan çok işlek bir ektir:

- *aldur-* 2a/10, *doldur-* 47b/9, *kalduur-* 3a/11; *öldür-* 52a/6

-Ur-: Fiil kök ve gövdelerinden sonra gelerek ettirgen veya oldurgan çatı yapan çok işlek bir ektir:

- *artur-* 14b/8; *bitür-* 72a/10

3.2. SÖZCÜK TÜRLERİ

3.2.1. İsimler

3.2.1.1. İsim Çekimi

3.2.1.1.1. Çokluk Eki

+IAR: İsimlerin çokluk şekillerini yapan, karşıladığı nesnenin birden fazla olduğunu belirten bir ektir. Metindeki örnekleri şunlardır:

- *açlar* 49b/01, *adamları* 13a/06, *ağaçlar* 37b/10, *ağaçşular* 55b/9, *balıklar* 7b/8; *begler* 9a/6, *bitkiler* 2b/1, *kişiler* 9a/11

3.2.1.1.2. İyelik Ekleri

Eklendiği isim veya isim soylu sözcüğün kime veya neye ait olduğunu belirten iyelik eki şahıslara göre değişik biçimlerde yer almaktadır. Metinde bulunan iyelik ekleri aşağıda verilmiştir:

Üçüncü tekil kişi iyelik eki: +I, +sI, +sU

- (pādişāhlar) *arasında* 5a/6, (göz) *agrısı* 66b/8, (cimā‘) *arzısı* 59a/8, (meryem ananın) *atası* 45a/1, (niçelerün) *tahtı* 43a/7

Üçüncü çoğul kişi iyelik eki: *+lArI*

- *begleri* 83a/9

3.2.1.1.3. Hâl Ekleri

Metinde bulunan hâl ekleri aşağıdaki şekildedir:

İlgi hâli eki: *nUη +nIη*

Eklendiği isim veya isim soylu sözcüğü kendinden sonra gelen isim veya isim soylu sözcüğe bağlayan bir ektir. Eski Anadolu Türkçesinde bu ekin yuvarlak halinin *+Un/+nUn* kullanımı görülürken incelenen metinde ekin hem düz hem yuvarlak hali *+Iη/+Uη* kullanılmıştır.

- *anuy* (ucu) 76b/7, *iqlimiy* (halkı) 83a/11, *tarafiy* (bāğı) 76b/1; *yeryüziniy* (şovuğı) 81a/3, *zālimiy* (zulmi) 25a/3

Yönelme hâli eki: *+A*

Yönelme hâli eki metinde eklendiği kelimenin son sesine göre *+A*, üçüncü şahıs iyelik ekinden sonra zamir *n*'si alarak ünlülerden sonra *y* yardımcı ünsüzünü alarak *+(y)A* gibi değişik şekillerde kullanılmıştır:

- *ağaca* 10b/1, *aña* 29b/3, *diyāra* 75a/11, *fesāda* 12a/1, *toprağa* 29a/8; *irteye* 32a/1, *kendüye* 28b/1, *yimişe* 27a/2

Bulunma hâli eki: *+dA*

Metinde bulunma hâl eki olarak EAT'de olduğu gibi *+da/+de* kullanılmış ve Türkiye Türkçesinden farklı olarak bu ekin ünsüz uyumuna girmediği görülmektedir.

- *arasında* 30b/10, *ağustosda* 30a/1; *denizlerde* 27a/10, *iqliminde* 28a/7, *vilāyetinde* 30b/9

Ayrılma hâli eki: *+dAn*

Ayrılma hâli eki olarak metinde *+dan/+den* eki kullanılmaktadır. Bu ek, Türkiye Türkçesinden ayrı olarak Eski Anadolu Türkçesi döneminde olduğu gibi ünsüz uyumu dışında sadece *-d* ünsüzüyle kullanılmaktadır:

- *tohumlardan* 29b/1; *hadden* 35a/9, *gökden* 31b/9

Belirtme hâli eki: $+(y)I$, $+n$, $+(n)I$

İncelenen metinde belirtme hâli ekinin isimlerin yalın hâllerine getirilen $+(y)I$, üçüncü şahıs iyelik eklerinden sonra gelen $+n$ ve genellikle zamirlerden sonra gelen $+(n)I$ olmak üzere üç kullanımı da bulunmaktadır:

- *ucı* 39a/9, *yolları* 52a/2; *günü* 37a/3, *iklimi* 41b/5, *yüzi* 37a/9
- *anı* 76b/10

İyelik eklerinden sonra kullanılan $-n$ akkuzatif eki Batı Türkçesinde son dönemlere kadar yaşamış, Klasik Osmanlı Türkçesine Giriş döneminde ve Eski Anadolu Türkçesinde sıkça kullanılmıştır.

Metinde $-n$ belirtme ekinin kullanıldığı örnekler:

- *ağacın* 55b/5, *şanā'tın* 14b/7; *çerisin* 22b/1, *kışisin* 70b/4, *kendüsün* 81a/9

Eşitlik hâli eki: $+cA$

Hal ekleri arasında sayılan bu ek zarf ve sıfat yapmasının dışında eklendiği sözcüğe *kadar*, *-a göre* anlamlarını katmaktadır. Metindeki örnekleri şunlardır:

- *ardınca* 53a/7, *murādnca* 37a/8; *dilince* 44b/4, *yirince* 61a/5

Yön gösterme hâli eki: $+rA$, $+ArU$

Metinde bu ek tek bir şekilde karşımıza çıkmaktadır:

- *yukarı* 47a/9

Vasıta hâli eki: $+IA$

Söz konusu ek metinde şu şekilde kullanılmaktadır:

- *fazlıyla* 29b/3, *şuyla* 29a/8; *eceliyle* 20a/7

3.2.2. Sıfatlar

3.2.2.1. Niteleme Sıfatları

Metindeki örneklerden bazıları şunlardır:

➤ **katı** (yağmur) 10b/7, **tuzlu** (nesneler) 14a/8, **ulu** (pādişāh) 11a/3, **yavuz** (adamlar) 13a/6; **genc** (oğlançuklar) 11b/5, **issi** (yeller) 22a/11, **yüklü** (‘ avratlar) 74b/7

3.2.2.2. Belirtme Sıfatları

3.2.2.2.1. İşaret Sıfatları

Metinde *o*, *bu*, *ol* işaret sıfatları kullanılmıştır:

➤ **bu** (aya) 2a/6, **bu** (yıl) 9a/4, **o** (yıl) 61b/8, **o** (sebebden) 75a/4, **ol** (içlimde) 75b/1

3.2.2.2.2. Sayı Sıfatları

Metindeki sayı sıfatları şunlardır:

Asıl Sayı Sıfatları

➤ **altı** (güne) 26a/9, **iki** (pādişāh) 5a/6, **on beş** (sā‘ at) 59b/1, **üç** (yıla) 76b/5,

Sıra Sayı Sıfatları

➤ **altıncı** (gün) 21b/10, **ikinci** (günü) 53b/1, **yigirmi beşinci** (gününden) 30b/3

3.2.2.2.3. Belirsizlik Sıfatları

Metinde kullanılan belirsizlik sıfatları şunlardır:

➤ **cümle** (hubübāt) 69b/6, **bir** (beg) 81/7, **dürlü** (hastalık) 80a/2, **her** (nesne) 82b/5

3.2.2.2.4. Soru Sıfatları

Metinde kullanılan soru sıfatları şunlardır:

➤ **ne** (iş) 8a/10, **ne** (tarafa) 61a/6, **niçe** (vilāyetleri) 58b/1

3.2.2.3. Sıfatlarda Derecelendirme

Eşitlik Derecesi

Sıfatlarda eşitlik derecesi metinde genellikle benzetme, miktar ve derece bildiren gibi edatıyla karşılanmaktadır:

➤ **hayvān şekli gibi bir nesne** 6b/5, **sekü gibi uzun** 23b/2

3.2.3. Zamirler

3.2.3.1. Kişi Zamirleri

Metinde sadece üçüncü kişi zamirleri kullanılmıştır:

- **anlar** 55a/9, **anuy** 5b/01, 44a/03, 76b/07, 76b/09, 83a/07

3.2.3.2. İşaret Zamirleri

Metinde işaret zamirlerinden bu ve o'nun yalın hâlleri ve isim çekim ekleri almış biçimleri bulunmaktadır:

- **anı** 23b/03, **budur** 29a/6, **bunlar** 24a/7, **bunuy** 69b/5

3.2.3.3. Dönüşlülük Zamiri

Dönüşlülük zamiri metinde üç yerde *kendi*, diğerlerinde *kendü* olarak kullanılmıştır:

- **kendü** 12b/06, 16a/11, 24a/01, 40a/07, **kendüye** 28b/1, **kendünün** 70b/3, **kendüsin** 81a/1

3.2.3.4. Soru Zamirleri

Metinde kullanılan soru zamirleri şunlardır:

- **kim** 67a/2, **ne** 72a/10

3.2.3.5. Belirsizlik Zamirleri

İncelenen metinde geçen belirsizlik zamirleri şunlardır:

- **birisi** 18a/04, **kanksı** 29b/1, **kimsene** 16a/8, **kimesne** 8b/06, **niçeleri** 16a/11

3.2.4. Zarflar

3.2.4.1. Zaman Zarfları

Fiil ve fiilimsilerin gerçekleştiği veya gerçekleşeceği zamanı bildiren sözcüklerdir. Metindeki örnekleri şunlardır:

vaqtinde: yay vaqtinde 66b/8
hemān: hemān ādi kıla 31b/5
yıl şonı : ammā yıl şonı şālih ola 32b/10
bu ayda: bu ayda gökde ʿ acāyib alāmetler belürse 25a/1

3.2.4.2. Yer-Yön Zarfları

Fiillerin veya fiilimsilerin yerlerini, yönlerini belirten bu sözcüklerin metinde şu örnekleri bulunmaktadır:

aşağa: fâsıkuñ başı aşağı ola 70b/10
girü: zulm terk ide girü gele 62a/1
üzerine: müselmânlar üzerine gâlib ola 72b/6
yuğarı: eger bir ucı yuğarı görünse 4a/10

3.2.4.3. Durum (Hâl) Zarfları

Fiil ve fiilimsilerin meydana geliş biçimini belirten bu zarfların metindeki örneklerinden bazıları şunlardır:

hoş: ra' iyyeti hoş tuta 57b/10
büyük: dökülen yıldız büyük olsa 16a/7
eyü: yıl eyü gelmeye 56b/8
ferahda: ra' iyyet emîn ve ferahda olalar 71a/2

3.2.4.4. Azlık-Çokluk (Miktar) Zarfları

Fiilleri, fiilimsileri, sıfatları ve zarfları miktar açısından belirten bu zarfların metindeki örnekleri şunlardır:

az: yimiş az ola 4a/9
biraz: biraz vaqt kızlık ve renc ve kôrku ola
çok: ğazâ ve ceng çok ola 3a/4

3.2.5. Edatlar

Edatlar, tek başlarına bir anlam taşımayan, fakat cümle içinde anlam kazanan, sözcükler arasında çeşitli anlam ilgileri kuran sözcüklerdir. Metindeki örneklerinden bazıları şöyledir:

gibi: geyik ve ħmzîr gibi 49b/3
için: il arasında aĥbār için ola 27a/1
ile: ĥorlık ile ilinden 32b/6

3.2.6. Bağlaçlar

Eş görevli sözcükleri ve anlamca birbiriyle ilgili cümleleri bağlamaya yarayan sözcüklerdir. Bağlaçlar da edatlar gibi cümlelerin yardımcı unsurudur. Tek başına herhangi bir anlam ifade etmezler. Metindeki bağlaç örneklerinden bazıları şöyledir:

ammā: mālın ala ammā taĥıl eyü ola 70b/5
eger: eger bu ayda havādan od inse 70b/7
ki: her kim ki ol şudan içerse 67a/2
ve: katı ola ve yıl yağmurlı ola 67a/5
veyā: zaĥmete uğraya cünün veyā meşrū ^ç ola 67a/3
veyāĥūd: ol vilāyetün pādīşāhı fevt ola veyāĥūd sipāĥīsüz ĥorlık ile ilinden çıka 32b/6
da: eger maĥribden yaña da belürse 39b/7
daĥı: ^ç acem mülkinde daĥı artuĥ ola 22b/9

3.2.7. Eylemler

3.2.7.1. Eylem Çekimi

3.2.7.1.1. Kişi Ekleri

Zamir Kökenli Kişi Ekleri:

Zamir kökenli kişi ekleri gelecek zaman, öğrenilen geçmiş zaman, geniş zaman, istek ve gereklilik çekimlerinde kullanılır. Metinde zamir kökenli kişi eklerinden yalnızca 3. kişi ekleri vardır:

3. tekil kişi Ø

➤ *ķopa* 43a/9, *ola* 40b/1, *ĥuta* 40b/7, *yayıla* 42a/3; *düşe* 41b/5, *eyleye* 43a/11, *üreye* 40b/2

3. çoğul kişi -lAr

- *dirler* 71b/8, *ideler* 42a/11, *görmeyeler* 55a/6

3.2.7.1.2. Basit Çekimler

3.2.7.1.2.1. Bildirme Kipleri

Eklendikleri fiili belli bir zamana bağlayan şekillerdir. Metinde dört farklı bildirme kipi bulunmaktadır.

Görülen Geçmiş Zaman -dI/-dU

Metinde görülen geçmiş zaman eki olarak “-dI/-dI; -du/-dü” şekilleri kullanılmıştır:

3. tekil kişi Ø

- *uruldı* 14b/6, *toğdı* 21b/7; *bilindi* 30a/6, *etdi* 22a/3, *geldi* 44b/11

Geniş Zaman -Ur; -r; -Ar

Metinde geniş zaman eki alan fiiller şunlardır:

3. tekil kişi Ø

- *aydur* 52a/9, *şararur* 53a/9, *olur* 53a/11; *eser* 80b/10, *geçer* 60a/1, *ider* 66a/1

3.2.7.1.2.2. Tasarlama Kipleri

İstek Kipi -A

Eklendiği kelimeye istek ve niyet kavramı katan istek kipi metinde yaygın olarak kullanılmıştır:

2. tekil kişi –AsIn

- *alasin* 29b/9, *koyasin* 29b/10, *tartasin* 29b/9

3. tekil kişi -A

- *kopa* 43a/9, *ola* 40b/1, *tuta* 40b/7, *yayıla* 42a/3; *düşe* 41b/5, *eyleye* 43a/11

3. çoğul kişi -AlAr

- *ideler* 42a/11, *işlemeyeler* 59b/3, *görmeyeler* 55a/6

Şart Kipi -sA

Metinde şart kipi eki olan *-sa/-se* ekine yaygın biçimde rastlanmaktadır:

3. teklik kişi -sA

➤ *ağıllansa* 60b/4, *ķopsa* 64a/4, *olsa* 61b/8, *toğsa* 61a/3, *ķutulsa* 60a/4, *yağsa* 63b/4; *depreñse* 65a/4, *esse* 64a/10, *gelse* 66b/6, *gümlese* 64b/4

3.2.7.1.3. Birleşik Çekimler

Birleşik çekimler basit çekimlerin üzerine gelen ek-eylem ile olur. Metindeki birleşik çekimli yapılar şunlardır:

3.2.7.1.3.1.Hikâye

Geniş Zamanın Hikâyesi

➤ *görüridi* 30a/9

3.2.7.1.3.2. Şart

Geniş Zamanın Şartı

➤ *ķızarsa* 40b/6, *yağarsa* 37b/6

3.2.7.2. Birleşik Fiiller

Bir yardımcı fiille ondan önce gelen bir fiilin veya bir yardımcı fiille ondan önce gelen isim, sıfat veya zarf türünden bir sözcüğün birlikte kullanılmasıyla oluşan birleşik fiillerde yardımcı fiil her zaman diğer unsurdan sonra gelmektedir.

Bir Yanı İsim Bir Yanı Yardımcı Fiil Olan Birleşik Fiiller

Bu birleşik fiillerde yardımcı fiilin anlama etkisi yoktur. Yardımcı fiil sadece ismi fiilleştirip çekime girmesini sağlar. Metinde *bul-*, *it-/ et-*, *çek-*, *eyle-*, *gel-*, *gir-*, *gör-*, *it-*, *ir-*, *işle-*, *ķıl-*, *ol-*, *ķut-*, *ķutul-*, *vir-* yardımcı fiillerinin isimlerle birleşik fiil yaptığı görülmektedir:

bul-

➤ *ķuvvet bul-* 56a/04, *nuşret bul-* 83a/10, *ķafer bul-* 16b/09, 23b/11

çek-

- *melâlet çek-* 44b/02 , *zaḥmet çek-* 31b/01, 38b/07, 41a/06

çık-

- *düşmen çık-* 27b/07

et-

- *vefât et-* 22a/03, *ziyân et-* 75a/08

eyle-

- *cima eyle-* 21a/08, *ḥurûc eyle-* 43a/11, *ma‘mûr eyle-* 75a/05, *vefât eyle-* 66a/04, *ziyân eyle-* 43a/10, *zûlm eyle-* 56b/11, 64b/01

gel-

- *eyü gel-* 69b/06, 70a/11, 84b/06, 84b/07, *mübârek gel-* 34a/01, *oñat gel-* 20b/09, 48a/03, 67b/08, 67b/10, 68a/07

gir-

- *kıran gir-* 20a/05

gör-

- *zaḥmet gör-* 64b/10

iriş-

- *halel iriş-* 78a/01, *ḥastalık iriş-* 73b/01, *ölüm iriş-* 20a/09, *raḥmet iriş-* 9b/02, *vebâ iriş-* 54a/08

it-

- ‘*adl it-* 13b/10, 48b/07, ‘*adllik it-* 63b/08, *beglik it-* 81b/08, *cem‘ it-* 8b/05, 27b/03, 45b/11, 48a/02, *ceng it-* 25a/09, 48a/02, 79b/04, *eminlik it-* 18b/04, *fâyide it-* 70b/10, *feth it-* 20b/02, *fevt it-* 59a/02, *galebe it-* 86a/03, *helâk it-* 5b/02, 5b/03, 17a/03, 44a/04, 62a/07, *ḥarâb it-* 5a/03, 24a/01, 47b/05, 54b/04, 68b/01, 86b/09, *ḥarâblık it-* 62a/02, *hışm it-* 25b/07, *ḥurûc it-* 4b/07, 9a/05, 32a/11, 36a/05, 43b/10, 75a/10, 77b/02, 86b/03, *ışşı it-* 50a/04, 73b/10, 74a/07, 78b/08, *ḥaķîr it-* 76b/04, *ḥareket it-* 73b/02,

meyl it- 4a/03, 71a/01, 86a/09, *nazar it-* 29b/01, 37a/07, *ķahr it-* 24a/02, 47b/07, 76b/10, *ķızlık it-* 3a/09, *periřān it-* 43a/03, *rencide it-* 64b/01

ķıl-

➤ *ikda ķıl-* 23b/03, *issiz ķıl-* 84a/07

ol-

➤ *artuķ ol-* 16b/02, 22b/09, 24a/08, *aşıllu ol-* 23a/09, 72b/02, *‘āsi ol-* 6a/05, 13a/06, 24b/05, 73a/09, *aşağa ol-* 70b/10, 71a/05, *ařikār ol-* 31a/05, *ařikāre ol-* 16b/10, 56b/02, *avaz ol-* 60a/09, *bahādır ol-* 81b/07, *bahālu ol-* 73b/08, *bay ol-* 46a/05, *bek ol-* 48a/03, *belürsiz ol-* 48b/09, *beraber ol-* 46a/06, *bereketlü ol-* 3b/08, 9b/05, 12a/11, 74a/05, 75b/10, 82a/03, *bereketsüz ol-* 38b/06, bol ol- 15b/04, 16a/10, 16b/08, *bihid ol-* 67a/10, *bulutlu ol-* 73b/04, *busāriķ ol-* 13a/10, *cem ol-* 20b/05, 24a/05, 39b/03, 46b/01, *ceng ol-* 14b/10, 14b/11, 16a/03, 16a/04, 16a/07, *çalkānmak ol-* 62b/08, *çekürge ol-* 69a/05, *çillik ol-* 84b/05, çise ol- 8a/06, *devletlü ol-* 3b/05, *dimāęi ol-* 45b/09, *düşvār ol-* 36a/02, 36a/10, 42a/11, *düşvārlık ol-* 57a/01, *düzenlik ol-* 60b/10, *emīn ol-* 34a/01, *emin ol-* 4b/09, 24b/07, *eminlik ol-* 4a/02, 4b/02, 5a/04, 6b/10, *eminliksiz ol-* 5b/05, 10a/02, *eminliksüz ol-* 58b/06, *eyü ol-* 15a/04, 16b/04, 17b/09, 19b/08, 20a/11, 24a/04, *fāşid ol-* 62a/04, *ferhli ol-* 6a/02, *ferāhlik ol-* 47a/02, *ferāvān ol-* 67b/01, *feterāt ol-* 5a/07, 25b/07, 27a/08, 38b/03 38a/06, 38b/08, *feth ol-* 3a/05, 7b/03, *fetāret ol-* 22a/04, 23a/11, 25b/10, *fitne ol-* 10a/04, 10a/08, 26a/04, 30b/11, 33a/04, 44a/08, 46b/08, 59a/05, *fitnelik ol-* 4b/04, *fāsıķ ol-* 68b/01, *ğālib ol-* 13a/07, 24b/07, *ğarķ ol-* 19a/01, 23a/01, 25a/06, 25b/04, *ğayęu ol-* 55b/07, *ğayęulu ol-* 39b/05, 52a/04, 68b/10, *ğuşşa ol-* 33b/02, 67b/11, *ğuşşalu ol-* 86b/09, *ħabāb ol-* 25a/07, *ħadsüz ol-* 10b/11, 19b/11, 36b/02, 52a/04, *ħakir ol-* 54b/02, *ħal ol-* 13a/08, 29b/11, *ħarāb ol-* 9a/10, 10a/01, 24a/06, 26b/08, *ħarāblık ol-* 3a/11, 14a/03, 15a/04, *ħaşār ol-* 47a/03, *ħāşıl ol-* 61a/09, *ħasta ol-* 11b/05, *ħastalık ol-* 3b/07, 13b/04, *ħastalık ol-* 3b/09, 28a/10, 31a/04, *ħāym ol-* 28b/01, 76b/08, *ħayırlu ol-* 58b/01, *ħayf ol-* 36b/07, *ħayırlu ol-* 12b/01, *helāk ol-* 3a/10, 6b/07, 7a/06, *ħor ol-* 21a/01, *ħoř ol-* 4b/10, 11a/07, 15b/03, 15b/10, 19b/05, *ħuşümet ol-* 43a/06, *ħürmet ol-* 12b/06, *ħürmetsiz ol-* 9a/11, *ıraq ol-* 65a/02, *ışşı ol-* 62b/09, *ihtilāf ol-* 18a/03, 69a/10, *ihtilāf ol-* 60b/02, 62b/01, *issi ol-* 14a/02, 40a/06, 53b/10, 66b/07, *iyü ol-* 4a/11, 4b/02, 6a/09, *ķahıtlık ol-* 76b/11, *ķahıtlık ol-* 68b/08, *ķarlu ol-* 66b/08, *ķatı ol-* 3a/03, 12b/03, 18b/01, 85a/06, 86b/10, *ķavī ol-* 28b/05,

kazançsuz ol- 50b/09, 50b/04, *kem ol-* 64a/04, *kesād ol-* 64b/09, *kırgun ol-* 80a/01, 86b/01, *kıran ol-* 56b/07, *kıt ol-* 17a/04, 18b/03, 22b/11, *kıtlık ol-* 26b/01, 79b/04, *kızlık ol-* 4a/01, 4b/05, 5b/08, *kör ol-* 18b/05, *korukuluk ol-* 20a/06, *kurak ol-* 8a/07, 39a/04, 54b/01, 74b/07, *kuraklık ol-* 27b/06, 29b/11, *kurakluk ol-* 54b/03, *kuruluk ol-* 20b/11, *kurāk ol-* 43a/03, 72a/11, 81b/05, *kutlu ol-* 23a/09, *kuvvettü ol-* 20b/01, 51b/06, 51b/06, *melālet ol-* 39b/02, *melāmet ol-* 22a/08, *menfaatsüz ol-* 26a/04, *menfa'atlü ol-* 50a/02, *menfa'atsüz ol-* 50b/02, 51a/08, *mensür ol-* 83b/09, *meşru' ol-* 67a/04, *meyāne ol-* 74b/05, *muvafik ol-* 8a/10, *muṭi ol-* 56a/07, *mübārek ol-* 47b/02, *mülzem ol-* 79b/05, *münfe'al ol-* 86b/06, *münkeşir ol-* 4a/07, *müşkil ol-* 22b/09, 72b/10, *ni'metlü ol-* 6a/01, *onāt ol-* 39a/07, 52a/07, 73b/07, 86a/08, *öküş ol-* 6b/02, 27a/09, 46a/11, 51b/07, *ölüm ol-* 11b/07, 44a/05, *perişān ol-* 13b/09, *peydā ol-* 58a/05, *rāhat ol-* 4a/04, 32b/07, 57b/05, *saādetlü ol-* 55b/06, *selāmet ol-* 75a/02, *selāmetlik ol-* 85a/08, *semüz ol-* 74a/04, *şālih ol-* 32b/10, şiddet ol- 78b/01, *şāz ol-* 20b/11, 31b/06 , *talgalık ol-* 6b/06, 15b/11, 15a/02, 23b/05, *tamām ol-* 71a/05, *tar ol-* 35a/05, *tarlık ol-* 31a/10, 34b/10, *tatlu ol-* 43b/08, *telef ol-* 75b/04, 77b/07, *tendürüslük ol-* 33a/11, 47a/11, 48b/06, *toṅ ol-* 27b/11, 34a/07, *tufānlu ol-* 65a/08, *ucuz ol-* 3b/07, 4a/11, 5b/09, 11b/01, 15b/09, 16a/03, 20b/01, *ucuzluk ol-* 10a/07, 12a/03, 16b/04, 25b/03, 26a/01, 28a/10, *ucuzluk ol-* 16a/02, 19b/04, 31b/04, *uğraş ol-* 46b/11, *uzak ol-* 43b/01, 66a/11, *üküş ol-* 54b/06, 66a/08, 67b/01, 68b/10, 75b/08, *ürkilik ol-* 85b/04, *üstün ol-* 3b/02, 5b/02, 9a/04, *vāfir ol-* 57a/07, *vākı' ol-* 7a/05, 10b/09, *vebā ol-* 8b/09, 9b/09, 13a/02, *virān ol-* 20a/06 , *yağı ol-* 22b/07, 70a/08, 82b/08 , *yağılık ol-* 79a/09, *yağmurlı ol-* 4a/02, 5b/10, 83b/11, 84b/08, *yaramaz ol-* 5b/08, 70b/02, 86a/08, *yaşlu ol-* 75a/04, *yavuz ol-* 12b/09, 23b/02, 56b/10, *yegin ol-* 39b/05, *yohşul ol-* 65a/06, *yumuşak ol-* 53b/08, 74a/04, *zaif ol-* 04b/08, 85b/11, *zaḫmet ol-* 27b/06, 39b/08, *zāhir ol-* 7b/04, 7b/08, *zalim ol-* 23b/03, *zelzele ol-* 44a/04, 83a/02, *zevāl ol-* 52a/09, *ziyāde ol-* 17a/02, 25a/03, *ziyān ol-* 15a/06, 32b/09

tut-

- *hoş tut-* 57b/10, 77a/08, *kuvvet tut-* 38b/08, 40b/07, 61a/04, *yüz tut-* 4b/08, 27b/11, 76a/03

tutul-

- *ay tutul-* 3a/07, 9a/01, 15a/03, 22a/09, 38a/08, *gün tutul-* 8b/08

vir-

- *zahmet vir-* 27b/07, 40b/02

3.2.8. Fiilimsiler

Fiilimsiler metinde şu şekildedir. Cümle içinde isim, sıfat, zarf görevlerinde kullanılan fiilimsiler isim-fiil, sıfat-fiil ve zarf-fiil olmak üzere üç grupta incelenir.

3.2.8.1. İsim-Fiiller

Eklendiği fiil soylu sözcüğün isim gibi kullanılmasını sağlayan fiilimsilere denir. Metinde geçen isim-fiil eklerine ve kullanıldıkları sözcüklere şunlar örnek verilebilir:

-mAk

- *aldurmak* 2a/10, *kırılmak* 74b/11, *şakınmak* 2b/2, *tutuşmak* 83b/8, *varmak* 14a/10, *yatmak* 7a/9; *deprenmek* 17a/8, *itmek* 15a/9, *öldürmek* 17a/10

-mA

- *ayrılmasıdır* 2b/8, *ıtutulmada* 14b/9

3.2.8.2. Sıfat-Fiiller

Eklendiği fiil soylu sözcüğün sıfat gibi kullanılmasını sağlayan, hem yapım hem de çekim eklerine ait özellikler taşıyan sıfat-fiil ekleri metinde şu sözcüklerde kullanılmıştır:

Geçmiş Zaman İfadeli Sıfat Fiiller

-dlk/-dUk

- *olduğı* 35b/5, *toğduğı* 39b/9, *ıtutulduğı* 82a/3, *yağduğı* 50b/5; *deprenduğı* 20b/7, *diduğümüz* 14a/5, *esduğı* 35b/5, *girduğı* 39b/11, *görüduğı* 4b/1,

-mIş

- *oğmuş* (ekin) 49b/11

Geniş Zaman İfadeli Sıfat Fiiller

-An

- zikir *olunan* (anda) 77a/6, harāc *tutanlar* 51b/9

Gelecek Zaman İfadeli Sıfat Fiiller

-AcAk

- *gelecek* (yıl) 34a/8

3.2.8.3. Zarf-Fiiller

Eklendiği fiil soylu sözcüğün zarf gibi kullanılmasını sağlayan zaman ve şahıs belirtmeyen, sadece hareket kavramı belirten fiilimsilerdir.

-(I)ken

- ... eger ay *eksilürken* gürlerse 63a/6, ... eger yıl *eserken* yağmur yağsa 27a/9, ... *deprenürken* uzun deprense 28a/5, ... eger ay *gidilürken* 41b/7, ... il içinde eger *gürlerken* 34a/6, ... ‘ adāvet ve *gürlerken* 41b/4, ... eger gün *tutulurken* 46b/3

-Inca

- mayıs ayı *çıkınca* 37b/7, yigirmisine *varınca* 37b/6,

-İp, -Up

- ... mısır pādīşāhı *kaçub* 32a/9, ... çok çeri *kırılıb* 46b/2, ... zāhir *olup* 31b/9, ... şām ırmaqları *taşub* 74b/2, ... pādīşāh anı *tutub* 76b/10, ... niçe ulu kişiler *tutulub* 46a/10, ... şığır eti gibi ve dünle *uyanub* 66a/2

3.2.9. Ek Fiil

İncelenen metinde isimlerin yüklem olarak kullanılmasını sağlayan ek fiilin bildirme ve şart kipine göre çekimi şu şekildedir:

Bildirme Geniş Zaman Çekimi

- *hayırludur* 65b/6, *muhāfardur* 66a/3, *maḥzūrdur* 2b/2, *naḥsdur* 65b/7, *yaramazdur* 43a/7, *uzunluğudur* 65b/9,

Şart Çekimi

- *kızlıkise* 38a/5, *varise* 81a/1, *ucuzlıkise* 38a/4

4. SONUÇ

İncelenen eser, Ahkām-ı Şuhūr, melhame türünde yazılan bir eserdir. Bu çalışmada öncelikle eserin yazı çevrimi daha sonra ise ses ve biçim bilgisi özellikleri ortaya çıkarılarak çalışmanın asıl amacı olan dil bilgisi incelemesi yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar şöyle özetlenebilir:

1. Metinde söz başı ve ilk hecedeki e/i konusunda *l*'den e'ye doğru bir seyrin yanında ikili kullanımlar da bulunmaktadır: big ~ beg, it- ~et-, gice ~gece (Ayrıntılı bilgi için bakınız 2.1.1. Kök Hecede e / é / i).

2. Aslı uzun ünlü sözüklerin kök hecedeki uzun ünlüden sonra gelen ünsüzün ötümlüleşmiş olduğu hali örneklerle takip edilebildiği tek sözcüğe rastlanılmıştır: od (Ayrıntılı bilgi için bakınız 2.1.2.Ünlü Uzunlukları).

3. Ses uyumları incelendiğinde kalınlık-incelik uyumu kendini kuvvetli bir şekilde hissettirirken düzlük-yuvarlaklık uyumu için aynı durumun söz konusu olmadığı yani Eski Anadolu Türkçesindeki kullanımının yaygın olduğu görülmektedir. Bir sözcük bir yerde düzlük-yuvarlaklık uyumuna bağlıyken başka bir yerde aynı sözcüğün bu uyuma bağlı olmayan kullanımı da mevcuttur: anıñ ~ anun, ağustos ~ ağustos, şovu- ~ şoğı, aşılı ~ aşılı (Ayrıntılı bilgi için bakınız 2.1.3.2. Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu).

4. Metinde sözcük kök veya gövdesi ünlüyle veya gerek ötümlü gerek ise ötümsüz ünsüzle bitsin eklerin tamamının ötümlü olduğu, ünsüz uyumuna girmediği tespit edilmiştir: şarkdan, maşrıkdan, gökden, sebebden (Ayrıntılı bilgi için bakınız 2.2.6. Ünsüz Uyumu).

5. Söz başı *t/d* konusunda söz konusu değişim gerçekleşmekle birlikte *l*li şekillerin de korunduğu (tatlu, tavar , tavşan) ve *t* ile yazılıp aslını koruyan sözcüklerle birlikte hem *d*'li hem de *l*li biçimde kullanılan sözcüklerin var olduğu (dut- ~ tüt-, depren-~ tepren-~ depren-, tokuz~ dokuz) (Ayrıntılı bilgi için bakınız 2. 2. 1. 1. 3) görülmektedir.

6. Metinde Eski Anadolu Türkçesi dönemi eserlerinde çok sık takip edilen düz ünlü eklerle yuvarlak ünlü eklerin yoğun olarak kullanıldığı, hem düz hem de yuvarlak ünlü yazılmış ikili şekillerin de bulunduğu görülmektedir (Ayrıntılı bilgi için bakınız 2.1.3.2.2. Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu). (*pādişāhıñ* 76b/2 *pādişāhuñ* 5b/2)

7. Metindeki sözcüklerde ekleşme ve birleşme sonucu düz- dar ve vurgusuz orta hece ünlüsünün düştüğü örnekler eserin yazıldığı dönemdeki bazı sözcüklerin

günümüz Türkçesine yaklaştığını gösterdiği için önemlidir: ağzın, gönli, qahr, şehri, oğlı (Ayrıntılı bilgi için bakınız 2. 1. 5. ÜNLÜ DÜŞMESİ).

8. Metindeki bazı sözcüklerde söz başındaki *b*->Ø olayının gerçekleştiği (*bol*->*ol*-) birden fazla heceli kelimeler ile eklerin son seslerinde bulunan -ğ/-g ünsüzünün eriyerek kaybolduğu (sarığ > şaru, tatlığ> tatlu, kapığ> kapu, katığ> katı, uluğ> ulu), bazı sözcüklerde de -*l*->Ø, düşmelerinin gerçekleştiği görülmektedir (*keltür*-> *getüre*, *oltur*-> *oturır*) (Ayrıntılı bilgi için bakınız 2.2.4. Ünsüz Düşmesi).

9. İncelenen metinde bazı Türkçe sözcüklerde görülen ünlü türemesinin daha çok Arapça kökenli sözcüklerde iki ünsüz arasında ünlü türemesi şeklinde karşımıza çıkması bazı sözcüklerin şekil olarak günümüz Türkçesine yaklaştığını göstermesi bakımından önemlidir: āzīm, aşıl, ceviz, fısq, hayır (Ayrıntılı bilgi için bakınız 2. 1. 6. ÜNLÜ TÜREMESİ).

10. İncelenen metinde hece düşmesine örnek olarak, ek eylem olarak kullanılan *durur* ekinin ekleşmiş hali olan *dur* şeklinde görülmektedir (*degildür*, *iyüdü*, *sözdür*) (Ayrıntılı bilgi için bakınız 2.3. HECE DÜŞMESİ)

11. İncelenen metinde Eski Türkçe *d* ünsüzü, söz içinde veya sözcük sonunda *y* olmuştur: adak> ayak, edğü>eyü, kadgu> kayğ (Ayrıntılı bilgi için bakınız 2.2.1.2.1. -d->-y-).

12. Metinde söz başındaki *k*- ünsüzünün kullanım açısından bazen kendini koruduğu bazen *g* ünsüzüne dönüştüğu görülmektedir: (kim=kim, kişi=kişi ; keç- > gec-, kel- > gel-, kergek > gerek, köç-> göç-, kibi > gibi, kice > gece, kit- > git) (Ayrıntılı bilgi için bakınız 2. 2. 1. 1. 2. k-> g-).

13. Ahkām-ı Şuhūr adlı metninde Arapça, Farsça, Türkçe kelimeler kullanılmıştır. Arapça kökenli sözcüklerin kullanım oranı diğerlerine göre daha yüksektir. Bu durum Arapça, Farsça gibi yabancı dillerin Türkçe üstündeki etkilerini göstermesi bakımından önemlidir.

14. Metindeki sözcükler ele alındığında birçoğunun günümüzde kullanıldığı şekliyle karşımıza çıktığı görülmektedir. Bununla beraber bugün ağızlarda yaşayan veya kullanım sıklığı az olan aruq, bekidmek, egerçe, degirmi, uğrı gibi sözcüklere de rastlanılmıştır.

15. Metnin söz varlığı incelendiğinde çeşitli gök cisimlerinin adlarına, bayram adlarına, ay adlarına, mevsim adlarına rastlanılmıştır. Bazı ayların Süryanice ve Rumcadaki karşılıkları da verilmiştir. Bu sözcükler, Türçedeki söz varlığının

zenginliği ve farklı terimlerin kullanım sıklığının araştırılması bakımından önemli bulgulardır.

Bütün bu sonuçlar incelendiğinde Ahkām-ı Şuhūr adlı metnin ses ve Őekil özellikleri bakımından Eski Anadolu Türkçesinin özelliklerini taşımakla birlikte tespit edilen ikili kullanımlardan günümüz Türkiye Türkçesinin ses-Őekil özelliklerine yaklaştığı görölmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

METİN

2a

/4/ el-bābü'l-evvel martilīs /5/ yılun yaz ayı süryāniler dilince azur dirler otuz /6/ bir gündür köyün erleri bu aya yāt dirler /7/ hādūr ṭabdur balğam hūkmi gider kan ğālib /8/ olur ahlāt depreşür cıban suluca idüb /9/ boğaz ağrısı bilürür ot icmek ve hacāmat /10/ itmek ve kan aldurmak iyüdür şarımşakdan /11/ ve ekşilerden şakınalar ve becīd hamāma gideler

2b

/1/ bitkiler ta'āmı ezilür ve kocalar çok bilir /2/ kırmızı bu ayun dördüncü mahzūrdur şakınmak /3/ gerek on üçüncü günü sa'ddur on ikinci /4/ günü hamşin tamām olur kış çıkar yaz girer /5/ on üçüncü günü dünle gün berāber olur /6/ nevrūzdu on altıncü günü canāvarlar yerden çıkar /7/ kırlanğuç gelür yigirminci gün mahzūr-ı müsīdur /8/ yigirmi beşinde gün nişār ayrılmasıdır /9/ hacāmat ve kan almak eyüdür yigirmi sekizinci /10/ günü rüm kırlanğücü gelür eger /11/ bu ayda gün tütulsa ni' met çok ola

3a

/1/ ucuzlık ola dört ayaklı arta şām ilinde bir /2/ ulu bege ağı vireler fevt ola ol /3/ ilde fitne ve yalān haberler yayıla kış katı ola /4/ rüm ilinde ğazā ve ceng çok ola ve niçe /5/ kal'alar fetḥ ola eger gün tütuldukdā /6/ kızarsa yıl eminlik olmaya ğuşşā ve /7/ muşībet çok ola eger bu ayda ay /8/ tütulsa balık çok ola kar çok yağa /9/ çekürge çıka cihānı kızlık ide /10/ mışır vilāyeti yağmaya ve bir ulu pādīşāh helāk /11/ ola fitne baş kaldura harāblık ola

3b

/1/ tavar çok yağmalana şular çok ola fāsıkuñ ve /2/ devletsizüñ sözi üstün ola eger /3/ ay tutulduğda rengi kara olsa yağa afet irişe /4/ boğaz ağrısı çok ola ni' met bol ve ucuzlık /5/ olub yuluñ ahiri iyü ve devletlü ola /6/ eger bu ayda gün ağıllansa /7/ hastalık ola mecmū' ı nesne ucuz ola /8/ ve yıl bereketlü ola eger ay gidilürken /9/ ağıllansa hastalık ola bir ulu pādişāh /10/ ol ilden çıka gide fitne melāmet /11/ ve ceng çok ola yıldız çok ise hayli ziyān ide

4a

/1/ ve kızlık ola eger bu ayda ay ağıllansa yıl /2/ yağmurlı ola ve eminlik ola ve şular arta ekin /3/ çok ola ve pādişāhlar 'adle meyl ide ra' iyyet /4/ rahat ola eger ay ortasında ağıllansa /5/ bir ulu kişi fevt ola fāyidesiz yıller çok /6/ ese şular şoğıla eger şoñında /7/ ağıllansa yıl münkeşir ola aḥkām /8/ bir niçe yıl tura tebdil olmaya /9/ bu ayda ay çalkoyun görünse ekin ve yimiş az ola /10/ eger bir ucı yukaru görünse ekin ve yimiş /11/ iyü ola her nesne oñat ve ucuz ola

4b

/1/ eger bu ay göründüğü gicesi yağmur yağsa /2/ kesb iyü ola ve yıl eminlik ola eger /3/ bu ayda kıyruklı yıldız toğsa firengistān /4/ fitnelik ola anlaruñ bir pādişāhı öle çok /5/ kanlar dökile iqlim kızlık ola /6/ eger maşrıktan yaña toğsa ol tarafda /7/ havāriç hurūç ide iqlimleri yıka mü' minler /8/ zağif ola bir pādişāh zulme yüz tuta ammā /9/ yıl şoñında bir pādişāh çıka il emān /10/ ola ra' iyyet hoş ola eger kıyruğı /11/ uzun olsa ölüm renci çok ola hükmi

5a

/1/ üç yıla degin süre eger /2/ bu ayda yıldız dökülse ol yere yad çeri gire /3/ iqlimi harāb ide uğrı yayıla yıl şoñı /4/ hoş olub eminlik ola eger bu ayda /5/ elegümşagma maşrıktan yaña belürse /6/ pādişāhlar arasında fitne belüre iki /7/ pādişāhlar birbiriyle uğraşa ve feterāt /8/ ola kan döküle eger mağribden /9/ yaña belürse üç yıla degin kızlık ola /10/ vebā belüre ekin olmaya 'avrat kırıla yağmur /11/ çok yağa zahire çüriye bābil iqliminde çeri

5b

/1/ çıka anuḡ pādiṣāhı tuta çok ʿimāretler /2/ helāk ide kaʿbede pādiṣāhuḡ eli üstün /3/ ola ve kırtulub düşmānların helāk /4/ ide eger bu ayda şimşek şarkdan yaḡa /5/ belürse feterāt olub yıl eminliksiz ola /6/ eger gökyüzi bulut olsa daḡı /7/ maḡribden yaḡa belürse ḡālifüḡ aḡvāli üç /8/ yıla degin yaramaz ola ve kızlık ola dāniyāl /9/ ʿaleyhiʿs-selām eydür ekin eyü ve bāl ve yaḡ ucuz ola /10/ yıl yaḡmurlı ola bābil pādiṣāhı zulm ide ve /11/ tüccār ziyān ide eger bu ayda kızlık

6a

/1/ şarkdan yaḡa belürse yıl niʿmetlü ola /2/ ḡalk ḡaberlü ve ferḡlı ola eger ay şonunda /3/ zāhir olsa kış kıtı ve kıar çok yaḡa /4/ pādiṣāḡlar raʿiyyete zulm ideler bir ulu beg pādiṣāḡına /5/ ʿāṣı ola zulüm ve fesād çok ola ve memleket /6/ ḡarāba vara eger bu ayda gökde bir ʿacāyib /7/ ʿalāmet belürse ḡastalık ve merg-i mefācān /8/ ve ḡayḡu ve zelzele ve ḡarāmı çok ola /9/ ve ekin iyü ola mışır vilāyeti kızlık ola /10/ ve şām vilāyetine yad çeri gire orada bir ulu /11/ kışı fevt ola ve ḡuşsa çok

6b

/1/ ola ve ḡicāz vilāyetinde niʿmet bu yıl ola /2/ ʿarab iklīminde ceng öküş ola ʿırāḡda /3/ düşmān belüre ammā şonı iyü ola ḡubūbāt /4/ ve bākı niʿmet iyü ola eger bu ayda gökde /5/ ḡayvān şekli gibi bir nesne belürse cihān /6/ feterāt ve talḡalık ola ve uğrı ve ḡarāmı /7/ çok ola bir ulu be helāk ola yimiş /8/ ve bāl ve ḡurma çok ola ammā yıl şonunda /9/ kızlık ola eger bu ayda gök ḡürlise /10/ saḡlık ve eminlik ola yıl yaḡmurlı ola /11/ ve ḡubūbāt iyü ola rūm vilāyeti feterāt

7a

/1/ kızlık ola ḡāşʿam içinde uğrı ve ḡarāmı /2/ yayıla ziyān ide eger bu ayda zelzele olsa /3/ yalān yaḡlış ḡaberler çok ola ve ḡalkuḡ /4/ aḡvāli yavuz olub uğrı ve ḡarāmı yayıla /5/ fitne ve ceng ve kıan dökülmek vākıʿ ola ve /6/ mışır şāḡı helāk ola ḡubūbāt oḡmaya /7/ eger deprenürken bir ulu yılduz düşse /8/ ḡalk arasında ceng ḡarb olup ve /9/ zālimler boşana ḡarāmiler yayıla ve ḡastalık /10/ çok ola ammā yavuz ḡoş ḡiçe ḡayvānāt az /11/ kāfiristān kızlık ola eger dün

7b

/1/ içinde deprense ilk yaz günlerinde pādişāh /2/ arasında ceng ve niçe iklimler alına il arasında /3/ zulm ve fetāret ola her kangi tarafda deprense /4/ mecmū[‘] ni[‘] met düş ve fitne ol tarafda zāhir ola el-bābü’s-şāni-ibrilīs /5/ ya[‘]nī orta yaz ayıdur süryāniler bu aya nīsān /6/ dirler otuz gündür artuk eksük /7/ olmaz bu ayda kar ve yağmur çok ola /8/ hoş günler zāhir ola şular arta balıklar /9/ şemure hamāma girmek ve cimā[‘] itmek

8a

/1/ ve sirkeli ta[‘]ām yimek ve hoş koçulu /2/ nesnelere yimek iyüdür ve tatlı şerbet içmek /3/ ve av etin yimek beğayet müfiddür ammā acı /4/ ve turşılardan şakınmak gerek /5/ bu ayda üçüncü günü maḥzūrdur yedinci günü /6/ elbette yağmur yā çise ola eger /7/ olmazsa katı kuraç ola nebātāt bitmeye /8/ kızlık ola onuncu günü ḥazreti adem[‘] aleyhi’s-selām /9/ vefāt itdi* on birinci gün /10/ her ne iş işlense muvāfiḳ ola /11/ on üçüncü gün gündüz on üç sā[‘]at

*Metin: ایدی

8b

/1/ ve gece on bir sā[‘]at olur yigirminci gün /2/ maḥzūrdur şakınalar eger bu ayda gün /3/ tutulsa bir ulu pādişāh helāk ola /4/ fitne ve gaygu ve ceng ve cevr ve zulüm ve ḥastalık /5/ çok ola mışır pādişāhı leşker cem[‘] ide /6/ düşmānın ala kimesne görmediği /7/ bed[‘]atları çok ağaçlar helāk ola bir ulu /8/ pādişāh[‘] āleme kopa eger gün tutulduḳda /9/ kızarsa vebā ola yemiş ve tahıl ve bāl oñmaya /10/ bir ulu beg fevt ola il tağılub /11/ her tarafda fitne ola[‘] acemde fitne ve kızlık

9a

/1/ belüre eger bu ayda ay tutulsa /2/ her mevzi[‘]de yemiş oñmaya ceng ve fitne ve /3/ ḥastalık ve göz ağrısı çok ola ve /4/ kāfiruñ sözi bu yıl üstün ola ḥavāric /5/ ḥurūc ide ḥaberler çok ola eger bu ayda /6/ gün ağıllansa katı yıllere ese begler ve tācirler /7/ ziyān ide il arasında peşimānlık ve /8/ ḥastalık ve oğlan ve uşak kızlık /9/ çok ola şām ilinde bir ulu beg fevt /10/ ola ekine afet irişe[‘] imāretler ḥarāb ola /11/ ve niçe ḥürmetlü kişiler ḥürmetsiz ola

9b

/1/ eger bu ayda ay çalkun görünse /2/ yüklü ‘avratlara rahmet irişe eger /3/ dik görünse küçücek oğlan ve kız çok /4/ helāk ola april ve nīsān ayları balıklı /5/ bereketlü ola eger bu ayda kuyruklu yılduz /6/ toğsa begler arasında korku ve fetāret /7/ ve kan dökilmek çok ola öksüzden bir pādişāh /8/ helāk ola rüm ili ve hāmān ili kızlık /9/ ve vebā ola ‘acem ili fetārat olub /10/ kal‘alar alına eger bu ayda yılduz dökülse /11/ bir ulu pādişāh helāk ola yalān haberler çok ola

10a

/1/ çeriler depreşe iller harāb ola guşsa ve korku /2/ ve eminsiz ola eger bu ayda elegümşagma /3/ maşrıktan yaña belürse izfihān ikliminde katı /4/ talğalık ve katı fitne ola bābil ikliminde yağmur /5/ çok yağa eger cenūb tarafında belürse /6/ hastalık olub ‘ameldārlara korku ola /7/ mağrib ilinde ucuzluk ola mısır vilāyeti /8/ kızlık ve sām ilinde ceng ve fitne ola /9/ eger bu ayda şimşek belürse ve horāsān /10/ fāris ikliminde katı kış ve kızlık ola /11/ ve mağribden yaña belürse pādişāhlar zulm ide

10b

/1/ ceng ve kan dökilmek çok ola eger bu ayda /2/ kızılılık şarkdan yaña belürse ‘acem milkinde fitne /3/ ve ceng ve gavgā çok ola ammā yıl şonında /4/ şazlık ve rahatlık ve eminsiz ola /5/ eger mağrib tarafında belürse kış katı /6/ olub şular taşā eger bu ayda gökde /7/ ‘acayib ‘alāmetler belürse katı yağmur yağa /8/ ırmaqlar taşā pādişāhlar ve tācirler ziyān /9/ ide begler içinde ihtilāf vākı‘ /10/ ola ceng ve fitne zāhir ola ilde /11/ zulm ve cefā hādsüz ola eger bu ayda

11a

/1/ gökde şekil hayvān gibi bir nesne belürse /2/ fetāret ve korku ve ürkünlük ölmek ve /3/ öldürmek çok ola ve bir ulu pādişāh helāk /4/ ola merg-i mefācān ölümü ve hastalık /5/ çok ola ve il eminsiz olmaya eger /6/ bu ayda gök gürlise ol günlerde halkun /7/ ahvāli hoş ola yimiş ve tahıl iyü ola /8/ eger gice gürlise rümde çeriler depreşe /9/ mağrib pādişāhı helāk ola halk arasında /10/ fetāret çok ola eger dördüncü günde /11/ gürlise rüm vilāyeti kızlık ola yağ

11b

/1/ ucuz ola beşinci günde gürlise ekin iyü ola /2/ ve yemiş çok ola düğünler ve ‘işretler çok /3/ ve islâmbulda kızlık ola ve ‘aşr-ı evvelinde /4/ gürlise şām vilâyeti ceng ve ihtilâf /5/ ve yalân haberler çok ola genc oğlancuklar hasta /6/ eger on beşinde gürlise /7/ ‘ırâk vilâyetinde anşızdan ölüm ola bâbil /8/ ikliminde yir deprenmek vâkı‘ ola ve on beşinden /9/ yigirmisine degin gürlise dâniyâl ‘aleyhi’s-selâm /10/ aydur kıtlık ola dürlü nesnelere ve ısıtma çok ola /11/ bir ulu kişi fevt ola yigirmi beşinde

12a

/1/ ya otuzında gürlise yemiş fesâda vara /2/ islâmbulda ceng ve hastalık zâhir ola /3/ ammâ ucuzluk ola eger bu ayda yıldırım /4/ şarğdan yağa belürse hastalık çok ola /5/ mağribden yağa belürse yemiş ve ekin iyü ola /6/ ve yıl yağmurlu ola dîn erenleri kırılı ammâ yılın /7/ şonı iyü ola eger bu ayda gökden yire /8/ od inse inse talğalık ve fitne ve guş(s)a il içinde /9/ çok ola ceng ve kan dökülmek ola ve yemiş /10/ ağacına afet irişe dört ayaklu kırılı eger /11/ bu ayda kıtlık yağsa yıl bereketli ola halk

12b

/1/ şalâhiyyete meyl ideler fi’l-cümle bu yıl hayırlı ola /2/ eger bu ayda tolu yağsa yağmur çok /3/ ola ve ekin ve biçin iyü ola yemiş kıtlık ola /4/ her yerde kefaretsiz hastalık zâhir ola /5/ bâbil şahının düşmânı helâk ola ve /6/ kendü şād ve hürmet ola eger bu ayda /7/ kıtlık toz belürse yalân yanlış haberler çok ola /8/ yemiş oğmaya iklim talğalık halk ahvâli /9/ yavuz ola ammâ her iklimde guşsa çok ola /10/ ve ekin olmaya eger bu ayda kurbağa /11/ ve soğilcan yağsa ısıtma ve kara ağrı ve balğam

13a

/1/ ve hastalık çok ola dört ayaklu kırılı /2/ kıtlık vebâ ola niçe niçe evler basâya korku ve /3/ talğalık ve guşsa ve yaramaz dirlik halk içinde /4/ huşümet olub kesb ü kâr az ola /5/ eger bu ayda kıtlık toz kıpsa ilde /6/ yavuz adamlar kopa beglerine ‘aşî /7/ ola ceng çok ola ‘âkıbet pâdişâh gâlib /8/ ola ‘adil idüb hoş hâl ola ve /9/ horâsân ikliminin kıtlık cengi ola eger /10/ bu ayda busâriğ olsa yemiş oğmaya vebâ /11/ çok ola yalân haber ve fitne çok ola

13b

/1/ ve koyuna kıran gire ve bir ulu pādīshāh fevt ola /2/ eger bu ayda katı yıl esse yağmur çok ola /3/ ve şığır kırla zeyt çok ola ve biçin eyü ola /4/ hastalık ola ölüm olmaya eger /5/ bu ayda gök gümlerse fitne ve ceng ve guşsa /6/ çok ola kış katı ve kar çok yağa ol sebebden /7/ ılık kırla eger gicede gümlerse rüm /8/ ilinde kızlık ola çeriler depreşe hâtıralar /9/ perişân ola şâm begi vefât ide yirine /10/ gayrı otura ‘adl ide halk içinde hastalık /11/ merg-i mefâcân ola ma’ işet az ve yimişe afet

14a

/1/ irişe eger bu ayda yir gümlerse yayın katı /2/ issi ola şular şoğıla begler aşikâre yağılık /3/ idüb fitne ve harâblık ola bir ulu pādīshāh /4/ fevt ola feterât çok ola harâmî yayıla ammâ /5/ bu didügümüz gürlüdedügi yirde vâkı‘ ola /6/ el bâbü’s-şâliş ya‘ nî şoñ yaz ayı bu aya /7/ süryânice aya dirler ve rümîler mayıs dirler /8/ otuz bir gündür bu ayda tuzlu nesnelere yimek /9/ gerek çok yatmak yaramazdur gice aş yimek eyüdür /10/ tiz hazm olur ve hammâma varmak eyüdür şığır /11/ etinden şakınmak gerek bu ayuñ evvel günü

14b

/1/ yaramazdur ve eyyüb peygâmbere ‘aleyhi’s-selâm ol /2/ gün vefât itdi sekizinci günü mahzûrdur /3/ on üçüncü günü gâyet eyüdür ol gün gice /4/ on sâ‘at ve gündüz on dört sâ‘at /5/ olur ve güneş cevzâ burcına geçer bu ayuñ on /6/ yidinci günü islâmbula bünyâd uruldı eger /7/ bu ayda gün tutulsa ehl-i şân‘ ât şânâ‘ tın /8/ artura yimişe âfet irişe ve kızlık /9/ ola eger gün tutulmada kızarsa câ‘ fer-i şâdıq /10/ aydur çok ceng ola iller yıqıla dâniyâl aydur /11/ ulu pādīshāh vefât ide korku ve ceng ola

15a

/1/ eger ay başında tutulsa kızlık ola ve vebâ ola /2/ şâm vilâyetinüñ kal‘aların alalar talğalık ola /3/ eger bu ayda ay tutulsa bâbil ve ‘acem vilâyetinde /4/ vebâve kızlık ve harâblık ola ammâ yimiş eyü ola ve ilde /5/ eminlik olmaya korku ve guşsa çok ola niçelerün /6/ mâlı ziyân ola baş ağrısı vire kan renci /7/ çok ola huşuşâ mağrib vilâyetinde ve maşrıq /8/ tarafında yumurda çok ola ‘avratlara hamilin /9/ vuzü‘ itmek vâkı‘ ola eger tutuldukdâ rengi /10/ kara olsa ‘avratlar ölümü çok ola dört /11/ ayaklu kırla ve ba‘ zı hayvânâta âfet irişe

15b

/1/ eger gün ağıllansa fitne ve dürlü be' datler ve harāblıklar /2/ ve uğrı ve harāmī zāhir ola yir yağmurlı ola sonra /3/ yıl beğayet hoş ola pādīşāhlar re' āyāyī bī-ḥoş /4/ göre ekin bol ola ammā rüm sultānı /5/ fevt ola eger bu ayda ay ağıllansa bu yılda /6/ fitne baş kaldura kanlar döküle ve iller ve şehirler /7/ yıkıla arpa buğday çok ola guşsa çok ola /8/ dürlü hastalıklar zāhir ola eger ay dik /9/ görünse yıl bereketlü ola mecmū' ni' met ucuz /10/ ola halkuḥ ḥālī hoş ola eger bu ayda kıyruḳlu /11/ yılduz toḡsa rüm ili talğalık ola

16a

/1/ ve kızlık ve bābil vilāyetinde zahmet ve kızlık ola /2/ yemen t̄ayif emnlik ve ucuzluk ola ve penbe /3/ ve zeyt ucuz ola şām ilinde ceng ola rüm /4/ pādīşāhı çıka varduḡı yerde ceng ola /5/ eger bu ayda yılduz dökülse maḡrib ilinde /6/ çok döküle berber ilinde halk guşşalu ola çok /7/ ceng ola eger dökülen yılduz büyük olsa /8/ bir ulu kimsene fevt ile yıkıla eger /9/ bu ayda elegümşagma maşrıktan yaña belürse /10/ ekin bol ola ılkı kırıla pādīşāhlar arasında /11/ 'adāvet kopa kendü kumandan niçeleri 'aşı ola

16b

/1/ şıḡır koyun kırıla hastalık çok ola ḥusūsā /2/ bābil ve ḥorāsān vilāyetinde artuḳ ola eger /3/ maḡrib vilāyetinde belürse yağmur çok yaḡa /4/ ve ekin eyü ola yıl emnlik ve ucuzluk /5/ ola ammā rüm ilinde çeriler deprene hezimet /6/ bulalar eger bu ayda şımşek şarkdan yaña belürse /7/ yağmur çok yaḡa ısıtma ve boḡaz ağrısı ve hastalık /8/ ve şafrā ve renc çok ola ve ekin ve biçin bol ola /9/ ammā düşmānına zafer bula eger maḡrib tarafında /10/ belürse ol mışır vilāyetinde aşikāre ola eger /11/ eger bu ayda gök yüzünde 'acāyib 'alāmetler belürse

17a

/1/ katı kızlık ola halk arasında fitne ve feterāt /2/ çok ola ḡayḡu ve guşsa ve talğalık ziyāde ola /3/ bir pādīşāh kulların helāk ide ammā ekin eyü /4/ ola maşrıḳ yaña da ekin kıt ola zeyt ve /5/ penbe ve üzüm çok ola eger bu ayda gök /6/ yüzünde şekl-i ḥayvān zāhir olsa ilde ḡasta /7/ ve renc çok ola uğrı ve harāmī ziyān ide yer /8/ deprenmek ve kan dökme ve yollar emn olmamak /9/ düşmānlar pādīşāh üzerine tutmak ve korku

/10/ olmamak ve öldürmek çok ola eger /11/ bu ayda ‘ale’ş-şabâh gök gürlese yağmur çok

17b

/1/ ekin eyü ola koyuna kıran gire eger bu ayda katı /2/ inse halk içinde fetâret ölmek ve öldürmek /3/ ve kan dökmek ve yaramaz işler çok ola uğrı ve harâmî /4/ eşkâre yürüye eger bu ayda gökden yire od /5/ inse ya yıldırım oynasa uğrı ve harâmî yürüye /6/ seh̄hâr ziyân ide il emîn olmaya yıl katı kızlık /7/ ola yimek altı az ola ve cânavarlar kırıla ve hasta /8/ ve guşsa ve cevr ve fikir çok ola ekin ve biçin /9/ eyü ola ve bir ulu beg fevt ola eger bu ayda katı /10/ yağmur yağsa pâdişâhlar ra‘iyyete zulm ideler ve /11/ kulların kıra ve mağrib kişilerinden niçeler helâk ola

18a

/1/ ammâ yağmur yağarken yıl esse katı kızlık ola aşla /2/ ekin olmaya ren ve guşsa çok ola eger bu ayda /3/ tolu yağsa pâdişâhlar arasında ihtilâf ola /4/ leşker cem‘ idüb birbirile uğraşa birisi helâk /5/ ola sipâhiler kırıla iş fesâda vara dört /6/ ayaklu kırıla eger bu ayda kızıl toprak yağsa /7/ yağmur az yağa yıl kurağ ve kızlık ve yimiş onmaya /8/ bu ‘alâmetler hindistân ve zengibâr vilâyetlerinde /9/ ola begler zulm ide eger bu ayda kurbağa yağsa /10/ ya şoğılcan yağsa ki katı kızlık ve tarlık /11/ ve talğalık ve melâmetlikler ola begler zulm ide yıl

18b

/1/ bereketsüz ve dirlig katı ola bu ayda katı /2/ busârık olsa yayın issiler ola şular şoğıla /3/ hastalık çok ola ekin kıt ola ammâ begler ra‘iyyete /4/ ‘adillik ve eminlik ide yılıñ evvelinde şonı /5/ kör ola çehâr-pâpa kırğun düşe tüccâr ziyân /6/ ide bu ayda tuman ve kurañuluk olsa /7/ yimişe afet ire ulu kişiler birbirile ceng ideler /8/ ihtilâf çok ola bir ulu kişiye katı cevrlik ola /9/ hayli adem helâk ola ve harâmî zâhir ola ekin ve biçin /10/ ve çehâr-pâ kırıla bu ayda katı yıl /11/ esse kızlık ola ısıtma ve renc ve guşsa ve denizlerde

19a

/1/ gemiler garğ ola sipâhiler kırıla şarğdan /2/ yaña çeriler deprene rûm ilinde aqın ola bir ulu beg /3/ vefât ide zengibâr hindistân katı kızlık ola /4/ ekine âfet irişe at ve keçî

kırıla oğul üremek /5/ ve kız göçürmek çok ola haramiler yayıla ziyān /6/ ide ammā bu feterāt tiz giçe bu ayda hava /7/ gürlense habeş ilinde merg-i mefacān ve kan /8/ dökmek çok ola yağmur çok yağa hastalık /9/ ve guşsa çok ola kesb ve kazanç az ola yemiş /10/ ve ekine āfet irişe ivāz ve gicük çok ola /11/ bu yıl vebā çok ola bağıdād vilāyetinde hastalık

19b

/1/ olub şām vilāyetinde kızlık ola islābulda ceng /2/ çok ola eger bu ayda ay çalkoyun görünse /3/ hastalık çok ola belürsüz kişiler çok ola /4/ eger ay dik görünse ni‘met ucuzluk ola ve hayırlar /5/ işideler halkıñ hāli hoş ola eger bu ayda /6/ toz kopsa yay günleri katı issi ola şular ve nebātlar /7/ az ola hurma ve bāl çok olsa pādīşāhlar ‘adle māil /8/ haşsa yıl eyü ola eger bu ayda zelzele /9/ olsa her iklimde kırāt olub pādīşāhlar arasında /10/ ihtilāf çok ola haşsa bābil ikliminde yemiş /11/ hadsüz ola ‘acem ve hindistān ikliminde merg-i mefacān

20a

/1/ ola yağmur yağa yunān ikliminde ceng ve fitne /2/ ve kan dökülmek çok ola pādīşāhları öle bābil /3/ ikliminde kan döküle pādīşāhlar helāk ola /4/ yeller çok ese eger gicede deprense koyuna ve şığıra /5/ kıran gire bābil ve horāsān ilinde talgalık ve /6/ korkuluk ola bir ulu şehr vīrān ola ammā şāhlar /7/ tebāh ve bir uluşāh şāh eceliyle öle ve ‘avratlar oğlan /8/ birağa eger deprenürken tolu yağsa bir ulu /9/ pādīşāha tizde ölüm irişe fitne ve kan /10/ dökmek ola eger deprenürken elegümşagma /11/ toğsa yemiş ve ekin ve biçin eyü ola

20b

/1/ ve tavar ucuz ola pādīşāhlar kuvvetlü ola vilāyet /2/ fetḥ ide re‘āyā hoş giçe fāydalı yağmur yağa /3/ ammā hastalık zāhir ola habeş hākimi aydur yaz /4/ ayınuñ otuzuncı günü yeni ay görünse ‘acem mülkinde /5/ çeri cem‘ ola çok ceng ola eger otuz birinci /6/ günü görünse halk arasında korku ve fitne /7/ ve guşsa ve mecmū‘ aḥkām yir dependügi yirde /8/ ola bu ayda muḥarrem ayı görünse cümle hayvānāt /9/ oñat gele halkıñ ictimā‘ı ola korku haṭar /10/ zāhir ola yemiş ağaçlarına afet irişe yağmur /11/ çok yağa yıl kırılık ola pādīşāh şāz ola

21a

/1/ bir ulu şehir ola düşmānlar hor ola /2/ el-bābü'r-rābī' āyulus ya' nī ilk yay ayı bu aya süryānice /3/ hāzirān dirler bu ay otuz gündür evvel yaz /4/ ayıdır hār ve yabisdür kan üzerine şāfrā /5/ gālib olur ısıtma sākıt iştihā hāzm /6/ olmak kuvvet sākıt olmak issi şayruluk /7/ çok ola yaş kabağ hıyar yimek gök ot /8/ yimek eyüdür çayırdā oturmak ve cimā' eylemek /9/ ve hoş kokuşulu nesne düşünmek hastalık /10/ getirür tañlacağ şovuk şu içmek eyüdür /11/ bu ayuñ on üçinci ve on dördünci ve on beşinci

21b

/1/ günü sa' ddu ve on ikinci günü gün döner şular /2/ azalmağa başlar gündüz on beş sā' at ve gece /3/ toğuz sā' at olur ve güneş serātān burca /4/ girür bu günki güne 'acem gāyet ile hürmet iderler /5/ yigirminci günü elyās 'aleyhi's-selām mevlüdidir /6/ yigirmi birinci gün nīl ırmağı bulanur ve yaḥyā /7/ 'aleyhi's-selām toğdı ve ol günde yellər esmege /8/ başlar elli bir gün gāyet ısılık hükmidür şām /9/ ili ol günde eser ve ceyḥūn ırmağı ol gün /10/ taşar yigirmi altıncı günü dāvūd peygāmbēr 'aleyhi's-selām /11/ toğdı yigirmi toğuzuncı günü yizçe düşer

22a

/1/ deyü yire bākarlar egerçe düşerse nīl taşar /2/ deyü sevinürler ekin görürler süleymān 'aleyhi's-selām /3/ ol gün vefāt etdi eger bu ayda gün /4/ tutulsa cihān fetāret ola bir ulu pādīşāh /5/ fevt ola eger dükeli tutulsa bir pādīşāh iklīmīn /6/ koyub gide mağrib pādīşāhı vefāt ide ilini /7/ düşmān ala ve kızlık ola rūm ilinde fetāret /8/ ve kızlık melāmet ola begler fevt olub māl /9/ çok kalmak ola eger bu ayda ay tutulsa /10/ ısıtma ve şāfrā ola ve uğrı ve ḥarāmī zāhīr /11/ ola issi yellər esa taḥılı issi yıka ḥarāb ide

22b

/1/ pādīşāhlar ra' iyyetden māl alub çerisin aşdura /2/ zulmi bī-ḥad zāhīr ola kara ve ḥabeş vilāyetinde /3/ yalān ḥaberler çok ola bābilde ve 'acemde katı işler ola /4/ ve çekürgelik ola ammā çok ziyān itmeye ḥalk /5/ çok kırılı mağrib ilinde ceng ve fitne ve kan /6/ döküle yağmur yağa ekin çürīye rūmla 'arab /7/ bu yıl yağı ola eminlik ola balık üreye /8/ eger bu ayda gün ağıllansa cihān kızlık ola /9/ 'acem mülkinde daḥı

artuḡ ola ḡalkuñ işi müşkil /10/ ola tüccār ziyān ide yaḡ ve ḡalle bol ola ḡurma /11/ ve şuşām kıt ola ḡalk arasında ḡuşşa

23a

/1/ çok ola bu yıl gemiler ḡarḡ ola ādemler helāk /2/ ola ḡubūbāt az ola eger bu ayda ay aḡıllansa /3/ yaḡmur yaḡa biçin bal yaḡ çok ola ırmaḡlar /4/ ve kıyular ve pınarlar arta şāḡlar ra‘ıyyete zılm ide /5/ bu yıl bereketlü ola ve ḡastalık ola eger bu ayda /6/ ay çalkūn görünsē yaḡmur az yaḡa ırmaḡlar /7/ ve şular ve kıyular az kıala eger bir ucı yukaru görünsē /8/ ḡastalık belüre ammā kesb kıapusu açıla yıl /9/ emınlık ola ve aşıllu ola dimişler ki yıl kıutlu /10/ ola eger bu ayda kıyruḡlu yılduz şarḡdan /11/ yaḡa da belürse kıızlık ola ilde fetāret ola

23b

/1/ ve fitne çok ola ve ḡūn ve açlık ve üç yerlerūñ /2/ aḡvāli yavuz ola eger sekū gibi uzun görünsē /3/ pādişāḡıñ zālīm ola anıñ ucundan il iḡda kııla /4/ ve vebā daḡı belüre ve maḡrib tarafında yavuz ademiler /5/ belüre ve talḡalık ola uğrı ve ḡarāmī yayıla /6/ ‘acem ili kıatı kıızlık ola şarḡ tarafında ni‘met ucuz /7/ ola ve ḡuşūmet çok ola eger bu ayda yılduz /8/ dökülse yimişe āfet irişe kesb kıapusu kıapana /9/ çehār-pāyı kıırıla tüccār ziyān ide leşker ehlinden /10/ çok kışi helāk ola ‘ākıbet pādişāḡ dūşmānına /11/ zafer bula eger bu ayda elegūmşāḡma maşrıḡdan

24a

/1/ yaḡa da belürse bir ulu sultān kendü ilin ḡarāb /2/ ide kıatı zılm ide dūşmānların kıahr ide niçe bay yoḡsul /3/ ve niçe yoḡsul bay ola niçe efendi kıul ve niçe /4/ kıul efendi ola tavarlar kıırıla ammā ekin eyü ola /5/ ucuzlık bu‘uzlar ider begler cem‘ ola pādişāḡı /6/ öldüreler şāmda ve diyārbekirde niçe kıal‘alar ḡarāb /7/ ola vaḡşilik zāḡir ola bunlar islāmbulda /8/ daḡı artuḡ ola eger maḡrib tarafında belürse /9/ leşker uğraşa ve kıızlık ola köyler ve şehirler /10/ ḡarāba vara dāniyāl ‘aleyhi’s-selām aydur şām /11/ ve rūm birbirile cidāl ideler il emīn olmaya

24b

/1/ rūm şāḡı kıuvvetde ola eger bu ayda şimşek /2/ şarḡdan yaḡa da belürse merg-i mefācān ve vebā ve /3/ melāmet ve ceng ola ekin ve biçin eyü ola ammā /4/ ol iḡlīm

şāhı bir gayrı iklīmi ala eger mağrib /5/ tarafında belürse bir kişi çıka pādişāhına ‘āşī
ola /6/ ve çok ceng ola niçeler helāk ola ‘ākıbet pādişāh /7/ ġālib ola il emīn ola maşrıķ
ilinde hayvān kırılı /8/ hastalık ola bu yıl çise çok ola nebātāt ve penbe çok /9/ ola eger
bu ayda kıızılık şark tarafından yaña da belürse /10/ ol tarafda fitne ve ceng ola
hayvānāt kırılı kış /11/ katı ve kar çok yağa mağribden yaña da belürse bu aħkām anda

25a

/1/ ola eger bu ayda gökde ‘acāyib alāmetler belürse /2/ kıızılık ola ve dört ayaklu kırılı
ve vilāyet talğalık /3/ ve zālimiñ zulmi ziyāde ola tācirler ziyān ideler /4/ il emīn
olmaya huşūşā yayın maşrıķ tarafında çeriler /5/ yerine ‘arab ile ermeni arasında ölüm
çok ola şām /6/ ilinde çeri cem‘ ve denizlerde gemiler ġarķ ola pīr kişiler /7/ kırılı
hastalık zāhir ola issiler ola az habāb ola /8/ eger bu ayda gökde hayvān şekli gibi şekil
olsa /9/ iki şultān ceng ide birbirine düşe il talğalık /10/ ola yalān yanlış haberler ola
bay yoħsul ziyāna /11/ uğrıya ġuşsa ve miħnet çok ola eger bu ayda

25b

/1/ gök gürlöse zulm ve cev[r] ve fitne talğalık ve vebā /2/ belüre beglere ölüm olub
yalān haberler ola il emīnlik /3/ olmaya yağmur çok yağsa ucuzlık ola ammā /4/
denizlerde gemiler ġarķ ola katı gürlöse halk arasında /5/ ‘adāvete düşe ceng çok ola
niçeler yurdlarından /6/ kópib gideler şerre meşğul olalar pādişāh bunlara /7/ hışm ide
feterāt ola dāniyāl ‘aleyhi’s-selām aydur /8/ ‘alāmetden hāzer ger kederdir bu ‘alāmet
‘aşır /9/ āħirde belürse begler arasında yağılık ve ceng /10/ ve fetāret ola eger
gürüldedüğü vaķtin /11/ tolu yağsa halkuñ aħvāli eyü ola ve her nesne

26a

/1/ bol ola ve ucuzlık ola eger yay āħirinde gürlöse /2/ bu hükm gelecek yılda ola eger
bu ayda yıldırım /3/ oynasa yağmur az ve şular şoğıla ekin ve biçin /4/ eyü olmaya
halk içinde fitne ola yıl menfa‘atsüz /5/ ola yalān haberler yayıla talğalık ola ve çok /6/
adem helāk ola eger bu ayda gökden od /7/ inse halk arasında fitne ve kıızılık ve ġuşsa
/8/ ve emīnlik olmaya pādişāhlar katılığı ve begler /9/ yağılığı ve ‘adāvet bu yıl
yaramazdur eger bu ayda /10/ katı yağmur yağsa ilde hastalık ve yüklü /11/ ‘avratlar
oğlan bırağa halk içinde zaħmet

26b

/1/ ve melâlet yıl şonı kesâd ve kıtlık ola eger bu ayda /2/ tolu yağsa kızlıkve fitne ve talğalıkve kan dökmek /3/ ğuşsa ve hastalık belüre eger bu ayda kızıl toprak /4/ veyâ toz yağsa yağmur az yağa şular çekile hastalık /5/ belüre arpa ve buğday hayvân çok ola ve eminlik /6/ ve pâdişâhlar ‘adle meyl ideler bâzâr ve iş hâller /7/ hoş ola eger bu ayda katı toz kopsa yağmur /8/ az yağa şular kıt ola biçin az işler harâb ola /9/ uğrı ve harâmî yayıla aḥbâr râçin yayıla pâdişâhlar /10/ birbirine düşmân olalar il talğalık eminlik olmaya /11/ ceng ola eger gök yüzünde karanlık olsa

27a

/1/ tüccâr ziyân ide il arasında aḥbâr için ola /2/ ve begler arasında ceng ve kan dökmek ve yimişe âfet /3/ irişe ve dört ayaklu kırıla ekin ve biçin olmaya /4/ eger bu ayda katı yıl esse zengibâr ve hindistân /5/ katı kızlık ola şular az ola ve yimiş kıt ola dâniyâl /6/ ‘aleyhi’s-selâm aydur ceviz eyü ola arpa ve penbe az /7/ ola halk içre ihânetlik çok ola ‘arab arasında /8/ begler ihtilâf ve rûm ili feterât ola eger yıl /9/ eserken yağmur yağsa kar öküş ola çekürge /10/ çıka ḥubûbât ve galle kıt ola denizlerde gemiler ğarq /11/ ola eger bu ayda gök gümlese halk arasında

27b

/1/ merg-i mefâcân ve ğuşsa ve korqu çok ola yayın /2/ issiler ola yağmur çok yağa ammâ şular kıt ola /3/ sultân çeri cem‘ ide ceng ola bir ulu pâdişâh /4/ helâk ola feterât çok ola yimiş ağaçlarına ziyân /5/ irişe hastalık belüre orta güz ayı ve şon güz /6/ ayı katı kuraklık ola ve zahmet ola ve mısır vilâyetine /7/ düşmen çıka katı zahmet vire hicâz kızlık ola /8/ vebâ belüre ili yedi kızlık ola eger bu ayda yir /9/ gümlese ot ve ekin kıt ola ğuşsa râcin ola /10/ haberler çok ola pâdişâhlar düşe ve kar ve yağmur /11/ toñ ola hayvânât kırıla feterâte yüz tuta

28a

/1/ eger bu ayda zelzele olsa ca‘fer-i şâdiq aydur /2/ yimiş çok ola ve muḥâlif yeller ese yıl şonunda ‘avratlar /3/ ölümü çok ola bâbil ve ḥorâsân ikliminde vebâ /4/ ola yağmur çok yağa bir ulu kişi fevt ola /5/ deprenürken uzun deprense rûm ili kızlık /6/ ola ve tavar kırıla ve begler fevt ola ve ba‘zı /7/ münecimîn aydur çok ceng ola kâfir ikliminde fitne /8/ düşe kan öküş döküle bâbil ve ḥorâsân iklimi kıt /9/ ve talğalık ola

tavâr kırılı islâmbulda ve yunân /10/ ilinde hastalık ola ucuzluk ola ilkı kırılı /11/ eger dün içinde deprense ol yılda bir ulu şehir

28b

/1/ yıķıla pâdişâhın kulları kendüye hayin ola /2/ ‘âķıbet helâk olalar ve feterât ve ölüm çok ola /3/ bâbil iklimi kârçaşa yayın issiler ola ve şark /4/ vilâyeti harâb ola deprendügi vaktin tolu /5/ yağsa bâbil ve mağrib sulţânı kavî ola ve düşmenlerini /6/ kahr ideler eger otuzuncı gün ay görünse /7/ şâm ili ucuzluk bâķi iklim bile ve bir pâdişâh /8/ bir ulu şehri gücle ala bâbilde zahmet çok ola /9/ bu ayuñ yigirmi toķuzında yeni ay görünse /10/ illere hastalık yayıla faydalı yağmurlar yağa /11/ ucuzluk ola her nesne bol ve yıl şoñı eyü ola

29a

/1/ el-bâbü’l-hamisü ayulus ya‘nî orta yay /2/ ayıdır süryâniler dilince temmuz dirler otuz bir gündür /3/ bu ayda katı issiler olur yimişden şaķınmak gerek /4/ şovuk şular içmek gerek ve oğlâķ ve tavara ve süñlün /5/ ve biliç tiz hażm olur bu orta yay /6/ ayında bir ‘acâyib budur ki evvel gününde bir saķıya /7/ toprak koyalar buğday ve arpa ve tuz fi’l-cümle /8/ her nesneden toprağa katılır şuyla gündüz güneşde /9/ tura yıldız görmeye on altı güne degin /10/ bu resme ide andan on yedinci günde irtene namâzın /11/ kılduķdan şoñra ol saķı öñüne getüre

29b

/1/ çok gönülden ona nazâr ide bu tohumlardan kankısı /2/ karaludur ve kankısı yeşildür bitmişdür ol yıl ol /3/ tohumı ana allahu ta‘âlâ celle celâle fażlıyla haķa itmeye /4/ hoş yete bu ayuñ on ikinci günü gice on sâ‘at /5/ ve gündüz on dört sâ‘at olur ve güneş /6/ esed burcına varur sekizinci gününde bir mu‘ayyen /7/ dimişler ya‘nî orta güz ayında oraķ vaktine /8/ degin yağmur çok yağmak ve yağmamak hükmin bildürür /9/ meselâ bir pâre atılmış penbe‘i alasin tartasin /10/ ol gice ayâza koyasin ol yağmurdur eger yarar /11/ gelürse miyâne hâl ola eger yeynî gelürse kuraķlık ola

30a

/1/ on sekizde zârsın ağustosda zâhir ola on /2/ doğuzda zârsın nüüz sultânı zâhir ola /3/ yigirmide zârsın abrilde zâhir ola yigirmi dördte /4/ zârsın mayısa zahir ola bu sekiz ayuñ /5/ hükmin bildürür maqşud dağı bu sekiz ay içinde /6/ ‘alâmet bilmekdür çün bilindi hazirân /7/ ayı kuraqlık hem kurağ olmağ ayudur yaz ayı yağmurlu /8/ ola cālınus hükmi ider bu ayuñ on toğuz /9/ güninde eyyâm-ı bâhūr görüridi hükmi var güzün /10/ ve kışuñ üç ay dağı bu yedi günde bilinür /11/ her gün bir ayuñ tanığdur bu didüğümüz tecribe

30b

/1/ tecribe üzerine bu ayuñ yigirminci günü mağzür /2/ yigirmi dördüncü günü issiler artar göz ağrısı /3/ çok olur yigirmi beşinci gününden sonra /4/ muhâlif yıller eser denizler çalkınmağa başlar /5/ eger bu ayda gün tütulsa ebû'l-fazıl aydur /6/ şular artar ekin oñat ammâ ot az olur /7/ ve cā'fer-i şâdiğ aydur rüm ve frenk beglerinin /8/ arasında çok sipâhî kırılı ve vebâ ola /9/ gemiler garğ ola ve şâm vilâyetinde arpa kıt ola /10/ ve maşrığ şâhı fevt ola ve ‘arab arasında çatı /11/ fitne ola ve ihtilâf ve çekürge çıka eger

31a

/1/ bu ayda ay tütulsa denizlerde balığ ve kurularda /2/ kuşlar az ola arpa ve buğday çok ola şular taşa /3/ ba'zı yirlerde ziyân ide köyler yıkıla ve şularda balığ /4/ az ola ve güz ayında hastalık ola ve çatı issiler ola /5/ ve çok sırlar aşikâr ola eger bu ayda ay ağıllansa /6/ çok yağmur yağa nebâtât ve ekin bol ola râcif /7/ yalân haberler çok ola ve fitne ve huşümet ve vahşî /8/ cānavarlara hastalık uğraya bu yıl canavarlar üreye /9/ ve yimiş kıt ola eger bu ayda gün ağıllansa ceng /10/ ola begler ve halk arasında fitne ve korku ve tarlık /11/ ola ve güz aylarında hastalık düşe ve şular

31b

/1/ az ola tâcirler uğrıdan ve haramiden zahmet çeke /2/ yemen şâhı fevt ola eger bu ayda çalkün /3/ görünse yağmur çok yağa eger dik görünse /4/ yıl ucuzlık ola il içinde hürmetlü kişiler /5/ belüre hemân âdi kıla eger ucı yukarı görünse /6/ galle çok ola ekin bol ola ve halk şâz ola /7/ eger bu ayda kuyruğlu yılduz toğsa /8/ yıl ısıtmâlu ve vebâ ola eger bu ‘alâmet zâhir /9/ olup gökden avaz dağı işidilse ol vilâyetün /10/ halkı

mecmū^ı az çok günah iderler hayvān kıranı dağı /11/ ola ve bir ulu pādīshāh dağı fevt
ola ba^ızı

32a

/1/ hūkmā aydur irteye yakın ak yıldız rengi ta^ıyir /2/ olsa ol ile görinen iklim yıkıla
şehr köy talğalık /3/ ola eger bu ayda yıldız dökülse illerde ceng /4/ ve kan dökilmek
begler arasında huşūmet /5/ ve renc ve hastalık ola her nesne kıt ola /6/ eger düşen
yıldız büyük olsa bir ulu pādīshāh /7/ fevt ola eger bu ayda elegümşagma mağribden /8/
yaña da olsa biçin eyü ola mağrib pādīshāhı gelüb /9/ mışır pādīshāhı kaçub ili vilāyeti
yağmaya vire /10/ mışır ilinde fitne ve kōrku ola dāniyāl aydur /11/ hiçāz vilāyeti
kızlık ola havāric hurūc ide

32b

/1/ fesād ve hayf ideler eger maşırık tarafında belürse /2/ fesād baş kaldura katı issiler
ola ve keşişler /3/ kırıla ve mışır ve koştantiniyye pādīshāhı yağılık /4/ ideler eger bu
ayda şarkdan yaña da şimşek /5/ belürse ol vilāyetün pādīshāhı fevt ola /6/ veyāhūd
sipāhisüz horlık ile ilinden /7/ çıka gide ammā il emīn ve rāhat ola yimiş eyü ola /8/
eger mağribden yaña da belürse pādīshāhlar arasında /9/ ceng çok ola leşkere havf ve
hatar ve ziyān ola /10/ ammā yıl şonı şālih ola eger bu ayda kızılık /11/ şarkdan yaña
da belürse ceng ve fitne kōrku

33a

/1/ ve zulm ve leşker şunmak ve zālimler ra^ıyyete zulm itmek ola /2/ kızlık katı olsa
merg-i mefācān ölümü taberistān /3/ ilinde üç yıl çekürge çıka ve mağribden yaña da
belürse /4/ eh-i islām ile frenk arasında ceng ve fitne ola /5/ ammā islām gālib ola eger
bu ayda gökde ^ıacāyib /6/ ^ıalāmet belürse aña bir kırıla pādīshāh ra^ıyyete /7/ zulm ide
niçe kulların helāk kesb kılsa yağmur /8/ çok yağa ot ve ekin eyü ola yayın issiler ola
/9/ bağdād ve şām ilinde vebā ola rüm ilinde çeriler /10/ depreşe mağribde bir ulu
pādīshāh fevt ola vilāyette /11/ ucuzlık ve tendürüslük ola eger bu ayda

33b

/1/ gökde hayvān şekli görünse il talğalıkve ceng /2/ ve guşsa ola begler ra^ıyyete zulm
ideler bir ulu pādīshāh /3/ fevt olub il hārāb ola eger bu ayda gök gürlerse /4/ eger ^ıaşr-ı

evvelde gürlense sâhili şâm ili ile bir yıl /5/ yağılık ideler mısır sultânına çok ‘avârız /6/ vâkı‘ ola bâbil maşrık ve hicâz emînlik ola ammâ /7/ bir ulu pâdişâh fevt ola il issüz kıla zulm /8/ ve kan dökmek hayvân kırılma ve halk kırılma /9/ ve melûl olma ve katı kızlık olma ammâ ekin /10/ ana ‘aşr-ı şânide gürlense bâbil ikliminde ceng /11/ ve guşsa ve fitne çok ola ammâ maşrık

34a

/1/ vilâyeti emîn ola ve mısır kavmine yıl mübârek gele /2/ tarafınu hâli hoş ola ve yemiş ve ekin oņmaya şâm ve /3/ ‘aşr-ı âhırde gürlense penbe bol ola ve kızlık ola /4/ ‘arabda bir ulu pâdişâh fevt ola ve talğalık ola ve /5/ diyârbekir ilinde zâhir ola ve hârici qararsız ve âkâ‘ it /6/ çok ola il içinde eger gürlerken tolu yağsa /7/ kış katı ola ve toņ ola eger tolu yağma ay soņında /8/ olsa bu hükm gelecek yıl ola ammâ ni‘met ucuz /9/ ve çehâr-pây kırıla eger bu ayda yıldırım oynasa /10/ bâbil ilinde bir ulu pâdişâh fevt ola ve fitne üreye /11/ ekin ve nebât oņmaya yıl soņı katı kızlık ola

34b

/1/ kış uzak olmaya yağmur çok yağa dâniyâl aydur /2/ harâmî çok yayıla ve keçi kırıla eger bu ayda havâdan /3/ od inse hastalık çok ola fitne ve emînlik /4/ olmaya korķu ve kan dökmek çok ola veyâ kızlık /5/ ve çekürge zâhir ola naḥsdür şaķınma gerek eger /6/ bu ayda katı yağmur yağsa yemiş ve ekin ve biçin /7/ oņmaya çüriye ısıtma her yerde gâlib ola bir niçe /8/ cānavarlar üreye tavar ziyân ide gemiler ğarķ ola /9/ eger bu ayda tolu yağsa ceng ve fitne ve kızlık /10/ ve tarlık ola begler arasında muḥâlif yalân /11/ ve yanlı ve afet çok ola eger bu ayda kızıl toprak

35a

/1/ veyâ toz kıpsa ılık kırıla maĝrib şâhı fevt ola /2/ iklimde korķu ve talğalık ve çeri kırılma ve zaḥmet /3/ ve zulm ve hayf ziyâde ola ḥuşuşâ köy ehli ile /4/ hayvâna ziyân ola eger bu ayda kurbaĝa yağsa veyâ /5/ soĝılcan yağsa her yirde ulular içine cihân tar /6/ ola ekin ve yağ olmaya kızlık ola harâmî eyüye /7/ pâdişâh ra‘iyyete zulm ide ili emîn ğayĝu /8/ fitne üreye şaticı maĝbûn ve tüccâr ziyân ide /9/ feterât ḥadden aşı eger bu ayda katı toz kıpsa /10/ halk arasında fitne ve cidâl ve guşsa çok /11/ ola ‘imâretler yıka ekin oņmaya dört ayaklu

35b

/1/ kırılı kesb kapusu kapana gemiler gark ola eger /2/ bu ayda busarıñ olsa begle oğlana ölüm katı ola ol /3/ busarıñ olduğı yirde korku az ola ve beglerine /4/ aşikāre ‘āşī olalar ve memleket vara ve niçeler helak /5/ ola eger bu ayda katı yıl issi ese esdüğü /6/ yirde bir pādīşāh helāk ola ol il feterāt ve talğalık /7/ ola ırmaqlar ve pınarlar kuruya ve zulm arta guşsa /8/ çok ve yağmur çok yağa ve hastalık çok ola /9/ kurt ola mağrib ve rüm ili ve vebāve kızlık ola /10/ şām ilinde bir ‘ādil vezīr kopa üç yıl vezīrlık /11/ ide şonra fevt ola eger bu ayda havā gümlerse mağribde

36a

/1/ kızlık ve niçe kez ceng ola bir ulu pādīşāh fevt ola /2/ hāli katı düşvār ola şām ilinde hastalık zāhir /3/ ola kış katı ve penbe ve yağ kıt ola bir ulu kişi /4/ fevt ola cezāyirde ve diyārbekirde ola bu ayda gice /5/ yağmur yağsa mülk-i ‘acemde havāric hūrūc ide bir /6/ ulu kişi fevt ola eger bu ayda yer gümlerse /7/ begler arasında fitne ve kan dökme çok ola /8/ ve kızlık ve eminsizlük ve kaygu çok ola uğrı /9/ ve harāmī yayıla tüccār ziyān ide eger bu ayda zelzele /10/ olsa hāl düşvār ola bir yerden bir yere göçmek /11/ biliş yad ve yad biliş olmak eger deprenürken gök

36b

/1/ gürlerse bir ulu sultān vefāt ide ol sebebden /2/ niçe şehirler yıqıla miñnet ve renc hadsüz ola /3/ şām ilinde uğrı ve harāmī yayıla nīl ırmağı katı /4/ taşā her yirde ekin eyü ola eger dün içinde /5/ teprense mısır pādīşāhı öle bābil ve horāsān ilinde /6/ ceng ve kan dökülmek ola yay günleri issi olub /7/ niçelere hayf ola el-bābü’s-sādūs ağıstos /8/ ya‘nī şon yay ayı buña süryāniler āb dirler rümiler /9/ ağıstos dirler ve seru dağı dirler otuz bir gündür /10/ gāyet issi aydur bu ayuñ gicelerinde kara yas /11/ çok eser atı çulsuz komayalar bu ayda cimā‘ı

37a

/1/ az iderler bu ayuñ evvelinde nīl ırmağı taşar /2/ şular şovumağa başlar ve üçüncü günü mes‘üddür /3/ dördüncü günü naşdur on beşinde meryem ana /4/ vefāt itdi on altıncı günü gündüz on üç /5/ sā‘at ve gice on bir sā‘at olur güneş sünbüle /6/ burcuna girür ve on sekizinde ikindi ve dün şonra /7/ gök yüzine nazār ide *sezilüb çok görünürse /8/ orta güz ayında yağmur çok yağa ekinciler murādınca /9/ olalar eger gök

yüzi açuık olsa yağmur /10/ yağmaya ekin oğmaya eger yitisüden Şonra /11/ bulut olsa ağistosda yağmaya eger

37b

/1/ dün buçuğında belürse ‘aşr-ı ağirinde yağa /2/ eger bulut gök yüzün düpdüz tütmiş olsa /3/ yağmur muttaşıl eger bulut päre päre olsa /4/ käh yağa ve käh yağmaya fi’l-cümle buluda göre yağmur /5/ ola ve eger bu ayuę on sekizinden yigirmisine /6/ varınca yağarsa ya yağılır olsa ya‘nî orta /7/ güz ayında tã mayıs ayı çıkınca idi ve yigirmi /8/ ikinci günü issiler sâkin olur ve yigirmi tükuzuncı /9/ gün yahyã peyęamber ‘aleyhi’s-selãm şehid oldu /10/ ve ağaclara güzengü düşer hüb olur eger /11/ bu ayda gün tütulsa bir pãdişãh fevt ola

38a

/1/ il fitne ve talęalılık olub uğrı ve harãmî yayıla /2/ guşsa ve zulm korku çok ola ekin ve biçin /3/ oğmaya katı kızlık ya katı ucuzlık ola ol /4/ hãlde eger ucuzlık ise kızlık ola eger kızlık /5/ ise ucuzlık ola ebü’l-fazıl aydur ekin /6/ eyü ola ve ucuzlık ola ve yağmur az ola nîl /7/ ırmağı taşmaya babil ve mağrib ili hastalık ola /8/ ve feterãt ola eger bu ayda ay tütulsa /9/ bir ulu düşmãn çıkã katı ceng ola ‘ãkıbet /10/ nuşret babil şãhmuę ola ammã kızlık ola /11/ şãm iline bir düşmãn yürüye katı ceng ola

38b

/1/ başlar kesile ‘ãkıbet nuşret şãm çerisünün ola /2/ buğday az ve renc ve miğnet çok ola ve yağmur /3/ ve hastalık ve ‘acem memleketi fetãret ola ammã rüm /4/ vilãyeti eminlik ola bu yıl yüklü ‘avratlar oğlan /5/ bırağa eger bu ayda gün ağıllansa yedi güne /6/ değin tamãm fetãret ola ve yıl bereketsüz ola /7/ dört ayağlu kırıla re‘ãyã zahmet çeke maşrıķ /8/ vilãyetinde bir ulu pãdişãh kuvvet tuta şãm /9/ vilãyetine bir ulu beg veyã bir ulu vezir ola getüre /10/ ‘arab arasında ihtilãf vãkı‘ ola kesb ve ma‘išet /11/ az ola ve halk arasında sevgü ve muhabbet

39a

/1/ götürüle ammã vilãyet ucuzlık ola eger /2/ bu ayda ay ağıllansa ekin ve biçin eyü ola ve tendürüslük /3/ şovuk ve kış az ola ca‘fer-i şãdik aydur yaz /4/ kuvvetlü ve tavar üreye vilãyet eminlik ve yıl kuraķ /5/ ola dãniyãl aydur yıl yağmurlu ve hübübãt /6/ eyü

ola eger bu ayda ay çalkūn görünse /7/ yimiş oñat ola ve bir ucı yuǵaru görünse /8/ yimiş bol ola ekin eyü ola eger iki /9/ ucı birbirine yaǵın görünse degirmi gibi kızlık /10/ ve vebā ola ve çehār-pāy kırılı eger ucı /11/ yuǵaru dik görünse ǵatı ucuzlık ola ekin

39b

/1/ ve yimiş az ola eger bu ayda ǵuyruǵlı yılduz /2/ toǵsa ilde ǵuǵsa ve melālet ola ve bir ulu /3/ sultān fevt ola ‘ irāǵ vilāyetinde ‘ asker cem‘ /4/ ola ve çok ceng ola ammā üzerine gelen /5/ pādīšāh yegin ola ‘ irāǵ ve hīcāz iǵlīmi ǵayǵulu /6/ ola ve kızlık uǵrı ve hārāmī yayıla /7/ eger maǵribden yaña da belürse pars ve kirmān iǵlīmi /8/ üç yıla degin kızlık ve renc ve miñnet ve zañmet* ola /9/ eger toǵduǵı vaǵtın tolu yaǵsa ısıtma /10/ ve hāstalık ola ammā ōñında ucuzlık ola /11/ ammā ǵüz ayı girdüǵi dem ǵötürüle eger bu ayda

* metinde: رحمت

40a

/1/ yılduz dökülse fitne uǵrı ve ceng çok ola /2/ bir ulu pādīšāh fevt ola ekin ve biçin /3/ eyü ola ammā bu yıl bunlar yılduz döküldüǵi /4/ yirde olsa eger bu ayda elegümſaǵma maşrıǵdan /5/ yaña belürse ǵatı kızlık ola ve hāstalık ola /6/ ve yay ǵünleri ǵatı issi ola eger maǵribden yaña da /7/ belürse maǵribde bir ulu pādīšāh kendü beglerin /8/ öldüre ve rūm vilāyetinde ǵal‘ alar alma /9/ ſām ilinde fitne ve fetāret çok ola bu iki /10/ iǵlīimde hūſūmet ve ǵuǵsa çok ola mā-hāşıl /11/ ekin hāyır degildür eger bu ayda ſimſek oynasa

40b

/1/ ‘ arab ilinde ceng ve fitne ola maǵribde olsa /2/ yırtıcı canāvarlar üreye ǵavara zañmet vire hōrāsān /3/ vilāyetinde üç yıl uǵrı ve hārāmī gitmeye ǵalǵalık /4/ ve emnlik olmaya halk arasında fitne ve ceng /5/ ola eger bu ayda havāda maşrıǵ tarafından /6/ yanı kızarsa ol iǵlīimde hārḅ ve fitne ve begler uǵraſmaǵ /7/ ola maǵrib ſāhı ǵuvvet ǵuta niçe dūſmānñ zebūn /8/ ide ekin ve her ǵa‘ām bol ola ucuzlık /9/ ve hāl hoſ ola bu ayda havā bir ‘ acāyib /10/ ‘ alāmet belürse ǵatı hāstalık ve ölüm ve vebā /11/ belüre ilde ǵorǵu ve ǵayǵu çok ola

41a

/1/ ammā ekin ve biçin eyü ola ammā ‘ırâk vilâyeti kıtı /2/ kızlık ola ve hicâzda ve tağlarda kabarcuk çok ola /3/ dāniyāl aydur bu yıl seferden hayır olmaya eger bu ayda /4/ gökde bir şekil görünse gaygu ve yalān yanlış haberler /5/ çok ola ve bir ulu pādīshāh fevt olub iklim yıkıla /6/ hastalık belüre halk ‘ asker ehinden zahmet çeke /7/ ammā yıl ahirinde emnlik ola eger bu ayda gök /8/ gürlense ekin ve biçin ve yağ eyü ola ısıtma /9/ ve renc çok ola ve savā ehli kızlık ola /10/ ni‘met bol ola ve yalān yanlış haberler çok ola /11/ orta güz ve şoñ güz ayında hastalık ve fısk ve fesād

41b

/1/ ve riyā ve çok ‘avratlar oğlan bırağa eger /2/ vastı ‘aşrında gürlense kızlık ola eger ‘aşr-ı ahirde /3/ gürlense zeytün yağı az ola yalān haberler /4/ begler arasında belüre ‘adāvet ve gürlerken /5/ bir ulu yıldız düşe feterāt ve fitne iklimi tuta /6/ bir pādīshāh kıtlı ideler ve ol sebebden iklim /7/ fesāda vara eger ay gidilürken bu rumüz /8/ olsa bu ahkām gelecek yılda ola eger bu oyda /9/ yıldırım belürse guşsa ve kızılık ve bir ulu pādīshāh /10/ fevt ola iklim talğalık ola yalān haberler /11/ çıka yayın kıtı issiler ola eger bu ayda gökden

42a

/1/ od inse indügi yirde ceng ve begler arasında /2/ muhalefet ve korku ve kıtı kızlık ve fetāret ve uğrı /3/ ve harāmī yayıla ehl-i tüccār ziyān ide kış kıtı ve busarık /4/ çok ola eger bu ayda kıtı yağmur yağsa kıtı /5/ kızlık ola cihānı tuta uğrı ve harāmī yayıla /6/ şular orta ekin çüriye yimiş az ola hastalık /7/ ve renc çok ola eger bu ayda tolu yağsa emrāz-ı muhtelif /8/ çok olub merg-i mefācān belüre harb /9/ ve fitne belüre ilde kızlık ve talğalık ve ‘aziz /10/ kişiler fevt ola pādīshāhlar ra‘iyyete zulm /11/ ideler halkun ahvāli düşvār ola ammā yıl şoñında

42b

/1/ şedāid gide ammā hastalık ola eger bu ayda kızıl /2/ toprak yağsa niçe vilāyet ve iklimler harāb ola /3/ mısır ve frenk fetāret ola korku ve kızlık olub /4/ guşsa çok ola yol kesici ve harāmī hurūc /5/ idüb niçeler ziyān ide eger bu ayda kurbağa /6/ veyā şoñılcan yağsa leşker uğraşa yaramaz haberler /7/ yürüye fitne ve hastalık zāhir ola ekine āfet /8/ irişe harāb ola il kızlık ve tarlık /9/ ve guşsa ve renc çok ola eger bu ayda

toz kıpsa /10/ yağmur az yağa şular şoğıla mecmū'ı ot ve tağıl /11/ az ola yıl menfa' atsüz ola ve kıarıncaşuz ola

43a

/1/ ve ticāret ziyān ide ve yir deprenmek ve od düşmek /2/ ziyān ve renc ve ma' mūriyeler vīrān ve yıl kıızlık /3/ ve kıurağ ola haıırları perişān ide eger /4/ bu ayda havāda busārık olsa kıızlık ve hastalık /5/ ve ceng ve ğuşşa ve fikirsüz haberler aşikāre ola /6/ pādişāhlar arasında huşūmet ola niçelerün /7/ tācı ve tağıtı elden gide fi'l-cümle bu yıl yaramazdur /8/ eger bu ayda kıatı yıl esse mağrib vilāyetinde /9/ fitne kıopa kıızlık ola ılıkı kıırıla yağmur çok /10/ yağa ziyān eyleye ekin ve yağı üreye esdügi yirde /11/ harāb ola uğrı ve harāmī hurūc eyleye

43b

/1/ leşker baş öküş kıan döküle kıış uzağ ola /2/ ekşeri kıarağı ile geçe eger bu ayda havā gürllese /3/ cihān kıayğı ile tola kıış kıatı ola ve hastalık ola /4/ bir ulu kıişi helāk ola uğrı ve harāmī yayıla /5/ fetāretlik ola kıara ceng yer bulmaya eger kendüz /6/ gürllese ' arab arasında ceng ve fitne ve kıızlık /7/ ve begler birbirine mekr ü hīle ide yine bu yıl tağıl /8/ taıtu ola eger gice gürllese yalān yanlış /9/ haberler çıka diyārbekir ilinde bir ulu kıişi fevt ola /10/ ve mısıır ilinde havāric hurūc ide hükm şālih ide /11/ eger bu ayda yir gümllese yir çok deprene

44a

/1/ şular yeller ziyān ide pādişāhlar birbirine yağılık /2/ ideler illerde niçe yıl eminlik gide mısıır sulıānına /3/ çok ziyān ola ammā nuşret anuğ ola düşmānların /4/ helāk ide eger bu ayda zelzele olsa pīr kıişilere /5/ ölüm ola fitne ve hastalık ve fetāret ve ğuşşa /6/ ve tağalık ola ekin çūriye şāmda uğrı yayıla /7/ eger deprenürken gök gürllese kıış kıatı ola /8/ bābil ve hemān ilinde fitne ola dün içinde /9/ deprene tağıl ve yimiş bol ola ve ni' met ziyāde ola /10/ deprendügi yirün şāhına hūyin olalar kıan dökülmek /11/ il harāb olmağ kıorqu ve harāmī çok olmağ halk

44b

/1/ arasında ziyān çok ola pādişāhlar rüzgār elinden /2/ melālet çeke ra' iyyet diğlene ' ağıbet pādişāh eli üstün /3/ el-bābü's-sāmī' u septinus ya' nī ilk güz ayı /4/ ve

süryāniler dilince eylül dirler bu ay dāim otuz gün /5/ olur bu ayda havā hoş ve i tidāl üzre olur /6/ bād ve yıl yabisdür bu ayda ot çemen ve hoş koku /7/ nesnelere koklamak eyüdüdür ve tereler ve acı nesnelere /8/ şakinmek şakinmek gerek ve şığır etin yimek eyüdüdür ve büryān /9/ yaramazdur ve hāmmāme az vireler bu ayın evveli ve ikinci /10/ günü mübārekdür ve beşinci gününden zekkeriyyā peygamber /11/ dünyāya geldi sekizinci günü meryem ananın

45a

/1/ atası ve anası dünyādan gitdi on ikinci gün nıl /2/ ırmağına kıran indüğü gündür ki ‘arab ana ıyd`uş-şālib /3/ dirler eger bu ıyd`uş-şālib yek şenbih /4/ güne gelse yağ ve ekin ve yemiş bol ola ve islām /5/ ile frenk arasında ceng ola frenk ... (?) /6/ ola merg-i mefācān ola yüklü ‘avratlar hastalık /7/ ola eger düşenbih güne gelse ‘ālem ucuzluk /8/ ola ammā yıl ahirinde begler leşker cem‘ idüb /9/ çok ceng ola ve kan döküle ve hind ve yemen /10/ bağıdād fetāret ola ol aralıkda bir ulu /11/ sultān düşe il talgalık ola mağrib

45b

/1/ ilinde bir pādīşāh belüre cümle iklimi tuta eger /2/ şenbih güne gelse buğday ve arpa ve yemiş bol ola /3/ bal ve yağ ve peynir kıt ola ceng ve kan döküle /4/ uyuz ve gıcük çok ola ammā ziyān olmaya /5/ eger çehār-şenbih güne gelse katı fetāret ve ölmek /6/ ve öldürmek korku ve talgalık ola eger /7/ pençşenbih güne gelse ekin ucuzluk ola /8/ oğlan toğa yine kırılı kış katı qar çok /9/ düşe yağmur az ola ve hastalık ve dimāğı ola /10/ ve bir ulu sultān fevt ola eger cuma güne /11/ gelse pādīşāhlar gönüli qarara çeri cem‘ ide ceng ola

46a

/1/ buğday onmaya arpa ona hayvān eyü ola yağmur /2/ çok yağa niçe yerler harāb ola şenbih güne gelse /3/ ucuzluk ola kış katı ola katı şovuklar ola pādīşāh /4/ ra‘ iyyete zulm ide gönüller qarara sevgü götürüle bu yıl /5/ içinde bay yoğsul ve yoğsul bay ola /6/ bu ayın on altıncı gününde dünle gün berāber ola /7/ bugünkü gün yatmak eyüdüdür zīrā güneş mizān burcına /8/ varır eger bu ayda gün tutulsa bir ulu kişi /9/ fevt ola zulm ve fesād ve hıyanet hādden ziyāde /10/ ola niçe ulu kişiler tutulub māl taleb oluna /11/ yağmur az yıka hicāz ikliminde ceng ve renc öküş

46b

/1/ ola maşrıķ vilāyetinde çeri cem' ola yad ile gire /2/ ondan çok çeri kırılıb 'ākıbet gerüsine çıķa /3/ gide eger gün tütulurken kızarsa ilde fitne /4/ fetāret ve ceng çok ola eger bu ayda gün /5/ tütulurken yağmur az yağa ve şular az ve kış kıatı /6/ ola vilāyet diñlene ve oğlan ĥastalıđı çok /7/ ola yimiş bol ola ve şerir kıopa iklim bollaşa /8/ fitne ola pādişāhlarına ...(?) ola 'ākıbet sultān /9/ ġālib ola ĥaķlarından gele mağrib vilāyetinde /10/ deniz kenārında bir kıal'a yıķıla eger bu ayda gün ağıllansa /11/ begler arasında uğraş ola bir ulu pādişāh

47a

/1/ düşe uğrı ve ĥarāmī yayıla il tılgalıķ ola ammā /2/ yıl şoñı ferāĥlıķ ola ĥastalıķ ve bir ulu pādişāh /3/ za'if düşüb kıal'aya düşe ĥaşār ola /4/ çok kıan döküle aĥrānı kıatı ideler eger bu ayda /5/ ay ağıllansa şular şoğıla ekin ve yimiş oñmaya /6/ ġalle az ola ve gemiler ġarķ ola çekürge çıķa /7/ ammā ziyān itmeye ĥalk içre ġuşşa çok ola /8/ eger bu ayda ay çalkun görinse ĥalk içre bir pādişāh /9/ çıķa uyuz çok ola eger bir ucı yukarı /10/ görinse yıl bereketlü ola ve il eminlik /11/ ve tendürüslük ola pādişāhlar ra'ıyyete 'adl

47b

/1/ ideler ve iki ucı birbirine yakın görinse yıl /2/ mübārek ola eger bu ayda kıuyruklu yılduz toğsa /3/ şarķdan yaña da belürse yağmur az ola ceng /4/ ola iller ĥarāba vara 'acem ikliminde ceng ola /5/ ve mağrib pādişāhı yürıye düşmānın ve ilin ĥarāb ide /6/ şoñra ol pādişāh ġālib ola düşmānları /7/ kıahr ide eger bu ayda yılduz dökülse ılıķı /8/ kıırıla ve gemiler ġarķ ola bir ulu pādişāh düşe /9/ cihānı fitne ve fetāret ve kıaĥıtlık doldura /10/ bu yılduz döküldüği yirde kıatı fetāret ola /11/ eger bu ayda elegümşāğma maşrıķdan yaña da belürse

48a

/1/ bābil ikliminde cen ola maşrıķ pādişāhı /2/ çeri cem' ide kāfir ile ceng ide kāfiri şaya /3/ ucuzlıķ ola ve kış beg ola evveli oñat gele ammā /4/ 'acemde ceng çok ola bābil ve hevān şultānı ile /5/ birbirile uğraşa eger mağrib ĥarafında zāhir olsa /6/ ĥastalıķ çok ola ve diyārbekir ĥarafında ve bābil /7/ mısır vilāyetinde ĥastalıķ ve ġuşşa ve vebā ve kıorku /8/ ola ammā ni' met bol ola ve ucuz ola mağrib /9/ vilāyetinde

harāmiler kopa kanlar dökile iller harāb /10/ ola eger bu ayda şimşek şarkdan yaña da /11/ belürse halk içre fitne ve ölüm ve kan dökülmek

48b

/1/ vākı‘ ola ammā mağribden yaña da belürse el /2/ aşıllı ola yağmur çok yağa sağlık ve emnlik /3/ ve halkuñ hāli hoş ola ve yıl bereketlü ola eger /4/ bu ayda gök kızarsa katı kızlık ve ceng ola eger /5/ mağribden yaña da kızarsa bu hüküm ol tarafda belürse /6/ ve yıl şonı yine emnlik ve tendürüslük ola /7/ pādīşāhlar ra‘iyyete hoş ‘adlı ide eger /8/ bu ayda havāda ‘acāyib ‘alāmet belürse bir ulu /9/ pādīşāh belürsüz ola ve beglerden zahmet görüle /10/ bu yıl halk çok kırılı yılıñ şonı gāyet ucuzluk /11/ ola ammā şonra üç yıl kızlık ola

49a

/1/ ve kış eyü ola şıgır ve keçi kırılı ve rūmda /2/ çeri deprene islāmbul ve şām fetāret ola ve tehlike /3/ ve havāric hurūc ide mağrib ikliminde ceng ve fetāret /4/ ve şerr-i şūr ola şām begleri muhāşşerat olub /5/ zahmetler çekeler eger bu ayda havāda şekl-i hayvān görünse /6/ katı ceng olub kanlar döküle ve niçeler helāk /7/ ola pādīşāhdan yüz döndürelər ve gūşsa çok /8/ ola ra‘iyyet beglerinden havf ideler ehli-i ‘asker /9/ bunları içinde ve nāgāh bir ulu pādīşāh çıka /10/ bu ayda gök gürllese ekin ve buğday oñmaya ‘acāyib /11/ ve qarayıb nesnelər düreye suçlar harāb ola

49b

/1/ açları incideler ve hasta olalar eger ‘aşr-ı evvelinde /2/ gürllese yırtıcı ve vahşī canāvarlar kırılı tavşan /3/ ve geyik ve hınzır gibi ve ısıtma ve göz ağrısı /4/ ve pire ve kan terleme çok ola eger yedinci günde /5/ gürllese yıl bereketlü ola ve yağmur çok yağa /6/ 1lkı kırılı kış katı ola eger üçüncü /7/ gün gürllese yüklü ‘avratlar oğlan bırağa /8/ ve yimiş ağacına afet irişe ekin ucuzluk ve penbe /9/ ve arpa ve mercimek az ola ve eger yigirmi yedinci /10/ gürllese yigit ve kız ölümü çok ola /11/ ve ekin oñmuş ekin helāk ola ve vebā ola

50a

/1/ ve galleye afet irişe kuru üzüm kıt ola eger /2/ ‘aşr-ı ahirinde gürllese yimiş bol ola ve yıl menfa‘atlı /3/ ola ve hastalık az ola kaz ve ördek çok /4/ ve balık ziyāde ola ve

tüccār ışşı ide iller eminlik /5/ ve kesb eyü ola üzüm ve zeytün ğalle ve ni' met /6/ çok ola eger bu ayda yıldırım inse ceng /7/ ve fetâret ve kan dökülmek ve yalân haberler /8/ çok ola ğuşşa ve fikr-i fâsid halka zahmet /9/ ekin eyü ola ve çehâr-pây ucuz ve yıl bereketlü /10/ ola ucuzluk ola eger bu ayda gökden od inse /11/ ekin ve biçin kıt balgam ve şafrâ hastalıklar

50b

/1/ ve yağmur az ve şular şoğıla ve koyun kırıla begler ra' iyyete /2/ zulm ideler ve yıl menfa' atsüz ola ve yıl ortasında /3/ ğuşşa ve renc ve talğaluğ ve il harâb ola eger /4/ bu ayda katı yağmur yağsa ekin eyü yıl kazançsuz /5/ ola ammâ ucuzluk ola ammâ katı yağmur yağduğı /6/ yirde ğuşşa ve begler zulm ide ve yad çeri gire iklimi /7/ yıka ammâ gerü tiz çıka her ta'âm ucuz ola /8/ eger bu ayda tolu yağsa hastalık çok ola /9/ il kazançsuz ola memleketde pâdişâh fevt ola /10/ yağmur çok ola ekin ve biçin eyü ola eger /11/ bu ayda kızıl toprak yağsa yağmur az ve yıl

51a

/1/ kurağ ve şular şoğıla ve nebâtât az bite ve hayvânât /2/ kırıla ekin oñmaya pâdişâh ra' iyyete zulm ide /3/ ve halk arasında eminlik gide ğuşşa ve talğalık /4/ çok ola eger bu ayda kurbağa ve şoğılcan yağa /5/ kefaretsiz begler belüre ekşer halk merg-i mefâcân /6/ ölümüne uğraya ' illet ve ğuşşa ve renc arta pâdişâh /7/ birbirine yağılık ide iklimi fitne şerr-i şür ve korku /8/ tola ve çehâr-pây kırıla yıl menfa' atsüz ola /9/ ve yolcıya ziyân ola ammâ şoñında eminlik ola /10/ eger bu ayda toz kıpsa halk arasında katı /11/ fitne ve ceng ola ni' met bol ola ve her ğalle ve hubûbât

51b

/1/ eyü ve yıl şoñında eminlik ola eger bu ayda /2/ busâriğ ve havâ tuman olsa halk içre renc /3/ ve zahmet belüre yanlış haberler yayıla il menfa' atsüz /4/ ve tüccâr ziyân ide çeriler deprene pâdişâhlar ra' iyyete /5/ zulm ideler eger bu ayda katı yıller esse çok /6/ begler fevt ola yimiş kuvvetlü ola ve ağaçlar kuvvetlü /7/ ola arpa ve buğday ve ni' met ucuz ola ve /8/ korkulu yıller esse bu yılda ğayğu ve hağaret öküş /9/ ola harâc tutanlar ziyân ide ve zeytün yağı /10/ ve biçin otı eyü ola ile yad çeri gire çok /11/ telef ide eger bu ayda gök gümlerse bir ulu beg

52a

/1/ dünyādan gide ve tavar arıqlaya ısıtma ve şafirā /2/ çok ola uğrı ve harāmī yayıla yolları kese təcirler /3/ ziyān ide ra' iyyet beglerinden incine yalān yanlı ş haberler /4/ yayıla vilāyet gaygulu ola pādişāh hādsüz /5/ ola maşrıqdan havāric hūrūc ide ' arab beglerinden /6/ bir beg öldürel eger gice gümlerse ekin /7/ onat ola ve kış vaktinden öndin gele /8/ uyuz kızılcuğ ve guşsa çok şıgır ve deve ve koyun /9/ kırıla dāniyāl aydur islāmbul şehrine bir zevāl ola /10/ kıble tarafından islāmbula bir düşmān çıka anda /11/ bir tekvur düşe eger yer gümlerse her diyār

52b

/1/ talğalık ola ot ve ekin ve hubūbāt eyü ola /2/ ve galle çok ve begler içre huşūmet ve kan dökülmek /3/ ve halk arasında fitne ve arācif haberler çok ola /4/ ve yimiş fesāda vara eger bu ayda zelzele olsa /5/ kızlık ve tarlık ve hastalık çok ola ve dāniyāl /6/ peygāmb er aydur bir ulu beg fevt ola bu ayuñ /7/ otuzıncı güninde olsa halkuñ hāli hoş ola /8/ ve tendürüslük ve ni' met bol ve koyun üreye eger /9/ yigirmi toközuncı güninden olsa katı yell er ese /10/ ve her nesne ucuz ola ammā hastalık çok ola /11/ eger dün içinde deprense yağmur çok yağa

53a

/1/ şular taşa ekin biçin bol kul qaravaş efendisine /2/ ' āşī ola kühistān ve zengibār iqliminde vebā ve hastalık /3/ vākı' ola el-bābu' ş-şāmin uhtūris /4/ ya' nī orta güz ayıdır ve süryāniler katında teşrīn-i evvel /5/ dirler hem yıl evvelidür otuz bir gündür bu ayda ot /6/ içmek ve kan almak ve cimā' itmek ekşi ve tatlu /7/ nar yimek ve yiyecek ardınca yimiş yimek eyüdür bu /8/ ayda tañıl ve bal ve yağ cem' olup anbarlar girer /9/ tağ ve şahrā tañın değışür ve yapraklar şararur /10/ dökülmege başlar bu ayuñ yedisinde gündüz /11/ on bir sā' at ve gice on üç sā' at olur

53b

/1/ bu ayuñ evvel günü ve ikinci günü mañzūr-ı müsīdür /2/ bu ayuñ üçüncü güninde deniz harekete gelür bu ayuñ /3/ beşinci güninde hurma kesilür ve bu günde kesilen /4/ ağaç çürimeye ve bu ayda havā şovumağa başlar /5/ bu ay içinde güneş ' akreb burcuna girür /6/ bu ayuñ yigirmi birinde mışır kavmī tañıl ekmege başlar /7/ otuz birinci güninde qarınca ine girmege başlar /8/ yekşenbih güne gelse kış yumuşak ola ılkı /9/

ve yabān cānavarları ve kuş çok ola ammā yay günleri /10/ gāyet issi ola ve düşenbih güne gelse kış /11/ katı yağmurlar yağa ve yayın issiler ola ekine ve kıovana

54a

/1/ afet irişe ammā bāğ ve bostān eyü ola balık çok ola /2/ seşenbih güne gelse kar katı zükām ve hastalık /3/ çok ola şöyle ‘āciz kıullar eger çehār-şenbih /4/ güne gelse kış gāyet eyüdür yaz hoş gele yayın /5/ issiler az ola ve havā hoş olup yimiş bol ola /6/ ve vebā eşrī dağı ola eger pençşenbih güne /7/ gelse kış katı ve bal ve yimiş çok ola ammā /8/ genc oğlanlara ve kıocalara vebā irişe eger /9/ cum‘a güne gelse arpa ve buğday ve üzüm ve ısıtma /10/ çok ola eger şenbih güne gelse kış katı /11/ kar ola arpa ve buğday çok ola ve yeller çok ese

54b

/1/ ve yıl kıurağ ola eger bu ayda gün tütulsa ol /2/ iklim pādīşāhınun düşmānı hor ve hākīr ola /3/ mart ve abril ve mayıs ayında kıurağlık ola yıl /4/ eyü olmaya ve çekürge çıka türke hārāb ide kıızlık /5/ ola ve hābeş iline fetāret düşe ‘ırāk ikliminde /6/ havāric hūrūc ide ve kıasāvet üküş ola mışırda /7/ vebā olup genc oğlanlar kıırıla ve kıış katı ola /8/ eger bu ayda ay tütulsa şerr-i şūr ve fitne /9/ vākı‘ ola ılık ve kuş kıırıla ve yağmur çok yağa /10/ yağ ve bahçe hoş ola gicük ve göz ağrısı çok /11/ ola denizde balık kıırıla ‘acem vilāyetinde yağı belüre

55a

/1/ ve mağrib ikliminde iki sultān çıka ol iklimde vebā /2/ çok ola ve kıızlık ola at ve deve kıırıla diyārbekir /3/ ikliminde vebā çok ve şavaş öküş ve rüm vilāyetinde /4/ kıızlık ola ammā kıoyun tavar çok yana ve kıırıla eger /5/ bu ayda gün ağıllansa bāzār kervānları hārāmī içinde /6/ ne kıadar cehd iderlerse ışşı görmeyeler halk /7/ içinde hastalık çok ola bir ulu vezīr katı /8/ ideler halk arasında [a]rācif haberler çok ola /9/ anlara hastalık vākı‘ ola fışk u fücūr çok ola /10/ eger bu ayda ay ağıllansa ulu kıçı gayğuya düşe /11/ iklim kıarcaşa şerr-i şūr fitne ve uğrı hārāmī

55b

/1/ çok ola halkın gönjülleri urmağda ve tütmağda /2/ ola ırmağlarda şular az kıala ve yağmur az kıala /3/ eger bu ayda ay çalkūn görünse bu ay içre zelzele /4/ renc ve belā ve

miḥnet vākī^ç ola eger uci yukaru /5/ görünse yeller çok yimiş ağacın yıka ekin eyü ola /6/ ve yıl sa'âdetlü ola eger bu ayda kıyruqlu yılduz /7/ toğsa halka renc ve fitne ve gönüllerde ğayġu /8/ ola âdemde ve ḥayvânda ölüm çok ola pâdişâhlarda /9/ kan dökme çok ola ve akarsular kıriya ve balık /10/ kıriyla eger bu ayda yılduz dökülse halk içinde /11/ fitne ve ceng ve kayġu ve kan dökülme çok ola

56a

/1/ illerde emânet kıalmaya düşdüğü yerde şerr ve kan /2/ çok ola eger bu ayda elegümşagma maşrıqda belürse /3/ fitne ve şavaş ve ilkı kıriyla 'arab ve 'acem ikliminde /4/ ceng ve ihtilâf ve pâdişâh ola bâbil kuvvet bula /5/ ve kıoştantiniyyede bir ulu kişi fevt ola eger /6/ mağribden yaña da belürse ger keder ki ra'ıyyet /7/ pâdişâhına ve kul efendisine muṭī^ç ola /8/ ve kıçiler ululara ra'ıyyet idüb kıorka ammâ /9/ halk içre fitne vâkıṭ^ç ola bu yıl yağmur az yaġa /10/ ve mağrib pâdişâhı helâk ola ve bâbil ikliminde /11/ ceng vâkıṭ^ç ola eger bu ayda gök şarkdan

56b

/1/ yaña da kızarsa fitne ve kan dökülme ve kıarışmak /2/ ve kııran ve fetâret aşikâre ola eger mağribden yaña da /3/ belürse yıl oñat ve ekin eyü ola il vilâyeti /4/ ucuzlık ola eger bu ayda havâda 'acâyib şekl-i ḥayvân /5/ görünse meselâ adam gibi halk içre teşviş ve yanlış /6/ haberler çok ola ba'z pâdişâhlara mevt veyâ nikbet /7/ iriše yıl kıızlık ve kııran ola il kıarcaşa /8/ ra'ıyyet zahmet çeke ekin arta fı'l-cümle yıl eyü gelmeye /9/ eger bu ayda havâda bir 'acâyib 'alâmet belürse ki /10/ kıorkunç olsa yıl yavuz ola ağaçlar kıuruya /11/ pâdişâhlar ra'ıyyete zulm eyleye ticâret idenlere

57a

/1/ düşvârlık ola ziyân ideler arpa ve buğday ve penbe olmaya /2/ şular şoğıla ve mışır sultânı 'adle mâil ola eger /3/ bu ayda gök gürlése bir pâdişâh kıılıç ile ortaya gele /4/ ilüñ pâdişâhı ola fitne ve hîle çok ve yimiş /5/ ve ekin rûmda çok ola eger ayuñ on beşinde /6/ gürlése her yerde ekin eyü ve ucuzlık ola /7/ yimiş vâfir ola ammâ bir ulu pâdişâh helâk ola /8/ eger bu ayda yıldırım oynasa illerde uğrı ve ḥarâmî /9/ ola yağmur yaġa nebâtât az bite mağrib tarafında /10/ kıızlık ola illerde talğalık ziyâde ola eger /11/ bu ayda havâdan od inse ilde ḥastalık ve ğuşşa

57b

/1/ ve endişe ve ziyān çok ola t̄ā'ūn belüre ve tüccār ziyān /2/ uğrı çok ola eger bu ayda katı yağmur yağsa yıl eyü /3/ gele ucuzluk ola ırmaqlar pınarlar arta balık çok /4/ ola tüccār ıŝŝı idüb hāmıle ziyān girmeye halk /5/ bu yıl rahat ola eger bu ayda tolu yağsa bābil ikliminde /6/ çeriler cem' olup uğraŝa ölmek ve öldürmek çok ola /7/ mülhidler pādīŝāh üzerine māl getireler baş kalduralar /8/ pādīŝāh anlara gālib olub hūnmānın yağma ideler /9/ eger bu ayda kızıl toprak yağsa çār bātunda dest /10/ ola pādīŝāhlar ra'ıyyeti hoş tuta yıl eminlik ola /11/ ekin ve yimiŝ oña ve adı bellü kiŝilere afet iriŝe

58a

/1/ bāķī aĥvāli hoş ola eger bu ayda kurbāğa ya ŝoĝılcan /2/ yağsa arpa ve buĝday ucuz ola ve dört ayaklu kırla /3/ pādīŝāhlar ra'ıyyete zūlm ide kesb ve kazanç az ola /4/ mecmū' yirde buĝday ola hemān ancak eger bu ayda toz /5/ kopsa halk içinde ceng fitne ve hüzn peydā ola /6/ iller karcaŝa ortada bir ulu beg fevt ola /7/ pādīŝāhun ra'ıyyet üzerine ĥayf ve zūlm zāhir ola /8/ yağmur yağmaya ŝular ŝoĝıla eger bu ayda busānık /9/ olŝa ĥubūblar bitmeye illerde kızılık ola denizlerde /10/ gemiler ĝarķ ola fi'l-cümle bu yıl eyü gelmeye eger bu ayda /11/ katı yıl esse bir ulu pādīŝāh dūnyādan gide ammā bu yıl

58b

/1/ hayırlu ola arpa ve buĝday çok ola ammā penbe olmaya /2/ denizler gemiler ĝarķ ola pınarlar ve ırmaqlar taŝa /3/ yıl ŝoĝında ılkı kırla ve ĥastalık çok ola eger /4/ bu ayda gök gümleŝe pādīŝāh arasında ceng ve fitne /5/ ve tüccār ehli ziyān ide halk içre renc ĥaberler çok ola /6/ zaĥmet ve renc eminsizlik ola ammāyıl yağmurlı ola /7/ ekin oña ŝarķ tarafından imrāz-ı muĥtelife çok ola /8/ eger bu ayda yir gümleŝe kıŝ katı ola ĥarb ve /9/ ĥuŝūmet korku fetāret ve ĝuŝŝa çok ola /10/ arpa ve buĝday ve yimiŝ ve biçin otı eyü ola eger /11/ bu ayda zelzele olŝa kıŝ katı ola ĥubūbāt

59a

/1/ biçin otı ve yimiŝ ve kul karavaŝ çok ola ucuzluk /2/ ve bir ulu beg ĥurūc ide bir kiŝi aradan fevt ide /3/ ol sebebden halk zaĥmet çeke eger dün içinde /4/ deprene fetāret ola dört ayaklu kırla 'acem ve mıŝır vilāyetinde ceng fitne ola ol sebebden niçe /6/ kiŝiler helāk ola el-bābu 'ŝ-ŝālisü' tūris /7/ ya' nī ŝoĝ güz ayı süryāniler dilince teŝrīn-i

sānī /8/ dirler otuz gündür bu ayda cimā^ʿ arzūsı olmaya /9/ hāmmāma az gireler az gireler dünle şovuk şu içmekden şakınalar /10/ şalıcağ ılıcağ şu içeler gāyet eyüdüdür ammā zeyt /11/ yağı itmeyeler kerefis ve tarhūn ve nane gāyır

59b

/1/ issi otlar yimekten şakınalar bu ayuñ evvel güninde /2/ kıble yili eser ve aq yıl vülūdüs dirler ol gün /3/ mahzūr-ı müsīdür ol günde nesne işlemeyeler /4/ bu ayuñ beşinci güninde ne kadar cānavarlar var ise /5/ yir altına girmeye başlar ve hem ol gün naḥs ekberidür /6/ şakınmağ gerek altıncı günü gāyet sa^ʿ ddür ne iş kim /7/ dutalar rast gele yedinci gün şām vilāyetinde /8/ zeytūnī dermege başlarlar deñizde oynamağa başlar /9/ ve bulutlar uyutmağa başlar on üçüncü gün kesilen /10/ ağac aşla çürimeye on beşinci gün gice /11/ on dört sā^ʿ at ve gündüz on sā^ʿ at olur

60a

/1/ ve güneş kavş burcuna geçer otuz gün ol burcda /2/ тұrur yigirminci güninde siñek ve örümcek envā^ʿ la /3/ kırılmağ başlar şovuk şu içmekden şakınalar eger /4/ bu ayda gün tütulsa ḥalk içre renc ve kanlar ola /5/ ammā yıl ucuzlık ola ḥavāric ḥurūc ide uğrı /6/ ve ḥarāmī yayıla ceng ola ve pādīşāh fevt ola niçeler /7/ vilāyetler ḥarāb ola yıl şonında ḥayırılıklar ola /8/ eger mağribden yaña da tütulsa ol iklīmin ḥāli /9/ avaz ola fitne ve kızlık eger bu ayda ay tütulsa /10/ yıl çekürgeli ola ḥalk içre belā ve zaḥmet eksük /11/ olmaya şām ve bātūn vilāyetinde kızlık belüre

60b

/1/ deñiz kenārları ʿarab ve yemen iklīmi arasında ceng /2/ ve ihtilāf ola şarqdan tarafa bir ulu düşmān /3/ belüre çok helāklik olub çeri tağıla /4/ eger bu ayda gün ağıllansa kış katı ola ve ra^ʿ iyyet /5/ pādīşāhlarından incine mülk issileri cevzā düşe /6/ ilki kırılı uğrı ve ḥarāmī yayıla ammā yağmur çok /7/ yağa koyun üreye eger bu ayda ay ağıllansa /8/ bābil iklīminde ʿazīm ceng ola ve yağmur çok /9/ yağa ekin eyü ve ucuzlık rācif ḥaberler yayıla /10/ iller eminlik ve begler düzenlik ola eger /11/ bu ayda ay dik görünse halk arasında şāzlık*

* Metinde: شلرل یق

61a

/1/ ve koyun ve tavar eyü ola ve ni' met çok ola ammā /2/ kış uzak ve kar çok yağa ve koyun kırılı eger /3/ bu ayda kuyruklu yıldız toğsa ki aña nücüm /4/ ehli cevzeserdiler pādişāhlar kuvvet tuta ve begler /5/ yimekte ve içmekte olalar ammā halk içre hastalık /6/ ve ılkıda vebā ola ve tüccār işi bulmaya ' ulemā arasında /7/ baħs düşe fi'l-cümle bu yıldız ne tarafa düşerse /8/ ol tarafda ola eger bu ayda yıldız dökülse /9/ pādişāhlar arasında fitne ve huşümet ve ğavġā /10/ hāşil ola bābil pādişāhı ğāyet zahmet çeke /11/ şular az pınarlar şoġıla rācif haberler ve behnān

61b

/1/ ola nebātāt az bite iller karcaşa eger bu ayda elegümşagma /2/ maşrıqdan yaña da belürse yıl yağmurlu /3/ ola bābil ikliminde fetāret düşe korqulu haberler /4/ ola ve kıran çok ola yıl kızlık ola kış katı /5/ olup keçi kırılı eger maġrib tarafında belürse /6/ yıl yağmurlu ola şular taşa şāmda ve hācefde /7/ hazer çok ola eger bu ayda şimşek şark tarafında /8/ zāhir olsa yıl yağmurlu ola bābil ikliminde o /9/ yıla deġin halk kayġulu ola yırtıcı cānavarlar bite /10/ on yıla deġin ādeme ve hayvāna ziyān ide kızlık /11/ ola bābil pādişāhı üç yıl çıka bekide aşla bıkmaya

62a

/1/ zulm terk ide girü gele eger maġrib tarafında zāhir /2/ olsa terk ħurūc ide bir iki yıl ħarāblık ide /3/ ba' de şına gide ve kırılı eger bu ayda kızılılık havāda /4/ şarkdan yaña da belürse afet irişe ħubūblar fāsīd /5/ ola eger kızarmaqda bulud olsa ya menāzil-i kamerde /6/ biri düşe bir ulu şehmināk kişi bir ulu pādişāh /7/ helāk ide eger kızılılıkda maġribden yaña da belürse /8/ maġrib tarafında fetāret ve ħarb ve kan dökülmek /9/ vāqı' ola eger bu ayda gökde bir ' acāyib ' alāmet belürse /10/ ' arabda fitne ve ceng ola uğrı ve ħarāmī yayıla /11/ yimiş az ola halk ğayġulu ve fikr içinde ola

62b

/1/ ola begler arasında iħtilāf ola bir ulu beg /2/ düşe mışır pādişāhı kal' alar ala rüm vilāyetinde /3/ taħıl az ola denizlerde gemiler ġarq ola ammā yılıu /4/ şonı eyü gele ucuzlık ola eger bu ayda gökde /5/ şekl-i hayvān görinse pādişāhlar arasında /6/ ceng ola ve halk kırılmak ve fetāret ola pādişāhlar /7/ ra' iyyete zulm ve ħayf ideler ħalkuñ eli işe /8/ ve güce varmaya gönüller āvāralık çalkınmak ola /9/ uğrı ve ħarāmī yayıla

vey ay günleri gāyet issi ola /10/ bāzārlar kesād ve yimişler ve ağaçlardan döküle /11/
eger bu ayda gök gürlere yağmur çok yağa kış

63a

/1/ katı ola eger onıncıda gürlere halk içre emrāz-ı muhtelif /2/ çok eyü gele emn ü
emānda ola eger ‘aşr-ı ahırde gürlere /4/ yeller çok ese harb ve katı ve kan dökülmek
çok ola /5/ kış katı ola kar çok yağa ekin ve hubūbāt eyü ola /6/ yimişlere ziyān ire
eger ay eksilürken gürlere /7/ kar katı yağa yavuz yıldır kış yarağun göreler eger /8/
bu ayda yıldırım inse maşrık tarafında mağrib tarafında /9/ ‘asker uğraşa mağrib çerisi
şına ve ol ilde /10/ fetāret ola uğrı ve harāmī çok ola tüccār /11/ zahmet çeke korğu ola
ve yıl yağmurlı ola

63b

/1/ bu aydır havādan od inse mülk arasında muhtelif /2/ küçülmek ve kızlık ve
kanmak çok ola ‘ali’l-ħuşūş /3/ düşdüğü yerde yir deprenmek olsa eger bu ayda katı /4/
yağmur yağsa uğrı ve harāmīlerin başları tutula /5/ niçesi tevbe ide ammā yağduğı
yerde şerr-i şūr ve kan /6/ dökülmek çok ola eger bu ayda tolu yağsa /7/ hastalık ve
merg-i mefācān çok ola pādīşāhlar /8/ ‘adllik ide yağmur az yağa ve şular çekile ve
yimiş /9/ çok ola ca‘fer-i şādık aydur yıl emlilik /10/ ola ammā ebū’l-fazıl aydur il
karcaşa /11/ ve uğrı ve harāmī yayıla ve fitne çok ola dir

64a

/1/ eger bu ayda kurbağa ve soğılcan yağsa biçin otı /2/ az ola denizlerde gemiler gark
ola adı belürsüz /3/ kişilere ve pırlere ölüm çok ola eger bu ayda toz /4/ kopsa halk içre
dirlig kem ola yağmur çok ola /5/ ve kazanç az ola aħbār rācif ve kaygu ve endişe halk
/6/ arasında çok ola eger bu ayda busārık olsa /7/ hubūbāt ve biçin otı eyü ola hurma
çok ola /8/ şimāl yili çok ese öksürük ve dimāğı çok /9/ ve hastalık ziyāde ola ve yırtıcı
cānavarlar çok ola /10/ eger bu ayda katı yıl esse kâzılara ve ‘ameldārlara /11/ ve
şeyyahlara ölüm vākı‘ ola esdüğü yerde pādīşāh

64b

/1/ zulm eyleye ra‘iyyeti rencide ideler niçeler yirlerinde intikāl /2/ ideler fitne ve
fetāret ola şığıra mādde irişe /3/ yalān haberler yayıla maşrık illerinde ceng ve kan /4/

vākı' ola eger bu ayda gök gümlerse dört ayaklı /5/ kırılı ve emrāz-ı muhtelifе çok ola pādīşāhlar /6/ ra'ıyyete zūlm ide ticāret ehline ma'ışet az ola /7/ aķarşular şoğıla keçi kırılı bir ulu kīşı fevt /8/ ola eger bu ayda tuman olsa tağıl eyü ola /9/ ammā yıl kesād ola yoğsullar beglerinden ve 'avānlarından /10/ delīm zahmet göreler uğırlar ve hārāmīler belüre /11/ ba'ızı yirlerde hastalık belüre eger bu ayda

65a

/1/ yir gümlerse ekin ve biçin otı eyü ola ve kış ola /2/ ve tavar ırak ola bir ulu kīşı fevt ola deñizlerde /3/ gemiler ğarķ ola rācif haberler çok ola eger /4/ bu ayda yir deprense öksüzden bir pādīşāh il /5/ içine gire ol iklimiñ şāhını tuta dürlü kanunlar /6/ koya yoğsulları bay ve bayları yoğsul ola /7/ zūlm ziyāde ola eger gice deprense yeller çok /8/ ese kış katı ola karlı ve tufānlu ola /9/ şovuğdan ve hoş tabūr helāk ola ve balık /10/ kırılı hayvānāt az ola el-bābü'l-'aşır zükürīs /11/ ya' nī evvel kış ayı süryānīler dilince kānun-ı evveldür

65b

/1/ otuz bir gündür bu ayda gice on beş sā'at ve gündüz /2/ toķuz sā'at olur bu ayda balğam ve nezle ve öksürük /3/ ve hastalık çok ola kan almak ve ot içmek /4/ ve cimā' itmek ve ta'am ardınca yimiş yimek eyüdür /5/ ammā gicelerde şovuğ aş yimekten ğāyet hāzer ideler /6/ bu ayuñ yedinci günü hayırludur ammā **maħzūr-ı** müsīdur /7/ on birinci günü naħsdur hiçbir işe şürü' itmeyeler /8/ on ikinci güninde erba'ın girür on üçüncü /9/ gün gecenüñ ğāyetle uzunluğıdır ve günde ğāyet /10/ kışalığıdır ol vaķt gice gündüz üç gün /11/ artmaz dördüncü günü güneş cedi burcına tađvīl

66a

/1/ ider on yedinci gün ekşilerden hāzer ideler /2/ ve turunc şığır eti gibi ve dünle uyanub şu içmekden /3/ şaķınalar hırızma ve hacāmat bitler gibi muhāţardur dāniyāl /4/ ol gün vefāt eyledi yigirmi üçüncü gün buz kırağu /5/ düşmege başlar yigirmi beşinci gün milād 'isā /6/ eger yekşenbih gün gelse yağmur çok yağa kış /7/ yumuşak ola ekin bal ve yağ eyü ola koyun /8/ kuvvetlü çıka dal üküş ola şular arta eger düşenbih /9/ güne gelse mayıs yağmurlı ola çok gemiler /10/ ğarķ ola yayın ısıtma çok ola eger /11/ seşenbih güne gelse kış uzak ola ve ziyānlu

66b

/1/ olmaya vey ay günlerinde hastalık çok ve denizlerde /2/ ziyān çok ola eger çehār-şenbih gün gelse /3/ kış katı ola ve qar çok yağa arpa ve buğday /4/ çok ola tağda ve ovada dört ayaklı kırılı /5/ yayın issiler ola ve yimiş bol ola eger pençşenbih /6/ güne gelse kış yumuşak ola yimiş vaqtinde katı /7/ issi ola ilde vebā ola eger cum‘ a güne gelse /8/ gelse kış karlı ola yay vaqtinde göz ağrısı /9/ çok ola yıl yağmurlı ola eger şenbih güne /10/ gelse kış katı ola yayın issiler ola şoñ /11/ güz ayında katı yeller ese yigirmi toközuncı gicede

67a

/1/ kabıñ ve kaçagıñ ağızın açık qomayalar zīrā /2/ ‘ulemālar aydurlar ki cinniler şuya kuşarlar her kim ki /3/ ol şudan içerse zahmete uğraya cünün veyā /4/ meşrū‘ ola eger bu ayda gün tutulsa kış /5/ katı ola ve yıl yağmurlı ola çin ve māçin /6/ ikliminde katı kızlık ola uçar kuşlar ve balıklar /7/ çok kırılı arpa ve buğday ve biçin otı eyü ola /8/ ‘arab ve mağrib fitne ve cidāl ve kızlık ola ‘arabda /9/ ba‘z mülük helāk ola eger bu ayda ay tutulsa /10/ biçin otı ve hubūbāt bīhadd ola ve ılkı /11/ üreye üzüm ve incir ve tatlu nesnelere az ola

67b

/1/ penbe ve zeytün yağı ferāvān ola ve yağmur üküş /2/ ola ve qar çok düşe halk arasında uyuz /3/ ve gicük çok ola ammā ikliminde ve islāmbulda /4/ kızlık ola eger bu ayda gün ağıllansa kış katı /5/ yağmur çok yağa ve tufānlar ola ol sebebden /6/ hayvānāt kırılı ilk yazda her nesne az ola /7/ rüm vilāyetinde ve bağıdād ikliminde yer deprenmek /8/ ve hareket çok ola ve biçin otı oñat gele /9/ eger bu ayda ay ağıllansa kış katı ola ekin /10/ oñat gele hayvānāt kırılı bābil ve gıryān vilāyetinde /11/ fetāret ve guşsa ola ve ammā rüm ili gāyet

68a

/1/ ucuzluk ola fetāret ve talğalık ve yalān ve bühtān /2/ halk içre çok ola haşsa bağıdād iklimi ve rüm /3/ iklimi yimiş üreye ve buğday gāyet az ola ammā tüccār /4/ ışşı içre ola eger bu ayda ay çalkun görünse /5/ mecmū‘ ı ni‘ met çok ola ammā dik görünse /6/ kış katı karlı ve ygmurlu ola şular arta /7/ ekin ve biçin oñat gel eve ni‘ met çok ola eger /8/ bu ayda havāda ‘acāyib ‘alāmet belürse arpa ve buğday /9/ çok ola ammā

hayvānāt kırıla ve hastalık /10/ zāhir ola ve tüccār ziyān ide maşrık tarafında bir pādişāh /11/ hūrūc ide ol iqlimde fitne belüre şām vilāyetin

68b

/1/ ala ve niçe vilāyetleri hārāb ide ve fāsık ola /2/ ve havāric yayıla bābil iki üç yıl yağılık yağlıya /3/ bir zamān fetāret ve helāklık belüre eger /4/ bu ayda kıyruklı yılduz toğsa halk kıtı /5/ kızlık göre guşsa endişe ziyān halk içre çok ola /6/ bir pādişāh zulm ve hayf çok ide çehār-pāy kıran /7/ düşe bir ulu pādişāh helāk ola eger bu ayda /8/ yılduz üküş dökülse kahtılık ola çehār-pāy kırıla /9/ bir ulu pādişāh helāk ola döküldüğü yerde bir pādişāh /10/ ra^ç iyyete zulm id eve guşsa üküş ola ve halk gaygulu /11/ ola ve dahı şu çok nesneye ziyān ide

69a

/1/ bu ayda elegümsağma maşrık tarafından yaña da belürse /2/ halk arasında fitne ve guşsa ve ceng öldürmek /3/ ve kan dökülmek ve vebā olmak ve aşilsuz soylayalar /4/ ve niçe kişiler uluları ekşeri müdāyinde eger mağrib /5/ yaña da belürse hastalık ve vebā ve kızlık ve çekürge /6/ ola bābil iqliminde çok ceng ve kan dökülmek vākı^ç /7/ ola ammā üç aydan geçe eger mağribden yaña da şimşek /8/ belürse ekşeri ekin eyü ola yağmur çok yağa /9/ ammā oğul kul efendi üstād ve şākird er /10/ ve ^çavrat begler ra^ç iyyet arasında üç ay ihtilāf /11/ ola ba^ç de muṭi^ç olalar eger şark tarafından

69b

/1/ belürse hayvānā kıran uğraya pādişāhlar arasında /2/ ceng ve kan dökülmek vākı^ç ve başlar kesilmek vākı^ç /3/ ola eger bu ayda maşrıktan yaña da kızlık /4/ belür[se] il karcaşa ceng çok ola mağribden /5/ yaña da belürse bunun hükmi ol tarafında ola /6/ ve yıl eyü gele cümle hubūbāt biçin otı bol /7/ ola ve ni^ç metler eyü ucuzlık ola eger bu ayda gökde /8/ bir cānavar şekli gibi görünse pādişāhlar ra^ç iyyete zulm /9/ ve hayf ideler ve aracif haberler çok ola halk arasında /10/ huşūmet çok ola ve beglere kırku ve guşsa /11/ düşe havāric hūrūc ide yıl şonı kızlık

70a

/1/ ola eger bu ayda gök gürlense üzümde artuğ /2/ yimiş az ola yaz ayu gele ulu beglerden niçesi helāk ola /3/ yıl yağmurlı ola ve şular çok ola eger gök /4/

gürüldedüğü vaqtin qar yağsa galle ve tahıl ve zehîr /5/ çok ola ve niçe kavm helâk ola dāniyāl aydur /6/ bu ayda yıldırım yaldırsa yimiş oñat gele ve /7/ penbe ucuz ola yay günlerinde gāyet issiler ola /8/ mışır ve mağrib vilāyeti berberīye yağı ola ve begler /9/ berber ra' iyyete ve zulme meyl ideler eger ortasında /10/ veyā önünde gürlere yağmur çok yağa eger gürlerken /11/ şimşek görünse cümle ekin eyü gele adı bellü kişilere

70b

/1/ ölüm vāqı' ola eger bu ayda yıldırım oynasa il /2/ yaramaz ola ve ' askerde bir ulu pādīshāh tutula ve /3/ kendünün kulları yağma ideler ebū'l-fazıl aydur /4/ bu iqlimün bir ulu kişisin bühtān oldura ve mālın /5/ ala ammā tahıl eyü ola mışır vilāyeti ucuz ola ve /6/ türkistānda havāric hüruc ide ol iqlimi yıka /7/ öngürüsü tuta kıra eger bu ayda havādan od /8/ inse fitne ve ceng ve kan dökülmek ba' de ' iş u nüş /9/ ve uğrunuñ ve harāmīnün ve fāsıkuñ başı /10/ aşığa ola ve tüccār fāyide ide eger bu ayda katı /11/ yağmur yağsa rüm vilāyetinde bir şehri harāb ola

71a

/1/ ola bāzārlar ravāyiş olup pādīshāhlar 'adle meyl /2/ ide ra' iyyet emīn ve feraħda olalar eger bu ayda /3/ tolu yağsa yağduğı yerde havāric hüruc ide /4/ uğrı ve harāmī elinden halk 'āciz qalalar bu fetāret /5/ bu yıl tamām ola uğrunuñ ve harāmīnün başı aşığa /6/ ola eger bu ayda havādan od kızıl toz kopsa /7/ ya toprak yağsa il ve iqlim talgālık ola halk /8/ içre kayğu ve fitne çok ola niçelerün tavarı /9/ elden çıka ammā zahīre bol ola eger bu ayda qurbağa /10/ ve şoğılcan yağsa ol baharda hastalık /11/ belüre ' avratlar kırıla ve ölüm belüre ve pādīshāhlar

71b

/1/ ra' iyyete zulm ideler ve yimişe afet irişe yırtıcı /2/ cānavarlar ādeme ziyān ideler eger bu ayda katı /3/ toz kopsa bal ve yağ ucuz ve tüccār ehline kesb az ola /4/ aħbār aracıf yayıla koyun kuzı çok /5/ halk içre ğam ve ğuşsa çok ola pādīshāh ra' iyyete /6/ zulm ide el- bābü 'l-hādī 'aşere yanārīs /7/ ya' nī yanārīs orta kış ayı süryānīler dilince kānūn-ı şānī /8/ dirler otuz bir gündür eger bu ayda balğam artar her /9/ şabāh ılıcağ şu içeler şarımsağ ve şoğan yimek /10/ yaramazdur semüz et yil süci şoqmaya ve şovuğ /11/ aş yimekten şakınalar cimā' itmek eyüdür bu ayuñ

72a

/1/ evvel gününe alendīs dirler isa peygāmbere aleyhi's-selām /2/ tođduđı gındür ikinci ve dördüncü günü nađsdur řakınmađ /3/ gerek beřinci gün kāfirler řaçını řuya bırakurlar /4/ ve afetin günü evvel gındür gındüz on sā'at ve gece /5/ on dört sā'at olur ve güneř delū burcına girür /6/ bu ayuđ yigirminci günü erba'ın tamām olur yigirmi birinci /7/ günü řamsin girür yigirmi dördüncü günü řayvānāt /8/ vuđūř ve řuyūr birbirine yiletmege bařlar yigirmi beřinci /9/ günü ikinci yer sūrse tad az eylese ol yerde /10/ her ne ekerse bitürür eger ay yekřenbih güne gelse /11/ yayın řurađ ola ammā řavar semüz ve penbe çok

72b

/1/ ola ve řimāl yili çok ese arpa ve buğday /2/ ve bal ve yađ çok ola ve şavar aşıllu ola /3/ bu ayda ay dūřenbih güne gelse dāniyāl aydur şış /4/ şatı ola ve rüm vilāyeti şızlık ola pādiřāhlar /5/ arasında řarb ve ceng olub kāfir müselmānlar /6/ üzerine gālib ola rüm iqliminde ceng ve řan /7/ dökülmek řām ve madāin ve arab ve yemen ve řarđ vilāyetinde /8/ rācif haberler yayıla ve vebā yayıla yeller çok /9/ ese ve şovuk çok ola yazın yağmurlı ola /10/ ve deňizler seferi müşkil ola ve güzün yağmur yađa /11/ yer deprenmek ve gök gürlemek ve yıldırım şakınmağ

73a

/1/ çok ola eger bu ay seşenbih güne gelse /2/ şış şatı yağmurlı ola ammā güz şurağ ve yimiş az ola /3/ merg-i mefācān ölümi çok ola ve deňiz seferlerinde /4/ ziyān ola uyuz çok ve şabarcuğ ve şızılcuğ ve boğaz /5/ ağrısı bābil ve řorāsān iqliminde çok ola /6/ ammā řudūs-i şerif vilāyeti eminlik ola ve türkiřtān /7/ iqliminde fitne ve ceng ve şış şatı arpa ve buğday /8/ ve zeytün çok ola ve řām vilāyetinde bir ulu kiři /9/ fevt ola ve yemen pādiřāhı fevt ola ve arab /10/ iqliminde iđtilāf çok ola muşul vilāyetinde /11/ yimişe afet irişe tađ ekinleri çok olub

73b

/1/ şonra zevāl irişe ve issi yeller ese ve şoyuna hastalık /2/ irişe ve güz aylarında çeriler şareket ide ammā eminlik /3/ ola ziyān olmaya eger bu ay řehār-şenbih güne gelse /4/ şar ve yağmur az ola ve havā bulutlu ola ve řubāt /5/ ayında yeller çok ese şış şurağ olub bāđ yimişleri /6/ oğat gel eve irāk iqliminde ceng vāđt' ola ve bir /7/ ulu

kişi fevt ola ekinler oñat ola ve ĥubübāt /8/ eyü ola ve ġaflet çok ola ammā bahālu ola yemen /9/ ve mekke ikliminde kızlık ola ammā emnlik ve ĥayrlar /10/ çok ola ehl-i tüccār ışıı ide yalān ĥaberler yayıla /11/ ve maġrib pādıřāhı vebādan helāk ola orta

74a

/1/ ġüz aylaru yaġmurlı ola eger bu ay pençşenbih /2/ ġünine gelse yimiş ve bal katı ola ammā ebū'l-fazıl /3/ ve cā'fer-i řādık aydurlar çok dirlig ve emnlik /4/ ve kış katı yumuşak ola tavar semüz ola ve yıl /5/ bereketlü ola koyun ve keçi çok ve penbe ve biçin otı /6/ ve incir ve üzüm çok ola ve türkiřtān ikliminde /7/ vebā çok ola ve tüccār ışıı ide eger bu ayda cum'a /8/ ġüne gelse genc oġlanlar ölümi çok ola /9/ ve ĥarman vaştinde yaġmur çok ola kış katı /10/ yaġmurlı ola baġdād ilinde begler ölümi çok /11/ ola 'ırāk iklimi ĥarāba vara ölmek ve öldürmek

74b

/1/ çok ola taġlara yaġmur az yaġa ġün toġusu /2/ yeli çok ese řām ırmaşları taşub ekin ve biçin /3/ ve ot bol ola rüm ili yaġmurlı ola ve aşıllu /4/ ekin ve biçin eyü ola ve ucuzlık koyun ve řıġır çok /5/ ola çeşmeler şuyı az ola ve nıl ırmaġı miyāne ola /6/ zeytün ve penbe çok ola eger ay şenbih ġüne /7/ gelse yıl katı kuraç ola ve yimiş az ola yüklü 'avratlar /8/ ĥamilin biraġa yayın issiler ola vilāyet kuruya ve taşıl /9/ az ola amma iklim ucuzlık ola mercimek ve noġud /10/ yıķıla yıla evveli ĥoř ve řoņı kızlık ola /11/ keçi kıırılmaş ve ceng ve fitne çok ola

75a

/1/ bu ayda ġün tıtulsa iklim ucuzlık ve ni' met bol ola /2/ ve dört ayaķlu selāmet ola ammā kesād ve ehl-i riyā fesād /3/ zāhir ola pars ikliminde bir pādıřāh rüma inüb /4/ pādıřāhı tıtub ĥalk o sebebden yaşlu ola /5/ ammā gelen pādıřāh niçe ĥarāb yerleri ve şehirleri ma' mür /6/ eylese eger ġün tolanmaġa yaķın tıtulsa ekin /7/ biçin otı eyü ola ve yimiş çok ve yaġmur çok /8/ yaġa çekürge üreye ammā ziyān etmeye eger /9/ bu ayda ay tıtulsa ni' met katı çok ola yaġmur /10/ çok yaġa 'ırāk ikliminde ĥavāric ĥurüc /11/ ide mařrıķ tırafinda řām iline gele ĥayli diyāra

75b

/1/ ziyān ide ol iklimde hastalık belüre ve bu yıl /2/ seyl çok ola şöyle ki halk 'acaba kalalar /3/ eger bu ayda gün ağıllansa koyuna ve keçiyeye afet irişe /4/ yemiş ağaçları telef ola ve harāmī yollar kese /5/ təcirler evden çıkmayalar halk içre kesb az ola melāmet /6/ çok ola islāmbulda eng vāqı' ola eger /7/ bu ayda ay ağıllansa şular ve pınarlar arta ve biçin /8/ otı çok ola yağmurlar üküş ola kış katı /9/ ola hayvānlar kırıla genc oğlan ölümü boğaz ağrısı /10/ ve gayrı hastalık çok ola ammā yıl bereketlü ola /11/ eger bu ayda çalkūn görünse yemiş ağacına tolu

76a

/1/ afeti ire ammā dik görünse kıovan eyü ve bal çok ola /2/ ger bu ayda kıuyruklu yılduz görünse begler 'adle /3/ yüz tuta iller arta az zamān geçmeden fitneler kıopa /4/ rüm vilāyetinde ceng ola iller kıarçaşa çok /5/ çeriler çıkıa kıan döküle emrāz-ı muhtelife çok ola /6/ mışır vilāyetinde vebā zāhir ola mağrib tarafı eminlik /7/ ve zeytün yağı ola eger bu ayda yılduz dökülse /8/ pādişāh ra' iyyeti incide yir depre[ne] ve hastalık ve yıl /9/ şonında hayvānāt eyü ola mağrib tarafında fitne /10/ ve ceng ola çeriden halk zahmet çeke eger /11/ bu ayda elegümşagma maşrıkıdan yaña da görünse

76b

/1/ vebā ola ol tarafıñ bāğı ve bāğçeleri ve yemişleri kıuruya /2/ ammā ekin eyü ve yıl eminlik ola ve pādişāhuñ /3/ üzerine bir ulu düşmān gele ol pādişāhı /4/ hor ve haķır ide niçe begler kırıla eger mağrib /5/ tarafında görünse üç yıla degin taħıl eyü ola /6/ yıl yağmurlu ola ve rüm vilāyeti kıızlık ola /7/ anuñ ucundan eger bu ayda şimşek şarkıdan yaña da /8/ belürse ol tarafda bir beg şāhına hayin ola /9/ anuñ ucundan hayli elem çekeler il harāba vara 'ākıbet /10/ pādişāh anı tutub kıahr ide eger mağribden /11/ yaña da belürse berber ve firengistān kıaħıtlık

77a

/1/ ola taħıl yetmeye ammā yıl ve şehre eminlik ola eger /2/ bu ayda havāda kıızılılık görünse ol iklimde fitne /3/ ve şavaş ve ceng ve hastalık ola islāmbulda /4/ od düşe yollar eminlik olmaya il içre ceng /5/ ve cidāl ve sāhillere vebā olub kıatı kıızlık ola /6/ mağrib tarafında kıızarsa bu zıkr olunan anda ola /7/ ammā ol ilde yemiş ola ve pādişāhlar 'adl idüb /8/ ra' iyyeti hoş tuta eger bu ayda gökde 'acāyib /9/ 'alāmet

belürse bazîrgānlara ve yolculara ziyān ola /10/ yüklü ‘avratlar oğlan birağa ve halk içre şerr-i şūr /11/ ve fitne çok ola iller ucuzluk ola

77b

/1/ ve tavar çok olub ihvān ve mısır vilāyetinde havāric /2/ hūrūc ide hastalık çok ola ve bu ‘acāyib /3/ gice belürse ‘arab arasında ceng ola kış /4/ katı ve qar çok yağa tahıl az ola zeytūn ve penbe /5/ az bite illere od düşe haşşa islāmbulda ola /6/ eger bu ayda şekl hayvān gibi belürse kış katı /7/ halk içre ceng olub sipāhiler telef /8/ ola eger bu ayda gök gürlere fitne ve harāb ola /9/ onundan yigirmisine degin gürlere yıl hayırsuz /10/ gele islāmbuldan kırğun ideler iller qarcaşa /11/ vilāyet kızlık ola ekin arta şām ikliminde bir ulu

78a

/1/ kişiye hālel irişe eger ‘aşr-ı ahirinde gürlere /2/ yıl yağmurlı ola ve biraz vakt kızlık ve renc /3/ ve korku ola ve begler guşşada ola yıl şonı /4/ eyü gele eger bu ayda yıldırım inse yıl yağmurlı /5/ ola ve hastalık ola ‘avratlar ölümü olub /6/ yimiş az ola ve biçin otı çok ola bābil /7/ ve mısır vilāyeti fetāret ola eger bu ayda havādan /8/ od inse halk içinde fitne düşe ceng /9/ ve kan dökilmek ve ‘imāretler evde yatmak zālimler /10/ eminliksüz ve vezīr dögüşmek ve pādīşāhlar /11/ katılıklar ‘arab arasında ihtilāflar ve ka‘be

78b

/1/ tarafında fetāret ve şiddet ola ve yıl içinde arpa /2/ ve buğday yağ ve yimiş bol ola gecede olsa katı /3/ kızlık ve fitne ve yayın issiler ola eger bu ayda /4/ katı yağmur yağsa göz ağrısı merg-i mefācān /5/ ve vebā kefaretsiz hastalık çok ola arpa ve buğday /6/ ve biçin otı çok ola eger bu ayda tolu yağsa /7/ ulu begler gönüli hoş ola ve il emnlik ve seferi /8/ mübārek ve tüccārlar ve ‘ameleler ışşı ide eger /9/ bu ayda toprak yağsa vet toz kopsa ilde /10/ vebā ve hastalık ve ılıkı kırılmaq halk arasında /11/ zulm ve cefā itmek ve öldürmek kan dökme

79a

/1/ endişe ve guşşa ve ekin ve hubūbāt çok ola /2/ il şehir sevineler ammā yimişe afet irişe eger /3/ bu ayda kurbağa veyā şoğılcan yağsa yıl kızlık /4/ halk arasında melāmet

ve ğuşşa endiŝe ve fetāret /5/ ve ra^ç iyyet üzerine pādiŝāh katılımı ve uğrı ve ħarāmī /6/ yayıla ve tüccār ziyān ide ölüm ve ħastalıklar ve ma^ç iŝet /7/ ve ğalle kıt ola eger bu ayda toz kıpsa cümle /8/ ħubūbāt ekin ve biçin oñat gele ammā iller eminsiz /9/ olub kıtı kıarçaŝa pādiŝāhlar arasında yağılık /10/ ola yılıñ ŝoñı ŝulĥ kesb kıapısı açıla eger /11/ bu ayda havādan kırgılık olsa kıŝ kıtı ola

79b

/1/ ve yağmur çok yağa denizlerde gemiler ğarķ ola /2/ arpa ve buğday ve biçin ehl-i tüccārın mālı ve ŝatım /3/ ehlinün ħāli ħoŝ ola eger bu ayda kıtı yıl esse /4/ rüm ilnde kıtlık ola maŝrıķ pādiŝāhı ceng /5/ ide her tarafta çeriler deprene ceng mülzim ola pādiŝāhlar /6/ ra^ç iyyete zūlm ideler ŝām ilnde niçe ŝehirler ħarāb /7/ ola bir ulu vezīri ħabs idüb öldürelər ŝovuķdan /8/ yimiŝ helāk ola ammā yılıñ ŝoñı eyü ola /9/ bu ayda ğök ğümlese ve bu ayda ğökden ŝadā /10/ iŝidilse kıŝ kıtı ola ħalk içre yanlıŝ /11/ ħaberler kıayğu ve ğuşşa çok ola dört ayakluya

80a

/1/ kırgun ola ve yimiş az ola eger bu ayda yer ğümlese /2/ ħalk arasında merg-i mefācān ve dürlü dürlü ħastalık /3/ ve ğuşşa çok ola ve zelzele vāķı^ç ola şular çok /4/ ve pādiŝāhlar adle meyl ideler ve ra^ç iyyet ħāli ħoŝ /5/ ola ve yağ ve bal çok ola ve dört ayaklu arta eger /6/ bu ayda zelzele olsa oğlan ve uŝaķ arasında /7/ ħastalık çok ola ammā yıl ŝoñı kıtı kızlık /8/ ola ve pādiŝāh leşker cem^ç idüb fitne ve fetāret /9/ ideler ve pādiŝāhlar ħavf ve ħazer üzre olālar /10/ eger dün içinde deprene yıl yağmurlı ola /11/ ħalk içre ihtilāf ve kıan ve fetāret ve uğrı ve ħarāmī yayıla

80b

/1/ el-bābü'ŝ-ŝānī ^çaŝere felvārīs /2/ ya^ç nī ŝoñ kış ayıdır süryāniler dilince ŝubāt dirler /3/ yigirminci sekiz ğündür rab^ç ī dağı dördüncü yıl yigirmi toķuz /4/ ğün olur bu ayun evvelinde kıar ve yağmur ya çise /5/ elbetde olsa ğer keder yedinci ğüninde yere cemre /6/ düşer toķuzuncı ğün mübārekdür on birinci ğün /7/ kıtı yaramazdur yer yüzi ısınmağa başlar ve şu /8/ yigirmeğe başlar çiçekler bitmeğe başlar ve şaru /9/ çigdem bitmeğe başlar ol ğün maĥzürdür ve on üçüncü /10/ ğün kıble yılı eser ve saru laķlaķ ğelür on dördüncü /11/ ğün cemre^ç-i ŝānīdür ve havāya düşer yigirminci ğün

81a

/1/ ne kadar cen-vârlar var ise çıkmaya başlar yigirmi birinci /2/ gün cemre'yi sâlihdür şuya düşer 'ulemâlar cemre deyü güneş /3/ ıssisine dirler ya'ni yeryüzünün şovuşu /4/ o havânun şiddeti ve şunun pıyarı gider yirün /5/ tamarları açılır otlar ekinler gögermege başlar /6/ yigirmi altıncı gün berdü'l-'acüz yedi gündür üç günü /7/ şubâ ahirinde dördü mart evvelindedür /8/ bu günlerde qar ve yağmur ve kıtı şovuklar olsa /9/ gerek elbetde kendüsin belürtemeyince olmaz bu yedi /10/ güne qarıkayı dirler anuçünkü tavara aruk düşer /11/ üreye çıkmaz kuvveti gider bu ayda gün on bir sâ'at

81b

/1/ olur yiyesi ve cimâ' az gerek av eti ve şarımsak /2/ ve kuş eti menfa'atlüdür tatlu ve kuru yimiş /3/ ve bazı yiye eger bu ayda gün tutulsa yağmur /4/ vaktinde yağar çekürge çok ola ekin fesâda /5/ vara ve ca'fer-i şâdık aydur yağmur yağa ve kurağ /6/ ola maşriğ tarafında ve mağrib ilinde kızlık ola /7/ farş ikliminde bir beg kopa kıtı bahâdır ola bir ...(?) /8/ beglik ide vilâyetleri yıka fitne ve korku çok /9/ kurt ve kuş ve yılan ve çıyan ve sıçan /10/ çok ola kuru üzüm çok ola filistîn /11/ ikliminde kıtı kızlık ola eger bu ayda ay

82a

/1/ tutulsa yağmur çok yağa bal ve yağ yimiş ve biçin /2/ oti çok ola ve yayın ıssiler ola dâniyâl aydur /3/ bu yıl yıl bereketlü ola eger ay tutulduğı vaktin /4/ kurağ olsa yıl ortasında kaygu ve fetâret ve /5/ korku ve ölmek ve öldürmek çok ola kâfir /6/ ile ceng olub ahir müselmânlar gâlib ola eger /7/ bu ayda gün ağıllansa ve öksürük ve dimâğı ve boğaz /8/ ağrısı çok ve ekin ve biçin oti çok ola /9/ ve birinç ve üzüm ve yimiş az ola eger bu ayda ay /10/ ağıllansa yağmur ve ekin ve biçin oti /11/ çok ola ve ırmağlar taşâ pâdişâhlar 'adl

82b

/1/ idüb re'âyâ diklene dört ayaklu üreye ucuzluk /2/ ve diyâr hoş ola ammâ yıl şonı hastalık ola /3/ ammâ ölü olmaya eger bu ayda ay çalkün görünse /4/ kış kıtı ve qar çok yağa eger dik görünse /5/ yıl eyü ola ve her nesne ucuzluk ola yıl yağmurlu /6/ ve biçin oti çok ve ırmağlar taşâ eger /7/ bu ayda kıyruklı yıldız görünse bir ulu pâdişâh /8/ fevt ola ve ol sebebden fetâret ola il yağı ola /9/ ve begler birbirin kıra kıan döküle

yemen ikliminde /10/ fetâret ola ve bu yıl yıller çok ese denizlerde /11/ gemiler gark
ola 'acemde fetâret ola ve vebâ dahı ola

83a

/1/ ve ceng dahı olub 'âkıbet 'acem pâdişâhı fevt ola /2/ ve gün tütula ve zelzele ola
fâyidesüz yağmur çok /3/ yağa halk arasında ihtilâf çok ola ve hâmile /4/ 'avratlara ve
oğlanuqlara mevt iriše ve islâmbulda /5/ bir kişi fevt ola eger bu ayda yılduz dökülse
/6/ tüccâr ziyân ide il emîn olmaya bir pâdişâh helâk /7/ ola ve anuñ yerine bir big
otura eger bu ayda /8/ elegümşagma maşrıktan yaña da görünse gün toğısı /9/ hanları
beglerine 'âşî ola çok cefâ ideler /10/ 'âkıbet sultân nuşret bula yavuzların kıra /11/
mağribde yaña da görünse ol iklimiñ halkı şâhına

83b

/1/ hâyin olub şâhını helâk ideler ba'de iller ve şehirler /2/ harâb ola ve mısır ilinde
ceng ve fetâret eksük /3/ olmaya hayırsuz yağmurlar yağa mağrib iklimi çekürge /4/ ve
kızlık olub üç yıl çekür[ge] çıkmaya eger /5/ bu ayda şimşek belürse ilkı ve koyun
kırla ammâ /6/ yimiş çok ve yırtıcı cānavarlar çok ziyân ide eve türkişânda /7/ kızlık
ola eger maşrıq tarafında belürse ol /8/ tarafda ceng olub yanlış haberler ve çeri
tutuşmağ /9/ ve müsilmân ile kâfir arasında fitne ve 'âkıbet menşür /10/ ola kâfiri kırub
harâca kesilür eger bu ayda /11/ havâda kızıllık maşrıq tarafında belürse yıl yağmurlı

84a

/1/ ola eger dünle kızarsa bir ulu sultân /2/ helâk ola eger mağrib tarafında belürse gine
yılduz /3/ eger bu ayda gökde bir 'acâyib 'alâmet belürse hâmile /4/ korğu bāzırgānlar
ziyân ve uğrı ve harāmî yayıla /5/ halk içre fitne olub birbirin kıralar oğlanuqlara /6/
hastalık ola bir ulu beg veyâ bir ulu sultân /7/ fevt ola 'acem pâdişâhı ili issiz kıla eger
/8/ bu ayda şekl-i hayvân görünse kan çok döküle /9/ yıl yağmaya vara bir ulu sultân
helâk ola /10/ il gaygu ve fetâret ve kızlık ola pâdişâh /11/ re'âyâya zulm ide 'asker
zahmet çeke eger

84b

/1/ bu ayda gök gürlerse şoğan ve şarımşak ve üzüm /2/ arpa ve buğday biçin otı dürlü ni' met bol ola /3/ yimişe afet irişe ve vebā belüre taḥıl oḡmaya evvelinden /4/ yigirmisine degin gürlerse ' arab arasında /5/ iḡtilāf ve yaz kuraḡ ve kış çillik ola yağmur çok /6/ yağa ' aḡr-ı aḡirinde gürlerse yıl eyü gele bal ve yağ ve taḥıl /7/ eyü gele ammā cevr ve zulum şerr çok ola eger bu ayda yıldırım /8/ inse yıl yağmurlı ola şular taşa tereke eyü ola /9/ tüccār işşı ide ammā yıl şoḡında ' asker düşe vilāyet ḡarçaşa /10/ çeriler deprene il eminlik olmaya eger bu ayda gökden /11/ od inse ammā gündüz inse emrāz-ı muḡtelife çok ola

85a

/1/ sefer hoş olmaya ve bir ulu pādişāh dünyādan gide /2/ ilde fitne ve taḡalıḡ ola ḡubūbāt kırıla ḡorḡu /3/ çok eger od gice bile inse ḡastalık arta yeller ese /4/ deñizlerde gemiler ḡarḡ ola ḡatı issiler ola ḡuşşa /5/ çok ola yimiş oḡmaya bir ulu pādişāh fevt ola /6/ şular ḡatı ola şām ilinde yaḡı gire il yıḡıla /7/ eger bu ayda ḡatı yağmur yaḡsa yıl bereketlü /8/ ve ucuzluk ve eminlik ve selāmetlik ola tüccār işşı /9/ ide pādişāhlar ' adle meyl ideler ve re'āyā hoş /10/ ola eger bu ayda tolu yaḡsa yollar kesici ve uḡrı /11/ ve ḡarāmī yayıla bāzircānlar ziyān ideler yollar kesile

85b

/1/ yağmur bir zamān yağmaya ḡalle ḡıt ola ra' iyyet sipāhiden /2/ incineler iller fetāret ve kızlık ola eger bu ayda /3/ havādan toz ḡopsa ya toprak veyā kızıl toprak /4/ ḡopsa iller ürkülik ola yollar kesile bābil /5/ ve zengibār iḡlīmi kırıla ve niçesi taḡıla eger /6/ bu ayda ḡurbaḡa veyā şoḡılcan yaḡsa il kızlık ola /7/ ısıtma ve terletme ve aḡız aḡrısı ve ḡastalık çok ola /8/ ve ılık kırıla ve ' avratlar ölümi çok ola ve yıl şoḡında /9/ genc oḡlancuḡlar kırıla eger bu ayda havādan /10/ ḡatı toz belürse pādişāhlar ' askere zulum ideler şehrlere birbirine /11/ düşe ceng ola ra' iyyet za' if ola ammā yıl şoḡı

86a

/1/ eminlik ve ucuzluk ola eger bu ayda havāda busāriḡ /2/ belürse bābil taḡalıḡ ola şerr arta ḡatırlara melālet /3/ ḡalebe ide ḡayvānāt kırıla ekin ve biçin ucuzluk /4/ ola ammā yıl şoḡı eminlik ola ehl-i tüccār ziyān /5/ ideler eger bu ayda ḡatı yıl esse yimiş ziyān /6/ il arasında fetāret ḡarāb ve ḡuşūmet vāḡı' /7/ ola ceng içre bir pādişāh düşe

uğrı ve ĥarāmi /8/ yayıla sefer yaramaz ola ekin ođat ola gūzin kıatı /9/ ĥastalık ola yıl
şođında pādişāh ʿadle meyl ide /10/ raʿiyyet ĥoş geće eđer bu ayda gōk gūrlese /11/
kesb kıapısı bağlana ve yanlış ĥaberler kııka yimiş az ola

86b

/1/ maşrıķ ĥarafında ćeriler deprene kırgūn ola il emīn /2/ olmaya kıış kıatı kıar çoķ yađa
eđer bu ayda yer gūmlese /3/ yıl kıuraķ bićin otı az ola ĥavāric ĥurūc /4/ ide ĥor sōz
yayıla yolcılar yola girmeye ilde fetāret /5/ ve şiddet ve kııran çoķ ola eğer bu ayda
zelzele vākıʿ /6/ olsa ĥarāmi ve uđrı yayıla ĥalk mūnfaʿ il ola /7/ hastalık belūre ammā
yıl şođı ucuzlık ola /8/ kāfir iķliminde kıızlık ola eđer dūn ićinde deprene /9/ ile yad
ćeri gele ili ĥarāb ide gūşşalu ola rācif /10/ haberler olub kıış kıatı ola

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

DİZİN – SÖZLÜK

-A-	a. 8a/03, 44b/07
āb: (Far.) Su. ā. 36b/08	‘ āciz: (Ar.) Zavallı, güçsüz, çaresiz ‘ā. 54a/03
abrīl: Nisan. a.+de 30a/03 , a. 54b/03	‘ āciz kal- 71a/04 aç: Yemek yeme ihtiyacı olan, aç. a.+ları 49b/01
‘ acaba: Merak, kararsızlık veya kuşku anlatan bir söz, acep ‘a. 75b/02	açık: Kapalı olmayan, açık. a. 67a/01
‘ acāyib: Sağduyuya, göreneğe, olağana aykırı, garip, tuhaf, yadırganan, yabansı. ‘a. 6a/06, 10b/07, 16b/11, 25a/01, 29a/06, 33a/05, 40b/09, 48b/08, 49a/10, 56b/04, 56b/09, 62a/09, 68a/08, 77a/08, 77b/02, 84a/03	açıl-: Nasip olmak. a.-a 23a/08, 79a/10 a.-ur 81a/05 açlık: Bir canlının yaşamsal işlevlerini sürdürmesi için gerekli ölçü ve nitelikte besin almadığında ortaya çıkan durumdur. a. 23b/01
‘ acem: (Ar.) İran ülkesi. ‘a. 9b/09, 10b/02, 15a/03, 19b/11, 20b/04, 21b/04, 22b/09, 23b/06, 38b/03, 47b/04, 54b/11, 56a/03, 59a/04, 83a/01, 84a/07	açuk: krş. açık. açuk ol- 37a/09
‘a.+de 8b/11, 22b/03, 48a/04, 82b/11	ad: İsim, ad. a.+1 57b/11, a. 64a/02, 70a/11
acı: Tatlının zıddı, acı.	adam: İnsan, erkek kişi.

a. 56b/05, 18b/09, 26a/06	‘adl id- 13b/10, 47a/11, 48b/07, 77a/07, 82a/11
a.+lar 13a/06	
‘adāvet: (Ar.) Düşmanlık.	‘a.+e 4a/03, 19b/07, 26b/06, 76a/02, 80a/04, 57a/02, 71a/01, 85a/09, 86a/09
‘a. 16a/11, 41b/04	
‘a.+e 25b/05	
‘a. 26a/09	āfet: (Ar.) Felaket, bela, doğanın sebep olduğu yıkım.
ādem: (A.) Kişi, insan, adam	ā. 34b/11
ā.+de 55b/08	ā.+ 54a/01
ā.+e 61b/10, 71b/02	āfet ir- 12a/10, 18b/07, 76a/01
ā.+ler 23a/01	āfet iriş- 3b/03, 9a/10, 13b/11, 14b/08, 15a/11, 19a/04, 19a/10, 20b/10, 23b/08, 27a/02, 42b/07, 49b/08, 50a/01, 57b/11, 62a/04, 71b/01, 73a/11, 75b/03, 79a/02, 84b/03
ādemī: İnsanoğlu, insan.	
a.+ler 23b/04	
ādi: (Ar.) Bayağı, aşağı değersiz	ā.+in 72a/04
a. 31b/05	ağac: krş. ağaç.
‘adil: (Ar.) Adaletten, haktan ayrılmayan, hakkı yerine getiren,	a. 59b/10, 53b/04
‘a. 13a/08	a.+ın 55b/05
‘ādil: krş. ‘adil.	a.+ına 12a/10, 49b/08, 75b/11
‘a. 35b/10	a.+lara 37b/10
‘adillik: (Ar.) Adil olma durumu.	ağaç: 1. Ağaç. 2. Odun, kütük.
‘a. 18b/04	a.+lar 8b/07, 51b/06, 56b/10
‘adillik it- 63b/08	a.+lardan 62b/10
‘adl: (Ar.) Doğruluk, adalet	a.+ları 75b/04

a.+larına 20b/10, 27b/04

ağıllan-: Bir yere toplanmak.

a.-sa 3b/06, 3b/09, 4a/01, 4a/04,
4a/07, 9a/06, 15b/01, 15b/05, 22b/08,
23a/02, 31a/05, 31a/09, 38b/05, 39a/02,
46b/10, 47a/05, 55a/05, 55a/10, 60b/04,
60b/07, 67b/04, 67b/09, 75b/03,
75b/07, 82a/07, 82a/10

ağustos: krş. **ağustos**.

a. 36b/07, 36b/09

a.+da 37a/11

ağız ağrısı: Vücudun ağız bölgesinde
duyulan şiddetli acı.

a. 85b/07

ağu: Zehir.

a. 3a/02

ağustos: Yılın otuz bir gün süren,
sekizinci ayı.

a.+da 30a/01

ağ(ı)z: Kapların veya içi boş şeylerin
açık yanı.

a.+ın 67a/01

aḥbār: Haber, havadis.

a. 26b/09, 27a/01, 64a/05,
71b/04

aḥir: krş. **āḥir**.

a. 82a/06

a.+inde 41a/07, 45a/08, 81a/07

āḥir: (Ar.) Son, nihayet.

a.+i 3b/05

ā.+de 25b/09

ā.+inde 26a/01

aḥlāt: Çok karıştırılabilir, karıştırılmağa
elverişli.

a. 2a/08

aḥrān: Bir kişi adı.

a.+ı 47a/04

aḥvāl: (Ar.) Haller, durumlar,
vaziyetler.

a.+i 11a/07, 7a/04, 12b/08,

aḥkām: (Ar.) Hükümler

a. 4a/07, 20b/07, 24b/11, 41b/08

aḥvāl: krş. **aḥvāl**.

a.+i 5b/07, 23b/02, 25b/11,
42a/11, 58a/01

aḥ: Beyaz, ak.

a. 59b/02

akarsu: Yeryüzünde, yer altında belirli bir yatak içinde, eğim boyunca sürekli veya zaman zaman akan su.

a.+lar 55b/09, 64b/07

ākā'it: (Ar.) İnanılacak şeyler, iman bilgileri. İbadeti değil, itikadı esas alan İslami kaideler.

ā. 34a/05

akım: Kalabalık bir insan ya da hayvan kümesinin birbiri ardınca gelmesi.

a. 19a/02

‘**ākībet:** (Ar.) Nihayet, son.

‘a. 13a/07, 23b/10, 24b/06, 28b/02, 38a/09, 38b/01, 44b/02, 46b/02, 46b/08, 76b/09, 83a/01, 83a/10, 83b/09 ‘.

‘**akreb:** Akreplerden, sıcak ve nemli yerlerde yaşayan, kıvrık ve kalkık kuyruğunda zehirli bir iğnesi olan böcek

‘a. 53b/05

ak yıldız: Büyük Köpek Takımyıldızı'nda yer alan bir çift yıldız.

a. 32a/01

al- : Bir şeyi elle veya başka bir araçla tutarak bulunduğu yerden ayırmak, kaldırmak.

a.-mak

ķān al- 2b/09, 53a/06, 65b/03

a.-a 8b/06, 22a/07, 24b/04, 28b/08, 62b/02, 68b/01, 70b/05

a.-alar 15a/02

a.-asın 29b/09

a.-ına 9b/10, 40a/08

a.-ub 22b/01

‘**alāmet:** (Ar.) 1. Belirti, işaret, iz, nişan. 2. Olay.

‘a. 25b/08, 30a/06, 31b/08, 33a/06, 40b/10, 48b/08, 56b/09, 62a/09, 68a/08, 77a/09, 84a/03, 6a/07

‘a.+den 25b/08

‘a.+ler 10b/07, 16b/11, 18a/08, 5a/01

aldur- : Vücuttan herhangi bir parçayı veya organı sağlık sebebiyle çıkarttırmak.

a.-mak

ķān aldur- 2a/10

‘**ale's-şabāh:** (Ar.) Sabah erkenden.

‘a. 17a/11	a. 2b/06, 21b/10, 37a/04, 46a/06, 59b/06, 81a/06
‘ ālem: (Ar.) Dünya, cihan.	
‘ā. 45a/07	
‘ā.+e 8b/08	
‘ aleyhi's-selām: (Ar.) Selam onun üzerine olsun.	
‘a. 11b/09, 14b/01, 21b/05, 21b/07, 21b/10, 22a/02, 24a/10, 25b/07, 27a/06	a. 4b/08, 6b/03, 6b/08, 7a/10, 8a/03, 10b/03, 12a/03, 12a/06, 12b/09, 14a/04, 15a/04, 15b/04, 16b/05, 16b/09, 17a/03, 18a/01, 18b/03, 19a/06, 20a/06, 20b/03, 22b/04, 23a/08, 24a/04, 24b/03, 25b/03, 27b/02, 30b/06, 32b/07, 32b/10, 33a/05, 33b/06, 33b/09, 33b/11, 34a/08, 38a/10, 38b/03, 39a/01, 39b/04, 39b/10, 39b/11, 40a/02, 41a/01, 41a/01, 41a/07, 42a/11, 42b/01, 44a/03, 45a/08, 45b/04, 47a/01, 47a/07, 48a/03, 48a/08, 48b/01, 48b/11, 50b/05, 50b/05, 50b/07, 51a/09, 52b/10, 53b/09, 54a/01, 54a/07, 55a/04, 56a/08, 57a/07, 58a/11, 58b/01, 58b/06, 59a/10, 60a/05, 60b/06, 61a/01, 61a/05, 62b/03, 63b/05, 63b/10, 64b/09, 65b/05, 65b/06, 74b/09 67b/03, 67b/11, 68a/03, 68a/05, 68a/09, 69a/07, 69a/09, 70b/05, 71a/09, 72a/11, 73a/02, 73a/06, 73b/02, 73b/08, 73b/09, 74a/02, 75a/02, 75a/05, 75a/08, 75b/10, 76a/01, 76b/02, 77a/01, 77a/07, 79a/02, 79b/08, 80a/07, 82b/02, 82b/03, 83b/05, 84b/07, 84b/09, 84b/11, 85b/11, 86a/04, 86b/07
‘a. 5b/09, 8a/08, 37b/09	
‘a. 72a/01	
alın-: Alma işi yapılmak.	
a.-a 7b/02	
‘ ale'l-ḥuṣūṣ: (Ar.) Hususiyetle, özellikle.	
‘a. 63b/02	
allāhu te‘ālā: Allah.	
a. 29b/03	
alt: Bir şeyin yere bakan yanı, üst karşıtı, alt.	
a.+ı 17b/07	
altı: Beşten sonra gelen sayı.	
a. 29a/09	
altıncı: Altıncı.	‘ ameldār: (Ar.) Bir amaçla yapılan işi, fiili; dinî emirleri yerine getirmek için yapılan işi yapan kişi.

‘a.+lara 10a/06, 64a/10
‘**amele**: Gündelikle çalışan işçi, emekçi

‘a.+ler 78b/08

ana: Anne.

a. 37a/03

a.+sı 45a/01

anbar: (Ar.) Tahıl saklanan yer.

a.+lar 53a/08

ancağ: "Yalnızca" anlamında, sınırlama anlatan bir söz.

a. 58a/04

anda: Orada.

a. 24b/11, 52a/10, 77a/06

andan: Ondan.

a. 29a/10, 46b/02

anı: Onu.

a. 76b/10

anığ: Onun.

a. 23b/03

anlar: Onlar.

a.+a 55a/09, 57b/08

a.+uğ 4b/04

aña: Ona.

a. 29b/03, 33a/06, 33b/10,
45a/02, 61a/03

añsızdan: Ansızın.

a. 11b/07

anığ: Onun.

a. 5b/01, 44a/03, 76b/07,
76b/09, 83a/07

anığçünkü : Onun için ki, bu yüzden ki.

a.81a/10

april: (Erm.) Nisan ayı.

a. 9b/04

ara: 1. Zaman, süreç. 2. Kişilerin ve toplulukların birbirine karşı olan ilgisi.

a.+dan 59a/02

a.+sında 5a/06, 7a/08, 7b/02,
7b/02, 9a/07, 9b/06, 11a/09, 16a/10,
17a/01, 18a/03, 19b/09, 20b/06,
22b/11, 25a/05, 25b/04, 25b/09,
26a/07, 27a/01, 27a/02, 27a/07, 27a/11,
30b/08, 30b/10, 31a/10, 32a/04,
32b/08, 33a/04, 34b/10, 35a/10, 36a/07,
38b/10, 38b/11, 40b/04, 41b/04,
42a/01, 43a/06, 43b/06, 44b/01, 45a/05,
46b/11, 51a/03, 51a/10, 52b/03, 55a/08,
58b/04, 60b/01, 60b/11, 61a/06,
61a/09, 62b/01, 62b/05, 63b/01,
64a/06, 67b/02, 69a/02, 69a/10, 69b/01,
69b/09, 72b/05, 77b/03, 78a/11,

78b/10, 79a/04, 79a/09, 80a/02, 80a/06,
83a/03, 83b/09, 84b/04, 86a/06

‘**arab**: (Ar.) Arap kavminden olan.

‘a. 6b/02, 22b/06, 25a/05,
27a/07, 30b/10, 38b/10, 40b/01,
43b/06, 45a/02, 52a/05, 56a/03, 60b/01,
67a/08, 72b/07, 73a/09, 77b/03, 78a/11,
84b/04

‘a.+da 34a/04, 62a/10, 67a/08

aralık: Zaman, süreç.

a.+da 45a/10

ard: Arka, art.

a.+ınca 53a/07, 65b/04

arıkla-: 1. Zayıflamak. 2. Doğduktan
sonra cılız kalmak, büyüyememek.

a.-ya 52a/01

arpa: Buğdaygillerden bir bitki.

a. 15b/07, 26b/05, 27a/06,
29a/07, 30b/09, 31a/02, 45b/02, 46a/01,
49b/09, 51b/07, 54a/09, 54a/11, 57a/01,
58a/02, 58b/01, 58b/10, 66b/03,
67a/07, 68a/08, 72b/01, 73a/07, 78b/01,
78b/05, 79b/02, 84b/02

art-: Çoğalmak.

a.-a 3a/01, 4a/02, 7b/08, 23a/04,
35b/07, 51a/06, 56b/08, 57b/03,

66a/08, 68a/06, 75b/07, 76a/03, 77b/11,
80a/05, 85a/03, 86a/02

a.-ar 30b/02, 30b/06, 71b/08

a.-maz 65b/11

artuk: Bir işlemde arta kalan.

a. 70a/01, 7b/06, 16b/02,
22b/09, 24a/08

artur-: Artmasını sağlamak, çoğaltmak.

a.-a 14b/08

aruk: Arık, zayıf, cılız, güçsüz.

a. 81a/10

arzū: (Far.) Arzu, istek

a.+sı 59a/08

aşdur-: Asmak, idam ettirmek.

a.-a 22b/01

aşılı: (Ar.) Esaslı.

a. 48b/02

aşılı: krş. **aşılı**.

aşılı ol- 23a/09, 74b/03,
72b/02

aşilsuz: Aslı olmayan.

a. 69a/03

‘**āšī**: (Ar.) Asi, serkeş.

‘a. 11b/03, 25b/08	aşikāre ol- 16b/10, 56b/02, 43a/05
‘ašī ol- 6a/05, 35b/04, 13a/06, 16a/11, 24b/05 53a/02, 83a/09	‘aşr: (Ar.) On sayıdan birini alma, dokuzda bir ile on etme.
‘asker: (Ar.) Er.	‘a.+ında 41b/02
‘a. 39b/03, 41a/06, 63a/09, 84a/11, 84b/09	‘aşr-ı ahir: (Ar.) Son asır, son devir.
‘a.+de 70b/02	‘a.+de 41b/02, 63a/02, 25b/08, 34a/03
‘a.+e 85b/10	‘a.+inde 50a/02, 84b/06
aşla: Hiçbir zaman, hiçbir biçimde.	‘a.+inde 37b/01, 78a/01
a. 18a/01, 59b/10	‘aşr-ı evvel: (Ar.) Ayın ilk on günü.
a. 61b/11	‘a.+de 33b/04
aş: Yemek.	‘a.+inde 11b/03 ,49b/01
a. 14a/09, 65b/05, 71b/11	‘aşr-ı şānī: (Ar.) Ayın ikinci on günü.
aş-: Yüksek, uzak veya geçilmesi güç bir yerin öte yanına geçmek.	‘a.+de 33b/10
a.-a 35a/09	at: Binme, yük çekme ve taşıma hizmetlerinde kullanılan hayvan.
aşağa: Aşağı, aşağıya.	a. 19a/04, 55a/02, 71b/10
a. 70b/10, 71a/05	a.+ı 36b/11
aşikār: (Far.) Açık, belli, meydanda.	ata: Baba.
aşikār ol- 31a/05	a.+sı 45a/01
aşikāre: (Far.) Açık olarak, aşikār olarak.	atılmış: Bir cismin bir yöne doğru fırlatılmış , toplanmış hali.
a. 14a/02, 35b/04	a. 29b/09

av: Karada, denizde, gölde veya akarsularda evcil olmayan hayvanları vurma veya yakalama işi.

a. 8a/03, 81b/01

‘**avān:** (Ar.) Zorba, fesatçı, kötü adam.

‘a.+larından 64b/09

‘**avārız:** (Ar) Kazalar, belalar.

‘a. 33b/05

āvāralık: Başboşluk, işsizlik.

ā. 62b/08

avaz: Yüksek ses, insan sesi, bağırıtı.

a. 31b/09, 60a/09

‘**avrat:** (Ar.) 1. Kadın. 2. Karı, eş.

‘a. 69a/10

‘a.+ 5a/10

‘a.+lar 15a/10, 20a/07, 28a/02, 41b/01, 71a/11, 78a/05, 85b/08

‘a.+lara 15a/08, 83a/04

ay: 1.Gökteki ay. 2. Yılın on iki bölümünden her biri, ortalama otuz günlük zaman dilimi.

a. 3b/03, 3b/08, 4a/01, 4a/04, 4a/09, 4b/01, 6a/02, 9b/01, 15a/01, 15b/05, 15b/08, 19b/02, 19b/04, 20b/04, 21a/03, 23a/02, 23a/06, 28b/06,

28b/09, 30a/05, 30a/10, 31a/01, 31a/05, 34a/07, 39a/02, 39a/06, 41b/07, 44b/04, 47a/05, 47a/08, 53b/05, 55a/10, 55b/03, 55b/03, 60b/07, 60b/11, 62b/09, 63a/06, 67a/09, 67b/09, 68a/04, 69a/10, 72a/10, 72b/03, 73a/01, 73b/03, 74a/01, 74b/06, 75b/07, 82a/03, 82a/09, 82b/03, 3a/07, 9a/01, 15a/03, 22a/09, 38a/08, 54b/08, 60a/09, 75a/09, 81b/11

a.+a 2a/06, 7b/05, 14a/06, 21a/02

a.+da 2b/11, 3a/07, 3b/06, 4a/01, 4a/09, 4b/03, 5a/02, 5a/04, 5b/04, 5b/11, 6a/06, 6b/04, 6b/09, 7a/02, 7b/07, 8a/05, 8b/02, 9a/01, 9a/05, 9b/01, 9b/05, 9b/10, 10a/02, 10a/09, 10b/01, 10b/06, 10b/11, 11a/06, 12a/03, 12a/07, 12a/11, 12b/02, 12b/06, 12b/10, 13a/05, 13a/10, 13b/02, 13b/05, 14a/01, 14a/08, 14b/07, 15a/03, 15b/05, 15b/10, 16a/05, 16a/09, 16b/06, 16b/11, 17a/05, 17a/11, 17b/01, 17b/04, 17b/09, 18a/02, 18a/06, 18a/09, 18b/01, 18b/06, 18b/10, 19b/02, 19b/05, 19b/08, 20b/08, 22a/03, 22a/09, 22b/08, 23a/02, 23a/05, 23a/10, 23b/07, 23b/11, 24b/01, 24b/09, 25a/01, 25a/08, 25a/11, 26a/02, 26a/06, 26a/09, 26b/01, 26b/03, 26b/07, 27a/04, 27a/11, 27b/08, 28a/01, 29a/03, 30b/05, 31a/01, 31a/05, 31a/09, 31b/02, 31b/07, 32a/03, 32a/07,

32b/04, 32b/10, 33a/05, 33a/11, 70b/07, 70b/10, 71a/02, 71a/06, 71a/09,
 33b/03, 34a/09, 34b/02, 34b/06, 71b/02, 71b/08, 72b/03, 74a/07,
 34b/09, 34b/11, 35a/04, 35a/09, 75a/01, 75a/09, 75b/03, 75b/07,
 35b/02, 35b/05, 35b/11, 36a/04, 75b/11, 76a/02, 76a/07, 76a/11, 76b/07,
 36a/06, 36a/09, 36b/11, 37b/11, 38a/08, 77a/02, 77a/08, 77b/06, 77b/08, 78a/04,
 38b/05, 39a/02, 39a/06, 39b/01, 78a/07, 78b/03, 78b/06, 78b/09,
 39b/11, 40a/04, 40a/11, 40b/05, 79a/03, 79a/07, 79a/11, 79b/03, 79b/09,
 40b/09, 41a/03, 41a/07, 41b/08, 79b/09, 80a/01, 80a/06, 81a/11, 81b/03,
 41b/11, 42a/04, 42a/07, 42b/01, 81b/11, 82a/07, 82a/09, 82b/03,
 42b/05, 42b/09, 43a/04, 43a/08, 82b/07, 83a/05, 83a/07, 83b/05,
 43b/02, 43b/11, 44a/04, 44b/05, 83b/10, 84a/03, 84a/08, 84b/01,
 44b/06, 46a/08, 46b/04, 46b/10, 84b/07, 84b/10, 85a/07, 85a/10,
 47a/04, 47a/08, 47b/02, 47b/07, 85b/02, 85b/06, 85b/09, 86a/01,
 47b/11, 48a/10, 48b/04, 48b/08, 86a/05, 86a/10, 86b/02, 86b/05
 49a/05, 49a/10, 50a/06, 50a/10, 50b/04,
 50b/08, 50b/11, 51a/04, 51a/10, a.+dan 69a/07
 51b/01, 51b/05, 51b/11, 52b/04, a.+dır 63b/01
 53a/05, 53a/08, 53b/04, 54b/01, a.+dur 36b/10
 54b/08, 55a/05, 55a/10, 55b/03,
 55b/06, 55b/10, 56a/02, 56a/11, a.+ı 2a/05, 14a/06, 20b/08,
 56b/04, 56b/09, 57a/03, 57a/08, 57a/11, 21a/02, 27b/05, 27b/06, 30a/07, 30a/07,
 57b/02, 57b/05, 57b/09, 58a/01, 36b/08, 37b/07, 39b/11, 44b/03,
 58a/04, 58a/08, 58a/10, 58b/04, 58b/08, 59a/07, 65a/11, 71b/07
 58b/11, 59a/08, 60a/04, 60a/09, 60b/04,
 60b/07, 60b/11, 61a/03, 61a/08, a.+ıdır 29a/02, 21a/04, 53a/04,
 61b/01, 61b/07, 62a/03, 62a/09, 80b/02
 62b/04, 62b/11, 63a/08, 63b/03, a.+ıdur 7b/05
 63b/06, 64a/01, 64a/03, 64a/06, 64a/10,
 64b/04, 64b/08, 64b/11, 65a/04, a.+ında 29a/06, 29b/07, 31a/04,
 65b/01, 65b/02, 67a/04, 67a/09, 37a/08, 37b/07, 41a/11, 54b/03,
 67b/04, 67b/09, 68a/04, 68a/08, 66b/11, 73b/05
 68b/04, 68b/07, 69a/01, 69b/03, a.+ınun 20b/04
 69b/07, 70a/01, 70a/06, 70b/01, a.+ları 9b/04

a.+larında 31a/11, 73b/02

a.+ları 74a/01

a.+u 70a/02

a.+udur 30a/07

a.+uñ 2b/02, 14a/11, 14b/05,
21a/11, 29b/04, 28b/09,

30a/04, 30a/08, 30a/11, 30b/01,
36b/10, 37a/01, 37b/05, 44b/09,
46a/06, 52b/06, 53a/10, 53b/01,
53b/02, 53b/02, 53b/06, 57a/05,
59b/01, 59b/04, 65b/06, 71b/11,
72a/06, 80b/04

aya: (Sür.) Süryaniler tarafından Mayıs
ayına verilen ad.

a. 14a/07

ayd-: Söylemek.

a.-ur 11b/10, 14b/10, 14b/10,
20b/03, 24a/10, 25b/07, 27a/06, 28a/01,
28a/07, 30a/08, 30b/05, 30b/07, 32a/01,
32a/10, 34b/01, 38a/05, 39a/03, 39a/05,
41a/03, 52a/09, 52b/06, 63b/09,
63b/10, 70a/05, 70b/03, 72b/03,
81b/05, 82a/02

a.-urlar 67a/02, 74a/03

ayrıl-: Uzaklaşmak, ayrılmak.

a.-masıdır 2b/08

ayāz: Duru, sakın havada çıkan kuru
soğuk.

a.+a 29b/10

ayş u nūş: (Far.) Zevk ve sefa.

a. 70b/08

ayulus: (Sür.) Süryaniler dilinde
temmuz ayına verilen addır.

e. 21a/02, 29a/01

az: Az.

a. 4a/09, 7a/10, 13a/04, 13b/11,
17b/07, 18a/07, 19a/09, 19b/07, 23a/02,
23a/06, 23a/07, 25a/07, 26a/03, 26b/04,
26b/08, 26b/08, 27a/05, 27a/06,
30b/06, 31a/02, 31a/04, 31b/01,
31b/10, 35b/03, 37a/01, 38a/06,
38b/02, 38b/11, 39a/03, 39b/01,
41b/03, 42a/06, 42b/10, 42b/11,
44b/09, 45b/09, 46a/11, 46b/05,
46b/05, 47a/06, 47b/03, 49b/09,
50a/03, 50b/01, 50b/11, 51a/01, 54a/05,
55b/02, 55b/02, 56a/09, 57a/09, 58a/03,
59a/09, 59a/09, 61a/11, 61b/01, 62a/11,
62b/03, 63b/08, 64a/02, 64a/05,
64b/06, 65a/10, 67a/11, 67b/06, 68a/03,
70a/02, 71b/03, 73a/02, 73b/04,
74b/01, 74b/05, 74b/07, 74b/09,
75b/05, 76a/03, 77b/04, 77b/05,
78a/06, 80a/01, 81b/01, 82a/09, 86a/11,
86b/03

azal-: Eskisinden az bir duruma gelmek.

a.-mağa 21b/02

‘**azîm:** (Ar.) Büyük, ulu.

‘a. 60b/08

‘**azîz:** (Ar.) Muterem, saygın.

‘a. 42a/09

azur: (Sür.) Süryanilerde yılın ilk ayma verilen ad.

a. 2a/05

-B-

bābil: Sümer ve Akad topraklarında kapsayan, Mö 1984 yılında kurulan bir şehir.

b. 5a/11, 5b/10, 10a/04, 11b/07, 12b/05, 15a/03, 16a/01, 16b/02, 19b/10, 20a/02, 20a/05, 28a/03, 28a/08, 28b/03, 28b/05, 33b/06, 33b/10, 34a/10, 36b/05, 38a/07, 38a/10, 44a/08, 48a/01, 48a/04, 48a/06, 56a/04, 56a/10, 57b/05, 60b/08, 61a/10, 61b/03, 61b/08, 61b/11, 67b/10, 68b/02, 69a/06, 73a/05, 78a/06, 85b/04, 86a/02

b.+de 22b/03, 28b/08

bād: (Far.) Yel, rüzgar.

b. 44b/06

ba‘de: (Far.) Maddî ve mânevî sarhoşluk veren, kendinden geçiren, mest eden şey.

b. 62a/03, 69a/11, 70b/08, 83b/01

bāğ: (Far.) Bağ, büyük bahçe, bostan.

b. 54a/01, 73b/05

b.+ı 76b/01

bağlan-: Kapanmak.

b.-a 86a/11

bāğçe: (Far.) Bahçe, küçük bağ.

b.+leri 76b/01

bağdād: (Ar.) Irak'ın başkenti.

b. 19a/11, 33a/09, 45a/10, 67b/07, 68a/02, 74a/10

bahar: (Far.) Bahar.

b.+da 71a/10

bahādır: (Far.) Yiğit, cesur.

b. 81b/07

bahālu: (Far.) Kıymetli, değerli.

b. 73b/08

bağçe: krş. **bāğçe.**

b. 54b/10

baḥs: (Ar.) Zulüm, işkence.

b. 61a/07

bağ-: Bakmak.

b.-arlar 22a/01

bâkî: (Ar.) Sürekli, devamlı.

b. 6b/04, 28b/07, 58a/01

bal: Bal.

b. 23a/03, 45b/03, 53a/08, 54a/07, 66a/07, 71b/03, 72b/02, 74a/02, 76a/01, 80a/05, 82a/01, 84b/06, 5b/09, 6b/08, 8b/09, 19b/07

balgam: (Ar.) Vücutta farz olunan dört sıvıdan biri, balgam.

b. 2a/07, 12b/11, 50a/11, 65b/02, 71b/08

balık: Balık.

b. 3a/08, 22b/07, 31a/01, 31a/03, 50a/04, 54a/01, 54b/11, 55b/09, 57b/03, 65a/09

b.+lar 7b/08, 67a/06

balıklı: Balığın çok olması durumu.

b. 9b/04

basāya:?

b. 13a/02

baş: Baş, kafa.

b. 3a/11, 15b/06, 32b/02, 43b/01, 57b/07

b.+ı 70b/09, 71a/05

b.+ında 15a/01

b.+lar 38b/01, 69b/02

b.+ları 63b/04

baş ağrısı: Çeşitli sebeplerden başta duyulan ağrı.

b. 15a/06

başla-: Bir işe başlamak.

b.-r 21b/02, 37a/02, 21b/08, 30b/04, 53a/10, 53b/04, 53b/06, 53b/07, 59b/05, 59b/08, 59b/09, 60a/03, 66a/05, 72a/08, 80b/07, 80b/08, 80b/08, 80b/09, 81a/01, 81a/05

b.-rlar 59b/08

bātun: krş. **bātūn.**

b.+ında 57b/09

bātūn: Gürcistan'ın başkenti.

b. 60a/11

bay: (Far.) Emir. Zengin.

b. 24a/02, 24a/03, 25a/10, 46a/05, 65a/06

b.+ları 65a/06

bay ol- 46a/05

bāzār: Çarşı, pazar.

b. 26b/06, 55a/05

b.+lar 62b/10, 71a/01

ba‘zı: (Ar.) Birazı, bir kısmı; kimi.

b. 15a/11, 28a/06, 31a/03,
31b/11, 56b/06, 64b/11, 67a/09

bazırgān: (Far.) Bezırgān, satıcı, tacir.

b.+lar 84a/04, 85a/11

b.+lara 77a/09

bazu: Ispanakgillerden otsu bir bitkidir.

b. 81b/03

becīd: (Far.) Ciddi, gerçek.

b. 2a/11

bed‘at: Bediilik, güzellik, yenilik.

b.+laru 8b/07

b.+ler 15b/01

beg: Zengin, ileri gelen kimse, bay.

b. 6a/04, 6b/07, 8b/10, 9a/09,
17b/09, 19a/02, 38b/09, 48a/03,
51b/11, 52a/06, 52b/06, 58a/06, 59a/02,
62b/01, 76b/08, 81b/07, 84a/06

b.+e 3a/02

b.+i 13b/09

b.+le 35b/02

b.+ler 9a/06, 9b/06, 10b/09,
14a/02, 18a/09, 18a/11, 18b/03, 22a/08,
24a/05, 25b/09, 26a/08, 27a/02, 27a/08,
28a/06, 31a/10, 32a/04, 33b/02, 34b/10,
36a/07, 40b/06, 41b/04, 42a/01,
43b/07, 45a/08, 46b/11, 50b/01,
50b/06, 51a/05, 51b/06, 52b/02,
60b/10, 61a/04, 62b/01, 69a/10, 70a/08,
74a/10, 76a/02, 76b/04, 78a/03, 78b/07,
82b/09

b.+lerden 48b/09, 70a/02

b.+lere 25b/02, 69b/10

b.+leri 49a/04

b.+lerin 40a/07

b.+lerinden 49a/08, 52a/03,
52a/05, 64b/09

b.+lerine 13a/06, 35b/03,
83a/09

b.+lerinin 30b/07

beğayet: Pek çok, son derece.

b. 8a/03, 15b/03

beglik: Beylik.

b. 81b/08

behnān: (Ar.) Güleç, güler yüzlü ve daima gülen adam.

b. 61a/11

bekid-: Kapamak, tıkamak.

b.-e 61b/11

belā: (Ar.) 1. Dert, belā. 2. Musibet, afet, felaket.

b. 55b/04, 60a/10

bellü: Bildik, tanıdık.

b. 57b/11, 70a/11

belür-: Ortaya çıkmak, görünmek.

b.-e 5a/06, 6a/07, 6b/03, 9a/01,
23a/08, 23b/04, 23b/05, 25b/02,
26b/03, 26b/05, 27b/05, 27b/08,
31b/05, 40b/11, 41a/06, 41b/04,
42a/08, 42a/09, 45b/01, 51a/05, 51b/03,
54b/11, 57b/01, 60a/11, 60b/03,
64b/10, 64b/11, 68a/11, 68b/03,
71a/10, 71a/11, 75b/01, 84b/03, 86b/07

b.-se 5a/05, 5a/09, 5a/10, 5b/05,
5b/07, 6a/01, 6b/05, 10a/03, 10a/05,
10a/09, 10a/11, 10b/02, 10b/05,
10b/07, 11a/01, 12a/04, 12a/05, 12b/07,
16a/09, 16b/03, 16b/06, 16b/10,
16b/11, 23a/11, 24a/01, 24a/08, 24b/02,
24b/05, 24b/09, 24b/11, 25a/01,
25b/09, 32b/01, 32b/05, 32b/08,
32b/11, 33a/03, 33a/06, 37b/01,
39b/07, 40a/05, 40a/07, 40b/10,
41b/09, 47b/03, 47b/11, 48a/11,
48b/01, 48b/05, 48b/08, 56a/02,

56a/06, 56b/03, 56b/09, 61b/02,
61b/05, 62a/04, 62a/07, 62a/09, 69b/04,
68a/08, 69a/01, 69a/05, 69a/08, 69b/01,
69b/05, 76b/08, 76b/11, 77a/09,
77b/03, 77b/06, 83b/05, 83b/07,
83b/11, 84a/02, 84a/03, 85b/10, 86a/02

belürsüz: Belirli olmayan, belgisiz.

b. 19b/03

b. 48b/09

belürsüz: krş. **belürsüz**.

b. 64a/02

berāber: (Far.) Birlikte, beraber.

b. 2b/05, 46a/06

berber: Bugünkü Mısır, Libya, Tunus, Cezayir ve Fas'ı içine alan Kuzey Afrika'nın bilinen en eski şehrinin adı.

b. 16a/06, 70a/09, 76b/11

berberî: Bugünkü Mısır, Libya, Tunus, Cezayir ve Fas'ı içine alan Kuzey Afrika'nın bilinen en eski yerli halkıdır.

b.+ye 70a/08

berdü'l-'acüz: (Ar.) Kış mevsiminin sonlarında görünen şiddetli soğuklar için kullanılan bir tabir.

b. 81a/06

bereketlü: (Ar.) Bolluk.

b. 85a/07, 3b/08, 9b/05, 12a/11,
15b/09, 23a/05, 47a/10, 48b/03,
49b/05, 50a/09, 74a/05, 75b/10, 82a/03

bereketsüz: (Ar.) Kendinden beklenen
yararlılığı sağlayamayan.

b. 18b/01, 38b/06

beş: Beş.

b. 21b/02, 65b/01

b.+inde 11b/06, 11b/11, 37a/03,
57a/05

b.+inden 11b/08

beşinci: Beş sayısının sıra sıfatı, sırada
dördüncüden sonra gelen, beşinci.

b. 2b/08, 11b/01, 21a/11,
30b/03, 44b/10, 53b/03, 59b/04,
59b/10, 66a/05, 72a/03, 72a/08

bazirgān: Eski dönemlerde Musevi
tüccarlar hakkında kullanılan bir tabir.

b.+lara 77a/9

bık-: Tekrarlanması, sürüp gitmesi
yüzünden bir şeyden doygunluk veya
yorgunluk duyarak onu istemez duruma
gelmek, usanmak.

b.-maya 61b/11

bırak(ğ)-: Koymak.

b.-a 20a/08, 26a/11, 41b/01,
49b/07, 74b/08, 77a/10, 38b/05

b.-urlar 72a/03

biçin: Tarla, çayır.

b. 12b/03, 13b/03, 16b/08,
17b/08, 18b/09, 20a/11, 23a/03,
24b/03, 26a/03, 26b/08, 27a/03, 32a/08,
34b/06, 38a/02, 39a/02, 40a/02, 41a/01,
41a/08, 50a/11, 50b/10, 51b/10, 53a/01,
58b/10, 59a/01, 64a/01, 64a/07, 65a/01,
67a/07, 67a/10, 67b/08, 68a/07, 69b/06,
74a/05, 74b/02, 74b/04, 75a/07,
75b/07, 78a/06, 78b/06, 79a/08,
79b/02, 82a/01, 82a/08, 82a/10, 82b/06,
84b/02, 86a/03, 86b/03

big: krş. beg.

b. 83a/07

bī: (Far.) Olumsuzluk eki.

b.-hoş 15b/03

bīhadd: Hadsiz, sınırsız, pek çok.

b. 67a/10

bil-: Bilmek.

b.-dürür 29b/08, 30a/05

b.-indi 30a/06

b.-inür 30a/10

b.-ir 2b/01

b.-mekdür 30a/06	32a/06, 33a/06, 33a/10, 33b/02, 33b/04,
b.-e 28b/07	33b/07, 34a/04, 34a/10, 34b/07,
bile: Da, de, dahi anlamındaki edat.	35b/06, 35b/10, 36a/01, 36a/03, 36a/05,
b.85a/03	36a/10, 36a/10, 36b/01, 36b/09, 37a/05,
bilic: Piliç.	37b/11, 38a/09, 38a/11, 38b/08,
b. 29a/05	38b/09, 38b/09, 39a/07, 39b/02,
bilis: Bildik, tanıdık kimse, aşına, dost.	40a/02, 40a/07, 40b/09, 41a/04, 41a/05,
b. 36a/11, 36a/11	41b/05, 41b/06, 41b/09, 43b/04,
bilür-: krş. belür-.	43b/09, 45a/10, 45b/01, 45b/10,
b.-ür 2a/09	46a/08, 46b/10, 46b/11, 47a/02, 47a/08,
belürt-: Açıklamak, tebarüz ettirmek.	47a/09, 47b/08, 48b/08, 49a/09,
b.-emeyince 81a/09	51b/11, 52a/06, 52a/09, 52a/10, 52a/11,
bir: Herhangi bir, belirsiz sıfat olarak herhangi bir şeyi, yeri veya kimseyi gösterir.	52b/06, 53a/05, 53a/11, 55a/07, 56a/05,
b. 2a/06, 3a/01, 3a/10, 3b/09,	56b/09, 57a/03, 57a/07, 58a/06, 58a/11,
4a/05, 4a/08, 4a/10, 4b/04, 4b/08,	59a/02, 59a/02, 60b/02, 62a/02, 62a/06,
4b/09, 6a/04, 6a/06, 6a/10, 6b/05,	62a/06, 62a/09, 62b/01, 64b/07, 65a/02,
6b/07, 7a/07, 8b/01, 8b/03, 8b/07,	65a/04, 65b/01, 68a/10, 68b/03,
8b/10, 9a/09, 9b/07, 9b/11, 11a/01,	68b/06, 68b/07, 68b/09, 68b/09,
11a/03, 11b/11, 13b/01, 14a/03, 14a/08,	69b/08, 70b/02, 70b/04, 70b/11,
16a/08, 17a/03, 17b/09, 18b/08, 19a/02,	71b/08, 73a/08, 73b/06, 75a/03,
20a/06, 20a/07, 20a/08, 21a/01, 21b/08,	76b/03, 76b/08, 77b/11, 79b/07,
22a/04, 22a/05, 23a/07, 24a/01, 24b/04,	81a/11, 81b/07, 81b/07, 82b/07,
24b/05, 27b/03, 28a/04, 28a/11,	83a/05, 83a/06, 83a/07, 84a/01, 84a/03,
28b/07, 28b/08, 29a/02, 29a/06, 29a/06,	84a/06, 84a/06, 84a/09, 85a/01, 85a/05,
29b/06, 29b/09, 30a/11, 31b/11,	85b/01, 86a/07
	b.+inde 53b/06
	biraz: Biraz.
	b. 78a/02
	birbiri: Birbiri.
	b.+le 18a/04, 18b/07, 24a/11,
	48a/05

b.+n 82b/09, 84a/05

b.+ne 25a/09, 26b/10, 39a/09,
43b/07, 44a/01, 47b/01, 51a/07, 72a/08,
85b/10

b.+yle 5a/07

biri: Bir tanesi.

b. 62a/06

birinci: Bir sayısının sıra sıfatı.

b. 8a/09, 20b/05, 21b/06,
53b/07, 65b/07, 72a/06, 80b/06, 81a/01

birinç: Pirinç.

b. 82a/09

birisi: Herhangi bir kimse.

b. 18a/04

bit: Yarım kanatlılar alt takımına giren,
insan ve memeli hayvanların
vücudunda asalak olarak yaşayan
böcek, kehle.

b.+ler 66a/03

bit- Bitki, tüy, saç vb. şeyler çıkıp
yetişmek.

b.-e 51a/01, 57a/09, 61b/01,
61b/09, 77b/05

b.-mege 80b/08, 80b/09

b.-meye 8a/07, 58a/09

b.-mişdür 29b/02

bitki: Bulunduğu yere kökleriyle
tutunup gelişen, döl veren ve hayatını
tamamladıktan sonra kuruyarak varlığı
sona eren, yosun, ot, ağaç vb. canlıların
genel adı, nebat.

b.+ler 2b/01

bitür-: Yerine getirmek.

b.-ür 72a/10

boğaz ağrısı: Boğazdaki şiddetli ağrı.

b. 2a/09, 3b/04, 16b/07, 75b/09,
73a/04, 82a/07

bol: Çok, fazla, bol.

b. 3b/04, 28b/11, 52b/08,
53a/01, 15b/04, 16a/10, 16b/08,
22b/10, 26a/01, 31a/06, 31b/06, 34a/03,
39a/08, 40b/08, 41a/10, 44a/09, 45a/04,
45b/02, 46b/07, 48a/08, 50a/02, 51a/11,
54a/05, 66b/05, 69b/06, 71a/09,
74b/03, 75a/01, 78b/02, 84b/02

bollaş-: Bol duruma gelmek.

b.-a 46b/07

bostān: Bahçe.

b. 54a/01

boşan-: Birdenbire ve bol bol
çoğalmak.

b.-a 7a/09

bu: Yerde, zamanda veya söz zincirinde en yakın olanı gösteren bir söz.

b. 2a/06, 2b/02, 2b/11, 3a/07, 3b/06, 4a/01, 4a/09, 4b/01, 4b/03, 5a/02, 5a/04, 5b/04, 5b/11, 6a/06, 6b/01, 6b/04, 6b/09, 7a/02, 7b/05, 7b/07, 8a/05, 8b/02, 9a/01, 9a/04, 9a/05, 9b/01, 9b/05, 9b/10, 10a/02, 10a/09, 10b/01, 10b/06, 10b/11, 11a/06, 12a/03, 12a/07, 12a/11, 12b/01, 12b/02, 12b/06, 12b/10, 13a/05, 13a/10, 13b/02, 13b/05, 14a/01, 14a/05, 14a/06, 14a/08, 14a/11, 14b/05, 14b/07, 15a/03, 15b/05, 15b/05, 15b/10, 16a/05, 16a/09, 16b/06, 16b/11, 17a/05, 17a/11, 17b/01, 17b/04, 17b/09, 18a/02, 18a/06, 18a/08, 18a/09, 18b/01, 18b/06, 18b/10, 19a/06, 19a/11, 19b/02, 19b/05, 19b/08, 20b/08, 21a/02, 21a/03, 21a/11, 21b/04, 22a/03, 22a/09, 22b/07, 22b/08, 23a/01, 23a/02, 23a/05, 23a/05, 23a/10, 23b/07, 23b/11, 24b/01, 24b/08, 24b/09, 24b/11, 25a/01, 25a/08, 25a/11, 25b/08, 26a/02, 26a/02, 26a/06, 26a/09, 26a/09, 26b/01, 26b/03, 26b/07, 27a/04, 27a/11, 27b/08, 28a/01, 28b/09, 29a/03, 29a/05, 29a/10, 29b/01, 29b/04, 29b/06, 30a/04, 30a/05, 30a/08, 30a/10, 30a/11, 30b/01, 30b/05, 31a/01, 31a/05, 31a/08, 31a/09, 31b/02, 31b/07, 31b/08,

32a/03, 32a/07, 32b/04, 32b/10, 33a/05, 33a/11, 33b/03, 34a/08, 34a/09, 34b/02, 34b/06, 34b/09, 34b/11, 35a/04, 35a/09, 35b/02, 35b/05, 35b/11, 36a/04, 36a/06, 36a/09, 36b/10, 36b/11, 37a/01, 37b/05, 37b/11, 38a/08, 38b/04, 38b/05, 39a/02, 39a/06, 39b/01, 39b/11, 40a/02, 40a/04, 40a/09, 40a/11, 40b/05, 40b/09, 41a/03, 41a/03, 41a/07, 41b/07, 41b/08, 41b/08, 41b/11, 42a/04, 42a/07, 42b/01, 42b/05, 42b/09, 43a/04, 43a/07, 43a/08, 43b/02, 43b/07, 43b/11, 44a/04, 44b/04, 44b/05, 44b/06, 44b/09, 45a/03, 46a/04, 46a/06, 46a/08, 46b/04, 46b/10, 47a/04, 47a/08, 47b/02, 47b/07, 47b/10, 47b/11, 48a/10, 48b/04, 48b/05, 48b/08, 48b/10, 49a/05, 49a/10, 50a/06, 50a/10, 50b/04, 50b/08, 50b/11, 51a/04, 51a/10, 51b/01, 51b/05, 51b/07, 51b/11, 52b/04, 52b/06, 53a/05, 53a/07, 53a/10, 53b/01, 53b/02, 53b/02, 53b/03, 53b/04, 53b/05, 53b/06, 54b/01, 54b/08, 55a/05, 55a/10, 55b/03, 55b/03, 55b/06, 55b/10, 56a/02, 56a/09, 56a/11, 56b/04, 56b/09, 57a/03, 57a/08, 57a/11, 57b/02, 57b/05, 57b/05, 57b/09, 58a/01, 58a/04, 58a/08, 58a/10, 58a/10, 58a/11, 58b/04, 58b/08, 58b/11, 59a/08, 59b/01, 59b/04, 60a/04, 60a/09, 60b/04, 60b/07, 60b/11, 61a/03, 61a/07, 61a/08, 61b/01,

61b/07, 62a/03, 62a/09, 62b/04,
62b/11, 63a/08, 63b/01, 63b/03,
63b/06, 64a/01, 64a/03, 64a/06, 64a/10,
64b/04, 64b/08, 64b/11, 65a/04,
65b/01, 65b/02, 65b/06, 67a/04,
67a/09, 67b/04, 67b/09, 68a/04, 68a/08,
68b/04, 68b/07, 69a/01, 69b/03,
69b/07, 70a/01, 70a/06, 70b/01,
70b/04, 70b/07, 70b/10, 71a/02,
71a/04, 71a/05, 71a/06, 71a/09, 71b/02,
71b/08, 71b/11, 72a/06, 72b/03,
73a/01, 73b/03, 74a/01, 74a/07, 75a/01,
75a/09, 75b/01, 75b/03, 75b/07,
75b/11, 76a/02, 76a/07, 76a/11, 76b/07,
77a/02, 77a/06, 77a/08, 77b/02, 77b/06,
77b/08, 78a/04, 78a/07, 78b/03,
78b/06, 78b/09, 79a/03, 79a/07, 79a/11,
79b/03, 79b/09, 79b/09, 80a/01,
80a/06, 80b/04, 81a/08, 81a/09, 81a/11,
81b/03, 81b/11, 82a/03, 82a/07, 82a/09,
82b/03, 82b/07, 82b/10, 83a/05,
83a/07, 83b/05, 83b/10, 84a/03, 84a/08,
84b/01, 84b/07, 84b/10, 85a/07,
85a/10, 85b/02, 85b/06, 85b/09,
86a/01, 86a/05, 86a/10, 86b/02, 86b/05

b.+dur 29a/06

b.+nıñ 69b/05

b.+ña 36b/08

buçuk(ğ): Yarım.

b.+ında 37b/01

buğday: Buğday.

b. 15b/07, 26b/05, 29a/07,
31a/02, 38b/02, 45b/02, 46a/01, 49a/10,
51b/07, 54a/09, 54a/11, 57a/01, 58a/02,
58a/04, 58b/01, 58b/10, 66b/03,
67a/07, 68a/03, 68a/08, 72b/01, 73a/07,
78b/02, 78b/05, 79b/02, 84b/02

bugünki: Bugüne özgü, bugün olan,
bugün yapılan.

b. 46a/07

bul-: 1. Ulaşmak, nail olmak. 2.
Aramak, arayıp bulmak. 3. Eline
geçirmek, bulmak. 4. Seçmek, uygun
saymak.

b.-a

kuvvet bul- 56a/04

nuşret bul- 83a/10

zafer bul- 16b/09, 23b/11

b.-maya 43b/05, 61 a/06

b.-alar 16b/06

bulan-: Karışmak, değmek.

b.-ur 21b/06

bulut(d): Bulut.

b. 5b/06, 37a/11, 37b/01,
37b/02, 37b/03, 62a/05

b.+a 37b/04

b.+lar 59b/09	b. 68a/01, 70b/04
bulutlu: Bulutlu.	bünyād: (Far.) Bina, yapı.
b. 73b/04	bünyād ur- 14b/06
bunlar: Bu işaret zamirinin çoğulu.	büryān: Et ve pirinçle tepside pişirilen bir yemek.
b. 24a/07, 40a/02	b. 44b/08
b.+a 25b/06	büyük: Büyük.
b.+ı 49a/09	b. 16a/07, 32a/06
burc: Zodyak üzerinde yer alan on iki takımyıldız verilen ortak ad.	-C-
b.+a 21b/03	ca'fer-i şādık: Şiilerin on iki imamından altıncısı.
b.+da 60a/01	c. 14b/09, 28a/01, 39a/03, 63b/09, 81b/05, 30b/07, 74a/03
b.+ına 14b/05, 29b/06, 46a/07, 65b/11, 72a/05	cālīnus: (Ar.) İlk çağların Hipokrat ile beraber en büyük Grek hekimi. Galen.
b.+una 37a/06, 53b/05, 60a/01	c. 30a/08
busārık: Sisli, tozlu, bulutlu, sıcak hava.	cānavar: (Far.) Zararlı, vahşi hayvan.
b. 35b/03, 42a/03	c. 69b/08
b. 13a/10, 18b/02, 58a/08, 35b/02, 43a/04, 64a/06	c.+lar 31a/08, 17b/07, 34b/08, 59b/04, 61b/09, 83b/06, 64a/09, 71b/02, , 81a/01
bu'uz: Kırgınlık, sitem.	c.+lara 31a/08
b.+lar 24a/05	c.+ları 53b/09
buz: Donarak katı hale gelmiş su.	canāvar: krş. canāvar.
b. 66a/04	
bühtān: (Ar.) Yalan, iftira.	

c.+lar 2b/06, 40b/02, 49b/02,
61b/09

cedî: Toplum hayatında yüksek mevkilerin, itibar ve şöhretin, şeref ve itibarın timsali olarak kabul edilirler. Oğlak Burcu.

c. 65b/11

cefâ: (Ar.) Eziyet, incitme.

c. 10b/11, 83a/09, 78b/11

cehd: (Ar.) Çalışma, çabalama.

c. 55a/06

celle celâlî: Tanrının büyüklüğünü övmek için kullanılan saygı sözcüğü.

c. 29b/03

cem^c: (Ar.) Toplama, yığma.

c. 25a/06, 8b/05, 18a/04, 27b/03,
45a/08, 45b/11, 48a/02, 80a/08, 20b/05,
24a/05, 39b/03, 46b/01, 53a/08, 57b/06

cemre²: (Ar.) Şubat ayında azar azar artan sıcaklık.

c. 81a/02, 80b/05

cemre²-i şālîşe: Üçüncü cemre.

c.+dür 81a/02

cemre²-i şānî: İkinci cemre.

c.+dür 80b/11

ceng: (Far.) Savaş, vuruşma.

c. 3a/04, 3b/11, 6b/02, 7a/05,
7a/08, 7b/02, 8b/04, 9a/02, 10a/08,
10b/01, 10b/03, 10b/10, 11b/04,
12a/02, 12a/09, 13a/07, 13b/05, 19b/01,
20a/01, 22b/05, 25b/05, 25b/09,
27a/02, 32a/03, 32b/09, 32b/11, 33a/04,
33b/01, 33b/10, 34b/09, 36b/06,
40a/01, 40b/01, 42a/01, 43a/05, 43b/05,
43b/06, 45b/03, 46a/11, 46b/04,
48a/04, 49a/03, 50a/06, 55b/11, 56a/04,
56a/11, 58a/05, 58b/04, 59a/05, 60b/01,
64b/03, 69a/02, 69a/06, 69b/02,
69b/04, 70b/08, 72b/06, 73a/07,
73b/06, 74b/11, 75b/06, 77a/03,
77a/04, 78a/08, 79b/05, 83a/01, 83b/02,
86a/07, 18b/07, 25a/09, 48a/02, 79b/04,
14b/10, 14b/11, 16a/03, 16a/04, 16a/07,
20b/05, 24b/03, 24b/06, 24b/10,
26b/11, 27b/03, 28a/07, 31a/09, 36a/01,
38a/09, 38a/11, 39b/04, 40b/04, 45a/05,
45a/09, 45b/11, 47b/03, 47b/04,
48a/01, 48b/04, 49a/06, 51a/11, 60a/06,
60b/08, 62a/10, 62b/06, 72b/05,
76a/04, 76a/10, 77b/03, 77b/07, 82a/06,
83b/08, 85b/11

c.+i 13a/09

cenüb: (Ar.) Güney.

c. 10a/05

ceviz: (Ar.) Ceviz ağacının yağlı, nişastalı yemişi, koz, ceviz.

c. 27a/06
cevr: (Ar.) Haksızlık, cefa, üzü.
c. 8b/04, 17b/08, 25b/01,
84b/07

cevrlik: (Ar.+T.) Haksızlık, cefa, üzü.
c. 18b/08

cevzā: İkizler burcu.

c. 14b/05, 60b/05
ceyhūn ırmığı: Orta Asya'nın en uzun
nehri.

c. 21b/09
cezāyir: Afrika'nın ikinci büyük
ülkesinin adı.

c.+de 36a/04
cıban: Çıban. Vücudun dış yüzeyinde
yahut iç organlarda meydana gelen içi
irin dolu şişliklerdir.

c. 2a/08
cidāl: (Ar.) Karşılıklı kavga, savaş.
c. 35a/10, 67a/08, 77a/05,
24a/11

cihān: (Far.) Evren, alem.
c. 6b/05, 22a/04, 22b/08,
35a/05, 43b/03

c.+1 3a/09, 42a/05, 47b/09

cimā': (Ar.) İnsanlarda çiftleşme, cinsel
ilişkide bulunma.

c. 21a/08, 59a/08, 81b/01,
7b/09, 53a/06, 65b/04, 71b/11
c.+1 36b/11

cinnī: (Ar.) Cine mensup.
c.+ler 67a/02

cum'a: (Ar.) Perşembeden sonra gelen
gün.
c. 45b/10, 54a/09, 66b/07,
74a/07

cümle: (Ar.) Bütün, hep.
c. 20b/08, 45b/01, 69b/06,
70a/11, 79a/07

cünūn: (Ar.) Delirme, çıldırma, delilik.
c. 67a/03

-Ç-

çalqoyun: Sırtüstü.
ç. 4a/09, 19b/02

çalqun: krş. çalqoyun.
ç., 9b/01, 47a/08, 68a/04

çalqūn: krş. çalqoyun.
ç. 23a/06, 31b/02, 39a/06,
55b/03, 75b/11, 82b/03

çalқанma: Çalkalanmak fiiline maruz kalmak.

ç.+ğa 30b/04

çalқанмақ: Sallanmak, karışmak, sağa sola hareket etmek.

ç. 62b/08

çār: Eskiden Rus imparatorlarına ve Bulgar krallarına verilen san.

ç. 57b/09

çайır: özellikle ılıman kuşakta yaygın olan, bozkırlara göre daha nemcil, yeşilliği daha sürekli ve kimi kez ağaçla karışık otsu bitkisel örtü ve bu örtünün oluşturduğu doğal bölge.

ç.+da 21a/08

çehār-pāy: krş. **çehār-pā.**

ç. 34a/09, 51a/08, 39a/10, 50a/09, 68b/06, 68b/08

çehār-pā: (Far.) Dört ayaklı hayvan.

ç. 18b/10

ç.+y1 23b/09

çehār-pāpa: krş. **çehār-pā.**

ç. 18b/05

çehār-şenbe: (Far.) Dördüncü gün, çarşamba.

ç. 45b/05, 54a/03, 66b/02, 73b/03

çek-: Güç durumlara dayanmak, katlanmak.

ç.-e

melālet çek- 44b/02

zahmet çek- 31b/01, 38b/07, 41a/06, 56b/08, 59a/03, 61a/09, 63a/11, 76a/10, 84a/11

ç.-eler 49a/05

çekil-: 1.Azalmak. 2. Çekilmek.

ç.-e 26b/04, 63b/08

ç.-e

elem çekil- 76b/09

çekürge: Düz kanatlılardan, uzun olan art bacaklarına dayanarak uzağa sıçrayabilen, birçok türü olan bir böcek.

ç. 3a/09, 27a/09, 30b/11, 33a/03, 34b/05, 47a/06, 54b/04, 75a/08, 81b/04, 83b/03, 83b/04, 69a/05

çekürgeli: Çekirgenin olduğu alan.

ç. 60a/10

çekürgelik: Çekirgenin çok yoğun bir şekilde bulunması durumu.

ç. 22b/04

çemen: Otlak alan.

ç. 44b/06

çeri: Asker.

ç. 5a/02, 5a/11, 6a/10, 20b/05,
25a/06, 27b/03, 35a/02, 45b/11,
46b/01, 46b/02, 48a/02, 49a/02,
50b/06, 51b/10, 60b/03, 83b/08, 86b/09

ç.+den 76a/10

ç.+ler 10a/01, 11a/08, 13b/08,
16b/05, 19a/02, 25a/04, 33a/09, 51b/04,
57b/06, 73b/02, 76a/05, 79b/05,
84b/10, 86b/01

ç.+si 63a/09

ç.+sin 22b/01

ç.+sünüň 38b/01

çeşme: (Far.) Çeşme.

ç.+ler 74b/05

çık-: 1. Dışarı çıkmak. 2. Meydana
gelmek.

ç.-a 3a/09, 3b/10, 4b/09, 5b/01,
16a/04, 24b/05, 27a/10, 30b/11,
32b/07, 33a/03, 38a/09, 41b/11,
43b/09, 46b/02, 47a/06, 47a/09, 49a/09,
50b/07, 52a/10, 54b/04, 55a/01,
61b/11, 66a/08, 76a/05, 86a/11

ç.-ar 2b/04, 2b/06

ç.-ınca 37b/07

ç.-maya 81a/01, 83b/04

ç.-mayalar 75b/05

ç.-maz 81a/11

ç.-a

düşmen çık- 27b/07

elden çık- 71a/09

çıyan: Çok ayaklılardan, sarımtırak
renkte, zehirli bir böcek.

ç. 81b/09

çiçek: Çiçek.

ç.+ler 80b/08

çigdem: Soğangillerden bir bitki.

ç. 80b/09

çillik: Karışık, karışıklık.

ç. 84b/05

çin: Çin ülkesi.

ç. 67a/05

çise: İnce yağmur, çisenti.

ç. 24b/08, 80b/04

ç. 8a/06

çok: Çok, fazla.

ç. 2b/01, 2b/11, 3a/04, 3a/07,
 3a/08, 3a/08, 3b/01, 3b/01, 3b/04,
 3b/11, 3b/11, 4a/03, 4a/05, 4b/04,
 4b/11, 5a/11, 5b/01, 6a/03, 6a/05,
 6a/08, 6a/11, 6b/07, 6b/08, 7a/03,
 7a/10, 7b/07, 8b/05, 8b/07, 9a/03,
 9a/05, 9a/09, 9b/03, 9b/07, 9b/11,
 10a/05, 10b/01, 10b/03, 11a/03, 11a/05,
 11a/10, 11b/02, 11b/02, 11b/05,
 11b/10, 12a/04, 12a/09, 12b/02,
 12b/07, 12b/09, 13a/01, 13a/07, 13a/11,
 13a/11, 13b/02, 13b/03, 13b/06,
 13b/06, 14a/04, 14a/09, 14b/10, 15a/05,
 15a/07, 15a/08, 15a/10, 15b/07, 15b/07,
 16a/06, 16a/06, 16b/01, 16b/03,
 16b/07, 16b/08, 17a/02, 17a/05, 17a/07,
 17a/10, 17a/11, 17b/03, 17b/08, 18a/02,
 18b/03, 18b/08, 19a/05, 19a/08, 19a/08,
 19a/09, 19a/10, 19a/11, 19b/02, 19b/03,
 19b/03, 19b/07, 19b/10, 20a/02,
 20a/04, 20b/05, 20b/11, 21a/07, 22a/09,
 22b/03, 22b/04, 22b/05, 23a/01,
 23a/03, 23b/01, 23b/07, 23b/10,
 24b/06, 24b/08, 24b/08, 24b/11,
 25a/05, 25a/11, 25b/03, 25b/05, 26a/05,
 26b/05, 27a/07, 27b/01, 27b/02,
 27b/04, 27b/10, 28a/02, 28a/03, 28a/04,
 28a/07, 28b/02, 28b/08, 29b/01,
 29b/08, 30b/03, 30b/08, 31a/02,
 31a/05, 31a/06, 31a/07, 31b/03, 31b/06,
 31b/10, 32b/09, 33a/08, 33b/05,
 33b/11, 34a/06, 34b/01, 34b/02,
 34b/03, 34b/04, 34b/11, 35a/10,
 35b/08, 35b/08, 35b/08, 36a/07,
 36a/08, 36b/11, 37a/07, 37a/08, 38a/02,
 38b/02, 39b/04, 40a/01, 40a/09, 40a/10,
 40b/11, 41a/02, 41a/05, 41a/09, 41a/10,
 41b/01, 42a/04, 42a/07, 42a/08, 42b/04,
 42b/09, 43a/09, 43b/11, 44a/03, 44a/11,
 44b/01, 45a/09, 45b/04, 45b/08,
 46a/02, 46b/02, 46b/04, 46b/06,
 47a/04, 47a/07, 47a/09, 48a/04, 48a/06,
 48b/02, 48b/10, 49a/07, 49b/04,
 49b/05, 49b/10, 50a/03, 50a/06, 50a/08,
 50b/08, 50b/10, 51a/04, 51b/05,
 51b/10, 52a/02, 52a/07, 52b/02,
 52b/03, 52b/05, 52b/10, 52b/11,
 53b/09, 54a/01, 54a/03, 54a/07, 54a/10,
 54a/11, 54a/11, 54b/09, 54b/10, 55a/02,
 55a/03, 55a/04, 55a/07, 55a/08, 55a/09,
 55b/01, 55b/05, 55b/08, 55b/09,
 55b/11, 56a/02, 56b/06, 57a/04, 57a/05,
 57b/01, 57b/02, 57b/03, 57b/06,
 58b/01, 58b/03, 58b/05, 58b/07,
 58b/09, 59a/01, 60b/03, 60b/06,
 60b/08, 61a/01, 61a/02, 61b/04,
 61b/07, 62b/11, 63a/02, 63a/04, 63a/04,
 63a/05, 63a/10, 63b/02, 63b/06,
 63b/07, 63b/09, 63b/11, 64a/03,
 64a/04, 64a/06, 64a/07, 64a/08, 64a/08,
 64a/09, 64b/05, 65a/03, 65a/07, 65b/03,
 66a/06, 66a/09, 66a/10, 66b/01, 66b/02,
 66b/03, 66b/04, 66b/09, 67a/07,
 67b/02, 67b/03, 67b/05, 67b/08,
 68a/02, 68a/05, 68a/07, 68a/09, 68b/05,
 68b/06, 68b/11, 69a/06, 69a/08,

69b/04, 69b/09, 69b/10, 70a/03,
70a/05, 70a/10, 71a/08, 71b/04, 71b/05,
72a/11, 72b/01, 72b/02, 72b/08,
72b/09, 73a/01, 73a/03, 73a/04, 73a/05,
73a/08, 73a/10, 73a/11, 73b/05, 73b/08,
73b/10, 74a/03, 74a/05, 74a/06, 74a/07,
74a/08, 74a/09, 74a/10, 74b/01, 74b/02,
74b/04, 74b/06, 74b/11, 75a/07,
75a/07, 75a/09, 75a/10, 75b/02, 75b/06,
75b/08, 75b/10, 76a/01, 76a/04, 76a/05,
77a/11, 77b/01, 77b/02, 77b/04,
78a/06, 78b/05, 78b/06, 79a/01,
79b/01, 79b/11, 80a/03, 80a/03, 80a/05,
80a/07, 81b/04, 81b/08, 81b/10,
81b/10, 82a/01, 82a/02, 82a/05, 82a/08,
82a/08, 82a/11, 82b/04, 82b/06,
82b/10, 83a/02, 83a/03, 83a/09, 83b/06,
83b/06, 84a/08, 84b/05, 84b/07,
84b/11, 85a/03, 85a/05, 85b/07,
85b/08, 86b/02, 86b/05

çulşuz: Kıyafetsiz, giysisiz.

ç. 36b/11

çün: Çünkü.

ç. 30a/06

çüri-: (Bitki ya da hayvan) türlü etkilerle ve en çok mikropların etkisiyle, kimyasal değişikliğe uğrayarak bozulup dağılmak.

ç.-ye 5a/11, 22b/06, 42a/06

ç.-meye 53b/04, 59b/10

ç.-ye 34b/07, 44a/06

-D-

da: Bundan başka, aynı zamanda, ayrıca, hem de.

d. 17a/04, 23a/11, 24a/01,
24b/02, 24b/09, 24b/11, 32a/08,
32b/04, 32b/08, 32b/11, 33a/03,
39b/07, 40a/06, 47b/03, 47b/11,
48a/10, 48b/01, 48b/05, 56a/06,
56b/01, 56b/02, 60a/08, 61b/02,
62a/04, 62a/07, 69a/01, 69a/05, 69a/07,
69b/03, 69b/05, 76a/11, 76b/07,
76b/11, 83a/08, 83a/11

dağı: Bundan başka, aynı zamanda, ayrıca, hem de.

d. 5b/06, 22b/09, 23b/04,
24a/08, 30a/05, 30a/10, 31b/09, 31b/10,
31b/11, 36b/09, 54a/06, 68b/11,
80b/03, 82b/11, 83a/01

dâim: (Ar.) Devamlı, sürekli.

d. 44b/04

dal: Ağacın gövdesinden ayrılan kollardan her biri.

d. 66a/08

dāniyāl: (Ar.) Daniyal Peygamber asm.

d. 5b/08, 11b/09, 14b/10,
24a/10, 25b/07, 27a/05, 32a/10, 34b/01,

39a/05, 41a/03, 52a/09, 52b/05, 66a/03,
70a/05, 72b/03, 82a/02

dāvūd peygāber: (Ar.) Hz. Davut
Peygamber asm.

d. 21b/10

değil: Değil.

d.+dür 40a/11

degin: Kadar, dek gibi bir işin, bir
durumun sona erdiği zamanı ya da yeri
gösterir.

d. 5a/01, 5a/09, 5b/08, 11b/09,
29a/09, 29b/08, 38b/06, 39b/08,
61b/09, 61b/10, 76b/05, 77b/09, 84b/04

degirmi: Yuvarlak.

d. 39a/09

değiş-: Başka bir biçim veya duruma
girmek, tahavvül etmek.

d.-ür 53a/09

delim: Çok, birçok.

d. 64b/10

delū: Deli.

d. 72a/05

dem: (Far.) An, zaman, vakit, devir,
nefes, soluk.

d. 39b/11

deñiz: Deniz.

d. 46b/10, 53b/02, 60b/01,
73a/03

d.+de 54b/11, 59b/08

d.+ler 30b/04, 58b/02, 72b/10

d.+lerde 18b/11, 25a/06,
25b/04, 27a/10, 31a/01, 58a/09, 62b/03,
64a/02, 65a/02, 66b/01, 79b/01,
82b/10, 85a/04

depren-: Hareket etmek, kıvıldamak.

d.-dügi 20b/07, 28b/04, 44a/10

d.-e 16b/05, 19a/02, 43b/11,
49a/02, 51b/04, 76a/08, 79b/05,
84b/10, 86b/01

d.-mek 11b/08, 17a/08, 43a/01,
67b/07, 72b/11

d.-se 7b/01, 7b/03, 20a/04,
28a/05, 28a/11, 44a/09, 52b/11, 59a/04,
65a/07, 80a/10, 86b/08

d.-se

yir depren- 65a/04

d.-ürken 7a/07, 20a/08, 20a/10,
28a/05, 36a/11, 44a/07

d. 63b/03

depreş-: Yeniden ortaya çıkmak, nüks
etmek.

d.-e 10a/01, 11a/08, 13b/08,
33a/10

d.-ür 2a/08

der-: Bir araya getirmek, derlemek,
toplamak, devşirmek.

d.-mege 59b/08

dest: Hedef.

d. 57b/09

deve: Deve.

d. 52a/07, 55a/02

devletlü: Talihli, bahtlı.

d. 3b/05

devletsiz: Talihsiz, mutsuz.

d.+ün 3b/02

deyü: Diye belirteci.

d. 22a/01, 22a/02, 81a/02

di-: Demek, söylemek.

d.-dügümüz 30a/11

d.-dügümüz 14a/05

d.-mişler 23a/09, 29b/07

d.-r 63b/11

d.-rler 2a/05, 2a/06, 7b/06,
14a/07, 14a/07, 21a/03, 29a/02, 36b/08,
36b/09, 36b/09, 44b/04, 45a/03,

53a/05, 59a/08, 59b/02, 61a/04, 71b/08,
72a/01, 80b/02, 81a/03, 81a/10

dik: Eğik durmayan, dik.

d. 9b/03, 15b/08, 19b/04,
31b/03, 39a/11, 60b/11, 68a/05, 76a/01,
82b/04

diklen-: Birine karşı ters bir davranışta
bulunmak, karşı gelmek, kafa tutmak.

d.-e 82b/01

dil: Lisan.

d.+ince 2a/05, 29a/02, 44b/04,
59a/07, 65a/11, 71b/07, 80b/02

dimāğı: (Ar.) Akıl, zihin.

d. 64a/08, 82a/07, 45b/09

dīn: (Ar.) Allah'a inanma ve bağlanma.

d. 12a/06

diñlen-: Sakin olmak, huzur bulmak.

d.-e 44b/02

d.-e 46b/06

dirliğ: 1. Düzen, huzur, rahat. 2. Geçim
ve yaşam için gerekli olan şey, maişet,
nafaka.

d. 13a/03, 18b/01, 64a/04,
74a/03

diyār: Bazı nitelik veya değerleri taşıyanların çok bulunduğu yer, yurt.

d. 52a/11, 82b/02

d.+a 75a/11

diyārbekir: Diyarbakır.

d. 34a/05, 43b/09, 48a/06,
55a/02

d.+de 24a/06, 36a/04

doldur-: Dolmasını sağlamak,
kaplamak.

d.-a 47b/09

doğuz: Dokuz sayısı.

d.+da 30a/02

dögüş-: Canını acıtmak için vurmak,
dövmek, dayak atmak.

d.-mek 78a/10

dök-: Akıtmak.

d.-mek

қан дök- 17a/08, 17b/03,
19a/07, 20a/09, 26b/02, 27a/02, 33b/08,
34b/04, 36a/07, 55b/09, 78b/11

dökil-: krş. **dökül-.**

d.+e 4b/05, 48a/09

d.-mek

қан дökil- 9b/07, 10b/01,

dökül-: 1.Akmak. 2.Yerinden kopup
ayrılmak, düşmek.

d.-dügi 47b/10, 68b/09

d.-dügi

yılduz dökül- 40a/03

d.-mek

қан дökül- 7a/05, 12a/09,
20a/02, 32a/04, 36b/06, 44a/10, 48a/11,
50a/07, 52b/02, 55b/11, 56b/01.yañ.a,
62a/08, 63a/04, 63b/05, 69a/03, 69a/06,
69b/02, 70b/08, 72b/07, 78a/09

d.-e 5a/08, 15b/06, 16a/06,
22b/06, 62b/10, 28a/08, 49a/06

d.-e

қан дökül- 20a/03, 43b/01,
45a/09, 45b/03, 47a/04, 76a/05, 82b/09

d.-en 16a/07

d.-mege 53a/10

d.-se 23b/08, 68b/08, d.-se
32a/03, 47b/07, 55b/10

d.-se

yılduz dökül- 5a/02, 9b/10,
16a/05, 40a/01, 61a/08, 76a/07, 83a/05

dön-: Değişmek.

d.-er

gün dön- 21b/01

döndür-: Çevirmek.

d.-eler

yüz döndür- 49a/07

dördünci: Dördüncü.

d. 2b/02, 11a/10, 30b/02,
37a/03, 65b/11, 72a/02, 72a/07, 80b/03

21a/11, 80b/10

dört: Dört.

d. 14b/04, 29b/05, 59b/11,
72a/05

d.+de 30a/03

d.+i 81a/07

dört ayaklı: Hayvan.

d. 3a/01, 12a/10, 13a/01,
15a/10, 18a/05, 25a/02, 27a/03, 35a/11,
38b/07, 58a/02, 59a/04, 64b/04,
66b/04, 75a/02, 80a/05, 82b/01

d.+ya 79b/11

dut-: Kavramak, tutmak.

d.-alar 59b/07

düğün: Düğün.

d.+ler 11b/02

dükeli: Hep, bütün, cümle.

d. 22a/05

dün: 1. Bugünden bir önceki gün. 2.
Geçmiş.

d. 7a/11, 28a/11, 36b/04,
37a/06, 37a/11, 44a/08, 52b/11, 59a/03,
80a/10, 86b/08

d.+le 2b/05, 46a/06, 59a/09,
66a/02, 84a/01

dünyā: Yeryüzü, yaşadığımız alem,
yeryuvarlağı.

d.+ya 44b/11

d.+dan 45a/01, 52a/01, 58a/11,
85a/01

düpdüz: Doğru, düzgün, düz.

d. 37b/02

dür-: Katlamak, düzenlemek.

d.-eye 49a/11

dürlü: Çeşitli türlü.

d. 11b/10, 15b/01, 15b/08,
65a/05, 80a/02, 80a/02, 84b/02

düş: (Far.) Rüya.

d. 7b/04

düş-: 1. Yer çekiminin etkisiyle
boşlukta yukarıdan aşağıya inmek. 2.
Yere devrilmek, yere serilmek. 3. Başa
gelmek, vuku bulmak. 4. Kötü bir

sebepden dolayı istenmeyen bir durumda bulunmak.

d.-mek

od düş- 43a/01

d.-dügi 56a/01, 63b/03

d.-e 25a/09, 25b/05, 27b/10, 41b/05, 45a/11, 45b/09, 47a/01, 47a/03, 47b/08, 52a/11, 55a/10, 62a/06, 62b/02, 67b/02, 84b/09, 85b/11, 86a/07

baħs düş- 61a/07

cevzā düş- 60b/05

fetāret düş- 54b/05, 61b/03

fitne düş- 28a/07, 78a/08

ğuşsa düş- 69b/10

hastalık düş- 31a/11

od düş- 77a/04, 77b/05

kırgun düş.- 18b/05

kıran düş.- 68b/06

d.-en 32a/06

d.-er 21b/11, 37b/10, 80b/11, 81a/02

d.-er

aruğ düş- 81a/10

cemre düş- 80b/05

d.-erse 22a/01, 61a/07

d.-mege 66a/05

d.-se

yılduz düş- 7a/07

d.-üb

za'if düş- 47a/03

düşenbih: (Far.) Pazartesi günü.

d. 45a/07

d. 53b/10, 66a/08, 72b/03

düşmen: krş. **düşmān.**

düşmen çık- 27b/07

d.+lerini 28b/05

düşmān: (Ar.) Düşman.

d. 6b/03, 22a/07, 38a/09, 38a/11, 52a/10, 60b/02, 76b/03, 26b/10

d.+ı 12b/05, 54b/02

d.+ın 8b/06, 40b/07, 47b/05

d.+ma 16b/09, 23b/10

d.+lar 17a/09, 21a/01

d.+ları 47b/06

d.+ların 5b/03, 24a/02 , 44a/03

düşün-: Aklından geçirmek, göz önüne getirmek.

d.-mek 21a/09	7a/02, 7a/07, 7a/11, 8a/06, 8b/02, 8b/08, 9a/01, 9a/05, 9b/01, 9b/02, 9b/05, 9b/10, 10a/02, 10a/05, 10a/09, 10b/01, 10b/05, 10b/06, 10b/11, 11a/05, 11a/08, 11a/10, 11b/06, 12a/03, 12a/07, 12a/10, 12b/02, 12b/06, 12b/10, 13a/05, 13a/09, 13b/02, 13b/04, 13b/07, 14a/01, 14b/06, 14b/09, 15a/01, 15a/03, 15a/09, 15b/01, 15b/05, 15b/08, 15b/10, 16a/05, 16a/07, 16a/08, 16b/02, 16b/06, 16b/09, 16b/10, 16b/11, 17a/05, 17a/10, 17b/01, 17b/04, 17b/09, 18a/02, 18a/06, 18a/09, 19b/02, 19b/04, 19b/05, 19b/08, 20a/04, 20a/08, 20a/10, 20b/05, 22a/03, 22a/05, 22a/09, 22b/08, 23a/02, 23a/05, 23a/07, 23a/10, 23b/02, 23b/07, 23b/11, 24a/08, 24b/01, 24b/04, 24b/09, 25a/01, 25a/08, 25a/11, 25b/10, 26a/01, 26a/02, 26a/06, 26a/09, 26b/01, 26b/03, 26b/07, 26b/11, 27a/04, 27a/08, 27a/11, 27b/08, 28a/01, 28a/11, 28b/06, 29b/10, 29b/11, 30b/05, 30b/11, 31a/05, 31a/09, 31b/02, 31b/03, 31b/05, 31b/07, 31b/08, 32a/03, 32a/06, 32a/07, 32b/01, 32b/04, 32b/08, 32b/10, 33a/05, 33a/11, 33b/03, 33b/04, 34a/06, 34a/07, 34a/09, 34b/02, 34b/05, 34b/09, 34b/11, 35a/04, 35a/09, 35b/01, 35b/05, 35b/11, 36a/06, 36a/09, 36a/11, 36b/04, 37a/09, 37a/10, 37a/11, 37b/02, 37b/03, 37b/05, 37b/10, 38a/04,
düşvār: Güç, zor.	
düşvār ol- 36a/02, 36a/10, 42a/11	
düşvārlık: (Far.) Zorluk, sıkıntı.	
d. 57a/01	
düzenlik: Nizam, asayiş, düzenlik.	
d. 60b/10	
-E-	
ebū'l-fazıl: Hz. Ebulfazl.	
e. 30b/05, 38a/05, 63b/10, 70b/03, 74a/02	
ecel: (Ar.) Ecel, ömrün sonu.	
e.+iyle 20a/07	
efendi: Buyruğu yürüyen, sözü geçen kimse.	
e. 24a/03, 24a/04, 69a/09	
e.+sine 53a/01, 56a/07	
eger: (Far.) Şayet.	
e. 2b/10, 3a/05, 3a/07, 3b/02, 3b/06, 3b/08, 4a/01, 4a/04, 4a/06, 4a/10, 4b/01, 4b/02, 4b/06, 4b/10, 5a/01, 5a/04, 5a/08, 5b/04, 5b/06, 5b/11, 6a/02, 6a/06, 6b/04, 6b/09,	

38a/04, 38a/08, 38b/05, 39a/01, 39a/06,
39a/08, 39a/10, 39b/01, 39b/07,
39b/09, 39b/11, 40a/04, 40a/06, 40a/11,
40b/05, 41a/03, 41a/07, 41b/01,
41b/02, 41b/07, 41b/08, 41b/11,
42a/04, 42a/07, 42b/01, 42b/05,
42b/09, 43a/03, 43a/08, 43b/02,
43b/05, 43b/08, 43b/11, 44a/04,
44a/07, 45a/03, 45a/07, 45b/01, 45b/05,
45b/06, 45b/10, 46a/08, 46b/03,
46b/04, 46b/10, 47a/04, 47a/08, 47a/09,
47b/02, 47b/07, 47b/11, 48a/05,
48a/10, 48b/03, 48b/04, 48b/07,
49a/05, 49b/01, 49b/04, 49b/06,
49b/09, 50a/01, 50a/06, 50a/10, 50b/03,
50b/08, 50b/10, 51a/04, 51a/10,
51b/01, 51b/05, 51b/11, 52a/06,
52a/11, 52b/04, 52b/08, 52b/11,
54a/03, 54a/06, 54a/08, 54a/10, 54b/01,
54b/08, 55a/04, 55a/10, 55b/03,
55b/04, 55b/06, 55b/10, 56a/02,
56a/05, 56a/11, 56b/02, 56b/04,
56b/09, 57a/02, 57a/05, 57a/08, 57a/10,
57b/02, 57b/05, 57b/09, 58a/01,
58a/04, 58a/08, 58a/10, 58b/03, 58b/08,
58b/10, 59a/03, 60a/03, 60a/08, 60a/09,
60b/04, 60b/07, 60b/10, 61a/02,
61a/08, 61b/01, 61b/05, 61b/07,
62a/01, 62a/03, 62a/05, 62a/07, 62a/09,
62b/04, 62b/11, 63a/01, 63a/02, 63a/06,
63a/07, 63b/03, 63b/06, 64a/01, 64a/03,
64a/06, 64a/10, 64b/04, 64b/08,
64b/11, 65a/03, 65a/07, 66a/06, 66a/08,

66a/10, 66b/02, 66b/05, 66b/07,
66b/09, 67a/04, 67a/09, 67b/04,
67b/09, 68a/04, 68a/07, 68b/03,
68b/07, 69a/04, 69a/07, 69a/11, 69b/03,
69b/07, 70a/01, 70a/03, 70a/09, 70a/10,
70b/01, 70b/07, 70b/10, 71a/02,
71a/06, 71a/09, 71b/02, 71b/08, 72a/10,
73a/01, 73b/03, 74a/01, 74a/07, 74b/06,
75a/06, 75a/08, 75b/03, 75b/06,
75b/11, 76a/07, 76a/10, 76b/04,
76b/07, 76b/10, 77a/01, 77a/08,
77b/06, 77b/08, 78a/01, 78a/04, 78a/07,
78b/03, 78b/06, 78b/08, 79a/02,
79a/07, 79a/10, 79b/03, 80a/01, 80a/05,
80a/10, 81b/03, 81b/11, 82a/03, 82a/06,
82a/09, 82b/03, 82b/04, 82b/06,
83a/05, 83a/07, 83b/04, 83b/07,
83b/10, 84a/01, 84a/02, 84a/03, 84a/07,
84a/11, 84b/07, 84b/10, 85a/03, 85a/07,
85a/10, 85b/02, 85b/05, 85b/09,
86a/01, 86a/05, 86a/10, 86b/02, 86b/05,
86b/08

egerçe: Eger ki anlamında kullanılan bağlaç.

e. 22a/01

eh(i): (Ar.) 1. Bir işi güzel yapabilen, maharet sahibi kimse, ehil. 2. Sahip, malik ehil.

e.+i 35a/03, 41a/09, 58b/05

e.+inden 23b/09, 41a/06

e.+ine 64b/06, 71b/03	12b/10, 15b/04, 16a/10, 16b/04,
e.+inüj 79b/03	16b/08, 17a/03, 17a/04, 17b/01,
ehl-i 'asker: Asker topluluğu.	17b/08, 18a/02, 18b/03, 18b/09,
e. 49a/08	20a/11, 22a/02, 22b/06, 24a/04, 24b/03,
ehl-i san'ât: (Ar.) Sanatkar, usta.	26a/03, 27a/03, 27b/09, 30b/06, 31a/06,
e. 14b/07	31b/06, 33a/08, 33b/09, 34a/02, 34a/11,
ehl-i riyā: Yalancılar.	34b/06, 35a/06, 35a/11, 36b/04, 37a/10,
e. 75a/02	38a/02, 38a/05, 39a/02, 39a/08, 39a/11,
ehl-i islām: İslam topluluğu.	40a/02, 40a/11, 40b/08, 41a/01, 41a/08,
e. 33a/04	42a/06, 43a/10, 44a/06, 45a/04, 45b/07,
ehli tüccār: Tüccar topluluğu.	47a/05, 49a/10, 49b/08, 49b/11,
e. 42a/03, 73b/10, 86a/04	49b/11, 50a/09, 50a/11, 50b/04,
e.+ıj 79b/02	50b/10, 51a/02, 52b/01, 52a/06, 53a/01,
ek-: Ekin vb. ekmek.	55b/05, 56b/03, 56b/08, 57a/05,
e.-erse 72a/10	57a/06, 57b/11, 58b/07, 60b/09,
e.-mege 53b/06	63a/05, 65a/01, 66a/07, 67b/09, 68a/07,
ekber: (Ar.) Daha büyük.	69a/08, 70a/11, 74b/02, 74b/04, 75a/06,
e.+idür 59b/05	76b/02, 77b/11, 79a/01, 79a/08,
ekşer: krş. ekseri.	81b/04, 82a/08, 82a/10, 86a/03, 86a/08
e. 51a/05	e.+e 9a/10, 19a/10, 19a/04,
ekin: Ekin.	42b/07, 53b/11
e. 4a/02, 4a/09, 4a/10, 5a/10,	e.+ler 81a/05
5b/09, 6a/09, 11b/01, 12a/05, 12b/03,	e.+leri 73a/11
	eğin: krş. ekin.
	e.+ler 73b/07
	ekinci: Ekin işleriyle meşgul olan.
	e.+ler 37a/08
	ekşeri: (Ar.) Çoğunlukla.
	e. 43b/02, 69a/04, 69a/08

eksil-: Azalmak, az duruma gelmek.

e.-ürken 63a/06

eksük: Eksik.

e. 7b/06, 83b/02, 60a/10

ekşi: Ekşi.

e. 53a/06

e.+lerden 2a/11, 66a/01

el: 1. El. 2. Sahiplik, mülkiyet.

e. 48b/01

e.+den 43a/07

e.+i 5b/02, 44b/02, 62b/07

e.+inden 44b/01, 71a/04

elbetde: krş. **elbette.**

e. 80b/05, 81a/09

elbette: Her hâlde, şüphesiz, kuşkusuz

e. 8a/06

el-bābu's-şālīs: (Ar.) Üçüncü bölüm.

e. 14a/06, 59a/06

el-bābu's-şāmin: (Ar.) Sekizinci bölüm.

e. 53a/03

el-bābu's-şāni: (Ar.) İkinci bölüm.

e. 7b/04

el-bābü'l-aşır: (Ar.) Onuncu bölüm.

e. 65a/10

el-bābü'l-evvel: (Ar.) Birinci bölüm.

e. 2a/04

el-bābü'l-hamis: (Ar.) Beşinci bölüm.

e. 29a/01

el-bābü'l- hādī aşere: (Ar.) On birinci bölüm.

e. 71b/06

el-bābü'r-rābi': (Ar.) Dördüncü bölüm.

e. 21a/02

el-bābü's-sādüs: (Ar.) Altıncı bölüm.

e. 36b/07

el-bābü's-sāmi'u: (Ar.) Yedinci bölüm.

e. 44b/03

el-bābü's-şāni aşere: (Ar.) On ikinci bölüm.

e. 80b/01

elden: Mülkiyetten, varlıktan.

e. 71a/09

elegümşagma: (Ar.) Gökkuşağı.

e. 5a/05, 10a/02, 16a/09, 20a/10, 23b/11, 32a/07, 40a/04, 47b/11, 56a/02, 61b/01, 69a/01, 76a/11, 83a/08

elem: (Ar.) Keder, üzüntü.

e. 76b/09

elli: Elli sayısı.

e. 21b/08

elyās: Elyas Peygamber.

e. 21b/05

emīn: (Ar.) Güvenilen kimse, güvenlik içinde olan, emniyetli.

e. 35a/07, 32b/07, 71a/02, 4b/09, 17a/08, 17b/06, 24a/11, 24b/07, 25a/04, 34a/01, 83a/06, 86b/01

eminlik: (Ar.+T.) Emin olma durumu, masuniyet.

e. 3a/06, 4a/02, 4b/02, 5a/04, 6b/10, 10b/04, 11a/05, 15a/05, 16a/02, 16b/04, 26b/05, 39a/04, 44a/02, 47a/10, 48b/02, 48b/06, 50a/04, 51a/03, 60b/10, 73b/09, 74a/03, 76a/06, 78b/07, 85a/08, 86a/01, 18b/04, 22b/07, 23a/09, 25b/02, 26a/08, 26b/10, 33b/06, 34b/03, 38b/04, 40b/04, 41a/07, 51a/09, 51b/01, 57b/10, 63b/09, 73a/06, 73b/02, 76b/02, 77a/01, 77a/04, 84b/10, 86a/04

eminliksiz: (Ar.+T.) Emin olma durumunda olmayan.

e. 5b/05, 10a/02, 79a/08

eminliksüz: krş. **eminliksiz.**

e. 78a/10

eminsizlük: Güvenilir olmayan.

e. 36a/08, 58b/06

emn ü emān: (Ar.) Korkusuzluk, güvenlik.

e.+da 63a/02

emrāz-I muhtelif: (Ar.) Çeşitli hastalıklar.

e. 42a/07, 58b/07, 63a/01, 64b/05, 76a/05, 84b/11

emānet: (Ar.) Emanet.

e. 56a/01

endişe: (Far.) Düşünce, endişe, tasa.

e. 57b/01, 64a/05, 68b/05, 79a/01, 79a/04

envā' la: (Ar.) Çeşitleriyle, türlü türlerle.

e. 60a/02

er: Erkek, adam.

e. 69a/09

e.+leri 2a/06

eracif: Yalan haberler.

a. 69b/09, 71b/04

erba' in: (Ar.) Karakış.

e. 65b/08, 72a/06

eren: Benliğinden sıyrılmış, öz varlığından geçmiş kendini tanıya adanmış, ermiş, evliya, veli.

e.+leri 12a/06

ermenî: Ermeni.

e. 25a/05

es-: Esmek.

e.-dügi 35b/05, 43a/10

e.-e 4a/06, 9a/06, 20a/04,
22a/11, 28a/02, 35b/05, 51b/07,
52b/09, 54a/11, 63a/04, 64a/08, 65a/08,
66b/11, 72b/01, 72b/09, 73b/01,
73b/05, 74b/02, 82b/10, 85a/03

e.-er 30b/04, 36b/11, 59b/02,
80b/10

e.-erken 27a/09

e.-se 13b/02, 18a/01, 18b/11,
27a/04, 43a/08, 51b/05, 58a/11, 64a/10,
79b/03, 86a/05

e.-dügi 64a/11

e.-er 21b/09

e.+mege 21b/07

esed: Aslan burcu.

e. 29b/06

eşri: (Ar.) Tutsak, vurgun.

e. 54a/06

eşkâre: (Far.) Aşık, açık.

e. 17b/04

et: Et.

e. 71b/10

e.+i 66a/02, 81b/01, 81b/02

e.+in 8a/03, 44b/08

e.+inden 14a/11

et-: Etmek.

e.-di

vefât et- 22a/03

e.-meye

ziyân et- 75a/08

ev: Ev, hane.

e.+e 68b/10

e.+de 78a/09

e.+den 75b/05

e.+e 68a/07, 83b/06

e.+ler 13a/02

evvel: (Ar.) Önce, ilk, birinci.

e. 14a/11, 21a/03, 29a/06,
53b/01, 59b/01, 65a/11, 72a/01, 72a/04

e.+i 44b/09, 48a/03, 74b/10
e.+idür 53a/05
e.+inde 11b/03, 18b/04, 37a/01,
80b/04
e.+indedür 81a/07
e.+inden 84b/03

eyd-: Söylemek.

e.-ür 5b/09

eyle-: Eylemek.

e.-di

vefât eyle- 66a/04

e.-mek

cima eyle- 21a/08

e.-se 72a/09

e.-se

ma' mür eyle- 75a/05

e.-ye

hurûc eyle- 43a/11

ziyân eyle- 43a/10

zulm eyle- 56b/11, 64b/01

eylül: (Ar.) Sonbaharın ilk ayı.

e. 44b/04

eyü: İyi.

e. 5b/09, 17a/03, 17b/01,
50b/04, 51b/01, 56b/08, 57a/06,
57b/02, 58a/10, 60b/09, 62b/04,
63a/02, 69b/07, 76a/01, 76b/02, 78a/04,
69b/06, 70a/11, 84b/06, 84b/07,
15a/04, 16b/04, 17b/09, 19b/08,
20a/11, 24a/04, 24b/03, 25b/11, 26a/04,
27a/06, 28b/11, 32a/08, 32b/07, 33a/08,
36b/04, 38a/06, 39a/02, 39a/06, 39a/08,
40a/02, 41a/01, 41a/08, 46a/01, 49a/01,
50a/05, 50a/09, 50b/10, 51b/10,
52b/01, 54a/01, 54b/04, 55b/05,
56b/03, 58b/10, 61a/01, 63a/05, 64a/07,
64b/08, 65a/01, 66a/07, 67a/07, 69a/08,
70b/05, 73b/08, 74b/04, 75a/07,
76a/09, 76b/05, 79b/08, 82b/05, 84b/08
e.+dür 2b/09, 14a/09, 14a/10,
14b/03, 21a/08, 21a/10, 44b/07,
44b/08, 46a/07, 53a/07, 54a/04, 59a/10,
65b/04, 71b/11

e.+ye 35a/06

eyyâm-ı bâhür: (Ar.) Ağustos'un ilk haftasında olan en sıcak günler.

e. 30a/09

eyyüb peygâmbere: Eyyüb peygamber.

e. 14b/01

ezil-: Ezmek fiiline maruz kalmak, çğnenmek, basılarak yassıtılmak, zedelenmek.

e.-ür 2b/01	f.+ıyla 29b/03
-F-	felvārīs: (Sür.) Süryanilerin şubat ayına verdiği isim.
fāris: (Ar.) İran'ın kuzeyindeki Şiraz vilayeti.	f. 80b/01
f. 10a/10	ferah: (Ar.) Gönül açıklığı, sevinç, ferah.
farş: (Ar.) İran	f.+da 71a/02
f. 81b/07	ferāhlık: (Ar.+T.) Sevinçlilik.
fāsiq: (Ar.) Günah işleyen kimse, günahkar.	f. 47a/02
f. 68b/01	ferāvān: (Far.) Bereketli, bol.
f.+uğ 3b/01, 70b/09	f. 67b/01
fāşid: (Ar.) Kötü, fena, yanlış.	ferhli: (Ar.) Sevinçli, rahat.
f. 62a/04	f. 6a/02
fāydalı: (Ar.+T.) Faydalı.	fesād: (Ar.) Bozgunculuk, fitne, fesat.
f. 20b/02, 28b/10	f. 6a/05, 32b/01, 32b/02, 41a/11, 46a/09, 75a/02
fāyide: (Ar.) Menfaat, kazanç, yarar, fayda.	f.+a 12a/01, 41b/07, 52b/04
f. 70b/10	f.+a 18a/05, 81b/04
fāyidesiz: (Ar.+T.) Faydasız.	feterāt: (Ar.) Fetret.
f. 4a/05	f. 6b/06, 6b/11, 14a/04, 17a/01, 19a/06, 27b/04, 28b/02, 35a/09, 35b/06, 41b/05, 5a/07, 5b/05, 25b/07, 27a/08, 38a/08, 38b/03, 38b/06
fāyidesüz: krş. fāyidesiz.	
f. 83a/02	
fazl: (Ar.) Fazilet sahibi, erdemli.	f. +e 27b/11

feth: Sahip, açılma.

f. 20b/02, 3a/05

fetāret: krş. feterāt.

f. 9b/06, 11a/02, 11a/10, 17b/02, 22a/07, 40a/09, 42a/02, 44a/05, 45b/05, 46b/04, 47b/09, 49a/03, 50a/07, 56b/02, 58b/09, 62a/08, 67b/11, 68a/01, 68b/03, 71a/04, 78b/01, 79a/04, 80a/11, 82a/04, 83b/02, 84a/10, 85b/02, 86a/06, 86b/04, 54b/05, 61b/03, 80a/08, 7b/03, 9b/09, 22a/04, 23a/11, 25b/10, 42b/03, 45a/10, 47b/10, 49a/02, 59a/04, 62b/06, 63a/10, 64b/02, 78a/07, 82b/08, 82b/10, 82b/11

fetāretlik: (Ar.+T.) İki olay arasında geçen süre.

f. 43b/05

fevt: (Ar.) Ölüm, ölmek. 2. Elden çıkarma, kaçırma.

f. 16a/08, 59a/02, 3a/02, 4a/05, 6a/11, 8b/10, 9a/09, 11b/11, 13b/01, 14a/04, 15b/05, 17b/09, 22a/05, 22a/08, 28a/04, 28a/06, 30b/10, 31b/02, 31b/11, 32a/07, 32b/05, 33a/10, 33b/03, 33b/07, 34a/04, 34a/10, 35a/01, 35b/11, 36a/01, 36a/04, 36a/06, 37b/11, 39b/03, 40a/02, 41a/05, 41b/10, 42a/10, 43b/09, 45b/10, 46a/09, 50b/09, 51b/06, 52b/06, 56a/05, 58a/06, 60a/06,

64b/07, 65a/02, 73a/09, 73a/09, 73b/07, 82b/08, 83a/01, 83a/05, 84a/07, 85a/05

fis(ı)k: (Ar.) Doğru yoldan çıkma, kötülük, ahlaksızlık.

f. 41a/11, 55a/09

fikirsüz: (Ar.+T) Düşüncesiz.

f. 43a/05

fik(i)r: (Ar.) Fikir, düşünce.

f. 17b/08, 62a/11

fikr-i fāsīd: (Ar.) Bozuk, bozucu.

f. 50a/08

fi'l-cümle: (Ar.) Nihayette.

f. 12b/01, 29a/07, 37b/04, 43a/07, 56b/08, 58a/10, 61a/07

filistīn: Filistin şehri.

f. 81b/10

fitne: (Ar.) Bela, mihnet , sıkıntı.

f. 3a/03, 3a/11, 3b/10, 5a/06, 7a/05, 7b/04, 8b/04, 8b/11, 8b/11, 9a/02, 10b/02, 10b/10, 12a/08, 13a/11, 13b/05, 14a/03, 15b/01, 15b/06, 17a/01, 20a/01, 20a/09, 20b/06, 22b/05, 23b/01, 24b/10, 25b/01, 26a/07, 26b/02, 31a/07, 31a/10, 32a/10, 32b/11, 33b/11, 34a/10, 34b/03, 34b/09, 35a/08, 35a/10, 36a/07, 38a/01, 40a/01,

40a/09, 40b/01, 40b/04, 40b/06,
41b/05, 42a/09, 42b/07, 43a/09,
43b/06, 44a/05, 46b/03, 47b/09,
48a/11, 51a/07, 51a/11, 52b/03, 54b/08,
55a/11, 55b/07, 55b/11, 56a/03, 56a/09,
56b/01.yaň.a, 57a/04, 58a/05, 58b/04,
60a/09, 61a/09, 62a/10, 63b/11, 64b/02,
67a/08, 68a/11, 69a/02, 70b/08, 71a/08,
73a/07, 74b/11, 76a/09, 77a/02, 77a/11,
77b/08, 78b/03, 80a/08, 81b/08,
83b/09, 85a/02

fitne düş- 28a/07, 78a/08

fitne ol- 10a/04, 10a/08, 26a/04,
30b/11, 33a/04, 44a/08, 46b/08, 59a/05,
84a/05

f.+ler 76a/03

fitnelik: (Ar+T) Karışıklık.

fitnelik ol- 4b/04

firengistân: Osmanlıların hristiyan
ülkelerine verdikleri ad. Münhasıran Fransa'yı
ifade eder.

f. 4b/03, 76b/11

frenk: Osmanlılarca avrupalılara,
özellikle fransızlara verilen ad.

f. 30b/07, 33a/04, 42b/03,
45a/05, 45a/05

fücür: (Ar.) Sefihlik, günahkarlık.

f. 55a/09

-G-

ğaflet: (Ar.) Gafillik, habersiz olma.

ğ. 73b/08

ğalebe: (Ar.) Yenme, galip gelme,
galibiyet.

ğalebe id- 86a/03

ğālib: (Ar.) 1. Galip olmak, yenmek. 2.
Üstün gelmek.

ğālib ol- 2a/08, 13a/07, 21a/05,
24b/07, 33a/05, 34b/07, 46b/09,
47b/06, 57b/08, 72b/06, 82a/06

ğalle: Zahire, mahsul, ekin.

g. 22b/10, 27a/10, 31b/06,
47a/06, 50a/05, 51a/11, 52b/02, 70a/04,
79a/07, 85b/01

ğ.+ye 50a/01

ğam: (Ar.) Dert, keder.

ğ. 71b/05

ğarq: (Ar.) Boğma, boğulma.

ğarq ol- 19a/01, 23a/01, 25a/06,
25b/04, 27a/10, 30b/09, 34b/08,
35b/01, 47a/06, 47b/08, 58a/10,
58b/02, 62b/03, 64a/02, 65a/03, 66a/10,
79b/01, 82b/11, 85a/04

ğavğā: (Ar.) Kavga, vuruşma, dövüşme.

ğ. 10b/03

ġāyet: (Ar.) Son derece, çok fazla iyi.

ġ. 14b/03, 21b/04, 21b/08,
36b/10, 48b/10, 53b/10, 54a/04,
59a/10, 59b/06, 61a/10, 62b/09,
65b/05, 65b/09, 67b/11, 68a/03, 70a/07

ġāyetle: (Ar.+T) Fazlasıyla.

ġ. 65b/09

ġayġu: krş. **ķayġu.**

ġ. 6a/08, 8b/04, 17a/02, 35a/07,
40b/11, 41a/04, 51b/07, 84a/10

ġayġu ol- 55b/07

ġ.+ya 55a/10

ġayġulu: Kaygılı.

ġ. 62a/11

ġayġulu ol- 39b/05, 52a/04,
68b/10

ġayrı: (Ar.) Başka, özge.

g. 13b/10, 24b/04, 59a/11,
75b/10

ġazā: (Ar.) Din uğruna savaş, gaza.

ġ. 3a/04

gece: Gece.

ġ.+de 78b/02

ġ.+nün 65b/09

geç-: 1. Bir yerden geçmek. 2.
Bırakmak, vazgeçmek.

g.-e 43b/02, 69a/07, 86a/10

g.-er 14b/05, 60a/01

g.-meden 76a/03

gel-: 1. Bir yerden bir yere hareket için
gelmek. 2. Uġramak, duçar olmak. 3.
Bulunduġu yerden ayrılıp geri dönmek.
4. Sıvılar için çıkıp akmak. 5. Bir
amaçla bir yere uġramak ziyaret etmek.
6. Ulaşmak, vasıl olmak, kavuşmak. 7.
Getirilmek, gönderilmek. 8. Olmak. 9.
Düşmek. 10. Uymak.

g.-di 44b/11

g.-e 46b/09, 52a/07, 54a/04,
57a/03, 57b/03, 62a/01, 62b/04, 63a/02,
70a/02, 75a/11, 76b/03, 77b/10, 78a/04,
86b/09

g.-e

eyü gel- 69b/06, 70a/11, 84b/06,
84b/07

mübārek gel- 34a/01

oġat gel- 20b/09, 48a/03,
67b/08, 67b/10, 68a/07, 70a/06,
73b/06, 79a/08

g.-ecek 34a/08, 41b/08

g.-en 39b/04, 75a/05

g.-meye 56b/08, 58a/10

g.-se 45a/04, 45a/07, 45b/02, 45b/05, 45b/07, 45b/11, 46a/02, 53b/08, 53b/10, 54a/02, 54a/04, 54a/07, 54a/09, 54a/10, 66a/06, 66a/09, 66a/11, 66b/02, 66b/06, 66b/07, 66b/08, 66b/10, 72a/10, 72b/03, 73a/01, 73b/03, 74a/02, 74a/08, 74b/07

g.-üb 32a/08

g.-ür 2b/07, 2b/10, 53b/02, 80b/10

g.-ürse 29b/11

gelecek: Zaman bakımından, ileride olması, gerçekleşmesi beklenen.

g. 26a/02

gemi: Gemi.

g.+ler 19a/01, 23a/01, 25a/06, 25b/04, 27a/10, 30b/09, 34b/08, 35b/01, 47a/06, 47b/08, 58a/10, 58b/02, 62b/03, 64a/02, 65a/03, 66a/09, 79b/01, 82b/11, 85a/04

genc: Genç, yaşça küçük.

g. 11b/05, 54a/08, 54b/07, 74a/08, 75b/09, 85b/09

ger: (Far.) Eğer kelimesinin kısaltılmışı.

g. 25b/08, 56a/06, 76a/02, 80b/05

gerek: Lazım, gerekli.

g. 2b/03, 8a/04, 14a/09, 14a/11, 29a/03, 29a/04, 34b/05, 44b/08, 59b/06, 72a/03, 81a/09, 81b/01

gerü: Geri.

g. 50b/07

g.+sine 46b/02

getür-: Alıp getirmek, taşımak, nakletmek.

g.-e 29a/11, 38b/09

g.-eler 57b/07

g.-ür 21a/10

geyik: Geyik.

g. 49b/03

giryān: Trablusgarp sancağına bağlı bir yerleşim yeri.

g. 67b/10

gibi: Gibi, benzer.

g. 6b/05, 11a/01, 23b/02, 25a/08, 39a/09, 49b/03, 56b/05, 66a/02, 66a/03, 69b/08, 77b/06

gice: krş. gece.

g. 8b/01, 11a/08, 14a/09, 14b/03, 21b/02, 29b/04, 29b/10, 36a/04, 37a/05, 43b/08, 52a/06, 59b/10,

65a/07, 65b/01, 65b/10, 72a/04,
77b/03, 85a/03

g.+de 13b/07, 20a/04, 66b/11

g.+lerde 65b/05

g.+lerinde 36b/10

g.+si 4b/01

gicük: Uyuz hastalığı.

g. 19a/10, 45b/04, 54b/10,
67b/03

giç-: krş. **geç-**.

g.-e 7a/10, 19a/06, 20b/02

gidil-: Götürülmek.

g.-ürken 3b/08, 41b/07

gine: Yine.

g. 84a/02

gir-: 1. Dışarıdan içeriye geçmek, dâhil olmak. 2. Sulu bir şeyin içine girmek veya dalmak. 3. Binmek, içinde olmak. 4. Bir yere konmak. 5. Sahip olmak, ele geçmek, elde etmek. 6. Tabi olmak. 7. Esir olmak.

g.-mek

kıran gir- 20a/05

g.-dügi 39b/11

g.-e 5a/02, 6a/10, 46b/01,
50b/06, 51b/10, 65a/05, 85a/06

g.-e

kıran gir- 13b/01, 17b/01

g.-er 2b/04, 53a/08

g.-mege 53b/07, 59b/05

g.-mek 7b/09

g.-meye 57b/04, 86b/04

g.-ür 21b/04, 37a/06, 53b/05,

65b/08, 72a/05, 72a/07

g.-eler 59a/09, 59a/09

girü: krş. **gerü.**

g. 62a/01

git(d)-: 1. Yok olmak, eser kalmamak. 2. Ölmek. 3. Gitmek. 4. Devam etmek.

g.-e 3b/10, 22a/06, 32b/07,
42b/01, 43a/07, 44a/02, 46b/03, 51a/03,
52a/01, 58a/11, 62a/03, 85a/01

g.-eler 2a/11, 25b/06

g.-er 2a/07, 81a/04, 81a/11

g.-di 45a/01

g.-meye 40b/03

göç-: Göç etmek, yer değiştirmek.

g.-mek 36a/10

göçür-: Kız evlendirmek.

g.+ne 37a/07

g.-mek 19a/05

gökyüzü: krş. **gökyüzi.**

göger-: Bitki büyüyerek yeşermek, yeşillenmek.

g.+nde 16b/11, 26b/11

g.-mege 81a/05

göñ(ü)l: Gönül.

g.+i 45b/11, 78b/07

gök: Gökyüzü, gök.

g.+den 29b/01

g. 11a/06, 21a/07, 48b/04, 56a/11

g.+ler 46a/04, 62b/08

gök güml- 13b/05, 27a/11, 51b/11, 58b/04, 64b/04, 79b/09

g.+lerde 55b/07

gök gürl- 17a/11, 25b/01, 33b/03, 36a/11, 41a/07, 49a/10, 57a/03, 62b/11, 70a/01, 72b/11, 77b/08, 84b/01, 86a/10

g.+leri 55b/01

gök gürl- 6b/09, 44a/07

gör-: 1. Bakmak, bir nesne veya bir varlığı hissetmek. 2. Anlamak, idrak etmek. 3. Müşahede etmek, şahit olmak. 4. Yapmak, ifa etmek. 5. Görmek, varlığını algılamak.

g.-e 15b/04, 37b/04, 68b/05

gök gürlde- 70a/03

g.-eler 63a/07

g.+de 6a/06, 6b/04, 10b/06, 11a/01, 25a/01, 25a/08, 33a/05, 33b/01, 41a/04, 62a/09, 62b/04, 69b/07, 77a/08, 84a/03

g.-eler

g.+den 12a/07, 17b/04, 31b/09,

zaḥmet gör- 64b/10

26a/06, 41b/11, 50a/10, 79b/09, 84b/10

g.-ile

zaḥmet gör- 48b/09

gökyüzi: Sema. Gökler.

g. 5b/06, 37a/09

g.-inse 4a/09, 9b/01, 9b/03,

g.+n 37b/02

15b/09, 20b/04, 20b/08, 31b/03,

g.+nde 17a/05

31b/03, 31b/05, 33b/01, 39a/06,

39a/07, 39a/09, 39a/11, 41a/04, 47a/08,

47b/01, 55b/05, 56b/05, 55b/03,

62b/05, 60b/11, 68a/04, 68a/05,

69b/08, 70a/11, 75b/11, 76a/01, 76a/02,
76b/05, 77a/02, 82b/03, 82b/04,
82b/07, 83a/11

g.-medügi 8b/06

g.-meye 29a/09

g.-meyeler 55a/06

g.-ür 30a/09

g.-ürler 22a/02

g.-inen 32a/02

g.-ülse 19a/07

g.-ündügi 4b/01

g.-ünse 4a/10, 19b/02, 19b/04,
20b/06, 23a/06, 23a/07, 23b/02,
28b/06, 28b/09, 47a/10, 49a/05, 76a/11,
83a/08, 84a/08

g.-ünürse 37a/07

g.-üridi 30a/09

götür-: Taşımak, götürmek.

g.-üle 39a/01, 39b/11, 46a/04

göz ağrısı: Gözdeki hastalık.

g. 9a/03, 30b/02, 49b/03,
54b/10,

66b/08, 78b/04

ğuş(s)a: krş. **ğuşsa.**

ğ. 12a/08

ğuşsa: (Ar.) Keder, tasa, kaygı.

ğ. 3a/06, 6a/11, 10a/01, 12b/09,
13a/03, 13b/05, 15a/05, 15b/07, 17a/02,
17b/08, 18a/02, 18b/11, 19a/09,
20b/07, 22b/11, 25a/11, 26a/07,
26b/03, 27b/01, 27b/09, 33b/11,
35a/10, 35b/07, 38a/02, 39b/02, 40a/10,
41b/09, 42b/04, 42b/09, 43a/05,
44a/05, 47a/07, 48a/07, 49a/07, 50a/08,
50b/03, 50b/06, 51a/03, 51a/06, 52a/07,
57a/11, 58b/09, 68b/05, 68b/10,
69a/02, 71b/05, 79a/01, 79a/04, 79b/11,
80a/03, 85a/04

ğuşsa düş- 69b/10

ğuşsa ol- 33b/02, 67b/11

ğ.+da 78a/03

ğuşşalı: Kederli, dertli.

g. 16a/06

ğuşşalı ol- 86b/09

güc: 1. Şiddet, güç, kuvvet, zor. 2. İş,
uğraş, iş yapma.

g.+e 62b/08

g.+le 28b/08

gümle-: Gürültülü bir sesle ortaya
çıkma.

g.-se 13b/07, 27b/09, 52a/06,
58b/08

g.-se

gök gümle- 13b/05, 27a/11,
51b/11, 58b/04, 64b/04, 79b/09

hava gümle- 35b/11

yer gümle- 36a/06, 52a/11,
80a/01, 86b/02

yir gümle- 14a/01, 43b/11,
65a/01

gün: 1.Gün.2. Güneş.

g. 2b/05, 2b/07, 2b/08, 2b/11,
3a/05, 3b/06, 8a/09, 8a/11, 8b/01,
9a/06, 14b/02, 14b/03, 14b/09, 15b/01,
21b/06, 21b/08, 21b/09, 22a/03,
22b/08, 28b/06, 30a/11, 30b/05,
31a/09, 37b/09, 38b/05, 44b/04,
45a/01, 46a/06, 46a/07, 46b/03, 46b/04,
46b/10, 49b/07, 55a/05, 59b/02,
59b/05, 59b/07, 59b/09, 59b/10,
60a/01, 60b/04, 65b/09, 65b/10,
66a/01, 66a/04, 66a/04, 66a/05, 66a/06,
66b/02, 67b/04, 72a/03, 75a/06,
75b/03, 80b/04, 80b/06, 80b/06,
80b/09, 80b/10, 80b/11, 80b/11,
81a/02, 81a/06, 81a/11, 82a/07

gün dön- 21b/01

gün tutul- 8b/02, 8b/08, 14b/07,
22a/03, 37b/11, 46a/08, 54b/01, 60a/04,
67a/04, 75a/01, 81b/03, 83a/02

g.+de 11a/10, 11b/01, 21b/07,
21b/09, 29a/10, 30a/10, 49b/04,
53b/03, 59b/03, 65b/09

g.+dür 2a/06, 7b/06, 14a/08,
21a/03, 29a/02, 36b/09, 45a/02, 53a/05,
59a/08, 65b/01, 71b/08, 72a/02, 72a/04,
80b/03, 81a/06

g.+e 21b/04, 29a/09, 38b/05,
45a/04, 45a/07, 45b/02, 45b/05,
45b/07, 45b/10, 46a/02, 53b/08,
53b/10, 54a/02, 54a/04, 54a/06, 54a/09,
54a/10, 66a/09, 66a/11, 66b/06, 66b/07,
66b/09, 72a/10, 72b/03, 73a/01,
73b/03, 74a/08, 74b/06, 81a/10

g.+i 2b/03, 2b/04, 2b/05, 2b/06,
2b/10, 8a/05, 8a/05, 8a/08, 14a/11,
14b/02, 14b/03, 14b/06, 20b/04,
20b/06, 21b/01, 21b/01, 21b/05,
21b/10, 21b/11, 29b/04, 30b/01,
30b/02, 37a/02, 37a/03, 37a/04, 37b/08,
44b/10, 44b/11, 53b/01, 53b/01,
59b/06, 65b/06, 65b/07, 65b/11,
72a/02, 72a/04, 72a/06, 72a/07, 72a/07,
72a/09, 81a/06

g.+inde 29b/06, 30a/09, 46a/06,
52b/07, 53b/02, 53b/03, 53b/07,
59b/01, 59b/04, 60a/02, 65b/08, 80b/05

g.+inden 30b/03, 44b/10,
52b/09

g.+ine 74a/02

g.+ki 21b/04

g.+ler 7b/08

g.+lerde 11a/06, 81a/08

g.+leri 19b/06, 36b/06, 40a/06,
53b/09, 62b/09

g.+lerinde 7b/01, 66b/01,
70a/07

g.+ünde 29a/06

g.+üne 72a/01

günah: (Far.) Günah.

günah id- 31b/10

gündüz: Günün sabahtan akşama kadar süren aydınlık bölümü, gece karşıtı.

g. 8a/11, 14b/04, 21b/02,
29a/08, 29b/05, 37a/04, 53a/10, 59b/11,
65b/01, 65b/10, 72a/04, 84b/11

güneş: Güneş.

g. 14b/05, 21b/03, 29b/05,
37a/05, 46a/07, 53b/05, 60a/01, 65b/11,
72a/05, 81a/02

g.+de 29a/08

gün toğusu: Doğu.

g. 83a/08

gün toğusu yeli: Doğudan esen rüzgâr.

g. 74b/01

gürle-: Gürlemek.

g.-mek

gök gürle- 36a/11, 44a/07,
72b/11

g.-rken 34a/06, 41b/04, 70a/10

g.-se 25b/04, 26a/01, 33b/04,
33b/10, 34a/03, 41b/02, 41b/03,
43b/06, 43b/08, 78a/01, 49b/02,
49b/05, 49b/07, 49b/10, 50a/02,
57a/06, 63a/01, 63a/02, 63a/06, 70a/10,
77b/09, 84b/04, 84b/06

g.-se

gök gürle- 17a/11, 25b/01,
33b/03, 41a/07, 49a/10, 57a/03, 62b/11,
70a/01, 77b/08, 84b/01, 86a/10

havâ gürle- 43b/02

gürli-: krş. **gürle-.**

g.-se 11a/06, 11a/08, 11a/11,
11b/01, 11b/04, 11b/06, 11b/09, 12a/01

g.-se

gök gürle- 6b/09

gürülde-: Çok hızlı ve gürültülü ses çıkarmak.

g.-dügi 14a/05, 25b/10

g.-dügi

gök gürülde- 70a/03

güz: Yazı kışa bağlayan ara mevsimi, bk. mevsimler.

g. 27b/05, 27b/05, 29b/07, 31a/04, 31a/11, 37a/08, 37b/07, 39b/11, 41a/11, 41a/11, 44b/03, 53a/04, 59a/07, 66b/11, 73a/02, 73b/02, 74a/01

g.+in 72b/10, 86a/08

g.+üñ 30a/09

güzengü: Cemre.

g. 37b/10

-H-

habeş: Afrika'nın Kızıldeniz sahili güneyinde yer alan müstakil bir memleket.

h. 19a/07, 20b/03, 22b/02, 54b/05

habāb: (Ar.) Su üzerindeki hava kabarcıkları.

habāb ol- 25a/07

habs: (Ar.) Hapishane.

habs id- 79b/07

haber: (Ar.) Haber, havadis, bilgi.

h. 3a/03, 13a/11

h.+ler 7a/03, 9a/05, 9b/11, 11b/05, 12b/07, 22b/03, 25a/10, 25b/02, 26a/05, 31a/07, 41a/04, 41b/03, 41b/10, 42b/06, 43a/05, 43b/09, 50a/07, 51b/03, 52a/03, 52b/03, 55a/08, 56b/06, 60b/09, 61a/11, 61b/03, 64b/03, 65a/03, 69b/09, 73b/10, 79b/11, 83b/08, 86a/11, 86b/10, 27b/10, 41a/10, 58b/05, 72b/08

haberlü: (Ar.+T.) Bilgili.

h. 6a/02

hacāmat: (Ar.) Vücudun değişik yerlerinden kirli kan alınması, hacamat.

h. 2b/09, 66a/03

hacāmat it- 2a/09

hācef: Bir şehir.

h.+de 61b/06

haç: Hristiyanlığın sembolü sayılan ve birbirini dikey olarak kesen iki çizgiden oluşan biçim, istavroz, put.

h.+ını 72a/03

hadd: (Ar.) Derece , mertebe.

h.+den 35a/09, 46a/09

hadsüz: (Ar.+T.) Hududunu bilmeyen, yetkisini aşan.

hadsüz ol- 10b/11, 19b/11,
36b/02, 52a/04

hâk: (Ar.) Yapılan işin maddi karşılığı,
pay, hisse.

h.+larından 46b/09

hâkâret: (Ar.) Hor görme, incitme.

h. 51b/07

hâkim: (Ar.) Herşeye hükmeden.

h.+i 20b/03

hâkîr: (Ar.) İtibarsız, değersiz, aşağı,
bayağı.

hâkîr ol- 54b/02

hâkîr id- 76b/04

hâl: (Ar.) Durum, vaziyet, hal.

h.+i 19b/05, 36a/02, 36a/10,
40b/09, 15b/10, 60a/08, 79b/03,
80a/04, 34a/02, 48b/03, 52b/07

h.+de 38a/04

hâl ol- 13a/08, 29b/11

h.+ler 26b/06

hâlel: (Ar.) Bozukluk.

hâlel iriş- 78a/01

hâlif: (Ar.) Peşten gelen, birinin yerine
geçen.

h.+üñ 5b/07

halk: (Ar.) 1. Umum halk, insanlar. 2.
Aynı hanede yaşayanlar.

h. 6a/02, 7a/08, 11a/09, 12a/11,
12b/08, 13a/03, 13b/10, 16a/06, 17a/01,
17b/02, 20b/06, 22b/04, 22b/11,
25b/04, 26a/04, 26a/07, 26a/11, 27a/07,
27a/11, 31a/10, 31b/06, 33b/08, 35a/10,
38b/11, 40b/04, 41a/06, 44a/11, 47a/07,
47a/08, 48a/11, 48b/10, 51a/03, 51a/05,
51a/10, 51b/02, 52b/03, 55a/06, 55a/08,
55b/10, 56a/09, 56b/05, 57b/04,
58a/05, 58b/05, 59a/03, 60a/04, 60a/10,
60b/11, 61a/05, 61b/09, 62a/11,
62b/06, 63a/01, 64a/04, 64a/05, 67b/02,
68a/02, 68b/04, 68b/05, 68b/10,
69a/02, 69b/09, 71a/04, 71a/07, 71b/05,
75a/04, 75b/02, 75b/05, 76a/10, 77a/10,
77b/07, 78a/08, 78b/10, 79a/04,
79b/10, 80a/02, 80a/11, 83a/03, 84a/05,
86b/06

h.+a 50a/08, 55b/07

h.+ı 31b/10, 83a/11

h.+uñ 7a/03, 11a/06, 15b/10,
19b/05, 20b/09, 22b/09, 25b/11,
48b/03, 52b/07, 55b/01, 62b/07, 42a/11

hamâm: (Ar.) Banyo.

h.+a 2a/11, 7b/09

hāmān: (Ar.) Hz. Musa zamanındaki Mısır firavununun veziri.	h. 75a/05
h. 9b/08	h.+a 6a/06, 24a/10, 47b/04
hāmīl: (Ar.) Sahip , malik.	hārāb id- 5a/03, 22a/11, 24a/01, 47b/05, 54b/04, 68b/01
h.+e 57b/04	hārāb ol- 9a/10, 10a/01, 24a/06, 26b/08, 28b/04, 33b/03, 42b/02, 42b/08, 43a/11, 44a/11, 46a/02, 48a/09, 49a/11, 50b/03, 60a/07, 70b/11, 77b/08, 79b/06, 83b/02, 86b/09
hāmīle: (Ar.) Gebe.	
h. 83a/03, 84a/03	
hāmīlīn : (Ar.) Sahip olunan , hamile olunan.	hārāba var- 74a/11, 76b/09
h. 15a/08, 74b/08	hārāblıq: (Ar.) Mahvolma durumu.
hāmmām: krş. hāmām.	hārāblıq id- 62a/02
h.+a 14a/10, 59a/09	hārāblıq ol- 3a/11, 14a/03, 15a/04
h.+e 44b/09	h.+lar 15b/01
hamsin: (Ar.) Kırk günlük karakiş (erbain) dan sonra gelen elli günlük kış devresi.	hārāb: krş. hārāb.
h. 2b/04, 72a/07	h. 86a/06
han: Eski Türklerde hakana bağılı veya müstakil hükümdar, emir.	hārāc: (Ar.) Harcama, sarf etme, masraf.
h.+ları 83a/09	h. 51b/09
hānmān: (Far.) Hanüman, ev , bark.	h.+a 83b/10
h.+ın 57b/08	hārāmī: (Ar.) Haydut, yol kesen.
hār: (Far.) Diken.	h. 6a/08, 6b/06, 7a/01, 7a/04, 14a/04, 15b/02, 17a/07, 17b/03, 17b/05, 18b/09, 22a/10, 23b/05, 26b/09, 34b/02, 35a/06, 36a/09,
h. 21a/04	
hārāb: (Ar.) Harabe, harap, viran.	

36b/03, 38a/01, 39b/06, 40b/03,
42a/03, 42a/05, 42b/04, 43a/11, 43b/04,
44a/11, 47a/01, 52a/02, 55a/05, 55a/11,
57a/08, 60a/06, 60b/06, 62a/10, 62b/09,
63a/10, 63b/11, 71a/04, 75b/04, 79a/05,
80a/11, 84a/04, 85a/11, 86a/07, 86b/06

h.+den 31b/01

h.+ler 7a/09, 19a/05, 48a/09,
64b/10

h.+lerin 63b/04

h.+nuñ 71a/05

h.+nüñ 70b/09

h̄arb: (Ar.) Cenk, kavga, savaş.

h. 40b/06, 42a/08, 62a/08,
58b/08, 63a/04, 72b/05

h̄arb ol- 7a/08

h̄areket: (Ar.) Bir nesnenin konumunu
veya durumunu değiştirmesi,
kımlıdama.

h. 67b/08

h̄areket id- 73b/02

h.+e 53b/02

h̄ār-ı raḥb: (Ar.) Sıcak ve yaş özelliğine
sahip olan.

h.+dur 2a/07

h̄āric: (Ar.) Dışarı çıkan, dışta.

h̄.+i 34a/05

h̄arman: (Far.) Harman.

h. 74a/09

h̄āř'am: Yemen diyarında bir kabilenin
adı.

h. 7a/01

h̄āřār: (Ar.) Zarar, ziyan.

h̄āřār ol- 47a/03

h̄āřıl: (Ar.) Elde etme.

h̄āřıl ol- 61a/10

h̄āřa: (Ar.) Güç , kuvvet.

h. 19b/08, 19b/10, 68a/02,
77b/05

h̄asta: (Far.) Hasta.

h. 17a/06, 17b/07

h̄asta ol- 11b/05, 49b/01

h̄astalık(ę): (Far.+T.) Hastalık.

h. 6a/07, 7a/09, 8b/04, 9a/03,
9a/08, 11a/04, 12a/02, 12a/04, 13a/01,
13b/10, 16b/01, 16b/07, 18b/03,
19a/08, 19b/03, 20b/03, 21a/09, 23a/05,
26b/04, 41a/11 23a/08, 24b/08, 25a/07,
26a/10, 26b/03, 27b/05, 28b/10,
31a/08, 34b/03, 35b/08, 36a/02,
38b/03, 40b/10, 41a/06, 42a/06,
42b/07, 43a/04, 44a/05, 45b/09, 47a/02,

48a/06, 48a/07, 50a/03, 50b/08, 52b/05,
52b/10, 53a/02, 54a/02, 55a/07, 55a/09,
57a/11, 58b/03, 61a/05, 63b/07,
64b/11, 65b/03, 66b/01, 68a/09,
69a/05, 71a/10, 75b/01, 75b/10, 76a/08,
77b/02, 78b/05, 78b/10, 80a/02,
80a/07, 85a/03, 85b/07, 86b/07

ḥastalık düş- 31a/11

ḥastalık iriş- 73b/01

ḥ.+ı 46b/06

ḥastalık ol- 3b/07, 3b/09,
13b/04, 10a/06, 19a/11, 28a/10, 31a/04,
32a/05, 38a/07, 39b/10, 40a/05, 42b/01,
43b/03, 45a/06, 77a/03, 78a/05, 82b/02,
84a/06, 86a/09

ḥ.+lar 15b/08, 50a/11, 79a/06

ḥastalık: krş. ḥastalık

ḥ. 12b/04, 64a/09

ḥaṭa: (Ar.) Yanlış.

ḥaṭa it- 29b/03

ḥaṭar: (Ar.) Tehlike.

ḥ. 20b/09, 32b/09

ḥaṭır: (Ar.) Hal, gönül.

ḥ.+lara 86a/02

ḥ.+ları 43a/03

ḥāṭıra: (Ar.) Anı.

ḥ.+lar 13b/08

havā: (Ar.) Hava, gök.

h. 40b/09, 51b/02, 44b/05,
53b/04, 54a/05, 73b/04

h.+dan 34b/02

havā güml- 35b/11

havā gürl- 43b/02

h.+da 40b/05, 43a/04, 48b/08,
49a/05, 56b/04, 56b/09, 62a/03, 68a/08,
77a/02, 83b/11, 86a/01

h.+dan 57a/11, 63b/01, 70b/07,
71a/06, 78a/07, 79a/11, 85b/03, 85b/09

h.+nuḡ 81a/04

h.+ya 80b/11

ḥavāriç: (Ar.) Asiler, zorbalar.

ḥ. 4b/07, 9a/04, 32a/11, 36a/05,
43b/10, 49a/03, 52a/05, 54b/06, 60a/05,
68b/02, 69b/11, 70b/06, 71a/03,
75a/10, 77b/01, 86b/03

ḥavf: (Ar.) Korku, korkma.

ḥ. 32b/09, 80a/09

ḥavf id- 49a/08

ḥavf ol- 36b/07

ḥayf: (Ar.) Haksızlık, cevir, zulüm.

ḥ. 35a/03, 58a/07, 68b/06

hayf id- 32b/01, 62b/07, 69b/09
hayır: (Ar.) 1. İyilik, yardım, ihsan. 2. İyi, faydalı. 3. İyi ve makbul olan hal ve iş, hayır.

h. 40a/11

hayır ol- 12b/01, 41a/03

h.+lar 19b/04, 73b/09

hayırlık: (Ar.+ T.) İyilik.

h.+lar 60a/07

hayırlu: Faydalı, makbul, iyi.

h.+dur 65b/06

hayırlu ol- 58b/01

hayırşuz: Kendine ve başkasına faydası olmayan, hayırsız.

h. 77b/09, 83b/03

hāyin: (Ar.) Hıyanet eden.

hāyin ol- 28b/01, 44a/10,
76b/08, 83b/01

hayli: Çok fazla, fazlaca.

h. 3b/11, 18b/09, 75a/11,
76b/09

hayvān: (Ar.) Hayvan.

h. 6b/05, 11a/01, 17a/06,
24b/07, 25a/08, 26b/05, 31b/10,
33b/01, 33b/08, 46a/01, 77b/06

h.+a 35a/04, 61b/10

h.+da 55b/08

h.+lar 75b/09

h.+ā 69b/01

hayvānāt: (Ar.) Hayvanlar.

h. 7a/10, 20b/08, 24b/10,
27b/11, 51a/01, 65a/10, 67b/06,
67b/10, 68a/09, 72a/07, 76a/09, 86a/03

h.+a 15a/11

hazer: (Ar.) Sakınma , kaçınma.

h. 25b/08, 61b/07, 80a/09

hazer id- 65b/05, 66a/01

hazirān: Yılın altıncı ayı.

h. 21a/03, 30a/06

hazm: (Ar.) Sindirme.

hazm ol- 14a/10, 21a/05, 29a/05

hazret: (Ar.) Kişi ve kutsal sayılan varlık isimlerinin önüne saygı, yüceltme ve övgü amacıyla getirilir.

h. -i Ādem : Adem peygamber.

h. 8a/08

helāk: (Ar.) Mahvolma, yok olma.

h. 6b/07, 33a/07

helāk id- 5b/02, 5b/03, 17a/03,
44a/04, 62a/07, 83b/01

helāk ol- 3a/10, 6b/07, 7a/06,
8b/03, 8b/07, 9b/04, 9b/08, 9b/11,
11a/03, 11a/09, 12b/05, 17b/11, 18a/04,
18b/09, 20a/03, 23a/01, 23b/10,
24b/06, 26a/06, 27b/04, 28b/02,
35b/04, 35b/06, 43b/04, 49a/06,
49b/11, 56a/10, 57a/07, 59a/06, 65a/09,
67a/09, 68b/07, 68b/09, 70a/02, 70a/05,
73b/11, 79b/08, 83a/06, 84a/02, 84a/09

helākılık: (Ar.) Yok olma durumu.

h. 68b/03

helākılık ol- 60b/03

hem: (Far.) Bir de, hem de.

h. 30a/07, 53a/05, 59b/05

hemān: (Far.) Yalnız, mutlak.

h. 31b/05, 44a/08, 58a/04

her: (Far.) Her, her bir.

h. 4a/11, 7b/03, 8a/10, 8b/11,
9a/02, 12b/04, 12b/09, 19b/09, 25b/11,
28b/11, 29a/08, 30a/11, 32a/05, 34b/07,
35a/05, 36b/04, 40b/08, 50b/07,
51a/11, 52a/11, 52b/10, 57a/06, 67a/02,
67b/06, 71b/08, 72a/10, 79b/05, 82b/05

hevān: (Ar.) Aşağılık, zelillik.

h. 48a/04

hezīmet: (Ar.) Bozgun, bozgunluk.

h. 16b/05

hinzīr: (Ar.) Domuz.

h. 49b/03

hışm: (Far.) Kızgınlık, öfke.

hışm id- 25b/07

hıyar: Salatalık sebzesi.

h. 21a/07

hıyānet: (Ar.) Hayınlık , vefasızlık.

h. 46a/09

hicāz: (Ar.) Arap yarımadasında Mekke
ve Medine'nin bulunduğu ülke.

h. 6b/01, 27b/07, 32a/11,
33b/06, 39b/05, 46a/11

h.+da 41a/02

hiçbir: (Far.) Hiçbir.

h. 65b/07

hīle: (Ar.) Aldatma, oyun, hile.

h. 57a/04

hind: (Ar.) Hindistan vatandaşı.

h. 45a/09

hindistān: Hindistan ülkesi.

h. 18a/08, 19a/03, 19b/11,
27a/04

ħor: (Far.) Ehemmiyetsiz, değersiz.

ħ. 54b/02, 76b/04, 86b/04

ħor ol- 21a/01

ħorāsān: (Far.) İnan'ın doğusunda
bulunan geniş arazi.

ħ. 10a/09, 13a/09, 16b/02,
20a/05, 28a/03, 28a/08, 36b/05, 40b/02,
73a/05

ħorlık: Değersizlik, hakirlik.

ħ. 32b/06

ħoş: (Far.) Güzel, iyi.

ħ. 7a/10, 7b/08, 8a/01, 13a/08,
20b/02, 21a/09, 29b/04, 44b/05,
44b/06, 48b/07, 54a/04, 74b/10, 86a/10

ħoş ol- 4b/10, 5a/04, 11a/07,
15b/03, 15b/10, 19b/05, 26b/07,
34a/02, 40b/09, 48b/03, 52b/07,
54a/05, 54b/10, 58a/01, 78b/07,
79b/03, 80a/04, 82b/02, 85a/01, 85a/09

ħoş tüt- 57b/10, 77a/08

ħoş: krş. ħoş.

ħ. 65a/09

ħüb: (Far.) Güzel, hoş.

ħüb ol- 37b/10

ħubüb: (Ar.) Taneler, tohumlar.

ħ.+lar 58a/09, 62a/04

ħubübāt: (Ar.) Tohumlar, buğday, arpa,
çavdar.

ħ. 6b/03, 6b/11, 7a/06, 23a/02,
39a/05, 51a/11, 52b/01, 64a/07, 67a/10,
73b/07, 79a/08, 85a/02 27a/10, 58b/11,
63a/05, 69b/06, 79a/01

ħün: (Far.) Kan, öldürme.

ħ. 23b/01

ħurma: (Far.) Hurma.

ħ. 6b/08, 19b/07, 22b/10,
53b/03, 64a/07

ħurüc: (Ar.) Çıkış, çıkma.

ħ. 9a/05

ħurüc eyle- 43a/11

ħurüc id- 4b/07, 32a/11, 36a/05,
42b/04, 43b/10, 49a/03, 52a/05,
54b/06, 59a/02, 60a/05, 62a/02, 68a/11,
69b/11, 70b/06, 71a/03, 75a/10,
77b/02, 86b/03

ħuşümet: (Ar.) Düşmanlık, hasımlık.

ħ. 23b/07, 31a/07, 32a/04,
40a/10, 52b/02, 58b/09, 61a/09,
69b/10, 86a/06

ħuşümet ol- 13a/04, 43a/06

huşuṣā: (Ar.) Başkaca, ayrıca.

h. 15a/07, 16b/01, 25a/04,
35a/03

hük̄m: (Ar.) Hüküm , emir.

h. 26a/02, 34a/08, 43b/10,
48b/05

h.+in 29b/08, 30a/05

hük̄m id- 30a/08

h.+i 2a/07, 4b/11, 30a/09,
69b/05

h.+idür 21b/08

hükemā: (Ar.) Hakimler, alimler.

h. 32a/01

hürmet: (Ar.) Saygı, hürmet.

hürmet ol- 12b/06

hürmet: krş. **hürmet.**

hürmet id- 21b/04

hürmetlü: (Ar.+T.) Saygılı.

h. 31b/04

hürmetlü: krş. **hürmetlü.**

h. 9a/11,

hürmetsiz: (Ar.+T.) Saygısız.

hürmetsiz ol- 9a/11

hüz̄n: (Ar.) Gam, keder.

h. 58a/05

hırızma: (Ar.) Hamam.

h. 66a/03

-I-

ılıcak: Biraz ılık, ılıcak.

ı. 59a/10, 71b/09

ılqı: Küçük çalılık, yeni süren çalı ya da ağaç filizleri.

ı. 16a/10, 28a/10, 35a/01,
43a/09, 47b/07, 49b/06, 53b/08,
54b/09, 56a/03, 58b/03, 60b/06,
67a/10, 83b/05, 85b/08

ılqı kırıl- 13b/07, 78b/10

ı.+da 61a/06

‘**ırāk:** Ortadoğu'da bulunan ve Türkiye'nin komşusu olan bir ülke.

‘ı. 11b/07, 39b/03, 39b/05,
41a/01, 54b/05, 73b/06, 74a/11, 75a/10

‘ı.+da 6b/02

ırāk: Uzak.

ırāk ol- 65a/02

ırmāk: Irmak.

1.+lar 10b/08, 23a/03, 23a/06,
35b/07, 57b/03, 58b/02, 82a/11, 82b/06

1.+larda 55b/02

1.+ları 74b/02

ısm-: Isınmak.

1.-mağa 80b/07

ısıtma: Sıtma.

1. 11b/10, 12b/11, 16b/07,
18b/11, 21a/05, 22a/10, 34b/07,
39b/09, 41a/08, 49b/03, 52a/01, 54a/09,
66a/10, 85b/07

1.+lu 31b/08

ıış: Malik, sahip.

1. 55a/06, 61a/06, 68a/04

ıış id- 50a/04, 57b/04, 73b/10,
74a/07, 78b/08, 84b/09, 85a/08

‘ıış u nüş: (Ar) Yiyip içme.

‘ı. 70b/08

ıyd’uş-şālib: (Ar.) Hristiyanların suya
haç atma bayramı.

1. 45a/02, 45a/03

-ı-

ıbrilıs: (Sür.) Süryanice nisan ayına
verilen isim.

e. 7b/04

ictimā‘: (Ar.) Toplanma , bir araya
gelme.

i.+ı 20b/09

ıç: İç.

i. 56b/05

i.+inde 7a/01, 7b/01, 10b/09,
12a/08, 13a/03, 13b/10, 17b/02, 26a/04,
26a/11, 28a/11, 30a/05, 31b/04, 34a/06,
36b/04, 44a/08, 46a/05, 49a/09, 52b/11,
53b/05, 55a/05, 55a/07, 55b/10, 58a/05,
59a/03, 62a/11, 78a/08, 78b/01, 80a/10,
86b/08

i.+ine 35a/05, 65a/05

i.+re 47a/07, 47a/08, 48a/11,
51b/02, 52b/02, 58b/05, 60a/04,
60a/10, 68a/02, 68a/04

ıç-: İçmek.

i.-mek

ot iç- 53a/05, 65b/03

i.-eler 59a/10, 71b/09

i.-erse 67a/03

i.-mek 2a/09, 8a/02, 21a/10,
29a/04

i.-mekden 59a/09, 60a/03,
66a/02

ıçin: İçin.

i. 27a/01

içmek: İçmek.

i.+de 61a/05

içre: İçinde.

i. 27a/07, 55b/03, 56a/09,
61a/05, 63a/01, 64a/04, 68b/05, 71a/08,
71b/05, 75b/05, 77a/04, 77a/10,
77b/07, 79b/10, 80a/11, 84a/05, 86a/07

ihtilâf: (Ar.) Anlaşmazlık.

i. 10b/09, 11b/04, 18b/08,
19b/10, 27a/08, 30b/11, 38b/10,
56a/04, 73a/10, 80a/11, 83a/03, 84b/05

i.+lar 78a/11

ihtilâf ol- 18a/03, 60b/02,
62b/01, 69a/10

iḥvān: (Ar.) Samimi, sadık dostlar.

i. 77b/01

ihānetlik: (Ar.) Haksızlık, hayınlık.

i. 27a/07

iki: İki.

i. 5a/06, 25a/09, 39a/08, 40a/09,
47b/01, 55a/01, 62a/02, 68b/02

ikinci: İkinci.

i. 2b/03, 21b/01, 29b/04,
37b/08, 44b/09, 45a/01, 53b/01,
65b/08, 72a/02, 72a/09

ikindi: İkinci.

i. 37a/06

ikda: Gayretle çalışma, sürekli uğraşma.

ikda kı1- 23b/03

iklīm: Ülke, diyar.

i. 4b/05, 12b/08, 74b/09,
24b/04, 28b/07, 32a/02, 41a/05,
41b/06, 41b/10, 46b/07, 54b/02,
55a/11, 71a/07, 75a/01

i.+de 12b/09, 19b/09, 35a/02,
40a/10, 40b/06, 55a/01, 67b/03, 68a/11,
75b/01, 77a/02

i.+e 51a/07

i.+i 5a/03, 24b/04, 28a/08,
28b/03, 39b/05, 39b/07, 41b/05,
45b/01, 50b/06, 60b/01, 68a/02,
68a/03, 70b/06, 74a/11, 83b/03, 85b/05

i.+in 22a/05, 60a/08

i.+inde 5a/11, 6b/02, 10a/03,
10a/04, 10a/10, 11b/08, 19b/10,
19b/11, 20a/01, 20a/03, 28a/03, 28a/07,
33b/10, 46a/11, 47b/04, 48a/01, 49a/03,
53a/02, 54b/05, 55a/01, 55a/03, 56a/03,
56a/10, 57b/05, 60b/08, 61b/03,

61b/08, 67a/06, 67b/07, 69a/06,
72b/06, 73a/05, 73a/07, 73a/10, 73b/06,
73b/09, 74a/06, 75a/03, 75a/10, 77b/11,
81b/07, 81b/11, 82b/09, 86b/08

i.+iņ 65a/05, 83a/11

i.+ler 7b/02, 42b/02

i.+leri 4b/07

i.+üņ 70b/04

i.+inuņ 13a/09

il: Vilayet, il.

i. 4b/09, 7b/02, 8b/10, 9a/07,
11a/05, 12a/08, 17b/06, 23b/03, 24a/11,
24b/07, 25a/04, 25a/09, 25b/02,
26b/10, 27a/01, 31b/04, 32b/07,
33b/01, 33b/03, 33b/07, 34a/06,
35b/06, 38a/01, 42b/08, 44a/11, 45a/11,
47a/01, 47a/10, 50b/03, 50b/09,
51b/03, 56b/03, 56b/07, 63b/10,
65a/04, 69b/04, 70b/01, 71a/07,
76b/09, 77a/04, 78b/07, 79a/02, 79a/08,
82b/08, 83a/06, 84a/10, 84b/10, 85a/06,
85b/06, 86a/06, 86b/01

i.+de 3a/03, 10b/10, 13a/05,
15a/04, 17a/06, 23a/11, 26a/10, 39b/02,
40b/11, 42a/09, 46b/03, 57a/11, 63a/09,
66b/07, 77a/07, 78b/09, 85a/02, 86b/04

i.+den 3b/10

i.+i 9b/08, 9b/08, 9b/09, 15b/11,
21b/09, 23b/06, 27a/08, 27b/08,
28a/05, 28b/07, 32a/09, 33b/04, 35a/07,
35b/09, 38a/07, 67b/11, 74b/03,
84a/07, 86b/09

i.+in 24a/01, 47b/05

i.+inde 3a/01, 3a/04, 9a/09,
10a/07, 10a/08, 13b/08, 16a/03, 16a/05,
16a/06, 16b/05, 19a/02, 19a/07, 20a/05,
22a/07, 22b/05, 24b/07, 25a/06, 28a/10,
32a/10, 33a/03, 33a/09, 33a/09, 34a/05,
34a/10, 35b/10, 36a/02, 36b/03,
36b/05, 40a/09, 40b/01, 43b/09,
43b/10, 44a/08, 45b/01, 74a/10,
79b/04, 79b/06, 81b/06, 83b/02, 85a/06

i.+inden 32b/06

i.+ine 38a/11, 54b/05, 75a/11

i.+ini 22a/06

i.+ler 10a/01, 14b/10, 15b/06,
47b/04, 48a/09, 50a/04, 58a/06, 60b/10,
61b/01, 76a/03, 76a/04, 77a/11, 77b/10,
83b/01, 85b/02, 85b/04

i.+lerde 32a/03, 44a/02, 56a/01,
57a/08, 57a/10, 58a/09

i.+lere 28b/10, 77b/05

i.+lerinde 64b/03

i.+üņ 57a/04

ile: İsimlerin sonuna gelerek beraberlik, refakat, vasıta, araç, hāl birbirine bağlar.

i. 16a/08, 21b/04, 25a/05, 32a/02, 32b/06, 33a/04, 33b/04, 35a/03, 43b/02, 43b/03, 45a/05, 46b/01, 48a/02, 48a/04, 51b/10, 57a/03, 82a/06, 83b/09, 86b/09

ilk: İlk, birinci.

i. 7b/01, 21a/02, 44b/03, 67b/06

‘**illet:** (Ar.) Hastalık, maraz.

‘i. 51a/06

‘**imāret:** (A.) i. Bayındır, mamur.

‘i.+ler 5b/01, 9a/10, 35a/11, 78a/09

imiş: Ek fiil eki.

i. 11a/07

in-: Bir yerden aşağı inmek, düşmek.

i.-dügi 42a/01

i.-dügi

kıran in- 45a/02

i.-e 53b/07

i.-se 12a/08, 17b/02, 17b/05, 26a/07, 34b/03, 42a/01, 50a/06, 50a/10, 57a/11, 84b/11, 85a/03

i.-se

od in- 63b/01, 70b/07, 78a/08, 84b/11

yıldırım in- 78a/04, 84b/07

yıldırım in- 63a/08

i.-üb 75a/03

incin-: Üzülme, kırılmak.

i.-e 52a/03, 60b/05

i.-eler 85b/02

incir: (Far.) İncir.

i. 67a/11, 74a/06

incit(d)-: Üzmek, üzüntü vermek.

i.-e 76a/08

i.-eler 49b/01

intikāl: (Ar.) Bir yerden başka bir yere geçme, göçme.

intikāl id- 64b/01

ir-: Ermek, kavuşmak.

i.-e

āfet ir- 12a/10, 18b/07, 76a/01

ziyān ir- 63a/06

iriş-: Ulaşmak, erişmek.

i.-mek

āfet iriş- 3b/03, 9a/10, 13b/11,
14b/08, 15a/11, 19a/04, 19a/10, 20b/10,
23b/08, 27a/02, 42b/07, 49b/08,
50a/01, 54a/01, 57b/11, 62a/04, 71b/01,
73a/11, 75b/03, 79a/02, 84b/03

i.-e 56b/07, 64b/02, 83a/04

halel iriş- 78a/01

hastalık iriş- 73b/01

ölüm iriş- 20a/09

raĥmet iriş- 9b/02

vebā iriş- 54a/08

zevāl iriş- 73b/01

ziyān iriş- 27b/04

irte: Erte, sabah.

i.+ye 32a/01

irte namāzı: Sabah namazı.

i. 29a/10

‘ **isā:** (Ar.) Hz. İsa Peygamber asm.

‘i. 66a/05, 72a/01

ise: İse, öyleyse.

i. 3b/11, 38a/04, 38a/05, 59b/04,
81a/01

islām: (Ar.) İslamiyet, Müslümanlık.

i. 33a/05, 45a/04

islāmbul: İstanbul şehri.

i. 49a/02, 52a/09

i.+a 14b/06, 52a/10

i.+da 11b/03, 12a/02, 19b/01,
24a/07, 28a/09, 67b/03, 75b/06, 77a/03,
77b/05, 83a/04

i.+dan 77b/10

issi: Sıcaklık, hararet.

i. 19b/06, 21a/06, 22a/11,
22a/11, 35b/05, 36b/10, 59b/01, 73b/01

issi ol- 14a/02, 36b/06, 40a/06,
53b/10, 62b/09, 66b/07

i.+ler 25a/07, 18b/02, 53b/11,
66b/05, 27b/02, 28b/03, 29a/03,
30b/02, 31a/04, 32b/02, 33a/08,
37b/08, 41b/11, 54a/05, 66b/10,
70a/07, 74b/08, 78b/03, 82a/02, 85a/04

i.+leri 60b/05

i.+sine 81a/03

issilik: Sıcaklık.

i. 21b/08

issiz: Tenha, boş.

issiz kıl- 84a/07

issüz: krş. **issiz.**

issüz kal- 33b/07

iş: İş, amel.	‘adl it- 13b/10, 48b/07
i. 8a/10, 18a/05, 26b/06, 59b/06	‘adllik it- 63b/08
i.+e 62b/07, 65b/07	beglik it- 81b/08
i.+i 22b/09	cem‘ it- 8b/05, 27b/03, 45b/11, 48a/02
i.+ler 17b/03, 22b/03, 26b/08	ceng it- 25a/09, 48a/02, 79b/04
işid-: Duymak, işitmek.	eminlik it- 18b/04
i.-eler 19b/05	fayide it- 70b/10
işidil-: Duyulmak, işitilmek.	feth it- 20b/02
i.-se 31b/09, 79b/09	fevt it- 59a/02
işle-: İşlemek.	galebe it- 86a/03
i.-meyeler 59b/03	ḥarāb it- 5a/03, 24a/01, 47b/05, 54b/04, 68b/01, 86b/09
işlen-: İşlenmek.	ḥarāblık it- 62a/02
i.-se 8a/10	ḥareket it- 73b/02
‘işret: (Ar.) İçki içme.	ḥaḳīr it- 76b/04
‘i.+ler 11b/02	helāk it- 5b/02, 5b/03, 17a/03, 44a/04, 62a/07
iştiḥā: (Ar.) İştah, yemek yeme isteği.	hışm it- 25b/07
i. 21a/05	ḥurūc it- 4b/07, 9a/05, 32a/11, 36a/05, 43b/10, 49a/03, 52a/05, 54b/06, 59a/02, 60a/05, 62a/02, 68a/11, 69b/11, 70b/06, 71a/03, 75a/10, 77b/02, 86b/03
it(d)-: Etmek.	ıṣşı it- 50a/04, 73b/10, 74a/07, 78b/08, 84b/09, 85a/08
i.-di	
vefāt it- 8a/09, 14b/02, 37a/04	
i.-e 19a/06, 35b/11, 43b/07, 68b/06	
i.-e	

ķahr it- 24a/02, 47b/07, 76b/10	i.-eler
ķızlık it- 3a/09	‘adl it- 47a/11
meyl it- 4a/03, 71a/01, 86a/09	cefa it- 83a/09
naķar it- 29b/01, 37a/07	ceng it- 18b/07
periřān it- 43a/03	cidāl it- 24a/11
rencīde it- 64b/01	fetāret it- 80a/08
resm it- 29a/10	ķavf it- 49a/08
řāliķ it- 43b/10	ķazar it- 65b/05, 66a/01
telef it- 51b/11	ķayf it- 32b/01, 62b/07, 69b/09
terk it- 62a/01	helāk it- 83b/01
tōvbe it- 63b/05	intikāl it- 64b/01
vefāt it- 14b/11, 19a/03 22a/06, 36b/01	ķahr it- 28b/06
yaķılık it- 51a/07	ķatı it- 47a/04
zebūn it- 40b/07	ķatlı it- 41b/06, 55a/07
ziyān it- 3b/11, 5b/11, 7a/02, 9a/07, 10b/08, 17a/07, 17b/06, 18b/05, 22b/10, 23b/09, 27a/01, 31a/03, 34b/08, 35a/08, 36a/09, 42a/03, 42b/05, 43a/01, 44a/01, 51b/04, 51b/09, 52a/03, 58b/05, 61b/10, 68a/10, 68b/11, 75b/01, 79a/06, 83a/06, 83b/06	ķırgun it- 77b/10
zūlm it- 5b/10, 10a/11, 18a/09, 18a/11, 23a/04, 24a/02, 33a/07, 35a/07, 46a/04, 50b/06, 51a/02, 58a/03, 64b/06, 68b/10, 71b/06, 84a/11	meyl it- 12b/01, 26b/06, 70a/09, 80a/04, 85a/09
	yaķılık it- 32b/03, 33b/05
	yaķma it- 57b/08, 70b/03
	ziyān it- 25a/03, 57a/01, 71b/02, 85a/11, 86a/04
	zūlm it- 6a/04, 17b/10, 33b/02, 42a/10, 50b/02, 51b/05, 71b/01, 79b/06, 85b/10

i.-mek	cehd it- 55a/06
cefā it- 78b/11	i.-i 37b/07
cimā ^ç it- 7b/09, 53a/06, 65b/04, 71b/11	i.-üb
ḥacāmat it- 2a/09	‘adl it- 13a/08, 77a/07, 82a/11
vefāt it- 13b/09	cem ^ç it- 18a/04, 45a/08, 80a/08
vužu it- 15a/09	ḥurūc it- 42b/04
yağılık it- 32b/03, 44a/01	ḥabs it- 79b/07
zulm it- 33a/01	ıṣṣı it- 57b/04
i.-meye	raiyyet it- 56a/08
ḥaṭa it- 29b/03	şuluca it- 2a/08
ziyān it- 22b/04, 47a/07	yağılık it- 14a/02
i.-meyeler 59a/11	i‘tidāl: (Ar.) Ortalama, ölçülülük.
i.-enlere 56b/11	i. 44b/05
i.-er 24a/05	ivāz: (Far.) Hazırlanmış, dizilmiş.
i.-er	i. 19a/10
ḥarāb it- 22a/11	iyü: İyi.
taḥvīl it- 65b/11	i. 3b/05
i.-erler 37a/01	iyü ol- 4a/11, 4b/02, 6a/09, 6b/03, 6b/04, 6b/11, 11a/07, 11b/01, 12a/05, 12a/07, 12b/03, 13b/03
i.-erler	i.+dür 2a/10, 8a/02
günah it- 31b/10	izfihān: İran`da bir büyük şehir.
ḥürmet it- 21b/04	i. 10a/03
i.-erlerse	

-K-

ķab: Kap, kacak.

ķ.+ııı 67a/01

ķabak: Kabak.

ķ. 21a/07

ķabarcuķ: Gece yanığı denilen bir deri hastalığı.

ķ. 41a/02, 73a/04

ka⁶be: (Ar.) Kābe.

k. 78a/11

k.+de 5b/02

ķacak(ġ): Kacak, eşıya.

ķ.+ııı 67a/01

ķaç-: Kaçmak.

k.-ub 32a/09

ķadar: Kadar edatı.

ķ. 55a/06, 59b/04, 81a/01

ķāfir: (Ar.) Hakk'ı tanımayan.

k. 28a/07, 48a/02, 72b/05,
82a/05, 83b/09, 86b/08

k.+i 48a/02, 83b/10

k.+ler 72a/03

k.+uıı 9a/04

ķāfiristān: (Ar.) İslam dininde olmayanların ülkesi.

k. 7a/11

ķāh: (Far.) Bazen, ara sıra, kimi kez, kimi zaman.

k. 37b/04

k. 37b/04

ķah(ı)tlık: (Ar.) Kıtılık.

ķ. 47b/09

ķahıtlık ol- 68b/08, 76b/11

ķahr: (Ar.) Zulüm, eziyet.

ķahr id- 24a/02, 28b/06, 47b/07,
76b/10

ķal-: Kalmak.

ķ.-alar 75b/02

ķ.-alar

6aciz kal- 71a/04

ķ.-a 23a/07, 55b/02, 55b/02

issüz ķal- 33b/07

ķ.-maķ 22a/09

ķ.-maya 56a/01

ķal⁶a: Kale.

ķ. 46b/10

ķ.+lar 3a/05, 9b/10, 24a/06,
40a/08, 62b/02

ķ.+ların 15a/02

ķ.+ya 47a/03

ķaldur-: Kaldırmak.

ķ.-a

baş ķaldur- 3a/11, 15b/06,
32b/02

k.-alar

baş ķaldur- 57b/07

ķalendis: (Sür.) Süryaniler dilinde İsa
peygamberin doğduğu güne verilen ad.

ķ. 72a/01

ķan: Kan.

ķ. 2a/07, 5a/08, 15a/06, 21a/04,
22b/05, 28a/08, 49b/04, 56a/01,
64b/03, 80a/11, 84a/08

ķan al- 2b/09, 53a/06, 65b/03

ķan aldur- 2a/10

ķan dök- 17a/08, 17b/03,
19a/07, 20a/09, 26b/02, 27a/02, 33b/08,
34b/04, 36a/07, 55b/09, 78b/11

ķan dökil- 9b/07, 10b/01,
32a/04, 82b/09

ķan dökül- 7a/05, 12a/09,
20a/02, 20a/03, 36b/06, 43b/01, 44a/10,
45a/09, 45b/03, 47a/04, 48a/11, 50a/07,
52b/02, 55b/11, 56b/01.yaň.a, 62a/08,
63a/04, 63b/05, 69a/03, 69a/06, 69b/02,
70b/08, 72b/06, 76a/05, 78a/09

ķ.+lar 4b/05, 15b/06, 48a/09,
49a/06, 60a/04

ķan- : İnanmak.

ķ.-maķ 63b/02

ķangi: Hangi.

ķ. 7b/03

ķanķı: krş. ķangi.

ķ.+sı 29b/01, 29b/02

ķānun: (Ar.) Nizam, kaide, kural.

ķ.+lar 65a/05

ķānun-ı evvel: Aralık ayı.

ķ.+dür 65a/11

ķānūn-ı şānī: Ocak ayının eski adıdır.

k. 71b/07

ķapan-: Kapanmak.

ķ.-a 23b/08, 35b/01

ķar: Kar.

ķ. 3a/08, 6a/03, 7b/07, 13b/06,
24b/11, 27a/09, 27b/10, 45b/08,

54a/02, 54a/11, 61a/02, 63a/05, 63a/07,
66b/03, 67b/02, 70a/04, 73b/04,
77b/04, 80b/04, 81a/08, 82b/04, 86b/02

qara: Siyah.

q. 3b/03, 15a/10, 22b/02,
43b/05

qara aqrı: Bir çeşit humma.

q. 12b/11

qarağu: Kararmak.

q. 43b/02

qaralu: Siyah renk olan.

q.+dur 29b/02

qaranluğ: Karanlık.

q. 26b/11

qarar: Bir iş ya da sorun konusunda
düşünülerek verilen kesin yargı.

q.+a 46a/04

qarar-: Kararmak.

q.-a 45b/11

qararsız: Karar vermekte güçlük çeken.

q. 34a/05

qaravaş: Cariye, hizmetçi.

q. 53a/01, 59a/01

qarayib: Yakınlar, hısımlar. Akraba.

q. 49a/11

qara yas: Aşırı bir biçimde üzüntüye
kapılma.

q. 36b/10

qarçaş-: Karışmak, karmakarışık olmak,
dolaşmak, bozulmak.

q.-a 55a/11, 56b/07, 58a/06,
61b/01, 63b/10, 69b/04, 76a/04,
77b/10, 79a/09, 84b/09

qarçaş: krş. **qarçaş-.**

q. 28b/03

qarınca: Karınca.

q. 53b/07

qarıncaşuz: Karıncasız.

q. 42b/11

qarıqay: Koca karı soğukları.

q. 81a/10

qarış-: Karışmak.

q.-mağ 56b/01

qarlu: Karlı.

q. 65a/08, 68a/06

qarlu ol- 66b/08

qasāvet: İç sıkıntısı, sıkıntı.

q. 54b/06

kat: Derece, makam.

q.+ında 53a/04

katı: Sert, şiddetli.

q. 6a/03, 8a/07, 9a/06, 10a/03, 10a/04, 10a/10, 10b/07, 11b/10, 12a/11, 13a/02, 13a/05, 13a/09, 13b/02, 13b/06, 14a/01, 17a/01, 17b/01, 17b/06, 17b/09, 18a/01, 18a/10, 18b/01, 18b/08, 18b/10, 19a/03, 19b/06, 22b/03, 23b/06, 24a/02, 24b/11, 25b/04, 26a/10, 26b/07, 27a/04, 27a/05, 27b/06, 27b/07, 29a/03, 30b/10, 31a/04, 32b/02, 33a/02, 33b/09, 34a/11, 34b/06, 35a/09, 35b/05, 36a/02, 36a/03, 36b/03, 38a/03, 38a/03, 38a/09, 38a/11, 39a/11, 40a/05, 40a/06, 40b/10, 41a/01, 41b/11, 42a/02, 42a/03, 42a/04, 42a/04, 43a/08, 45b/05, 45b/08, 46a/03, 47a/04, 47b/10, 48b/04, 49a/06, 50b/04, 50b/05, 51a/10, 51b/05, 52b/09, 53b/11, 54a/02, 54a/07, 54a/10, 57b/02, 58a/11, 61b/04, 63a/07, 63b/03, 64a/10, 66b/06, 66b/11, 67a/06, 67b/04, 68a/06, 68b/04, 70b/10, 71b/02, 73a/02, 73a/07, 74a/04, 74a/09, 74b/07, 75a/09, 77a/05, 77b/04, 77b/06, 78b/02, 78b/04, 79a/09, 79b/03, 80a/07, 80b/07, 81a/08, 81b/07, 81b/11, 82b/04, 85a/04, 85a/07, 85b/10, 86a/05, 86a/08, 86b/02

katı ol- 3a/03, 10b/05, 12b/03, 18b/01, 34a/07, 35b/02, 43b/03, 44a/07, 46a/03, 46b/05, 49b/06, 54b/07, 58b/08, 58b/11, 60b/04, 63a/01, 63a/05, 65a/08, 66b/03, 66b/10, 67a/05, 67b/09, 72b/04, 74a/02, 75b/08, 79a/11, 79b/10, 85a/06, 86b/10

katıl-: Katılmak.

q.-ır 29a/08

katılığı: Güçlük, şiddet, meşakkat.

q. 79a/05

katılı(g)k: Sertlik.

q.+ı 26a/08

q.+lar 78a/11

katı: Öldürmek.

q. 63a/04

katı id- 41b/06, 47a/04, 55a/07

katı: (Ar.) Kuvvetli, güçlü.

katı ol- 28b/05

katım: Kavim. Aralarında töre, dil ve kültür ortaklığı bulunan, boy ve soy bakımından da birbirine bağlı insan topluluğu, budun.

q. 70a/05

q.+ı 53b/06

ğ.+ine 34a/01	keder: (Ar.) Tasa, kaygı.
ğavs: (Ar.) Yay burcu.	k. 56a/06, 80b/05
ğ. 60a/01	k.+dir 25b/08
ğaya: Kaya.	kefaretsiz: (Ar.) Bir günahı Tanrı'ya bağışlatmak umuduyla verilen sadaka veya tutulan oruç.
ğ.+lar 29a/07	k. 12b/04
ğaygu: Üzüntü, tasa endişe.	kefaretsiz: krş. kefaretsiz.
ğ. 36a/08, 43b/03, 55b/11, 64a/05, 71a/08, 79b/11, 82a/04	k. 51a/05, 78b/05
ğ.+lu 61b/09	kem: (Far.) Az, eksik, bozuk.
ğaz: Kaz.	kem ol- 64a/04
ğ. 50a/03	kenār: (Far.) Kıyı, kenar.
ğazanç: Kazanç.	k.+ında 46b/10
ğ. 19a/09, 58a/03, 64a/05	k.+ları 60b/01
ğazançşuz: Kazancı olmayan.	kendü: Kendi.
ğazançşuz ol- 50b/04, 50b/09	k. 12b/06, 16a/11, 24a/01, 40a/07
ğāzi: Osmanlılarda şeriat mahkemelerinin başında bulunan, aynı zamanda görev yeri ve çevresindeki düzenle ilgili yönetim ve denetim yetkileri bulunan yargıç.	k.+nünj 70b/03
ğ.+lara 64a/10	k.+sin 81a/09
ğeçi: Keçi.	k.+ye 28b/01
k. 19a/04, 34b/02, 49a/01, 61b/05, 64b/07, 74a/05, 74b/11	kendüz: Kendisi.
k.+ye 75b/03	k. 43b/05
	kerefis: (Far.) Kereviz.

k. 59a/11

kervān: (Far.) Uzak yerler arasında ticaret eşyası ve yolcu taşıyan yük hayvanı katan.

k.+ları 55a/05

kes-: Kesmek.

k.-e 52a/02, 75b/04

kesb: (Ar.) Kazanma, elde etme.

k. 4b/02, 19a/09, 33a/07, 38b/10, 50a/05, 58a/03, 71b/03, 75b/05

kesb ü kār: (Ar.) Kazanç

k. 13a/04

kesb kapısı: (Ar.) Kazanç kapısı.

k. 23a/08, 23b/08, 35b/01, 79a/10, 86a/11

kesici: Keskin, kesici.

k. 42b/04, 85a/10

kesil-: 1. Bitmek, tükenmek, sona ermek. 2. Bıçak vb. aletlerle ikiye ayrılmak, kesilmek.

k.-e 38b/01, 85a/11, 85b/04

k.-en 53b/03, 59b/09

k.-mek 69b/02

k.-ür 53b/03, 83b/10

kesād: (Ar.) Yokluk, kıtlık.

k. 26b/01, 62b/10, 75a/02

kesād ol- 64b/09

keşiş: (Far.) Papaz, karabaş.

k.+ler 32b/02

kez: Defa.

k. 36a/01

kıble: (Ar.) Kible.

ķ. 52a/10

kıble yılı: Güneyden veya güneybatıdan esen ve bazen de yağış getiren yerel rüzgâr, kaba yel, boz yel.

ķ. 59b/02, 80b/10

ķıl-: Etmek, eylem anlamında yardımcı fiil.

ķ.-a 31b/05

ķ.-a

ıķda ķıl- 23b/03

issiz ķıl- 84a/07

ķ.-duķdan 29a/11

ķ.-sa 33a/07

ķılıç: Kılıç

ķ. 57a/03

ķır-: Kırmak.

ķ.-a 17b/11, 70b/07, 82b/09,
83a/10

ķ.-ub 83b/10

ķ.-alar 84a/05

ķırađu: Kırağı. soğuk havalarda, su buğusunun yerde, bitkiler ve öteki nesnelere üzerinde donmasıyla oluşan ince buz billuru.

ķ. 66a/04

ķırđulık: Kırağı düşme durumu.

ķırđulık ol- 79a/11

ķırđun: Geniş ölçüde öldürme, kıyım.

ķırđun düş- 18b/05

ķırđun id- 77b/10

ķırđun ol- 80a/01, 86b/01

ķırıl-: Kopmak, kırılmak, parçalanmak.

ķ.-a 5a/10, 12a/06, 12a/10,
13a/01, 13b/03, 15a/11, 16a/10, 16b/01,
17b/07, 18a/05, 18a/06, 18b/10, 19a/01,
19a/04, 22b/05, 23b/09, 24a/04,
24b/07, 24b/10, 25a/02, 27a/03,
27b/11, 28a/06, 28a/09, 28a/10, 30b/08,
32b/03, 33a/06, 34a/09, 34b/02, 35a/01,
25a/07, 35b/01, 52a/09, 38b/07, 39a/10,
43a/09, 45b/08, 47b/08, 48b/10,
49a/01, 49b/02, 49b/06, 50b/01,
51a/02, 51a/08, 54b/07, 54b/09,

54b/11, 55a/02, 55a/04, 55b/10, 56a/03,
58a/02, 58b/03, 59a/04, 60b/06, 61a/02,
61b/05, 62a/03, 64b/05, 64b/07,
65a/10, 66b/04, 67a/07, 67b/06,
67b/10, 68a/09, 68b/08, 71a/11,
75b/09, 76b/04, 83b/05, 85a/02,
85b/05, 85b/08, 85b/09, 86a/03

ķ.-a

ilkı kırıl- 13b/07, 78b/10

avrat kırıl- 5a/10

ķ.-maķ 33b/08, 33b/08, 35a/02,

62b/06, 74b/11, 60a/03

ķ.-ub 46b/02

ķırlanđuç: Kırlanđıç kuşu.

ķ. 2b/07

ķırmızı: Kırmızı.

ķ. 2b/02

ķıran: Öldürücü hastalık salgını.

ķ. 56b/02, 61b/04, 69b/01,
86b/05

ķıran düş- 68b/06

ķıran gir- 13b/01, 17b/01,
20a/05

ķıran in- 45a/02

ķıran ol- 56b/07

ķ.+1 31b/10

ķirāt: Seviye, değer.

ķirāt ol- 19b/09

ķiřalıķ(ę): Kısalık.

ķ. 1+dur 65b/10

ķiř: Kış mevsimi.

ķ. 2b/04, 3a/03, 6a/03, 10a/10,
10b/05, 13b/06, 24b/10, 34a/07,
34b/01, 36a/03, 39a/03, 42a/03, 43b/01,
43b/03, 44a/07, 45b/08, 46a/03,
46b/05, 48a/03, 49a/01, 49b/06, 52a/07,
53b/08, 53b/10, 54a/04, 54a/07, 54a/10,
54b/07, 58b/08, 58b/11, 60b/04,
61a/02, 61b/04, 62b/11, 63a/07, 65a/01,
65a/08, 65a/11, 66a/06, 66a/11, 66b/03,
66b/06, 66b/08, 66b/10, 67a/04,
67b/04, 67b/09, 68a/06, 71b/07,
72b/03, 73a/02, 73a/07, 73b/05, 74a/04,
74a/09, 75b/08, 77b/03, 77b/06,
79a/11, 79b/10, 80b/02, 82b/04,
84b/05, 86b/02, 86b/10

ķ.+uņ 30a/10

ķıt: Kıt, yokluk.

ķ. 28a/08, 50a/11

ķıt ol- 17a/04, 18b/03, 22b/11,
26b/08, 27a/05, 27a/10, 27b/02,
27b/09, 30b/09, 31a/09, 32a/05, 36a/03,
45b/03, 50a/01, 79a/07, 85b/01

ķıtlık: Kıtlık.

ķıtlık ol- 26b/01, 79b/04

ķız: Kız.

ķ. 9b/03, 19a/05, 49b/10

ķızar- : Kızarmak.

ķ.-maķda 62a/05

ķ.-sa 3a/06, 8b/09, 14b/09,
40b/06, 46b/03, 48b/04, 48b/05,
56b/01.yaņ.a, 77a/06, 84a/01

ķızıl: Kızıl.

ķ. 12b/07, 18a/06, 26b/03,
34b/11, 42b/01, 50b/11, 57b/09,
71a/06, 85b/03

ķızılcuķ: Hafif kızamık.

ķ. 52a/08, 73a/04

ķızılıķ: Kızlık, pahalılık, kıtlık.

ķ. 5b/11, 10b/02, 32b/10,
41b/09, 62a/03, 77a/02, 83b/11

ķ.+da 62a/07

ķızılıķ: Kıtlık, pahalılık.

ķ. 8b/11, 9a/08, 9b/08, 10a/08,
15a/04, 16a/01, 18a/07, 18a/10, 22a/08,
24b/09, 26a/07, 26b/02, 33a/02,
34b/04, 34b/09, 36a/01, 36a/08, 38a/03,
38a/04, 39a/09, 39b/06, 39b/08, 42a/02,
42a/09, 42b/08, 43a/02, 43a/04, 43b/06,

48b/04, 52b/05, 56b/07, 60a/09,
60a/11, 63b/02, 68b/05, 69a/05,
69b/03, 78a/02, 78b/03, 79a/03

kıızlık id- 3a/09

kıızlık ol- 4a/01, 4b/05, 5a/09,
5b/08, 6a/09, 6b/09, 7a/01, 7a/11,
8a/08, 11a/11, 11b/03, 11b/10, 13b/08,
14b/08, 15a/01, 16a/01, 17a/01, 17b/06,
18a/01, 18b/11, 19a/03, 19b/01, 22a/07,
22b/08, 23a/11, 23b/06, 24a/09, 25a/02,
27a/05, 27b/07, 27b/08, 28a/05, 32a/11,
33b/09, 34a/03, 34a/11, 35a/06, 35b/09,
38a/04, 38a/10, 40a/05, 41a/02, 41a/09,
41b/02, 42a/05, 42b/03, 43a/09,
48b/11, 10a/10, 58a/09, 54b/04, 55a/02,
55a/04, 57a/10, 61b/04, 61b/10, 67a/06,
67a/08, 67b/04, 69b/11, 72b/04,
73b/09, 74b/10, 76b/06, 77a/05,
77b/11, 80a/07, 81b/06, 81b/11,
83b/04, 83b/07, 84a/10, 85b/02,
85b/06, 86b/08

ki: (Far.) Ki bağlacı.

k. 18a/10, 23a/09, 29a/06,
45a/02, 56a/06, 56b/09, 61a/03, 67a/02,
75b/02

kiçi: krş. keçi.

k. 55a/10

k.+ler 56a/08

kim: Soru zamiri.

k. 67a/02

kim: Ki bağlacı.

k. 59b/06

kimesne: Kimse.

k. 8b/06

kimsene: Kimse.

k. 16a/08

kirmān: (Far.) Kurtlar.

k. 39b/07

kişi: Kişi, kimse.

k. 4a/05, 6a/11, 11b/11, 23b/10,
24b/05, 28a/04, 36a/03, 36a/06, 43b/04,
43b/09, 46a/08, 56a/05, 59a/02, 62a/06,
64b/07, 65a/02, 73a/08, 73b/07, 83a/05

k.+ler 9a/11, 18b/07, 19b/03,
25a/06, 31b/04, 46a/10, 59a/06, 69a/04

k.+lere 44a/04, 57b/11, 64a/03,
70a/11

k.+lerinden 17b/11

k.+sin 70b/04

k.+ye 18b/08, 78a/01

k.+ler 42a/10

koça: Koca.

ķ.+lar 2b/01

ğ.+lara 54a/08	40b/11, 42a/02, 42b/03, 44a/11,
ğo- : İzin vermek, salıvermek.	45b/06, 51a/07, 58b/09, 69b/10,
ğ.-mayalar 36b/11, 67a/01	78a/03, 81b/08, 82a/05, 84a/04, 85a/02
ğop- : Meydana çıkmak, harekete geçmek.	ğorkulu : Korkulu.
ğ.-a 8b/08, 13a/06, 16a/11,	ğ. 51b/07, 61b/03
35b/10, 43a/09, 46b/07, 48a/09, 76a/03,	ğorkuluk : Korkuluk.
81b/07	ğ. 20a/06
ğ.-sa 13a/05, 19b/06, 26b/07,	ğorkunç : Korkunç.
35a/01, 35a/09, 42b/09, 51a/10, 64a/04,	ğ. 56b/10
71a/06, 71b/03, 85b/03, 85b/04	ğostantiniyye : İstanbul.
ğ.-sa	ğ. 32b/03
toz ğop- 58a/04, 78b/09, 79a/07	ğ.+de 56a/05
ğ.-ub 25b/06	ğovan : Arı kovanı.
ğokla- : Koklamak.	ğ. 76a/01
ğ.-mağ 44b/07	ğ.+a 53b/11
ğokulu : Kokulu.	ğoy- : Koymak.
ğ. 8a/01, 21a/09, 44b/06	ğ.-a 65a/06
ğork- : Korkmak.	ğ.-asın 29b/10
ğ.-a 56a/08	ğ.-ub 22a/06
ğorku : Korku.	ğoyun : Koyun.
ğ. 9b/06, 10a/01, 11a/02,	ğ. 16b/01, 50b/01, 52a/07,
13a/02, 14b/11, 15a/05, 17a/09, 20b/06,	52b/08, 55a/04, 60b/07, 61a/01, 61a/02,
20b/09, 27b/01, 31a/10, 32b/11,	66a/07, 71b/04, 74a/05, 74b/04, 83b/05
34b/04, 35a/02, 35b/03, 38a/02,	

ķ.+a 13b/01, 17b/01, 20a/04,
73b/01, 75b/03

ķör: (Far.) KÖr.

k. 18b/05

ķöy: krş. ķöy.

ķ.+ün 2a/06

ķöy: (Far.) KÖy.

k. 32a/02, 35a/03

ķ.+ler 24a/09, 31a/03

ķudüs-i şerîf: Kutsal Kudüs

ķ. 73a/06

ķul: (Ar.) Hizmetçi, bende, köle.

ķ. 24a/03, 24a/04, 53a/01,
56a/07, 59a/01, 69a/09

ķ.+lar 54a/03

ķ.+ları 28b/01, 70b/03

ķ.+ların 17a/03, 33a/07, 17b/11

ķumandan: Komutan.

ķ. 16a/11

ķurañuluk: Karanlık.

ķ. 18b/06

ķuraķ: Nem tutmayan, çabuk
kuruyuveren, çorak (toprak).

ķ. 18a/07, 30a/07, 51a/01,
73a/02, 84b/05, 86b/03

ķuraķ ol- 8a/07, 39a/04, 54b/01,
43a/03, 72a/11, 73b/05, 74b/07,
81b/05, 82a/04

ķuraķlık: Kuraklık.

ķ. 30a/07

ķuraķlık ol- 27b/06, 29b/11,
54b/03

ķurbaĝa: Kurbaĝa.

ķ. 12b/10, 18a/09, 35a/04,
42b/05, 51a/04, 58a/01, 64a/01, 71a/09,
79a/03, 85b/06

ķurı-: Kurumak.

ķ.-ya 55b/09, 74b/08

ķurılık: Kuruluk.

ķurılık ol- 20b/11

ķurt: Kurt.

ķ. 35b/09, 81b/09

ķurtul-: Kurtulmak.

ķ.-ub 5b/03

ķuru: Kuru, yaş olmayan.

ķ. 50a/01, 81b/02, 81b/10

ķ.+larda 31a/01

ķuru-: Kurumak.

ķ.-ya 35b/07, 56b/10, 76b/01

ķuř: Kuş

ķ. 53b/09, 54b/09, 81b/02,
81b/09

ķ.+lar 67a/06, 31a/02

ķutlu: İyilik, uğur getirdiğine inanılan,
uğurlu.

ķutlu ol- 23a/09

ķuvvet: (Ar.) Gũç, kuvvet.

ķ. 21a/06

ķuvvet bul- 56a/04

ķuvvet tut- 38b/08, 40b/07,
61a/04

ķ.+de 24b/01

ķ.+i 81a/11

ķuvvetli: (Ar.+T.) Gũçli.

ķ. 39a/04, 66a/08

ķuvvetli ol- 20b/01, 51b/06,
51b/06

ķuyruk(ę): Kuyruk.

ķ.+ı 4b/10

ķ.+lu 23a/10

ķuyruklu yılduz: Yıldızların çevresinde
dönen bir çekirdek ve bir kuyruk
bölümünde oluşan gök cisimleridir.

ķ. 4b/03, 9b/05, 15b/10, 31b/07,
39b/01, 47b/02, 55b/06, 61a/03,
68b/04, 76a/02, 82b/07

ķuyu: Kuyu.

ķ.+lar 23a/04, 23a/07

ķuzı : Kuzu.

ķ. 71b/04

ķüçücek: Küçüçük.

k. 9b/03

ķüçül-: Küçölmek.

k.-mek 63b/02

ķühistān: (Far.) Dağlık memleket, İran
yaylasında dağların çok olduğu bölge.

g. 53a/02

- L-

ķaķlaķ: (Ar.) Leylek.

l. 80b/10

ķeřker: (Far.) Asker.

l. 8b/05, 18a/04, 23b/09, 24a/09,
33a/01, 42b/06, 43b/01, 45a/08, 80a/08

l.+e 32b/09

-M-

māçin: (Ar.) Hileyi öğreten.

m. 67a/05

madāin: Arabistan'da bir şehir.

m. 72b/07

mādde: (Ar.) Madde, cevher, asıl.

m. 64b/02

mağbūn: (Ar.) Alışverişte aldanmış olan.

m. 35a/08

mağrib: (Ar.) Batı tarafta olan memleketler.

m. 10a/07, 10b/05, 11a/09, 15a/07, 16a/05, 16b/03, 16b/09, 17b/11, 22a/06, 22b/05, 23b/04, 24a/08, 24b/04, 28b/05, 32a/08, 35a/01, 35b/09, 38a/07, 40b/07, 43a/08, 45a/11, 46b/09, 47b/05, 48a/05, 48a/08, 49a/03, 55a/01, 56a/10, 57a/09, 61b/05, 62a/01, 62a/08, 63a/08, 63a/09, 67a/08, 69a/04, 70a/08, 73b/11, 76a/06, 76a/09, 76b/04, 77a/06, 81b/06, 83b/03, 84a/02

m.+de 33a/10, 35b/11, 40b/01 39b/07, 40a/07, 83a/11

m.+den 5a/08, 5b/07, 10a/11, 12a/05, 24b/11, 32a/07, 32b/08, 33a/03, 40a/06, 48b/01, 48b/05, 56a/06,

56b/02, 60a/08, 62a/07, 69a/07, 69b/04, 76b/10

māhāşıl: (Ar.) Hasıl olan, meydana gelen.

m. 40a/10

mağzūr: (Ar.) Haram edilmiş.

m. 30b/01

m.+dur 2b/02, 8a/05, 8b/02, 14b/02, 80b/09

mağzūr-ı müsî: (Ar.) Haram olan, kötülükte bulunan.

m.+dur 2b/07, 53b/01, 59b/03, 65b/06

ma'ışet: (Ar.) Geçinmek için gereken şeyler, geçim, rızık.

m. 13b/11, 38b/10, 64b/06, 79a/06

māil: (Ar.) Bir yana eğilmiş, istekli.

m. 19b/07

māil ol- 57a/02

ma' mūr: (Ar.) Bakımlı, bayındır.

ma' mūr eyle- 75a/05

ma' mūriye: (Ar.) Bayındırlık.

m.+ler 43a/02

māl: (Ar.) Varlık, servet, mal mülk,

m. 22a/08, 22b/01, 46a/10,
57b/07

m.+ı 15a/06, 79b/02

m.+ın 70b/04

mağşūd: (Ar.) Dilenilen, umulan şey,
emel.

m. 30a/05

mart: Mart ayı.

m. 54b/03, 81a/07

martilis: (Lat.) Mart ayı.

m. 2a/04

maşrıq: (Ar.) Güneşin doğduğu taraf,
doğu.

m. 15a/07, 17a/04, 24b/07,
25a/04, 30b/10, 32b/01, 33b/06,
33b/11, 38b/07, 40b/05, 46b/01,
48a/01, 63a/08, 64b/03, 68a/10, 69a/01,
75a/11, 79b/04, 81b/06, 83b/07,
83b/11, 86b/01

m.+da 56a/02

m.+dan 10a/03, 23b/11, 40a/04,
47b/11, 52a/05, 61b/02, 69b/03,
76a/11, 83a/08

m.+tan 4b/06, 5a/05, 16a/09

mayıs: (Rum.) Mayıs ayı.

m. 14a/07, 37b/07, 54b/03,
66a/09

m.+da 30a/04

mecmū': (Ar.) Cem olunmuş
toplanmış.

m. 7b/04, 20b/07

m.+ı 3b/07, 15b/09, 58a/04,
31b/10, 42b/10, 68a/05

mekke: Mekke şehri.

m. 73b/09

mekr ü hîle: (Ar.) Hile ile aldatma.

m. 43b/07

melâlet: (Ar.) Usanma, usanç.

m. 26b/01, 86a/02

melâlet çek- 44b/02

melâlet ol- 39b/02

melâmet: (Ar.) Ayıplama, kınama.

m. 3b/10, 24b/03, 75b/05,
79a/04

melâmet ol- 22a/08

melâmetlik: (Ar.+T.) Kınamak.

m.+ler 18a/11

melül: (Ar.) Usanmış, bıkmış.

melül ol- 33b/09

memleket: (Ar.) Ülke, delet toprağı.

m. 6a/05, 35b/04

m.+de 50b/09

m.+i 38b/03

menfa' atlü: (Ar.+T.) Faydalı, yararlı.

m.+dür 81b/02

menfa' atlü ol- 50a/02

menfa' atsüz: (Ar.+T.) Faydasız, yararsız.

m. 42b/11, 51b/03

menfa' atsüz ol- 50b/02, 51a/08,
26a/04

menşür: (Ar.) Saçılmış, dağılmış.

menşür ol- 83b/09

menāzil-i kamer: (Ar.) Ayın üzerinde hareket ettiği farzolunan noktalardan her biri.

m.+de 62a/05

mercimek: Mercimek.

m. 49b/09, 74b/09

merg-i mefācān: (Ar.+Far.) Ani ölümler.

m. 6a/07, 11a/04, 13b/11,
19a/07, 27b/01, 19b/11, 24b/02,

33a/02, 42a/08, 45a/06, 51a/05, 63b/07,
73a/03, 78b/04, 80a/02

meryem ana: Hz. İsa'nın annesi, kutsal Meryem.

m.37a/03

m.+nuñ 44b/11

meselā: (Ar.) Misal olarak.

m. 29b/09, 56b/05

mes'ūd: (Ar.) Saadetli, bahtlı.

m.+dur 37a/02

meşğul: (Ar.) Bir işle uğraşan, meşgul.

meşğul ol- 25b/06

meşrū': (Ar.) Şeriate göre uygun olan.

meşrū' ol- 67a/04

mevzi': Bir şey konulacak yer.

m.+de 9a/02

mevlūd: İslam dininin peygamberi olan Muhammed bin Abdullah'ın doğum gecesi ve aynı zamanda Hicrî Rebiülevvel ayının on ikinci gecesidir.

m.+idir 21b/05

mevt: (Ar.) Ölüm.

m. 56b/06, 83a/04

meyl: (Ar.) Eğilme, yönelme.

meyl it- 4a/03, 12b/01, 26b/06,
70a/09, 71a/01, 80a/04, 85a/09, 86a/09

mışır: Mısır ülkesi.

m. 3a/10, 6a/09, 7a/06, 8b/05,
10a/07, 16b/10, 27b/06, 32a/09, 32a/10,
32b/03, 33b/05, 34a/01, 36b/05,
42b/03, 43b/10, 44a/02, 48a/07,
53b/06, 57a/02, 59a/05, 62b/02, 70a/08,
70b/05, 76a/06, 77b/01, 78a/07, 83b/02

m.+da 54b/06

miẖnet: (Ar.) 1. Eziyet, zahmet. 2. Bela,
musibet, gam, keder.

m. 25a/11, 36b/02, 38b/02,
39b/08, 55b/04

milk: krş. **mülk.**

m.+inde 10b/02

milād: (Ar.) Doğum günü.

m. 66a/05

miyāne: (Far.) Orta kıvam.

m. 29b/11

miyāne ol- 74b/05

mizān: (Ar.) Terazi ölçek.

m. 46a/07

mu' ayyen: (Ar.) Tayin edilmiş, belli.

m. 29b/06

muhalefet: (Ar.) Aykırılık.

m. 42a/02

muḥālif: (Ar.) Aykırı, karşıt, muhalif
kimse.

m. 28a/02, 30b/04, 34b/10

muhāṭar: (Ar.) Tehlike, zarar , zıyan.

m.+dur 66a/03

muḥabbet: (Ar.) Sevgi, muhabbet.

m. 38b/11

muḥarrem: (Ar.) Kamer takviminin
birinci ayı.

m. 20b/08

muḥtelife: (Ar.) Birbirine uymayan, zıt.

m. 63b/01

muḥterem: (Ar.) Saygıdeğer.

m. 45a/05

muḥāŝerat: (Ar.) Tahsir olunmuş.

m. 49a/04

murād: (Ar.) İstek.

m.+mca 37a/08

muŝıbet: (Ar.) Sıkıntı, bela.

m. 3a/07

muŝul: Musul vilayeti.

m. 73a/10

muttaşıl: (Ar.) Ulaşan, kavuşan, bitişen.

m. 37b/03

muvāffık: (Ar.) Uygun, yerinde.

muvāffık ol- 8a/10

muṭīʿ: (Ar.) Baş eğen, dinleyen, itaat eden kimse.

muṭīʿ ol- 56a/07, 69a/11

mübārek: (Ar.) Uğurlu, kutlu, hayırlı.

m. 78b/08

mübārek gel- 34a/01

mübārek ol- 47b/02

m.+dür 44b/10, 80b/06

müdāyin: (Ar.) Başka türlü, ayrı.

m.+de 69a/04

müfid: (Ar.) İfade eden.

m.+dür 8a/03

müʿ min: (Ar.) İnanan, Müslüman.

m.+ler 4b/07

mülhid: (Ar.) Allah'ı inkar eden, dinsiz.

m.+ler 57b/07

mülk: (Ar.) Bir devletin ülkesi.

m. 60b/05, 63b/01

m.+inde 20b/04, 22b/09

mülk-i ʿacem: Acem ülkesi.

m.+de 36a/05

mülük: (Ar.) Hükümdarlar.

m. 67a/09

mülzim: (Ar.) Baskın çıkararak susturan.

mülzim ol- 79b/05

müneccimîn: (Ar.) Yıldız falcısı, falcılar.

m. 28a/07

münfaʿ il: (Ar.) İniyal eden , gücenen.

münfaʿ il ol- 86b/06

münkeşir: (Ar.) İnkisar eden , kırılmış.

münkeşir ol- 4a/07

müsilman: (Ar.) Müslüman.

m. 83b/09

m.+lar 72b/05, 82a/06

müşkil: (Ar.) Güçlük, zorluk, engel.

müşkil ol- 22b/09, 72b/10

-N-

nāgāh: (Far.) Ansızın, vakitsiz.

n. 49a/09

naḥs: (Ar.) Uğursuluk.

n. 59b/05

n.+dur 37a/03, 65b/07, 72a/02	n.+ler 8a/02, 11b/10, 14a/08, 44b/07, 49a/11, 67a/11
n.+dür 34b/05	n.+lerden 44b/07
namāz: (Far.) Namaz.	n.+ye 68b/11
n.+ın 29a/10	nevruz: (Far.) Yeni gün.
nane: Nane.	n.+dur 2b/06
n. 59a/11	nezle: Nezle hastalığı.
nar: Nar.	n. 65b/02
n. 53a/07	niçe: Çok, pek çok, bir çok.
nazar: (Ar.) Bakma, bakış.	n. 3a/04, 4a/08, 7b/02, 9a/11, 13a/02, 13a/02, 24a/02, 24a/03, 24a/06, 33a/07, 34b/07, 36a/01, 36b/02, 40b/07, 42b/02, 44a/02, 46a/02, 46a/10, 59a/05, 68b/01, 69a/04, 70a/05, 75a/05, 76b/04, 79b/06
nazar it- 29b/01, 37a/07	
ne: Ne.	
n. 8a/10, 55a/06, 59b/04, 59b/06, 61a/07, 72a/10, 81a/01	
nebāt: (Ar.) Bitki.	n.+ler 17b/11, 24b/06, 25b/05, 35b/04, 42b/05, 49a/06, 60a/06, 64b/01
n. 34a/11	
n.+lar 19b/06	n.+lere 36b/07
nebātāt: (Ar.) Bitkiler.	n.+leri 16a/11
n. 8a/07, 24b/08, 31a/06, 51a/01, 57a/09, 61b/01	n.+lerüñ 15a/05, 43a/06, 71a/08
nesne: (Ar.) Nesne, şey.	n.+si 63b/05, 70a/02, 85b/05
n. 3b/07, 4a/11, 6b/05, 11a/01, 21a/09, 25b/11, 28b/11, 32a/05, 52b/10, 59b/03, 67b/06, 82b/05	nikbet: Felaket, talihsizlik.
n.+den 29a/08	n. 56b/06
	nīl: Nil nehri.

n. 22a/01	n. 70b/09
nîl ırmağı: Nil nehri.	nücüm-ı ehl-i cevzeser: (Ar.) Kuyruklu yıldız.
n. 21b/06, 36b/03, 37a/01, 38a/06, 74b/05	e. 61a/04
n.+na 45a/01	nüzüz: Bir şehir adı.
ni‘met: (Ar.) İyilik, lütuf.	n. 30a/02
n. 2b/11, 3b/04, 6b/01, 6b/04, 7b/04, 15b/09, 19b/04, 23b/06, 34a/08, 41a/10, 44a/09, 48a/08, 50a/05, 51a/11, 51b/07, 52b/08, 61a/01, 68a/05, 68a/07, 75a/01, 75a/09, 84b/02	-O-
n.+ler 69b/07	o : Uzakta olan hakkında konuşulan kimse veya şeyi belirtir.
ni‘metlü: (Ar.+T.) Lütufkar.	o. 61b/08, 75a/04, 81a/04
ni‘metlü ol- 6a/01	od: Ateş.
nişār: (Ar.) Saçma, serpme.	o. 12a/08, 17b/04, 26a/06, 34b/03, 42a/01, 50a/10, 57a/11, 71a/06, 85a/03
n. 2b/08	od düş- 43a/01, 77a/04, 77b/05
nîsân: Nisan ayı.	od in- 63b/01, 70b/07, 78a/08, 84b/11
n. 7b/05, 9b/04	oğlan: Erkek çocuk.
nohud: Nohut.	o. 9a/08, 9b/03, 20a/07, 26a/11, 38b/04, 41b/01, 45b/08, 46b/06, 49b/07, 75b/09, 77a/10, 80a/06
n. 74b/09	o.+a 35b/02
nuşret: (Ar.) Başarı, üstünlük, zafer.	o.+lar 54b/07, 74a/08
n. 38a/10, 38b/01, 44a/03	o.+lara 54a/08
nuşret bul- 83a/10	oğlancuk: Küçük oğul.
nüş: (Far.) Sefa.	

o.+lar 11b/05, 85b/09

o.+lara 83a/04, 84a/05

oğlak: Keçi yavrusu.

o. 29a/04

oğul: Erkek çocuk.

o. 19a/04, 69a/09

ol: O.

o. 3a/02, 3b/10, 4b/06, 5a/02,
11a/06, 13b/06, 14b/01, 14b/03,
16b/10, 21b/07, 21b/09, 21b/09,
22a/03, 24b/04, 24b/10, 28a/11, 29a/11,
29b/02, 29b/02, 29b/10, 29b/10,
31b/09, 32a/02, 32b/05, 35b/02,
35b/06, 36b/01, 38a/03, 40b/06,
41b/06, 45a/10, 47b/06, 48b/05,
54b/01, 55a/01, 59a/03, 59a/05, 59b/02,
59b/03, 59b/05, 60a/01, 60a/08, 61a/08,
63a/09, 65a/05, 65b/10, 66a/04, 67a/03,
67b/05, 68a/11, 69b/05, 70b/06,
71a/10, 72a/09, 75b/01, 76b/01,
76b/03, 76b/08, 77a/02, 77a/07,
80b/09, 82b/08, 83a/11, 83b/07

ol-: 1. Bir durumda bulunmak, vasfını kazanmak, biçimine girmek. 2. Bulunmak, mevcut olmak. 3. Yardımcı fiil olarak kullanılır.

o.+ur 44b/05

o.-a 2b/11, 3a/01, 3a/04, 3a/07,
3a/08, 3b/04, 3b/11, 4a/03, 4a/09,
6a/05, 6a/08, 6b/01, 6b/01, 6b/07,
6b/08, 7a/03, 7a/10, 7b/07, 8b/05,
8b/11, 9a/03, 9a/05, 9a/09, 9b/07,
9b/11, 10a/06, 10b/01, 10b/03, 11a/03,
11a/05, 11a/10, 11b/02, 11b/05,
11b/10, 12a/04, 12a/09, 12a/09, 12b/03,
12b/07, 12b/09, 13a/01, 13a/04, 13a/07,
13a/09, 13a/11, 13a/11, 13b/02, 13b/03,
13b/06, 13b/11, 14a/04, 15a/05, 15a/07,
15a/08, 15a/10, 15b/07, 15b/07, 16a/06,
16b/01, 16b/08, 17a/02, 17a/05, 17a/07,
17a/10, 17b/01, 17b/03, 17b/07,
17b/08, 18a/02, 18b/02, 18b/03,
18b/08, 18b/08, 19a/05, 19a/08, 19a/09,
19a/10, 19a/11, 19b/02, 19b/03,
19b/03, 19b/06, 19b/07, 19b/10,
20a/01, 20a/02, 20a/10, 20b/08, 20b/09,
21a/01, 21a/07, 22a/09, 22a/10, 22b/03,
22b/03, 22b/04, 23a/01, 23a/02, 23a/03,
23a/05, 23b/01, 23b/07, 24a/03, 24a/04,
24b/01, 24b/08, 24b/08, 24b/09,
25a/05, 25a/07, 25a/10, 25a/11, 25b/02,
25b/05, 26b/05, 27a/01, 27a/05, 27a/07,
27b/01, 27b/02, 27b/04, 27b/09,
27b/10, 28a/02, 28a/03, 28b/02,
28b/03, 28b/08, 30a/08, 31a/02, 31a/02,
31a/04, 31a/04, 31a/07, 31b/01, 31b/06,
31b/11, 32a/10, 32b/02, 32b/09,
33a/01, 33a/08, 33b/11, 34a/06, 34a/08,
34b/03, 34b/04, 34b/11, 35a/11,
35b/03, 35b/08, 35b/09, 36a/04,

36a/07, 36a/08, 36b/06, 37b/05, 38a/02,
38a/06, 38b/01, 38b/09, 38b/11,
39a/03, 39b/01, 40a/01, 40a/09, 40a/10,
40b/01, 40b/07, 40b/11, 41a/02,
41a/05, 41a/09, 41a/10, 41b/03, 41b/08,
41b/11, 42a/04, 42a/06, 42a/07, 42b/04,
42b/09, 42b/11, 42b/11, 42b/11,
43b/05, 44a/03, 44b/01, 45a/06, 45a/06,
45b/04, 45b/09, 46a/03, 46b/04,
46b/07, 47a/06, 47a/07, 47a/09, 47b/03,
48a/04, 48a/06, 48a/07, 48b/02,
49a/04, 49a/08, 49b/04, 49b/09,
49b/10, 50a/03, 50a/06, 50a/08, 50b/08,
50b/10, 51a/04, 52a/02, 52b/03,
52b/05, 52b/10, 53b/09, 53b/11,
54a/01, 54a/03, 54a/05, 54a/06, 54a/07,
54a/10, 54a/11, 54a/11, 54b/11, 55a/02,
55a/07, 55a/08, 55a/09, 55b/01, 55b/08,
55b/09, 55b/11, 56a/02, 56a/04,
56b/06, 57a/04, 57a/05, 57a/07, 57a/09,
57b/01, 57b/02, 57b/04, 57b/06,
57b/10, 58a/03, 58a/04, 58b/01,
58b/03, 58b/05, 58b/06, 58b/07,
58b/09, 59a/01, 60a/04, 60a/07, 60a/10,
61a/01, 61a/08, 61b/04, 61b/04,
61b/07, 61b/09, 62a/11, 62a/11,
62b/03, 63a/02, 63a/04, 63a/10, 63a/11,
63b/02, 63b/06, 63b/07, 63b/09,
63b/11, 64a/02, 64a/03, 64a/04, 64a/05,
64a/06, 64a/07, 64a/09, 64b/05, 64b/06,
65a/01, 65a/03, 65a/10, 65b/03, 66a/07,
66a/10, 66b/02, 66b/05, 66b/06,
66b/09, 66b/10, 67a/11, 67b/03,

67b/06, 67b/08, 68a/02, 68a/03, 68a/04,
68a/05, 68a/07, 68a/09, 68b/05, 69b/04,
69b/05, 69b/09, 69b/10, 70a/02,
70a/03, 70a/05, 70a/07, 71a/02, 71a/08,
71b/03, 71b/05, 72b/01, 72b/02,
72b/09, 73a/01, 73a/02, 73a/03, 73a/05,
73a/08, 73a/10, 73b/04, 73b/08,
73b/10, 74a/06, 74a/07, 74a/08, 74a/09,
74a/11, 74b/01, 74b/05, 74b/05,
74b/06, 74b/07, 74b/08, 74b/09,
74b/11, 75a/09, 75b/02, 75b/05,
75b/06, 75b/08, 75b/10, 76a/01,
76a/05, 76a/07, 77a/06, 77a/07, 77a/11,
77b/02, 77b/04, 77b/05, 78a/03,
78a/03, 78a/06, 78a/06, 78b/03, 78b/05,
78b/06, 79a/01, 79b/11, 80a/01, 80a/03,
80a/05, 80a/07, 81b/04, 81b/10,
81b/10, 82a/02, 82a/02, 82a/05, 82a/08,
82a/09, 82a/11, 83a/03, 84b/07, 84b/11,
85a/04, 85a/05, 85b/07, 85b/08, 86a/11,
86b/03, 86b/05, 3b/01, 4b/11, 17a/04,
18a/09, 18a/11, 19a/09, 26a/02, 27a/07,
38a/10, 38b/02, 46a/10, 55b/02,
61b/01, 62b/01, 66b/04, 67b/05,
82b/11, 86a/04

o. -sa 34a/08, 36a/10

o.-a 19a/02

o.-a

artuğ ol- 16b/02, 22b/09, 24a/08

aşılı ol- 23a/09, 72b/02

‘āsī ol- 6a/05, 13a/06, 24b/05,
73a/09, 46b/08, 53a/02, 83a/09

aşağa ol- 70b/10, 71a/05

aşikār ol- 31a/05

aşikāre ol- 16b/10, 56b/02

avaz ol- 60a/09

bahādır ol- 81b/07

bahālu ol- 73b/08

bay ol- 46a/05

bek ol- 48a/03

belürsüz ol- 48b/09

beraber ol- 46a/06

bereketlü ol- 3b/08, 9b/05,
12a/11, 15b/09, 23a/05, 47a/10, 48b/03,
49b/05, 50a/09, 74a/05, 75b/10, 82a/03

bereketsüz ol- 38b/06

bol ol- 15b/04, 16a/10, 16b/08,
22b/10, 26a/01, 31a/06, 31b/06, 34a/03,
39a/08, 40b/08, 41a/10, 44a/09, 45a/04,
45b/02, 46b/07, 48a/08, 50a/02, 51a/11,
54a/05, 66b/05, 69b/06, 71a/09,
74b/03, 75a/01, 78b/02, 84b/02

bihīd ol- 67a/10

bulutlu ol- 73b/04

busārıñ ol- 13a/10

cem ol- 20b/05, 24a/05, 39b/03,
46b/01

ceng ol- 14b/10, 14b/11, 16a/03,
16a/04, 16a/07, 20b/05, 24b/03,
24b/06, 24b/10, 26b/11, 27b/03,
28a/07, 31a/09, 36a/01, 38a/09, 38a/11,
39b/04, 40b/04, 45a/05, 45a/09,
45b/11, 47b/03, 47b/04, 48a/01,
48b/04, 51a/11, 60a/06, 60b/08, 62a/10,
62b/06, 76a/04, 76a/10, 77b/03, 85b/11

çalğānmak ol- 62b/08

çekürge ol- 69a/05

çillik ol- 84b/05

çise ol- 8a/06

devletlü ol- 3b/05

dimāğı ol- 45b/09

düşvār ol- 36a/02, 36a/10,
42a/11

düşvārılık ol- 57a/01

düzenlik ol- 60b/10

emīn ol- 34a/01

emin ol- 4b/09, 24b/07

eminlik ol- 4a/02, 4b/02, 5a/04,
6b/10, 10b/04, 22b/07, 23a/09, 33b/06,
38b/04, 41a/07, 51a/09, 51b/01,
57b/10, 63b/09, 73a/06, 73b/02,
76b/02, 77a/01, 86a/04

eminliksiz ol- 5b/05, 10a/02

eminliksüz ol- 58b/06

eyü ol- 15a/04, 16b/04, 17b/09,
19b/08, 20a/11, 24a/04, 24b/03,
25b/11, 26a/04, 27a/06, 28b/11, 32a/08,
32b/07, 33a/08, 36b/04, 38a/06, 39a/02,
39a/06, 39a/08, 40a/02, 41a/01, 41a/08,
46a/01, 49a/01, 50a/05, 50a/09, 50b/10,
51b/10, 52b/01, 54a/01, 55b/05,
56b/03, 58b/10, 61a/01, 63a/05, 64a/07,
64b/08, 65a/01, 66a/07, 67a/07, 69a/08,
70b/05, 73b/08, 74b/04, 75a/07,
76a/09, 76b/05, 79b/08, 82b/05, 84b/08

faşid ol- 62a/04

ferhli ol- 6a/02

ferāhlik ol- 47a/02

ferāvān ol- 67b/01

feterāt ol- 5a/07, 25b/07,
27a/08, 38b/03 38a/06, 38b/08

feth ol- 3a/05, 7b/03

fetāret ol- 22a/04, 23a/11,
25b/10, 42b/03, 45a/10, 47b/10,
49a/02, 59a/04, 62b/06, 63a/10, 64b/02,
78a/07, 82b/08, 82b/10, 82b/11

fevt ol- 3a/02, 4a/05, 6a/11,
8b/10, 9a/09, 11b/11, 13b/01, 14a/04,
15b/05, 17b/09, 22a/05, 28a/04, 28a/06,
30b/10, 31b/02, 31b/11, 32a/07,

32b/05, 33a/10, 33b/07, 34a/04, 34a/10,
35a/01, 35b/11, 36a/01, 36a/04, 36a/06,
37b/11, 39b/03, 40a/02, 41b/10,
42a/10, 43b/09, 45b/10, 46a/09,
50b/09, 51b/06, 52b/06, 56a/05,
58a/06, 60a/06, 64b/07, 65a/02, 73a/09,
73b/07, 82b/08, 83a/01, 83a/05, 84a/07,
85a/05

fitne ol- 10a/04, 10a/08, 26a/04,
30b/11, 33a/04, 44a/08, 46b/08, 59a/05

fitnelik ol- 4b/04

fāsıq ol- 68b/01

ğālib ol- 13a/07, 24b/07,
33a/05, 34b/07, 46b/09, 47b/06,
72b/06, 82a/06

ğarq ol- 19a/01, 23a/01, 25a/06,
25b/04, 27a/10, 30b/09, 34b/08,
35b/01, 47a/06, 47b/08, 58a/10,
58b/02, 62b/03, 64a/02, 65a/03, 66a/10,
79b/01, 82b/11, 85a/04

ğaygu ol- 55b/07

ğaygulu ol- 39b/05, 52a/04,
68b/10

ğuşsa ol- 33b/02, 67b/11

ğuşşalu ol- 86b/09

ħabāb ol- 25a/07

ħadsüz ol- 10b/11, 19b/11,
36b/02, 52a/04

hakir ol- 54b/02
hal ol- 13a/08, 29b/11
harab ol- 9a/10, 10a/01, 24a/06,
26b/08, 28b/04, 33b/03, 42b/02,
42b/08, 43a/11, 46a/02, 48a/09, 49a/11,
50b/03, 60a/07, 70b/11, 77b/08,
79b/06, 83b/02
harablik ol- 3a/11, 14a/03,
15a/04
hasar ol- 47a/03
hasil ol- 61a/09
hasta ol- 11b/05
hastalik ol- 3b/07, 13b/04
hastalik ol- 3b/09, 28a/10, 31a/04,
32a/05, 38a/07, 39b/10, 40a/05, 42b/01,
43b/03, 45a/06, 77a/03, 78a/05, 82b/02,
84a/06, 86a/09
hayin ol- 28b/01, 76b/08
hayirli ol- 58b/01
hayf ol- 36b/07
hayirli ol- 12b/01
helak ol- 3a/10, 6b/07, 7a/06,
8b/03, 8b/07, 9b/04, 9b/08, 9b/11,
11a/03, 11a/09, 12b/05, 17b/11, 18a/04,
18b/09, 20a/03, 23a/01, 23b/10,
24b/06, 26a/06, 27b/04, 35b/04,
35b/06, 43b/04, 49a/06, 49b/11,
56a/10, 57a/07, 59a/06, 65a/09, 67a/09,
68b/07, 68b/09, 70a/02, 70a/05,
73b/11, 79b/08, 83a/06, 84a/02, 84a/09
hor ol- 21a/01
hos+ol- 4b/10, 11a/07, 15b/03,
15b/10, 19b/05, 26b/07, 34a/02,
40b/09, 48b/03, 52b/07, 54b/10,
58a/01, 78b/07, 79b/03, 80a/04,
82b/02, 85a/09
husumet ol- 43a/06
hurmet ol- 12b/06
hurmetsiz ol- 9a/11
irak ol- 65a/02
issı ol- 62b/09
ihtilaf ol- 18a/03, 69a/10
ihtilaf ol- 60b/02, 62b/01
issi ol- 14a/02, 40a/06, 53b/10,
66b/07
iyu ol- 4a/11, 4b/02, 6a/09,
6b/03, 6b/04, 6b/11, 11a/07, 11b/01,
12a/05, 12a/07, 12b/03, 13b/03
kahitlik ol- 76b/11
kahitlik ol- 68b/08
karlu ol- 66b/08
kati ol- 3a/03, 12b/03, 18b/01,
34a/07, 35b/02, 43b/03, 44a/07, 46a/03,

46b/05, 49b/06, 54b/07, 58b/08,
58b/11, 60b/04, 63a/01, 63a/05, 65a/08,
66b/03, 66b/10, 67a/05, 67b/09,
72b/04, 74a/02, 75b/08, 79a/11,
79b/10, 85a/06, 86b/10

ķavī ol- 28b/05

ķazanķşuz ol- 50b/09, 50b/04

kem ol- 64a/04

ķesād ol- 64b/09

ķırġun ol- 80a/01, 86b/01

ķıran ol- 56b/07

ķıt ol- 17a/04, 18b/03, 22b/11,
26b/08, 27a/05, 27a/10, 27b/02,
27b/09, 30b/09, 31a/09, 32a/05, 36a/03,
45b/03, 50a/01, 79a/07, 85b/01

ķıtlık ol- 26b/01, 79b/04

ķızlık ol- 4a/01, 4b/05, 5b/08,
5a/09, 6a/09, 6b/09, 7a/01, 7a/11,
8a/08, 10a/10, 11a/11, 11b/03, 11b/10,
13b/08, 14b/08, 15a/01, 16a/01, 17a/01,
17b/06, 18a/01, 18b/11, 19a/03,
19b/01, 22a/07, 22b/08, 23a/11,
23b/06, 24a/09, 25a/02, 27a/05, 27b/07,
27b/08, 28a/05, 32a/11, 34a/03, 34a/11,
35a/06, 35b/09, 38a/04, 38a/10, 40a/05,
41a/02, 41a/09, 41b/02, 42a/05, 43a/09,
48b/11, 54b/04, 55a/02, 55a/04, 57a/10,
58a/09, 61b/04, 61b/10, 67a/06, 67a/08,
67b/04, 69b/11, 72b/04, 73b/09,

74b/10, 76b/06, 77a/05, 77b/11,
80a/07, 81b/06, 81b/11, 83b/07,
84a/10, 85b/02, 86b/08

ķör ol- 18b/05

ķorkuluķ ol- 20a/06

ķuraķ ol- 8a/07, 39a/04, 54b/01,
74b/07

ķuraķlık ol- 27b/06, 29b/11

ķuraķluk ol- 54b/03

ķurılık ol- 20b/11

ķurāķ ol- 43a/03, 72a/11,
81b/05

ķutlu ol- 23a/09

ķuvvetlü ol- 20b/01, 51b/06,
51b/06

melālet ol- 39b/02

melāmet ol- 22a/08

menfaatsüz ol- 26a/04

menfa^ʿ atlü ol- 50a/02

menfa^ʿ atsüz ol- 50b/02, 51a/08

mensür ol- 83b/09

meşru^ʿ ol- 67a/04

meyāne ol- 74b/05

muvaḑik ol- 8a/10

muṭī ol- 56a/07	ṭalḡalık ol- 6b/06, 15b/11,
mübārek ol- 47b/02	15a/02, 23b/05, 25a/09, 26a/05, 28a/09,
mülzem ol- 79b/05	32a/02, 34a/04, 35b/06, 41b/10, 44a/06,
münfe' al ol- 86b/06	45a/11, 45b/06, 47a/01, 52b/01, 71a/07,
münkeşir ol- 4a/07	85a/02, 86a/02
müşkil ol- 22b/09, 72b/10	tamām ol- 71a/05
ni' metlü ol- 6a/01	ṭar ol- 35a/05
oṅat ol- 39a/07, 52a/07, 73b/07,	ṭarlık ol- 31a/10, 34b/10
86a/08	ṭatlu ol- 43b/08
öküş ol- 6b/02, 27a/09, 46a/11,	telef ol- 75b/04, 77b/07
51b/07	tendürüslük ol- 33a/11, 47a/11,
ölüm ol- 11b/07, 44a/05	48b/06
perişān ol- 13b/09	ṭoṅ ol- 27b/11, 34a/07
peydā ol- 58a/05	tufānlu ol- 65a/08
rāḡat ol- 4a/04, 32b/07, 57b/05	ucuz ol- 3b/07, 4a/11, 5b/09,
saādetlü ol- 55b/06	11b/01, 15b/09, 16a/03, 20b/01,
selāmet ol- 75a/02	23b/06, 48a/08, 50b/07, 51b/07,
selāmetlik ol- 85a/08	52b/10, 58a/02, 70a/07, 70b/05
semüz ol- 74a/04	ucuzluk ol- 10a/07, 12a/03,
şālih ol- 32b/10	16b/04, 25b/03, 26a/01, 28a/10,
şiddet ol- 78b/01	28b/11, 39a/01, 39a/11, 39b/10, 45a/07,
şāz ol- 20b/11, 31b/06	45b/07, 46a/03, 48b/10, 50b/05,
	56b/04, 57a/06, 60a/05, 62b/04, 68a/01,
	69b/07, 74b/09, 77a/11, 82b/05,
	86a/01, 86a/03, 86b/07
	ucuzluk ol- 16a/02, 19b/04,
	31b/04, 38a/05, 38a/06, 48a/03, 50a/10,
	57b/03

uğraş ol- 46b/11	yaşlu ol- 75a/04
uzağ ol- 43b/01, 66a/11	yavuz ol- 12b/09, 23b/02, 56b/10
üküş ol- 54b/06, 66a/08, 67b/01, 68b/10, 75b/08	yegin ol- 39b/05
ürkilik ol- 85b/04	yoğşul ol- 65a/06
üstün ol- 3b/02, 5b/02, 9a/04	yumuşak ol- 53b/08, 74a/04
vāfir ol- 57a/07	zaif ol- 04b/08 , 85b/11
vāqır ^c ol- 7a/05, 10b/09, 11b/08, 14a/05, 15a/09, 33b/06, 38b/10, 48b/01, 53a/03, 54b/09, 55a/09, 55b/04, 56a/09, 56a/11, 62a/09, 64a/11, 86a/06, 64b/04, 69a/06, 69b/02, 70b/01, 73b/06, 75b/06, 80a/03	zahmet ol- 27b/06, 39b/08
vebā ol- 8b/09, 9b/09, 13a/02, 15a/01, 28a/03, 30b/08, 31b/08, 33a/09, 39a/10, 49b/11, 61a/06, 66b/07, 76b/01	zāhir ol- 7b/04, 7b/08, 10b/10, 12a/02, 12b/04, 15b/02, 15b/08, 18b/09, 20b/03, 20b/10, 22a/10, 22b/02, 24a/07, 25a/07, 30a/01, 30a/02, 30a/03, 30a/04, 34a/05, 34b/05, 36a/02, 42b/07, 58a/07, 68a/10, 75a/03, 76a/06
virān ol- 20a/06	zalim ol- 23b/03
yağı ol- 22b/07, 70a/08, 82b/08	zelzele ol- 44a/04, 83a/02
yağılık ol- 79a/09	zevāl ol- 52a/09
yağmurlı ol- 4a/02, 5b/10, 6b/10, 12a/06, 15b/02, 61b/02, 61b/06, 61b/08, 63a/11, 66a/09, 66b/09, 67a/05, 68a/06, 70a/03, 72b/09, 73a/02, 74a/01, 74a/10, 74b/03, 76b/06, 78a/02, 78a/04, 80a/10, 83b/11, 84b/08	ziyāde ol- 17a/02, 25a/03, 35a/03, 44a/09, 46a/09, 50a/04, 57a/10, 64a/09, 65a/07
yaramaz ol- 5b/08, 70b/02, 86a/08	ziyān ol- 15a/06, 32b/09, 35a/04, 44a/03, 51a/09, 73a/04, 77a/09
	o.-alar 37a/09, 61a/05, 80a/09
	o.-alar
	aşī ol- 35b/04

düşmān ol- 26b/10	o.-maya 5a/10, 12b/10, 13b/04,
helāk ol- 28b/02	18a/02, 27a/03, 34b/01, 35a/06, 57a/01,
h̄asta ol- 49b/01	58b/01, 59a/08, 82b/03, 83b/03
h̄āyın ol- 44a/10	o.-maya
meşğul ol- 25b/06	emīn ol- 17b/06, 24a/11, 25a/04
muṭı ^c ol- 69a/11	83a/06, 86b/01
o.-dı	eminlik ol- 3a/06, 11a/05,
şehīd ol- 37b/09	15a/05, 25b/02, 26a/08, 26b/10,
o.-duğı 35b/03	34b/03, 40b/04, 77a/04, 84b/10
o.-inan 77a/06	eyü ol- 54b/04
o.-mamak	h̄ayır ol- 41a/03
emin ol- 17a/08	h̄oş ol- 85a/01
o.-mamağ 17a/10	tebdīl ol- 4a/08
o.-mağ 30a/07, 36a/11, 44a/11	ziyān ol- 45b/04, 73b/03
o.-mak	ziyānlu ol- 66a/11
h̄arāb ol- 44a/11	o.-maz 81a/09
h̄āzm ol- 21a/05	o.-mazsa 8a/07
melul ol- 33b/09	o.-mıya
kızlıq ol- 33b/09	eksük ol- 60a/10
sākıt ol- 21a/06	o.-maz 7b/07
vebā ol- 69a/03	o.-sa 3b/03, 4b/11, 5b/06,
	15a/10, 16a/07, 18b/06, 19b/07, 25a/08,
	26b/11, 28a/01, 32a/06, 32a/08, 33a/02,
	37a/11, 37b/02, 37b/03, 37b/06,
	40a/04, 40b/01, 41b/08, 51b/02,

52b/07, 52b/09, 56b/10, 62a/05,
64b/08, 78b/02, 80b/05, 81a/08

açuk ol- 37a/09

buşarık ol- 18b/02, 35b/02,
43a/04, 58a/08, 64a/06

deprenmek ol- 63b/03

kırgulık ol- 79a/11

kızlık ol- 85b/06

kurāk ol- 82a/04

tayir ol- 32a/01

vākı ol- 86b/05

zelzele ol- 7a/02, 19b/08,
52b/04, 58b/11, 80a/06

zāhir ol- 6a/03, 17a/06, 48a/05,
61b/08, 62a/01

o.-ub 25b/02, 42a/08, 49a/04,
61b/05, 73a/11, 77b/01, 78a/05, 83a/01,
86b/10

o.-ub

cem ol- 53a/08, 57b/06

ceng ol- 49a/06, 72b/05, 77b/07,
82a/06, 83b/08

eminliksiz ol- 79a/08

feterāt ol- 5b/05

fetāret ol- 9b/09

fevt ol- 22a/08, 33b/03, 41a/05

fitne ol- 84a/05

gālib ol- 57b/08

harb ol- 7a/08

helāklık ol- 60b/03

hastalık ol- 10a/06, 19a/11

hoş ol- 5a/04, 54a/05

hāyin ol- 83b/01

issi ol- 36b/06

huşūmet ol- 13a/04

katı ol- 10b/05

kırāt ol- 19b/09

kızlık ol- 42b/03, 83b/04

kurāk ol- 73b/05

rüvāyiş ol- 71a/01

ucuzlık ol- 3b/04

ucuzluk ol- 38a/03

vebā ol- 54b/07, 77a/05

talğalık ol- 38a/01

yavuz ol- 7a/04

taleb ol- 46a/10

zāhir ol- 31b/08

o.-ur 8b/01, 14b/05, 21b/03,
29a/03, 29b/05, 30b/03, 30b/06,
37a/05, 44b/05, 53a/11, 59b/11,
65b/02, 72a/05, 80b/04, 81b/01

o.-ur

beraber ol- 2b/05

ğālib ol- 2a/08, 21a/05

hāzm ol- 29a/05

hūb ol- 37b/10

hāzm ol- 14a/10

sakin ol- 37b/08

tamam ol- 2b/04

tamām ol- 72a/06

oldur-: Oldurmak.

o.-a 70b/04

on: On sayısı.

o. 2b/03, 2b/03, 2b/05, 2b/06,
8a/09, 8a/11, 8a/11, 8b/01, 11b/06,
11b/08, 14b/03, 14b/04, 14b/04,
14b/05, 21a/11, 21a/11, 21a/11, 21b/01,
21b/02, 29a/09, 29a/10, 29b/04,
29b/04, 29b/05, 30a/01, 30a/01, 30a/08,
37a/03, 37a/04, 37a/04, 37a/05, 37a/06,
37b/05, 45a/01, 46a/06, 53a/11, 57a/05,
59b/09, 59b/10, 59b/11, 59b/11,
61b/10, 65b/01, 65b/07, 65b/08,

65b/08, 66a/01, 72a/04, 72a/05, 80b/06,
80b/09, 80b/10, 81a/11

o.+ıncıda 63a/01

o.+undan 77b/09

oñ-: Düzene girmek, yoluna girmek.

o.-a 29b/01, 46a/01, 57b/11,
58b/07

o.-maya 7a/06, 8b/09, 9a/02,
12b/08, 13a/10, 18a/07, 34a/02, 34a/11,
34b/07, 35a/11, 37a/10, 38a/03, 46a/01,
47a/05, 49a/10, 51a/02, 84b/03, 85a/05

o.-muş 49b/11

oñat: Güzel, düzgün, iyi.

o. 4a/11, 30b/06, 56b/03

oñat gel- 20b/09, 48a/03,
67b/08, 67b/10, 68a/07, 70a/06,
73b/06, 79a/08

oñat ol- 39a/07, 52a/07, 73b/07,
86a/08

onıncı: Onuncu.

o. 8a/08

orada: Orada.

o. 6a/10

orağ: Orak.

o. 29b/07

orta: Orta.

o. 7b/05, 27b/05, 29a/01,
29a/05, 29b/07, 37a/08, 37b/06, 41a/11,
42a/06, 53a/04, 71b/07, 73b/11

o.+da 58a/06

o.+sında 4a/04, 50b/02, 70a/09,
82a/04

o.+ya 57a/03

ot: Ot.

o. 2a/09, 21a/07, 27b/09,
30b/06, 33a/08, 42b/10, 44b/06,
52b/01, 74b/03

ot iç- 53a/05, 65b/03

o.+ı 51b/10, 58b/10, 59a/01,
64a/01, 64a/07, 65a/01, 67a/07, 67a/10,
67b/08, 69b/06, 74a/05, 75a/07,
75b/08, 78a/06, 78b/06, 82a/02, 82a/08,
82a/10, 82b/06, 84b/02, 86b/03

o.+lar 59b/01, 81a/05

otur-: Oturmak.

o.-a 13b/10, 83a/07

o.-mak 21a/08

otuz: Otuz.

o. 2a/05, 7b/06, 14a/08, 20b/05,
21a/03, 29a/02, 36b/09, 44b/04, 53a/05,
53b/07, 59a/08, 60a/01, 65b/01, 71b/08

o.+ında 12a/01

otuzuncı: Otuzuncu.

o. 20b/04, 28b/06, 52b/07

ova: Ova.

o.+da 66b/04

oyna-: 1. Oynamak. 2. Yerinden hareket etmek.

o.-mağa 59b/08

o.-sa 26a/03, 70b/01

o.-sa

şimşek oyna- 40a/11

yıldırım oyna- 17b/05, 34a/09

yıldırım oyna- 57a/08

-Ö-

öksürük: Öksürük.

ö. 64a/08, 65b/02, 82a/07

öksüz: Annesi veya hem annesi hem babası ölmüş çocuk.

ö.+den 9b/07, 65a/04

öküş: Çok.

ö. 28a/08, 43b/01, 55a/03

öküş ol- 6b/02, 27a/09, 46a/11,
51b/07

öl-: Ölmek, vefat etmek.

ö.-e 4b/04, 20a/02, 20a/07,
36b/05

ö.-mek 11a/02, 17b/02, 45b/05,
57b/06, 74a/11, 82a/05

öldür-: 1. Öldürmek, katletmek. 2.
Nefsin istek ve arzularına gem vurmak.

ö.-e 40a/08

ö.-eler 24a/06, 52a/06, 79b/07

ö.-mek 11a/03, 17a/10, 17b/02,
45b/06, 57b/06, 69a/02, 74a/11,
78b/11, 82a/05

ölü: Ölü, ölmüş olan.

ö. 82b/03

ölüm: Ölüm.

ö. 4b/11, 13b/04, 25a/05,
25b/02, 28b/02, 35b/02, 40b/10,
48a/11, 55b/08, 64a/03, 64a/11, 70b/01,
79a/06

ölüm belür- 71a/11

ölüm iriş- 20a/09

ölüm ol- 11b/07, 44a/05

ö.+i 11a/04, 15a/10, 28a/03,
33a/02, 49b/10, 73a/03, 74a/08, 74a/10,
75b/09, 78a/05, 85b/08

ö.+üne 51a/06

ön: Bir kimse veya nesnenin baş, ön
tarafı.

ö.+ünde 70a/10

önğ: krş. **ön.**

ö.+üne 29a/11

önğdin: İlk önce.

ö. 52a/07

öngürü: Bir işin ilerisini kestirme veya
bir işin nasıl bir yol alacağını önceden
anlayabilme ve ona göre davranma.

ö.+si 70b/07

ördek: Ördek.

ö. 50a/03

örümcek: Örümcek.

ö. 60a/02

-P-

pādiṣāh: (Far.) Padişah, hükümdar.

p. 3a/10, 3b/09, 4b/08, 4b/09,
7b/01, 8b/03, 8b/08, 9b/07, 9b/11,
11a/03, 13a/07, 13b/01, 14a/03, 14b/11,
17a/03, 17a/09, 20b/11, 22a/04, 22a/05,
23b/10, 24b/06, 25b/06, 27b/03,
28b/07, 31b/11, 32a/06, 33a/06, 33a/10,
33b/02, 33b/07, 34a/04, 34a/10, 35a/07,
35b/06, 36a/01, 37b/11, 38b/08,
39b/05, 40a/02, 40a/07, 41a/05, 41b/06,

41b/09, 44b/02, 45b/01, 46a/03,
46b/11, 47a/02, 47a/08, 47b/06,
47b/08, 48b/09, 49a/09, 50b/09,
51a/02, 51a/06, 52a/04, 56a/04, 57a/03,
57a/07, 57b/07, 57b/08, 58b/04,
58a/11, 60a/06, 62a/06, 64a/11, 65a/04,
68a/10, 68b/06, 68b/07, 68b/09,
68b/09, 70b/02, 71b/05, 75a/03,
75a/05, 76a/08, 76b/10, 79a/05, 80a/08,
82b/07, 83a/06, 84a/10, 85a/01, 85a/05,
86a/07, 86a/09

p.+a 20a/09

p.+dan 49a/07

p.+ı 4b/04, 5b/01, 5b/10, 8b/05,
11a/09, 16a/04, 22a/06, 24a/05, 32a/08,
32a/09, 32b/03, 32b/05, 36b/05,
47b/05, 48a/01, 56a/10, 57a/04, 61a/10,
61b/11, 62b/02, 73a/09, 73b/11,
75a/04, 76b/03, 79b/04, 83a/01, 84a/07

p.+ına 6a/04, 24b/05, 56a/07

p.+ıñ 23b/03, 28b/01

p.+ınuñ 54b/02

p.+lar 4a/03, 5a/06, 5a/07,
6a/04, 10a/11, 10b/08, 15b/03, 16a/10,
17b/10, 18a/03, 19b/07, 19b/09,
20a/03, 20b/01, 22b/01, 26a/08,
26b/06, 26b/09, 27b/10, 32b/08,
42a/10, 43a/06, 44a/01, 44b/01, 45b/11,
47a/11, 48b/07, 51b/04, 56b/11,
57b/10, 58a/03, 61a/04, 61a/09, 62b/05,

62b/06, 63b/07, 64b/05, 69b/01,
69b/08, 71a/01, 71a/11, 72b/04, 77a/07,
78a/10, 79a/09, 79b/05, 80a/04, 80a/09,
82a/11, 85a/09, 85b/10

p.+lara 56b/06

p.+larda 55b/08

p.+ları 20a/02

p.+uñ 5b/02, 58a/07, 76b/02

p.+larından 60b/05

p.+larına 46b/08

pāre: (Far.) Parça.

p. 29b/09, 37b/03, 37b/03

pars: (Far.) Fars, İran.

p. 39b/07, 75a/03

pençşenbih: (Far.) Beşinci gün.
Perşembe.

p. 45b/07, 54a/06, 66b/05,
74a/01

penbe: (Far.) Pamuk.

p. 16a/02, 17a/05, 24b/08,
27a/06, 34a/03, 36a/03, 49b/08, 57a/01,
58b/01, 67b/01, 70a/07, 72a/11, 74a/05,
74b/06, 77b/04

p.+i 29b/09

perişān: (Far.) Dağınık, karışık.

perişān id- 43a/03	a. 52b/03, 55a/08
perişān ol- 13b/09	rācin: (Far.) Sıkıcı, boğucu.
peşimānlık: (Far.) Pişman.	r. 27b/09
p. 9a/07	rāçin: krş. rācin.
peydā: (Far.) Meydanda , açıkta.	r. 26b/09
peydā ol- 58a/05	rācif: krş. erācif.
peygāmbēr: (Far.) Peygamber, elçi.	r. 31a/06, 60b/09, 61a/11, 64a/05, 65a/03, 72b/08, 86b/09
p. 52b/06 , 72a/01	rāhat: (Ar.) Üzüntüsüz, tasasız, kedersiz bir halde bulunma.
peynir: (Far.) Panir, peynir.	rāhat ol- 4a/04, 32b/07, 57b/05
p. 45b/03	rāhatlık: Rahat olma durumu, üzüntüsü ve sıkıntısı olmama.
pınar: Pınar.	r. 10b/04
p.+lar 23a/04, 35b/07, 57b/03, 58b/02, 75b/07, 61a/11	rahmet: (Ar.) Acıma, esirgeme, merhamet.
p.+ı 81a/04	rahmet iriş- 9b/02
pīr: (Far.) Yaşlı, bilgin ihtiyar.	ra' iyyet: (Ar.) Halk, tebaa.
p. 25a/06, 44a/04	r. 4a/03, 4b/10, 44b/02, 49a/08, 52a/03, 56a/06, 56b/08, 58a/07, 60b/04, 69a/10, 71a/02, 79a/05, 80a/04, 85b/01, 85b/11, 86a/10
p.+lere 64a/03	r.+den 22b/01
pire: Pire.	r.+e 6a/04, 17b/10, 18b/03, 23a/04, 33a/01, 33a/06, 33b/02, 35a/07,
p. 49b/04	
-R-	
rab' i: Dördüncü.	
r. 80b/03	
rācif: krş. eracif.	

42a/10, 46a/04, 47a/11, 48b/07, 50b/01,
51a/02, 51b/04, 56b/11, 58a/03,
62b/07, 64b/06, 68b/10, 69b/08,
70a/09, 71b/01, 71b/05, 79b/06

r.+i 57b/10, 64b/01, 76a/08,
77a/08

ra^ç iyyet id- 56a/08

rast gel- : Tesadüf etmek, karşılaşmak.

r.-e 59b/07

re^ç āyā: (Ar.) Bütün halk.

r. 20b/02, 38b/07, 82b/01,
85a/09

r.+yı 15b/03

r.+ya 84a/11

renc: (Far.) Ağrı, sızı.

r. 16b/08, 17a/07, 18a/02,
18b/11, 32a/05, 36b/02, 38b/02,
39b/08, 41a/09, 42a/07, 42b/09, 43a/02,
46a/11, 50b/03, 51a/06, 51b/02,
55b/04, 55b/07, 58b/05, 58b/06,
60a/04, 78a/02

r.+i 4b/11, 15a/06

rencide: (Far.) İncinmiş, kırılmış.

rencide id- 64b/01

reng: (Far.) Renk.

r.+i 3b/03, 15a/09, 32a/01

resm: (Ar.) Yazma , çizme, resim.

resm it- 29a/10

riyā: (Ar.) İkiyüzlülük.

r. 41b/01

rub^ç î: (Ar.) Dörtte bir.

r. 80b/03

rūm: (Ar.) Romalı.

r. 3a/04, 6b/11, 9b/08, 11a/11,
13b/07, 15b/04, 15b/11, 16a/03,
16b/05, 19a/02, 22a/07, 24a/11, 24b/01,
27a/08, 28a/05, 30b/07, 33a/09, 35b/09,
38b/03, 40a/08, 55a/03, 62b/02,
67b/07, 67b/11, 68a/02, 70b/11,
72b/04, 72b/06, 74b/03, 76a/04,
76b/06, 79b/04

r.+a 75a/03

r.+da 11a/08, 49a/01, 57a/05

r.+la 22b/06

rūmî: (Ar.) Rum ülkesinden,
Anadolulu.

r.+ler 14a/07, 36b/08

rūm kırlangıcı: Anadolu Kırlangıcı.

r. 2b/10

rumūz: (Ar.) İşaretler.

r. 41b/07

rüzgār: (Far.) Dünya.	s. 6b/10, 48b/02
r. 44b/01	şaglıcağ: Sağ olmak.
ravāyiş: (Far.) Çok pahalı.	s. 59a/10
ravāyiş ol- 71a/01	şahrā: (Ar.) Çöl, kır, ova.
-S-	s. 53a/09
sa'ādetlü: (Ar.+T.) Mutlu, bahtiyar.	s.+dür 59b/06
sa'ādetlü ol- 55b/06	sāhil: krş. sāhil.
sā'at: (Ar.) Zaman, vakit.	s.+lere 77a/05
s. 8a/11, 8b/01, 21b/02, 21b/03, 29b/04, 14b/04, 14b/04, 29b/05, 37a/05, 37a/05, 53a/11, 59b/11, 59b/11, 65b/01, 65b/02, 72a/04, 72a/05, 81a/11	sāhil: Sahil. s.+i 33b/04
şabāh: (Ar.) Sabah.	sākin: (Ar.) Hareketsi, kendi halinde olan.
s. 71b/09	sākin ol- 37b/08
sa'd: (Ar.) Kutluluk.	şakın-: Bir şeyi yapmaktan, herhangi bir korku, çekinme ya da düşünceyle uzak durmak.
s.+dur 2b/03, 21b/01	ş.-alar 2a/11, 8b/02, 59a/09, 59b/01, 60a/03, 66a/03, 71b/11
şadā: Ses.	ş.-mağ 2b/02, 8a/04, 14a/11, 29a/03, 34b/05, 44b/08, 59b/06, 72a/02
şadā işid- 79b/09	sākıṭ: (Ar.) Düşen, düşücü, düşmüş.
şafrrā: (Ar.) Öd.	s. 21a/05
s. 16b/08, 21a/04, 22a/10, 50a/11, 52a/01	sākıṭ ol- 21a/06
şaglık: Bireyin fiziksel, sosyal ve ruhsal yönden tam bir iyilik durumunda olması, vücut esenliği, esenlik, sıhhat, afiyet.	şaksı: Saksı.

s. 29a/11	ş. 79b/02
s.+ya 29a/06	savā: Avrupa'da bir akarsu.
şalāhiyyet: Yetki.	s. 41a/09
ş.+e 12b/01	şavaş: Savaş, vuruşma.
şālih: (Ar.) İyi, uygun, elverişli, yarar.	ş. 77a/03, 55a/03, 56a/03
şālih id- 43b/10	şay-: Saymak.
şālih ol- 32b/10	ş.-a 48a/02
şan'āt: (Ar.) Sanatlar, ustalıklar.	şayruluk: Hastalık.
ş. 14b/07	ş. 21a/06
ş.+ın 14b/07	sebeb: (Ar.) Sebep, neden.
şarar-: Sararmak.	s.+den 13b/06, 36b/01, 41b/06, 59a/03, 59a/05, 67b/05, 75a/04, 82b/08
ş.-ur 53a/09	sefer: (Ar.) Yolculuk, sefer.
şarımsak: Sarımsak.	s. 85a/01, 86a/08
ş. 71b/09, 81b/01, 84b/01	s.+den 41a/03
s.+dan 2a/10	s.+i 72b/10, 78b/07
saru: Sarı.	s.+lerinde 73a/03
s. 80b/10	sehḥār: (Ar.) Büyücü.
şāru: krş. saru.	s. 17b/06
ş. 80b/08	sekiz: Sekiz.
şatıcı: Satıcı.	s. 30a/04, 30a/05, 80b/03
ş. 35a/08	s.+de 30a/01
şatım: Satma işi.	s.+inde 37a/06

s.+inden 37b/05	s. 54a/02, 66a/11, 73a/01
sekizinci: Sekizinci.	sevgü: Sevgi.
s. 2b/09, 14b/02, 29b/06, 44b/11	s. 38b/11, 46a/04
sekü: Toprak üstündeki yükseklik, doğal set, taraça.	sevin-: Sevinmek.
s. 23b/02	s.-eler 79a/02
selāmet: (Ar.) Eminlik, selamete çıkma, kurtulma.	s.-ürler 22a/02
selāmet ol- 75a/02	seyl: (Ar.) Sel.
selāmetlik: (Ar.+T.) Eminlik, selametlik.	s. 75b/02
selāmetlik ol- 85a/08	seyyah: (Ar.) Yolcu, gezici
semur-: Et ve yağ bağlamak, besili, etli yağlı bir duruma gelmek.	s.+lara 64a/11
s.-e 7b/09	sezil-: Anlaşılmak.
semüz: Dolgun, semiz.	s.-üb 37a/07
s. 71b/10, 72a/11	sıçan: Sıçan.
semüz ol- 74a/04	s. 81b/09
septinus: (Sür.) Süryani dilinde Eylül ayna verilen ad.	sırr: (Ar.) Gizli tutulan, kimseye söylenmeyen bir şey; Allah'ın akıl ermeyen hikmeti.
s. 44b/03	s.+lar 31a/05
seratān: Yengeç burcu.	siġek: Sinek.
s. 21b/03	s. 60a/02
seşenbe: (Far.) Üçüncü gün, salı.	sipāhī: (Far.) Süvari askeri.
	s. 30b/08
	s.+den 85b/01

s.+ler 18a/05, 19a/01, 77b/07

sipāhisüz: (Far.+T.) Askersiz.

s. 32b/06

sirkeli: Sirkeli.

s. 8a/01

şoğılcan: Solucan.

ş. 51a/04, 58a/01, 64a/01,
71a/10, 85b/06, 12b/11, 42b/06,
18a/10, 35a/05, 79a/03

şığır: Sığır.

ş. 13b/03, 14a/10, 16b/01,
44b/08, 49a/01, 52a/07, 66a/02, 74b/04

ş.+a 20a/04, 64b/02

şın-: Yenilmek, kırılmak.

ş.-a 62a/03, 63a/09

şoğan: Soğan.

ş. 71b/09, 84b/01

şoğı-: Soğumak.

ş.-la 4a/06, 18b/02, 42b/10,
47a/05, 57a/02, 58a/08, 50b/01, 51a/01,
61a/11, 64b/07, 14a/02, 26a/03

şok-: Sokmak, zehirlemek.

ş.-maya 71b/10

şoñ: Son.

ş. 14a/06, 27b/05, 36b/08,
41a/11, 59a/07, 66b/10, 80b/02

ş.+ı 5a/03, 6b/03, 12a/07,
26b/01, 18b/04, 28b/11, 32b/10,
34a/11, 47a/02, 48b/06, 48b/10,
62b/04, 69b/11, 74b/10, 78a/03,
79a/10, 79b/08, 80a/07, 82b/02,
85b/11, 86a/04, 86b/07

ş.+ında 4a/06, 6b/08, 10b/03,
34a/07, 39b/10, 42a/11, 58b/03. 51a/09,
51b/01, 60a/07, 76a/09, 84b/09,
85b/08, 86a/09

ş.+unda 4b/09, 28a/02, 6a/02

şoñra: Sonra.

s. 15b/02, 30b/03, 35b/11,
37a/10, 47b/06, 73b/01, 29a/11, 37a/06,
48b/11

şovu-: krş. şoğı-.

ş.-mağa 37a/02, 53b/04

şovuğ: Soğuk.

ş. 21a/10, 29a/04, 39a/03,
59a/09, 60a/03, 65b/05, 71b/10, 72b/09

ş.+dan 65a/09, 79b/07

ş.+lar 46a/03, 81a/08

ş.+ı 81a/03

şoyla- : Demek, konuşmak, ortaya
koymak.

ş.-yalar 69a/03

söz: Kelam, ifade, konuşma.

s. 86b/04

s.+i 3b/02, 9a/04

şu: Su.

ş. 21a/10, 59a/09, 59a/10,
60a/03, 66a/02, 68b/11, 71b/09, 80b/07

ş.+dan 67a/03

ş.+lar 3b/01, 4a/02, 4a/06,
7b/08, 10b/06, 14a/02, 18b/02, 19b/06,
21b/01, 23a/07, 26a/03, 26b/04, 27a/05,
27b/02, 29a/04, 30b/06, 31a/02, 31a/11,
37a/02, 42a/06, 42b/10, 44a/01, 46b/05,
47a/05, 50b/01, 51a/01, 53a/01, 55b/02,
57a/02, 58a/08, 61a/11, 61b/06, 63b/08,
66a/08, 68a/06, 70a/03, 75b/07, 80a/03,
84b/08, 85a/06

ş.+lar 26b/08

ş.+larda 31a/03

ş.+nuñ 81a/04

ş.+ya 67a/02, 72a/03, 81a/02

ş.+y1 74b/05

ş.+yla 29a/08

şuç: Suç.

ş.+lar 49a/11

şulh: (Ar.) Uzlaşma, barış.

ş. 79a/10

şuluca: Genellikle çocukların yüzünde
ve başında görülen, sağaltılmadığında
kelliğe dönüşen irinli kabarcıklar.

şuluca id- 2a/08

şultān: (Ar.) Hükümdar, padişah.

ş. 24a/01, 25a/09, 27b/03,
36b/01, 39b/03, 45a/11, 45b/10,
46b/08, 55a/01, 83a/10, 84a/01, 84a/06,
84a/09

ş.+1 15b/04, 28b/05, 30a/02,
48a/04, 57a/02

ş.+ına 33b/05, 44a/02

şun-: Arz etmek, yollamak, göndermek,
takdim etmek.

ş.-mağ 33a/01

şuşām: Susam.

ş. 22b/11

süci: Tatlı.

s. 71b/10

süleymān: Hz. Süleyman Peygamber
asm.

s. 22a/02

sünbüle: Osmanlıcada başak burcuna verilen addır.	ş.+1 7a/06, 24b/01, 24b/04, 30b/10, 31b/02, 35a/01, 40b/07
s. 37a/05	ş.+ına 44a/10, 76b/08, 83a/11
sünlün: Bir kuş türü.	ş.+ını 65a/05, 83b/01
s. 29a/04	ş.+ınuş 12b/05, 38a/10
sür-: Devam etmek.	ş.+lar 20a/06, 23a/04
s.-e 5a/01	şakı-: Ses çıkarmak.
s.-se 72a/09	ş.-mak
süryānice: Sami dil ailesinden Aramcadan gelen, içinde Türkçe, Arapça vb. sözcükler bulunan bir dil.	yıldırım şakı- 72b/11
s. 14a/07, 21a/02	şākird: (Far.) Talebe, çırak.
süryānī: Samilerin Arami kolunun doğu bölümünden olan, Suriye'de Şam'da ve Türkiye'nin güneydoğusunda kimi yerlerde yaşayan bir Hıristiyan topluluğu ve bu topluluktan olan kimse.	ş. 69a/09
s.+ler 2a/05, 7b/05, 29a/02, 36b/08, 44b/04, 53a/04, 59a/07, 65a/11, 71b/07, 80b/02	şām: Şam şehri.
-Ş-	ş. 3a/01, 6a/10, 9a/09, 10a/08, 11b/04, 13b/09, 15a/02, 16a/03, 19b/01, 21b/08, 24a/10, 25a/05, 28b/07, 30b/09, 33a/09, 33b/04, 34a/02, 35b/10, 36a/02, 36b/03, 38a/11, 38b/01, 38b/08, 40a/09, 49a/02, 49a/04, 59b/07, 60a/11, 68a/11, 72b/07, 73a/08, 74b/02, 75a/11, 77b/11, 79b/06, 85a/06
şād: (Far.) Sevinçli, mesrur, memnun.	ş.+da 24a/06, 44a/06, 61b/06
ş. 12b/06	şark: (Ar.) Doğu.
şāh: (Far.) Hükümdar, padişah.	ş. 23b/06, 24b/09, 28b/03, 58b/07, 61b/07, 69a/11, 72b/07
ş. 20a/07	ş.+dan 5b/04, 6a/01, 10b/02, 12a/04, 16b/06, 19a/01, 23a/10, 24b/02,

32b/04, 32b/11, 47b/03, 48a/10,
56a/11, 60b/02, 62a/04, 76b/07

şāz: (Far.) Sevinçli, huzurlu.

ş.+ol 20b/11, 31b/06

şāzlık: (Far.+T.) Mutluluk, sevinçlilik.

ş. 10b/04, 60b/11

şedāid: (Ar.) Zahmetli, meziyetli haller.

ş. 42b/01

şehīd: (Ar.) Din veya yüksek bir ülkü
uğrunda ölen kimse.

şehīd ol- 37b/09

şehir: (Ar.) Şehir, kent.

ş. 28a/11, 79a/02

ş.+ler 15b/06, 24a/09, 36b/02,
79b/06, 83b/01

ş.+leri 75a/05

şehmināk: (Ar.) Cesur, kahraman yiğit
kişi.

ş. 62a/06

şeh(i)r: (Ar.) Şehir, kent.

ş. 20a/06, 21a/01, 32a/02,
70b/11, 77a/01

ş.+i 28b/08

ş.+ine 52a/09

ş.+ler 85b/10

şekil: (Ar.) Biçim, görünüş, şekil.

ş. 11a/01, 25a/08, 41a/04

şek(i)l: (Ar.) Biçim, görünüş, şekil.

ş. 77b/06

ş.+i 6b/05, 17a/06, 25a/08,
33b/01, 69b/08

şekl-i hayvān: (Ar.) Hayvan biçiminde.

ş. 49a/05, 56b/04, 62b/05,
84a/08

şenbih: (Far.) Cumartesi.

ş. 45b/02, 46a/02, 54a/10,
66b/09, 74b/06

seru: (Rum.) Rümiler dilinde ağustos
ayına verilen ad.

ş. 36b/09

şerbet: (Ar.) Şerbet.

ş. 8a/02

şerīr: (Ar.) Kıvılcım.

ş. 46b/07

şerr: (Ar.) Kötülük, fenalık.

ş. 56a/01, 84b/07, 86a/02

ş.+e 25b/06

şerr-i şūr: (Ar.) Kötü gürültü.

ş. 49a/04, 51a/07, 54b/08,
55a/11, 63b/05, 77a/10

şiddet: (Ar.) Kaba kuvvet kullanma,
sertlik.

ş. 86b/05

şiddet ol- 78b/01

ş.+i 81a/04

şimāl yili: Osmanlı Döneminde Kuzey
Rügarına verilen ad.

ş. 64a/08, 72b/01

şimşek: Kapalı, yağmurlu havalarda
görülen, bir bulutun tabanıyla Yer
arasında ya da bir bulut içinde elektrik
boşalırken oluşan, kırık çizgi biçiminde
ve bir an yanıp sönen, gözü alan parlak
ışık.

ş. 24b/01

ş. 5b/04, 10a/09, 16b/06,
32b/04, 48a/10, 61b/07, 69a/07, 70a/11,
76b/07, 83b/05

şimşek oyna- 40a/11

şöyle: Şöyle.

ş. 54a/03, 75b/02

şubāt : Şubat ayı.

ş. 73b/04, 80b/02, 81a/07

şürū^c : (Ar.) Başlama.

şürū^c id- 65b/07

-T-

tā: (Far.) Ta ki.

t. 37b/07

ta^cām: (Ar.) Yemek, aş.

t. 8a/01, 40b/08, 50b/07, 65b/04

t.+ı 2b/01

taberistān: (Far.) Şimdiki Mazenderan,
Gülistan ve Gilan eyaletlerini içine alan
İran'daki tarihi bölge.

t. 33a/02

tabūr: Dört bölükten oluşan ve bir
binbaşının komutası altında bulunan
asker birliği.

t. 65a/09

tāc: (Ar.) Taç.

t.+ı 43a/07

tācir: (A.) Tüccar.

t.+ler 9a/06, 10b/08, 25a/03,
31b/01, 52a/02, 75b/05

tad: Tat.

t. 72a/09

tağ: Dağ.

t. 53a/09, 73a/11

ṭ.+da 66b/04

ṭ.+lara 74b/01

ṭ.+larda 41a/02

ṭağıl-: Dağılmak.

ṭ.-a 60b/03, 85b/05

ṭ.-ub 8b/10

ṭağyir: (Ar.) Başkalaştırma, değiştirme.

ṭağyir ol- 32a/01

ṭahıl: (Ar.) Tahıl.

t. 8b/09, 11a/07, 43b/07, 53a/08,
53b/06, 62b/03, 64b/08, 70a/04,
70b/05, 42b/10, 44a/09, 84b/06,
74b/08, 76b/05, 77a/01, 77b/04, 84b/03

t.+ı 22a/11

ṭaht: (Ar.) Taht.

t.+ı 43a/07

ṭahvıl: (Ar.) Değiştirme, değiştirilme.

ṭahvıl it- 65b/11

ṭāif: Mekke bölgesinin, Cidde ve Mekke şehirlerinden sonraki üçüncü büyük şehridir.

ṭ. 16a/02

ṭaleb: (Ar.) İstek, arzu.

ṭaleb ol- 46a/10

ṭalğalık: Kargaşa durumu, alavere.

ṭ. 10a/04, 12a/08, 12b/08,
13a/03, 17a/02, 18a/11, 20a/05, 25a/02,
25b/01, 26b/02, 26b/10, 33b/01,
35a/02, 40b/03, 42a/09, 50b/03, 51a/03,
57a/10, 68a/01

ṭalğalık ol- 6b/06, 15a/02,
15b/11, 23b/05, 25a/09, 26a/05, 28a/09,
32a/02, 34a/04, 35b/06, 38a/01, 41b/10,
44a/06, 45a/11, 45b/06, 47a/01, 52b/01,
71a/07, 85a/02, 86a/02

ṭamām: (Ar.) Bütün, hepsi.

t. 38b/06

ṭamām ol- 2b/04, 71a/05, 72a/06

ṭamar: Damar. Yeraltında belli bir maden alanı ya da katmanı.

ṭ.+ları 81a/05

ṭaṇ: Güneş'in doğuşundan önceki alacakaranlık zamanı.

ṭ.+ın 53a/09

ṭanık: Herhangi bir olayı, durumu gören, bilen ya da onunla ilgili bilgisi bulunan kimse.

ṭ.+dur 30a/11

ṭaṇlacak: Sabahleyin, sabah vakti, sabah olur olmaz.

ṭ. 21a/10

tar: Dar.

tar ol- 35a/05

taraf: (Ar.) Yön, yan, doğrultu.

t.+a 60b/02, 61a/07

t.+da 4b/06, 7b/03, 8b/11,
24b/10, 48b/05, 61a/08, 76b/08,
79b/05, 83b/08

t.+ı 76a/06

t.+ında 10a/05, 10b/05, 15a/08,
24b/05, 16b/09, 23b/04, 23b/06,
24a/08, 25a/04, 32b/01, 48a/05, 48a/06,
57a/09, 61b/05, 61b/07, 62a/01, 62a/08,
63a/08, 63a/08, 68a/10, 69b/05, 75a/11,
76a/09, 76b/05, 77a/06, 78b/01,
81b/06, 83b/07, 83b/11, 84a/02, 86b/01

t.+ından 24b/09, 40b/05,
52a/10, 58b/07, 69a/01, 69a/11

t.+ıñ 76b/01

t.+ınıñ 34a/02

tarhün: (Ar.) Tuzla otu, hekimlikte kullanılan ıtırılı bir nebat.

t. 59a/11

tarlık: Darlık.

t. 18a/10, 42b/08, 52b/05

tarlık ol- 31a/10, 34b/10

tart-: Tartmak, ölçmek.

t.-asın 29b/09

taş-: İçinde buldukları kaba sığmayacak kadar çoğalma ya da kabarma yüzünden kenarları aşır dökülmek.

t.-a 10b/06, 10b/08, 31a/02,
36b/04, 53a/01, 58b/02, 61b/06,
82a/11, 82b/06, 84b/08

t.-ar 21b/10, 22a/01, 37a/01

t.-maya 38a/07

t.-ub 74b/02

tatlu: Tatlı, şirin.

t. 8a/02, 53a/06, 67a/11, 81b/02

tatlu ol- 43b/08

tā'ün: (Ar.) Veba.

t. 57b/01

tavar: Koyun ve keçiye verilen ortak ad, davar.

t. 3b/01, 20b/01, 74a/04, 28a/06,
28a/09, 34b/08, 39a/04, 52a/01, 55a/04,
61a/01, 65a/02, 72a/11, 72b/02, 77b/01

t.+a 29a/04, 40b/02, 81a/10

t.+ı 71a/08

t.+lar 24a/04

tavşan: Tavşan.

t. 49b/02	tendürüslük ol- 33a/11, 47a/11, 48b/06
tebâh: (Far.) Bozuk, çürük, berbat.	tepren-: Devinmek, kımıldamak, sarsılmak.
t. 20a/07	t.-se 36b/05
tebdil: (Ar.) Değişirme, değiştirilme.	tere: Tere.
tebdil ol- 4a/08	t.+ler 44b/07
tecribe: (Ar.) Sınama, tecrübe.	tereke: (Ar.) Ölen kimsenin bıraktığı şey.
t. 30a/11, 30b/01	t. 84b/08
tehlüke: (Ar) Bir şeyin varlığını tehdit eden durum.	terk: (Ar.) Bırakma ,bırakılma.
t. 49a/02	t. 62a/02
tekvur: Bizans İmparatorluğu'nda valilerle Anadolu'daki ve Rumeli'deki Hıristiyan beylerine verilen ad.	terk it- 62a/01
t. 52a/11	terleme: Terlemek.
telef: (Ar.) Boşa gitme, ziyan olma, öldürülme.	t. 49b/04
telef it- 51b/11	terletme: Terletmek.
telef ol- 75b/04, 77b/07	t. 85b/07
temmuz: Temmuz ayı.	teşrîn-i evvel: (Ar.) Ekim ayı.
t. 29a/02	t. 53a/04
tendürüslük: (Far.) Vücudu sağlam kuvvetli olma.	teşrîn-i şânî: (Ar.) Kasım ayı.
t. 39a/02, 52b/08	t. 59a/07
	teşvîş: (Ar.) Karıştırma, karmakarışık etme.
	t. 56b/05

tevbe: (Ar.) Tövbe.

tevbe it- 63b/05

ticâret: (Ar.) Alışveriş, ticaret.

t. 43a/01, 56b/11, 64b/06

tiz: Tez, hemen.

t. 14a/10, 19a/06, 29a/05,
50b/07

t.+de 20a/09

toğ-: 1.Dünyaya gelmek. 2. (Güneş,
Ay, yıldızlar için) gözeriminde
yükselecek görünmek.

t.-a 45b/08

t.-dı 21b/07, 21b/11

t.-duğı 39b/09, 72a/02

t.-sa 4b/03, 4b/06, 9b/06,
20a/11, 55b/07, 15b/11, 31b/07,
39b/02, 47b/02, 61a/03, 68b/04

tohum: Tohum.

t.+ı 29b/03

t.+lardan 29b/01

tol-: Bir yere iyice yayılmak, bir yeri
bütünüyle kaplamak, bir şeyin içinde
birikerek boşluğu ortadan kaldırmak.

t.-a 43b/03, 51a/08

tolan-: Dolanmak. Başlangıç noktasına
dönmek.

t.-mağa 75a/06

tolu: Havadaki su buğusunun soğuk
yüzünden birden yoğunlaşıp
katılaşmasıyla türlü irilikte, yuvarlak ya
da düzensiz biçimli buz taneleri
durumunda oluşan, yere hızla düşen bir
yağış türü.

t. 12b/02, 20a/08, 34a/07,
42a/07, 75b/11, 85a/10

tolu yağ- 18a/03, 25b/11,
26b/02, 28b/04, 34a/06, 34b/09,
39b/09, 50b/08, 57b/05, 63b/06,
71a/03, 78b/06

toğuz: Dokuz.

t. 21b/03, 30a/08, 65b/02,
80b/03

t.+ında 28b/09

toğuzuncı: Dokuzuncu.

t. 21b/11, 37b/08, 52b/09,
66b/11, 80b/06

toğ: Hava sıcaklığının sıfırın altına
düşerek bir süre bu durumda kalması
sonucu suyun ve bitkiler üzerindeki
nemin buza dönüşmesi olayı.

toğ ol- 27b/11, 34a/07

topra(ğ)k: Toprak.

.+a 29a/08

oprak: Toprak.

. 18a/06, 26b/03, 29a/07,
34b/11, 42b/02, 50b/11, 57b/09,
71a/07, 85b/03, 85b/03

oprak yağ- 78b/09

oz: Çok kkk ve hafif parçacıklara
bölünmüş, un ufak olmuş toprak.

t. 12b/07, 13a/05, 19b/06,
26b/04, 26b/07, 35a/01, 35a/09,
42b/09, 51a/10, 64a/03, 71a/06, 71b/03,
85b/03, 85b/10

oz kop- 58a/04, 78b/09, 79a/07

ufn:(Ar.) Günlerce ortalığı sellerin
aldığı, çok yeğin ve yoğun olarak
yağan yağmur.

t.+lar 67b/05

ufnlu: (Ar.+T.) Bol yağmurlu.

tufnlu ol- 65a/08

uman: Duman.

. 18b/06, 64b/08, 51b/02

ur-: Durmak.

.-a 4a/08, 29a/09

t.-ur 60a/02

ris: (Sr.) Sryaniler dilinde kasım
ayına verilen ad.

t. 59a/06

ur: (Far.) Eki. Ekili yiyecek.

t.+lardan 8a/04

urunc: (Far.) Turun.

t. 66a/02

ut-: Ele geçirmek, yakalamak. Tutmak
yardımı fiili.

.-a 5b/01, 41b/05, 42a/05,
45b/01, 65a/05, 70b/07

.-a

ho ut- 57b/10, 77a/08

uvvet ut- 38b/08, 40b/07,
61a/04

yz ut- 4b/08, 27b/11, 76a/03

.-anlar 51b/09

.-ma 17a/09

.-mada 55b/01

.-mı 37b/02

.-ub 75a/04, 76b/10

utul-: 1. Tutma ii yapılmak veya
tutma iine konu olmak. 2. Ay ve gne
tutulma olayına uğramak.

.-a 63b/04, 70b/02

.-a	. 72a/08
gn utul- 83a/02	uzlu: Tuzu bol olan.
.-duğı 82a/03	. 14a/08
.-duğda 3a/05, 3b/03, 15a/09	uz: Tuz.
gn utul- 8b/08	t. 29a/07
.-sa 2b/11, 15a/01, 22a/05, 30b/05, 31a/01, 60a/08, 67a/09, 75a/06	tccr: (Ar.) Tacirler, satıcılar.
.-sa	t. 5b/11, 18b/05, 22b/10, 23b/09, 27a/01, 35a/08, 36a/09, 50a/04, 51b/04, 57b/01, 57b/04, 58b/05, 61a/06, 63a/10, 68a/03, 68a/10, 70b/10, 71b/03, 74a/07, 79a/06, 83a/06, 84b/09, 85a/08
ay utul- 3a/07, 9a/01, 15a/03, 22a/09, 38a/08, 54b/08, 60a/09, 75a/09, 81b/11	t.+lar 78b/08
gn utul- 8b/02, 14b/07, 22a/03, 37b/11, 46a/08, 54b/01, 60a/04, 67a/04, 75a/01, 81b/03	trk : Trk ulusuna ve ya diline mensup ve ilişkin.
.-ub 46a/10	t.+e 54b/04
.-urken 46b/03, 46b/05	trkistn: Asya kıtasında Trklerin yurdu manasına gelen byk bir lke.
utulma: Bir gkcisinin, araya başka bir gkcisinin girmesiyle tmnn ya da bir parçasının grnmez olması olayı.	t. 73a/06, 74a/06
.+da 14b/09	t.+da 70b/06, 83b/06
utuş- Birbirine ilişip dokunmak, birbirini tutmak.	-U-
.-mağ 83b/08	u : v (Far. Ar.) bağ. Ve
uyr: (Ar.) Kuşlar.	u. 55a/09
	uc: Sebep, vesile.

u.+1 4a/10, 23a/07, 31b/05,
39a/07, 39a/09, 39a/10, 47a/09, 47b/01,
55b/04

u.+undan 23b/03, 76b/07,
76b/09

ucuz: Ucuz.

u. 34a/08, 50a/09, 71b/03

ucuz ol- 3b/07, 4a/11, 5b/09,
11b/01, 15b/09, 16a/03, 20b/01,
23b/06, 48a/08, 50b/07, 51b/07,
52b/10, 58a/02, 70a/07, 70b/05

ucuzluk: Ucuzluk.

u. 3a/01, 24a/05, 28b/07,
38a/04, 33a/11, 40b/08, 49b/08, 59a/01,
60b/09, 74b/04, 75a/01, 82b/01, 85a/08

ucuzluk ol- 3b/04, 10a/07,
12a/03, 16b/04, 25b/03, 26a/01, 28a/10,
28b/11, 39a/01, 39a/11, 39b/10, 45a/07,
45b/07, 46a/03, 48a/03, 48b/10, 50a/10,
50b/05, 56b/04, 57a/06, 57b/03,
60a/05, 62b/04, 68a/01, 69b/07,
74b/09, 77a/11, 82b/05, 86a/01, 86a/03,
86b/07, 16a/02, 19b/04, 31b/04,
38a/03, 38a/05, 38a/06

uçar: Uçan.

u. 67a/06

uğra-: Yakalanmak, giriftar olmak,
başına gelmek.

u.-ya 25a/11, 51a/06, 31a/08
69b/01

u.-ya

zağmete uğra- 67a/03

uğraş: Bir güçlüğü yenmek için
gösterilen sürekli çaba.

uğraş ol- 46b/11

uğraş-: Bir işi kendine iş edinerek
başarmaya çalışmak.

u.-a 5a/07, 18a/04, 24a/09,
42b/06, 48a/05, 57b/06, 63a/09

u.-mak 40b/06

uğrı: Hırsız.

u. 5a/03, 6b/06, 7a/01, 7a/04,
15b/02, 17a/07, 17b/03, 17b/05,
22a/10, 23b/05, 26b/09, 36a/08,
36b/03, 38a/01, 39b/06, 40a/01,
40b/03, 42a/02, 42a/05, 43a/11, 43b/04,
44a/06, 47a/01, 52a/02, 55a/11, 57a/08,
57b/02, 60a/05, 60b/06, 62a/10,
62b/09, 63a/10, 63b/04, 63b/11,
71a/04, 79a/05, 80a/11, 84a/04, 85a/10,
86a/07, 86b/06

u.+dan 31b/01

u.+lar 64b/10

u.+nuñ 70b/09, 71a/05

uhtüris: (Sür.) Süryaniler dilinde ekim
ayına verilen addır.

e. 53a/03

‘**ulemā:** (Ar.) Bilginler, alimler.

‘u. 61a/06

‘u.+lar 67a/02, 81a/02

ulu: 1. İleri gelen, saygı duyulan
kimse. 2. Yüce. 3. Yüksek.

u. 3a/02, 3a/10, 3b/09, 4a/05,
6a/04, 6a/10, 6b/07, 7a/07, 8b/03,
8b/07, 8b/10, 9a/09, 9b/11, 11a/03,
11b/11, 13b/01, 14a/03, 14b/11,
16a/08, 17b/09, 18b/07, 18b/08,
19a/02, 20a/06, 20a/08, 21a/01, 22a/04,
24a/01, 27b/03, 28a/04, 28a/11, 28b/08,
31b/11, 32a/06, 33a/10, 33b/02,
33b/07, 34a/04, 34a/10, 36a/01, 36a/03,
36a/06, 36b/01, 38a/09, 38b/08,
38b/09, 38b/09, 39b/02, 40a/02,
40a/07, 41a/05, 41b/05, 41b/09,
43b/04, 43b/09, 45a/10, 45b/10,
46a/08, 46a/10, 46b/11, 47a/02, 47b/08,
48b/08, 49a/09, 51b/11, 52b/06,
55a/07, 55a/10, 56a/05, 57a/07, 58a/06,
58a/11, 59a/02, 60b/02, 62a/06, 62a/06,
62b/01, 64b/07, 65a/02, 68b/07,
68b/09, 70a/02, 70b/02, 70b/04,
73a/08, 73b/07, 76b/03, 77b/11,
78b/07, 79b/07, 82b/07, 84a/01,
84a/06, 84a/06, 84a/09, 85a/01, 85a/05

u.+lar 35a/05

u.+ları 56a/08, 69a/04

ulu şāh: Yüce yönetici.

u. 20a/07

ur-: Desteklemek, dayamak, atmak.

u.-uldi

bünyād ur- 14b/06

u.-makda 55b/01

uşaḳ: Genç, delikanlı.

u. 9a/08, 80a/06

uyan-: Uyanmak.

u.-ub 66a/02

uyut-: Uyumak, geçii sureli etkisini
kaybettirmek.

u.-maḡa 59b/09

uyuz: Uyuz hastalığı.

u. 45b/04, 47a/09, 52a/07,
67b/02, 73a/04

uzaḳ: Uzak, uzak olan.

u. 34b/01, 61a/02

uzaḳ ol- 43b/01, 66a/11

uzun: Uzun.

u. 4b/11, 23b/02, 28a/05

uzunluk(ğ): Uzunluk.

u.+ıdur 65b/09

-Ü-

üç: Üç.

ü. 5a/01, 5a/09, 5b/07, 8a/11,
23b/01, 30a/10, 33a/03, 35b/10, 37a/04,
39b/08, 40b/03, 48b/11, 61b/11,
65b/10, 68b/02, 69a/07, 69a/10,
76b/05, 81a/06, 83b/04

üçüncü: Üçüncü.

ü. 2b/03, 2b/05, 8a/05, 8a/11,
14b/03, 21a/11, 37a/02, 49b/06,
53b/02, 59b/09, 65b/08, 66a/04, 80b/09

üküş: Çok , fazla.

ü. 68b/08

üküş ol- 54b/06, 66a/08, 67b/01,
68b/10, 75b/08

üre-: Üremek, çoğalmak, ortaya
çıkılmak.

ü.+ye 34b/08, 75a/08, 81a/11

ü.-mek 19a/04

ü.-ye 22b/07, 31a/08, 34a/10,
35a/08, 39a/04, 40b/02, 43a/10, 52b/08,
60b/07, 67a/11, 68a/03, 82b/01

ürkülük: Tehlike, kendisinden korkulan
şey, fitne, karışıklık.

ü. 11a/02

ürkülük ol- 85b/04

üstün: Üstün.

ü. 44b/02

üstün ol- 3b/02, 5b/02, 9a/04

üstād: (Far.) Bir ilim veya sanat
alanında üstün yeri olan kimse.

ü. 69a/09

üzeri: Üst, üzeri.

ü.+ne 17a/09, 21a/04, 30b/01,
39b/04, 57b/07, 58a/07, 72b/06,
76b/03, 79a/05

üzre: Gibi, olduğu yolda, olduğu
biçimde.

ü. 44b/05, 80a/09

üzüm: Üzüm.

ü. 17a/05, 50a/01, 50a/05,
54a/09, 67a/11, 74a/06, 81b/10, 82a/09,
84b/01

ü.+den 70a/01

-V-

vāfir: (Ar.) Çok bol.

v. 57a/7

vahşî: Yabani, insandan kaçan.

v. 31a/07, 49b/02

fesâda var- 18a/05, 81b/04

hârâba var- 74a/11, 76b/09

vahşîlik: Merhametsizlik.

v. 24a/07

yağmaya var- 84a/09

v.-duğı 16a/04

vâkı' : (Ar.) Meydana gelen, olagelen.

vâkı' ol- 7a/05, 14a/05, 33b/06,

54b/09, 69b/02, 64a/11, 69a/06,

70b/01, 73b/06, 75b/06, 80a/03,

86a/06, 86b/05, 10b/09, 11b/08,

15a/09, 38b/10, 48b/01, 53a/03, 55a/09,

55b/04, 56a/09, 56a/11, 62a/09

v.-ınca 37b/06

v.-ır 46a/08

v.-ur 29b/06

v.-maya 62b/08

v.-mağ 14a/10

vak(i)t: (Ar.) Vakit, zaman.

v. 65b/10, 78a/02

v.+in 25b/10, 28b/04, 39b/09,

70a/04, 82a/03

v.+inde 66b/06, 66b/08, 74a/09,

81b/04

v.+inden 52a/07

v.+ine 29b/07

vast: (Ar.) İkisinin ortası.

v. 41b/02

ve: (Ar.) İki kelime, cümle veya öbeği birbirine bağlar.

v. 2a/09, 2a/10, 2a/11, 2a/11,

2b/01, 2b/09, 3a/03, 3a/04, 3a/04,

3a/06, 3a/10, 3b/01, 3b/04, 3b/05,

3b/08, 3b/11, 4a/01, 4a/02, 4a/02,

4a/03, 4a/09, 4a/10, 4a/11, 4b/02,

5a/07, 5b/03, 5b/08, 5b/09, 5b/09,

5b/10, 6a/02, 6a/03, 6a/05, 6a/05,

6a/07, 6a/08, 6a/08, 6a/08, 6a/09,

6a/10, 6a/11, 6b/01, 6b/04, 6b/06,

6b/06, 6b/06, 6b/08, 6b/08, 6b/10,

6b/11, 7a/01, 7a/03, 7a/04, 7a/05,

7a/05, 7a/05, 7a/08, 7a/09, 7b/02,

7b/03, 7b/04, 7b/07, 7b/09, 8a/01,

8a/01, 8a/02, 8a/03, 8a/04, 8b/01,

var: Var, mevcut.

v. 30a/09, 59b/04, 81a/01

var-: Varmak, olmak yardımcı fiili.

v.-a 6a/06, 12a/01, 24a/09,

35b/04, 41b/07, 47b/04, 52b/04

v.-a

8b/04, 8b/04, 8b/04, 8b/04, 8b/04, 18a/11, 18a/11, 18b/01, 18b/04,
8b/09, 8b/09, 8b/11, 9a/02, 9a/02, 18b/06, 18b/09, 18b/09, 18b/10,
9a/03, 9a/03, 9a/06, 9a/07, 9a/08, 18b/11, 18b/11, 18b/11, 19a/04,
9a/08, 9a/11, 9b/03, 9b/04, 9b/06, 19a/05, 19a/07, 19a/09, 19a/09, 19a/10,
9b/07, 9b/08, 9b/09, 10a/01, 10a/02, 19b/04, 19b/06, 19b/07, 19b/11,
10a/04, 10a/08, 10a/08, 10a/09, 10a/10, 20a/01, 20a/02, 20a/04, 20a/05, 20a/05,
10a/11, 10b/01, 10b/03, 10b/03, 20a/07, 20a/07, 20a/09, 20a/11, 20a/11,
10b/04, 10b/04, 10b/08, 10b/10, 20b/01, 20b/06, 20b/07, 20b/07,
10b/11, 11a/02, 11a/02, 11a/02, 11a/03, 21a/04, 21a/08, 21a/09, 21a/11, 21a/11,
11a/04, 11a/05, 11a/07, 11b/02, 11b/02, 21b/01, 21b/02, 21b/03, 21b/06,
11b/03, 11b/03, 11b/04, 11b/05, 21b/07, 21b/09, 22a/07, 22a/08, 22a/10,
11b/08, 11b/10, 12a/02, 12a/05, 12a/06, 22a/10, 22a/10, 22b/02, 22b/03,
12a/08, 12a/08, 12a/09, 12a/09, 12b/03, 22b/04, 22b/05, 22b/05, 22b/10,
12b/03, 12b/05, 12b/06, 12b/10, 22b/11, 23a/04, 23a/04, 23a/05, 23a/07,
12b/11, 12b/11, 12b/11, 13a/01, 23a/07, 23a/09, 23b/01, 23b/01,
13a/02, 13a/03, 13a/03, 13a/08, 13a/11, 23b/01, 23b/01, 23b/04, 23b/04,
13b/01, 13b/01, 13b/03, 13b/03, 23b/05, 23b/05, 23b/07, 24a/03,
13b/05, 13b/05, 13b/06, 13b/11, 24a/03, 24a/06, 24a/09, 24a/09, 24a/11,
14a/03, 14a/07, 14a/10, 14b/01, 14b/04, 24b/02, 24b/02, 24b/03, 24b/03,
14b/05, 14b/08, 14b/11, 15a/01, 24b/06, 24b/08, 24b/10, 24b/11,
15a/03, 15a/04, 15a/04, 15a/04, 15a/05, 25a/02, 25a/02, 25a/03, 25a/06, 25a/11,
15a/07, 15a/11, 15b/01, 15b/01, 25b/01, 25b/01, 25b/01, 25b/09,
15b/02, 15b/02, 15b/06, 15b/06, 25b/10, 25b/11, 26a/01, 26a/03, 26a/03,
16a/01, 16a/01, 16a/01, 16a/02, 16a/02, 26a/05, 26a/07, 26a/07, 26a/08, 26a/08,
16a/03, 16b/02, 16b/04, 16b/04, 26a/09, 26a/10, 26b/01, 26b/01,
16b/07, 16b/07, 16b/08, 16b/08, 26b/02, 26b/02, 26b/02, 26b/03,
16b/08, 16b/08, 17a/01, 17a/02, 17a/02, 26b/05, 26b/05, 26b/06, 26b/06,
17a/04, 17a/05, 17a/07, 17a/07, 17a/08, 26b/09, 27a/02, 27a/02, 27a/02, 27a/03,
17a/08, 17a/09, 17a/10, 17b/02, 17b/03, 27a/03, 27a/04, 27a/05, 27a/06, 27a/08,
17b/03, 17b/03, 17b/05, 17b/07, 27a/10, 27b/01, 27b/01, 27b/05,
17b/07, 17b/08, 17b/08, 17b/08, 27b/06, 27b/06, 27b/09, 27b/10,
17b/08, 17b/09, 17b/10, 17b/11, 27b/10, 28a/02, 28a/03, 28a/06, 28a/06,
18a/02, 18a/07, 18a/07, 18a/08, 18a/10, 28a/06, 28a/08, 28a/09, 28a/09, 28b/02,

28b/02, 28b/03, 28b/05, 28b/05,
28b/07, 28b/11, 29a/04, 29a/04, 29a/04,
29a/05, 29a/07, 29a/07, 29b/02, 29b/05,
29b/05, 29b/08, 30a/10, 30b/07,
30b/07, 30b/08, 30b/09, 30b/10,
30b/10, 30b/11, 30b/11, 31a/01,
31a/02, 31a/03, 31a/04, 31a/04, 31a/05,
31a/06, 31a/07, 31a/07, 31a/07, 31a/09,
31a/10, 31a/10, 31a/10, 31a/11, 31a/11,
31b/01, 31b/06, 31b/08, 31b/11,
32a/04, 32a/05, 32a/05, 32a/10, 32b/01,
32b/02, 32b/03, 32b/03, 32b/07,
32b/09, 32b/09, 32b/11, 33a/01,
33a/01, 33a/01, 33a/03, 33a/04, 33a/08,
33a/09, 33a/11, 33b/01, 33b/02,
33b/06, 33b/08, 33b/08, 33b/09,
33b/09, 33b/11, 33b/11, 34a/01,
34a/02, 34a/02, 34a/02, 34a/03, 34a/04,
34a/04, 34a/05, 34a/05, 34a/07, 34a/09,
34a/10, 34a/11, 34b/02, 34b/03,
34b/04, 34b/05, 34b/06, 34b/06,
34b/09, 34b/09, 34b/10, 34b/11,
34b/11, 35a/02, 35a/02, 35a/02, 35a/03,
35a/03, 35a/06, 35a/08, 35a/10, 35a/10,
35b/03, 35b/04, 35b/04, 35b/06,
35b/07, 35b/07, 35b/08, 35b/08,
35b/09, 35b/09, 35b/09, 36a/01,
36a/03, 36a/03, 36a/04, 36a/07, 36a/08,
36a/08, 36a/08, 36a/09, 36a/11, 36b/02,
36b/03, 36b/05, 36b/06, 36b/09,
37a/02, 37a/05, 37a/06, 37a/06, 37b/04,
37b/05, 37b/07, 37b/08, 37b/10,
38a/01, 38a/01, 38a/02, 38a/02, 38a/06,
38a/06, 38a/07, 38a/08, 38b/02, 38b/02,
38b/02, 38b/03, 38b/03, 38b/06,
38b/11, 38b/11, 39a/02, 39a/02, 39a/03,
39a/04, 39a/04, 39a/05, 39a/07, 39a/10,
39a/10, 39b/01, 39b/02, 39b/02,
39b/04, 39b/05, 39b/06, 39b/06,
39b/07, 39b/08, 39b/08, 39b/08,
39b/10, 40a/01, 40a/02, 40a/05, 40a/06,
40a/08, 40a/09, 40a/10, 40b/01, 40b/03,
40b/04, 40b/04, 40b/06, 40b/06,
40b/08, 40b/09, 40b/10, 40b/10,
40b/11, 41a/01, 41a/02, 41a/02, 41a/04,
41a/05, 41a/08, 41a/08, 41a/09, 41a/09,
41a/10, 41a/11, 41a/11, 41a/11, 41b/01,
41b/01, 41b/04, 41b/05, 41b/06,
41b/09, 41b/09, 42a/01, 42a/02, 42a/02,
42a/02, 42a/02, 42a/03, 42a/03, 42a/05,
42a/07, 42a/09, 42a/09, 42a/09, 42b/02,
42b/03, 42b/03, 42b/04, 42b/07,
42b/08, 42b/09, 42b/09, 42b/10,
42b/11, 43a/01, 43a/01, 43a/01, 43a/02,
43a/02, 43a/02, 43a/03, 43a/04, 43a/05,
43a/05, 43a/05, 43a/07, 43a/10, 43a/11,
43b/03, 43b/04, 43b/06, 43b/06,
43b/07, 43b/10, 44a/05, 44a/05, 44a/05,
44a/06, 44a/08, 44a/09, 44a/09, 44a/11,
44b/04, 44b/05, 44b/06, 44b/06,
44b/07, 44b/07, 44b/08, 44b/08,
44b/09, 44b/09, 44b/10, 45a/01,
45a/04, 45a/04, 45a/04, 45a/09, 45a/09,
45a/09, 45b/02, 45b/02, 45b/03,
45b/03, 45b/03, 45b/04, 45b/05,
45b/06, 45b/06, 45b/09, 45b/09,

45b/10, 46a/05, 46a/09, 46a/09, 46a/11,
46b/04, 46b/05, 46b/05, 46b/06,
46b/07, 47a/01, 47a/02, 47a/05, 47a/06,
47a/10, 47a/11, 47b/01, 47b/05,
47b/05, 47b/08, 47b/09, 47b/09,
48a/03, 48a/04, 48a/06, 48a/06, 48a/07,
48a/07, 48a/07, 48a/08, 48a/11, 48a/11,
48b/02, 48b/03, 48b/03, 48b/04,
48b/06, 48b/06, 48b/09, 49a/01,
49a/01, 49a/01, 49a/02, 49a/02, 49a/03,
49a/03, 49a/04, 49a/06, 49a/07, 49a/09,
49a/10, 49a/11, 49b/01, 49b/02,
49b/03, 49b/03, 49b/03, 49b/03,
49b/04, 49b/04, 49b/05, 49b/08,
49b/08, 49b/09, 49b/09, 49b/09,
49b/10, 49b/11, 49b/11, 50a/01,
50a/02, 50a/03, 50a/03, 50a/04, 50a/04,
50a/05, 50a/05, 50a/05, 50a/07, 50a/07,
50a/07, 50a/08, 50a/09, 50a/09, 50a/11,
50a/11, 50b/01, 50b/01, 50b/01,
50b/02, 50b/02, 50b/03, 50b/03,
50b/03, 50b/06, 50b/06, 50b/10,
50b/11, 51a/01, 51a/01, 51a/01, 51a/03,
51a/03, 51a/04, 51a/06, 51a/06, 51a/07,
51a/08, 51a/09, 51a/11, 51a/11, 51a/11,
51b/01, 51b/02, 51b/03, 51b/04,
51b/06, 51b/07, 51b/07, 51b/07,
51b/07, 51b/09, 51b/10, 52a/01,
52a/01, 52a/02, 52a/07, 52a/07, 52a/07,
52a/07, 52b/01, 52b/01, 52b/02,
52b/02, 52b/02, 52b/03, 52b/03,
52b/04, 52b/05, 52b/05, 52b/05,
52b/08, 52b/08, 52b/08, 52b/10,

53a/02, 53a/02, 53a/04, 53a/06, 53a/06,
53a/06, 53a/07, 53a/08, 53a/08, 53a/09,
53a/09, 53b/01, 53b/03, 53b/04,
53b/09, 53b/09, 53b/10, 53b/11,
53b/11, 54a/01, 54a/02, 54a/05, 54a/06,
54a/07, 54a/07, 54a/08, 54a/09, 54a/09,
54a/09, 54a/11, 54a/11, 54b/01, 54b/02,
54b/03, 54b/03, 54b/04, 54b/05,
54b/06, 54b/07, 54b/08, 54b/09,
54b/09, 54b/10, 54b/10, 55a/01,
55a/02, 55a/02, 55a/03, 55a/03, 55a/04,
55a/11, 55b/01, 55b/02, 55b/04,
55b/04, 55b/06, 55b/07, 55b/07,
55b/08, 55b/09, 55b/09, 55b/11,
55b/11, 55b/11, 56a/01, 56a/03, 56a/03,
56a/03, 56a/04, 56a/04, 56a/05, 56a/07,
56a/08, 56a/10, 56a/10, 56b/01, 56b/01,
56b/02, 56b/02, 56b/03, 56b/05,
56b/07, 57a/01, 57a/01, 57a/02, 57a/04,
57a/04, 57a/05, 57a/06, 57a/07, 57a/08,
57a/11, 57b/01, 57b/01, 57b/01,
57b/06, 57b/11, 57b/11, 58a/02,
58a/02, 58a/03, 58a/05, 58a/07, 58b/01,
58b/02, 58b/03, 58b/04, 58b/05,
58b/06, 58b/08, 58b/09, 58b/10,
58b/10, 58b/10, 59a/01, 59a/01, 59a/02,
59a/05, 59a/11, 59a/11, 59b/02, 59b/05,
59b/09, 59b/11, 60a/01, 60a/02, 60a/04,
60a/06, 60a/06, 60a/09, 60a/10, 60a/11,
60b/01, 60b/02, 60b/04, 60b/06,
60b/08, 60b/09, 60b/10, 61a/01,
61a/01, 61a/01, 61a/02, 61a/02, 61a/04,
61a/05, 61a/06, 61a/06, 61a/09, 61a/09,

61a/11, 61b/04, 61b/06, 61b/10, 70b/04, 70b/05, 70b/08, 70b/08,
62a/03, 62a/08, 62a/08, 62a/10, 62a/10, 70b/09, 70b/09, 70b/09, 70b/09,
62a/11, 62b/06, 62b/06, 62b/07, 70b/10, 71a/02, 71a/04, 71a/05, 71a/07,
62b/08, 62b/09, 62b/09, 62b/10, 71a/08, 71a/10, 71a/11, 71a/11, 71b/01,
62b/10, 63a/04, 63a/04, 63a/05, 63a/09, 71b/03, 71b/03, 71b/05, 71b/09,
63a/10, 63a/11, 63b/02, 63b/02, 71b/10, 72a/02, 72a/04, 72a/04, 72a/05,
63b/04, 63b/05, 63b/07, 63b/08, 72a/08, 72a/11, 72b/01, 72b/01,
63b/08, 63b/11, 63b/11, 63b/11, 72b/02, 72b/02, 72b/02, 72b/04,
64a/01, 64a/03, 64a/05, 64a/05, 64a/05, 72b/05, 72b/06, 72b/07, 72b/07,
64a/07, 64a/08, 64a/09, 64a/09, 64a/10, 72b/07, 72b/07, 72b/08, 72b/09,
64a/11, 64b/02, 64b/03, 64b/05, 72b/10, 72b/10, 72b/11, 72b/11,
64b/09, 64b/10, 65a/01, 65a/01, 65a/02, 73a/02, 73a/03, 73a/04, 73a/04, 73a/04,
65a/06, 65a/08, 65a/09, 65a/09, 65b/01, 73a/05, 73a/06, 73a/07, 73a/07, 73a/07,
65b/02, 65b/02, 65b/03, 65b/03, 73a/08, 73a/08, 73a/09, 73a/09, 73b/01,
65b/04, 65b/04, 65b/09, 66a/02, 73b/01, 73b/02, 73b/04, 73b/04,
66a/02, 66a/03, 66a/07, 66a/11, 66b/01, 73b/04, 73b/06, 73b/06, 73b/07,
66b/01, 66b/03, 66b/03, 66b/04, 73b/08, 73b/09, 73b/09, 73b/11,
66b/05, 67a/01, 67a/05, 67a/05, 67a/06, 74a/02, 74a/03, 74a/03, 74a/04, 74a/04,
67a/07, 67a/07, 67a/08, 67a/08, 67a/08, 74a/05, 74a/05, 74a/05, 74a/06, 74a/06,
67a/10, 67a/10, 67a/11, 67a/11, 67b/01, 74a/06, 74a/07, 74a/09, 74a/11, 74b/02,
67b/01, 67b/02, 67b/03, 67b/03, 74b/03, 74b/03, 74b/04, 74b/04,
67b/05, 67b/07, 67b/08, 67b/08, 74b/04, 74b/05, 74b/06, 74b/07,
67b/10, 67b/11, 67b/11, 68a/01, 74b/08, 74b/09, 74b/10, 74b/11,
68a/01, 68a/01, 68a/02, 68a/03, 68a/06, 74b/11, 75a/01, 75a/02, 75a/02, 75a/05,
68a/07, 68a/08, 68a/09, 68a/10, 68b/01, 75a/07, 75a/07, 75b/01, 75b/03,
68b/01, 68b/02, 68b/03, 68b/06, 75b/04, 75b/07, 75b/07, 75b/10,
68b/10, 68b/11, 69a/02, 69a/02, 69a/03, 76a/01, 76a/07, 76a/08, 76a/08, 76a/10,
69a/03, 69a/03, 69a/04, 69a/05, 69a/05, 76b/01, 76b/01, 76b/02, 76b/02,
69a/05, 69a/06, 69a/09, 69a/10, 69b/02, 76b/04, 76b/06, 76b/11, 77a/01,
69b/02, 69b/06, 69b/07, 69b/09, 77a/03, 77a/03, 77a/03, 77a/05, 77a/05,
69b/09, 69b/10, 69b/10, 70a/03, 77a/07, 77a/09, 77a/10, 77a/11, 77b/01,
70a/04, 70a/04, 70a/05, 70a/06, 70a/08, 77b/01, 77b/02, 77b/04, 77b/04,
70a/08, 70a/09, 70b/02, 70b/02, 77b/08, 78a/02, 78a/02, 78a/03, 78a/03,

78a/05, 78a/06, 78a/07, 78a/09, 78a/09,
78a/10, 78a/10, 78a/11, 78b/01, 78b/01,
78b/02, 78b/02, 78b/03, 78b/03,
78b/05, 78b/05, 78b/06, 78b/07,
78b/07, 78b/08, 78b/08, 78b/09,
78b/10, 78b/10, 78b/11, 78b/11,
79a/01, 79a/01, 79a/01, 79a/04, 79a/04,
79a/05, 79a/05, 79a/05, 79a/06, 79a/06,
79a/06, 79a/07, 79a/08, 79b/01, 79b/02,
79b/02, 79b/02, 79b/09, 79b/11,
80a/01, 80a/02, 80a/03, 80a/03, 80a/04,
80a/04, 80a/05, 80a/05, 80a/05, 80a/06,
80a/08, 80a/08, 80a/09, 80a/09, 80a/11,
80a/11, 80a/11, 80a/11, 80b/04, 80b/07,
80b/08, 80b/09, 80b/10, 80b/11,
81a/04, 81a/08, 81a/08, 81b/01, 81b/01,
81b/02, 81b/02, 81b/03, 81b/05,
81b/05, 81b/06, 81b/08, 81b/09,
81b/09, 81b/09, 81b/09, 82a/01,
82a/01, 82a/02, 82a/04, 82a/04, 82a/05,
82a/05, 82a/07, 82a/07, 82a/07, 82a/08,
82a/08, 82a/09, 82a/09, 82a/09, 82a/10,
82a/10, 82a/11, 82b/02, 82b/04,
82b/05, 82b/06, 82b/06, 82b/08,
82b/09, 82b/10, 82b/11, 83a/01,
83a/02, 83a/02, 83a/03, 83a/04, 83a/04,
83a/07, 83b/01, 83b/02, 83b/02,
83b/04, 83b/05, 83b/06, 83b/08,
83b/09, 83b/09, 84a/04, 84a/04, 84a/10,
84a/10, 84b/01, 84b/01, 84b/02,
84b/03, 84b/05, 84b/05, 84b/06,
84b/06, 84b/07, 85a/01, 85a/02, 85a/08,
85a/08, 85a/08, 85a/09, 85a/10, 85a/11,

85b/02, 85b/05, 85b/05, 85b/07,
85b/07, 85b/07, 85b/08, 85b/08,
85b/08, 86a/01, 86a/03, 86a/06, 86a/07,
86a/11, 86b/05, 86b/05, 86b/06

vebā: (Ar.) Veba, salgın hastalık.

v. 13a/10, 15a/04, 19a/11,
23b/04, 24b/02, 25b/01, 27b/08,
35b/09, 40b/10, 48a/07, 53a/02, 54a/06,
55a/01, 55a/03, 69a/05, 72b/08, 74a/07,
76a/06, 78b/05, 78b/10, 82b/11, 84b/03

vebā belür- 5a/10

vebā iriş- 54a/08

vebā ol- 8b/09, 9b/09, 13a/02,
15a/01, 28a/03, 30b/08, 31b/08, 33a/09,
39a/10, 49b/11, 54b/07, 61a/06,
66b/07, 69a/03, 76b/01, 77a/05

v.+dan 73b/11

vefāt: (Ar.) Ölüm.

vefāt et- 22a/03

vefāt eyle- 66a/04

vefāt it- 8a/09, 13b/09, 14b/02,
14b/11, 19a/03, 22a/06, 36b/01, 37a/04

veyā: (Ar+Far.) Ya da, veya.

v. 26b/04, 34b/04, 35a/01,
35a/04, 38b/09, 42b/06, 56b/06,
67a/03, 70a/10, 79a/03, 84a/06, 85b/03,
85b/06

veyāhūd: Veya, ya da.

v. 32b/06

vezīr: (Ar.) Vezir.

v. 35b/10, 38b/09, 55a/07,
78a/10

v.+i 79b/07

vezīrlık: (Ar.+T.) Vezirlik.

v. 35b/10

vilāyet: (Ar.) İl, şehir.

v. 20b/01, 25a/02, 33a/10,
39a/01, 39a/04, 42b/02, 46b/06, 52a/04,
74b/08, 77b/11, 84b/09

v.+i 3a/10, 6a/09, 6b/11, 10a/07,
11a/11, 11b/04, 28b/04, 32a/09, 32a/11,
34a/01, 38b/04, 41a/01, 56b/03, 70a/08,
70b/05, 72b/04, 73a/06, 76b/06, 78a/07

v.+in 68a/11

v.+inde 6b/01, 11b/07, 15a/03,
15a/07, 16a/01, 16b/02, 16b/03,
16b/10, 19a/11, 19b/01, 22b/02,
30b/09, 38b/08, 39b/03, 40a/08,
40b/03, 43a/08, 46b/01, 46b/09,
48a/07, 48a/09, 54b/11, 55a/03, 59a/05,
59b/07, 60a/11, 62b/02, 67b/07,
67b/10, 70b/11, 72b/07, 73a/08,
73a/10, 76a/06, 77b/01

v.+ine 6a/10, 27b/06, 38b/09

v.+inuñ 15a/02

v.+ler 60a/07

v.+leri 81b/08, 68b/01

v.+lerinde 18a/08

v.+üñ 31b/09, 32b/05

v.+inde 76a/04

vir-: Vermek.

v.-e 15a/06, 32a/09

v.-e

zaḥmet vir- 27b/07, 40b/02

v.-eler 3a/02, 44b/09

virān: (Far.) Yıkık, harap, harabe.

v. 43a/02

virān ol- 20a/06

vuḥūṣ: (Ar.) Yabani hayvanlar.

v. 72a/08

vuzūʿ: (Ar.) Hakir görmek.

vuzūʿ it- 15a/09

vülūdūs: Kible yeli, ak yel.

v. 59b/02

-Y-

ya: (Far.) Yahut, veya, yoksa.

y. 8a/06, 12a/01, 17b/05,
18a/10, 37b/06, 38a/03, 58a/01, 62a/05,
71a/07, 80b/04, 85b/03

yabān: (Far.) Çöl, sahra.

y. 53b/09

yabis: (Ar.) Kuru.

y.+dür 44b/06, 21a/04

yad: (Far.) Garip

y. 5a/02, 6a/10, 36a/11, 46b/01,
50b/06, 51b/10, 86b/09

yağ: Yağ.

y. 5b/09, 11a/11, 22b/10,
23a/03, 35a/06, 36a/03, 41a/08, 45a/04,
45b/03, 53a/08, 54b/10, 66a/07,
71b/03, 72b/02, 78b/02, 80a/05,
82a/01, 84b/06

y.+1 43a/10

yağ-: Yağmur vb. yağmak.

y.-a 3a/08, 3b/03, 5a/11, 6a/03,
10a/05, 13b/06, 16b/03, 16b/07,
18a/07, 19a/08, 20a/01, 20b/11, 22b/06,
23a/03, 23a/06, 24b/11, 26b/04,
26b/08, 27b/02, 28a/04, 28b/10,
31a/06, 31b/03, 33a/08, 34b/01,
35b/08, 37a/08, 37b/01, 37b/04,
42b/10, 43a/10, 46a/02, 46b/05,
48b/02, 49b/05, 51a/04, 52b/11,
53b/11, 54b/09, 56a/09, 60b/09,

61a/02, 62b/11, 63a/05, 63a/07, 63b/08,
66a/06, 66b/03, 67b/05, 69a/08, 70a/10,
74b/01, 75a/08, 75a/10, 77b/04,
79b/01, 82a/01, 82b/04, 83a/03,
83b/03, 84b/06, 86b/02

y.-a

yağmur yağ- 10b/07, 20b/02,
57a/09, 60b/07, 81b/05

y.-ar 81b/04

y.-arken

yağmur yağ- 18a/01

y.-arsa 37b/06

y.-duğı 50b/05, 63b/05

y.-ılur 37b/06

y.-mamağ 29b/08

y.-mağ 29b/08, 34a/07

y.-maya 37a/11, 37b/04, 58a/08

y.-maya

yağmur yağ- 37a/09

y.-sa 12a/11, 12b/02, 12b/11,
17b/10, 18a/06, 18a/09, 18a/10, 20a/08,
25b/03, 26a/10, 26b/04, 27a/09,
34b/06, 35a/04, 35a/05, 42a/04, 42a/07,
42b/02, 42b/06, 50b/04, 50b/11,
57b/02, 57b/05, 57b/09, 58a/02,

64a/01, 70a/04, 71a/07, 71a/10, 85a/10,
85b/06

y.-sa

soğıcān yağ- 79a/03

tolu yağ- 18a/03, 25b/11,
26b/02, 28b/04, 34a/06, 34b/09,
39b/09, 50b/08, 63b/06, 71a/03, 78b/06

toprak yağ- 78b/09

yağmur yağ- 4b/01, 36a/05,
63b/04, 70b/11, 72b/10, 78b/04, 85a/07

yağı: Düşman.

y. 54b/11, 85a/06

yağı ol- 22b/07, 70a/08, 82b/08

yağlı(ğ)k: Düşmanlık.

y. 25b/09, 68b/02

y.+ı 26a/09

yağlık it- 14a/02, 32b/03,
33b/05, 44a/01, 51a/07

yağlık ol- 79a/09

yağlı-: Düşmanlık beslemek.

y.-ya 68b/02

yağma: Yağma, talan.

yağma it- 57b/08, 70b/03

y.+ya 3a/10, 32a/09, 84a/09,
85b/01

yağmala-: Yağmalamak, talan etmek.

y.-na 3b/01

yağmur: Yağmur.

y. 5a/10, 7b/07, 8a/06, 10a/04,
12a/11, 12b/02, 13b/02, 16b/03,
16b/07, 17a/11, 17b/10, 18a/07, 19a/08,
20a/01, 20b/10, 22b/06, 23a/03, 23a/06,
25b/03, 26a/03, 26a/10, 26b/04,
26b/07, 27a/09, 27b/02, 27b/10,
28a/04, 29b/08, 31a/06, 31b/03, 33a/07,
34b/01, 34b/06, 35b/08, 37a/08,
37b/03, 37b/04, 38a/06, 38b/02,
42a/04, 42b/10, 43a/09, 45b/09, 46a/01,
46a/11, 46b/05, 47b/03, 48b/02,
49b/05, 50b/01, 50b/04, 50b/05,
50b/10, 50b/11, 52b/11, 54b/09,
55b/02, 56a/09, 57b/02, 58a/08,
60b/06, 60b/08, 62b/11, 63b/08,
64a/04, 66a/06, 67b/01, 67b/05, 69a/08,
70a/10, 73b/04, 74a/09, 74b/01, 75a/07,
75a/09, 79b/01, 80b/04, 81a/08,
81b/03, 82a/01, 82a/10, 83a/02, 84b/05,
85b/01

yağmur yağ- 4b/01, 10b/07,
18a/01, 20b/02, 36a/05, 37a/09, 57a/09,
63b/04, 70b/11, 72b/10, 78b/04,
81b/05, 85a/07

y.+dur 29b/10

y.+lar 28b/10, 53b/11, 75b/08,
83b/03

yağmurlı: Yağmurun çok yağması durumu.

y. 39a/05, 58b/06, 82b/05

yağmurlı ol- 4a/02, 5b/10,
6b/10, 12a/06, 15b/02, 61b/02, 61b/06,
61b/08, 63a/11, 66a/09, 66b/09, 67a/05,
70a/03, 72b/09, 73a/02, 74a/01, 74a/10,
74b/03, 76b/06, 78a/02, 78a/04, 80a/10,
83b/11, 84b/08

yağmurlu: krş. **yağmurlı**.

y. 30a/07

yağmurlu ol- 68a/06

yaḥyā: (Ar.) Hz. Yahya peygamber.

y. 21b/06

yaḥyā peygāmbēr: (Ar.) Hz. Yahya peygamber asm.

y. 37b/09

yakın: Uzak olmayan, yakın olan.

y. 32a/01, 39a/09, 47b/01,
75a/06

yalān: Yalan, yalancı.

y. 3a/03, 7a/03, 11b/05, 12b/07,
13a/11, 25a/10, 25b/02, 9b/11, 22b/03,
26a/05, 31a/07, 34b/10, 41a/04, 41a/10,

41b/03, 41b/10, 43b/08, 50a/07,
52a/03, 64b/03, 68a/01, 73b/10

yaldır-: Parlamak.

y.-sa

yıldırım yaldır- 70a/06

yan-: Zarara, kötülüğe uğramak.

y.-a 55a/04

yaḡ: Yan, taraf.

y.+a 4b/06, 5a/09, 61b/02,
62a/04, 62a/07, 76b/07, 5a/05, 5b/04,
5b/07, 6a/01, 10a/03, 10a/11, 10b/02,
12a/04, 12a/05, 16a/09, 16b/06, 17a/04,
19a/02, 23a/11, 24a/01, 24b/02, 24b/09,
24b/11, 32a/08, 32b/04, 32b/08,
32b/11, 33a/03, 39b/07, 40a/05, 40a/06,
47b/03, 47b/11, 48a/10, 48b/01,
48b/05, 56a/06, 56b/02, 60a/08, 69a/01,
69a/05, 69a/07, 69b/03, 69b/05, 76a/11,
76b/11, 83a/08, 83a/11

y.+ı 40b/06

yanāris: (Sür.) Süryaniler dilinde ocak ayna verilen ad.

y. 71b/06, 71b/07

ya' nī: (Ar.) Yani bağlacı.

y. 7b/05, 14a/06, 21a/02,
29a/01, 36b/08, 37b/06, 44b/03,

53a/04, 59a/07, 71b/07, 29b/07, 65a/11,
80b/02, 81a/03

yanlış: Yanlış, doğru olmayan.

y. 7a/03, 12b/07, 25a/10,
34b/11, 41a/04, 41a/10, 43b/08,
51b/03, 52a/03, 56b/05, 79b/10,
83b/08, 86a/11

yaprak: Yaprak.

y.+lar 53a/09

yaramaz: Kötü, fena, zararlı.

y. 13a/03, 17b/03, 42b/06
yaramaz ol- 5b/08, 70b/02,
86a/08

y.+dur 14a/09, 14b/01, 26a/09,
43a/07, 44b/09, 71b/10, 80b/07

yarar: Fayda.

y. 29b/10

yaragun: Faydalı.

y. 63a/07

yaşlı: Yaşlı, üzüntülü.

yaşlı ol- 75a/04

yaş: Taze.

y. 21a/07

yât: (Sür.) Süryanilere mart ayına
verilen ad.

y. 2a/06

yat-: Yatmak.

y.-mak 14a/09, 46a/07, 78a/09

yavuz: Kötü, fena.

y. 7a/10, 13a/06, 23b/04, 63a/07

yavuz ol- 7a/04, 56b/10, 12b/09,
23b/02

y.+ların 83a/10

yay: Yaz.

y. 19b/06, 21a/02, 26a/01,
29a/01, 29a/05, 36b/06, 36b/08, 40a/06,
53b/09, 66b/01, 66b/08, 70a/07

yayıl-: Yaymak eylemi yapılmak ya da
yaymak eylemine konu olmak.

y.-a 3a/03, 5a/03, 7a/02, 7a/04,
7a/09, 14a/04, 19a/05, 23b/05, 26a/05,
26b/09, 26b/09, 28b/10, 34b/02,
36a/09, 36b/03, 38a/01, 39b/06, 42a/03,
42a/05, 43b/04, 44a/06, 47a/01, 51b/03,
52a/02, 52a/04, 60a/06, 60b/06, 60b/09,
62a/10, 62b/09, 63b/11, 64b/03,
68b/02, 71b/04, 72b/08, 72b/08,
73b/10, 79a/06, 80a/11, 84a/04, 85a/11,
86a/08, 86b/04, 86b/06

yay: Yaz.

y.+ın 14a/01, 18b/02, 25a/04,
27b/01, 28b/03, 33a/08, 41b/11,

53b/11, 54a/04, 66a/10, 66b/05,
66b/10, 72a/11, 74b/08, 78b/03, 82a/02

yaz: Yaz mevsimi.

y. 2a/05, 2b/04, 7b/01, 7b/05,
54a/04, 14a/06, 20b/03, 21a/03, 30a/07,
39a/03, 70a/02, 84b/05

y.+da 67b/06

y.+ın 72b/09

yedi: Yedi.

y. 27b/08, 30a/10, 38b/05,
81a/06, 81a/09

y.+sinde 53a/10

yedinci: Yedinci.

y. 8a/05, 29a/10, 49b/04,
49b/09, 59b/07, 65b/06, 66a/01, 80b/05

yegin: Zorlu, katı, şiddetli.

yegin ol- 39b/05

yekşenbih: (Far.) Birinci gün, pazar
günü.

y. 45a/03, 53b/08, 66a/06,
72a/10

yel: Rüzgār.

y.+ler 20a/04, 21b/07, 22a/11,
28a/02, 44a/01, 52b/09, 54a/11, 55b/05,
63a/04, 65a/07, 66b/11, 72b/08,
73b/01, 73b/05, 85a/03

yemen: (Ar.) Arap Yarımadasının batı
güney tarafını teşkil eden bölge.

y. 16a/02, 31b/02, 45a/9,
60b/01, 72b/07, 73a/09, 73b/08, 82b/09

yeği: Hiç kullanılmamış olan.

y. 20b/04, 28b/09

yer: Mevki, mekan, mahal, yüzey,
zemin, yeryüzü.

y. 17a/07, 43b/05, 67b/07,
72a/09, 72b/11

yer gümler- 36a/06, 52a/11,
80a/01, 86b/02

y.+de 16a/04, 34b/07, 68b/09,
71a/03, 72a/09

y.+den 2b/06, 36a/10

y.+e 5a/02, 36a/10, 80b/05

y.+ine 83a/07

y.+ine 25a/05

y.+ler 46a/02

y.+leri 75a/05

y.+lerüj 23b/01

yeryüzi: Üzerinde yaşadığımız
topraklar ve denizler, yerkabuğu.

y. 80b/07

y.+niñ 81a/03

yeşil: Yeşil.

y.+dür 29b/02

yet-: Bir gereksinimi karşılayacak, giderecek ölçüde, nicelikte olmak.

y.-e 29b/04

y.-meye 77a/01

yeyni: Yeğni, tartıda ağırlığı az çeken, ağır olmayan, ağırlığı az olan.

y. 29b/11

yıl: Sene, yıl.

y. 3a/06, 3b/08, 4a/01, 4a/07, 4a/08, 4b/02, 4b/09, 5a/03, 5b/05, 5b/10, 6a/01, 6b/01, 6b/08, 6b/10, 9a/04, 10b/03, 12a/06, 12a/11, 12b/01, 15b/03, 15b/09, 16b/04, 17b/06, 18a/07, 18a/11, 19a/11, 19b/08, 20b/11, 22b/07, 23a/01, 23a/05, 23a/08, 23a/09, 24b/08, 26a/04, 26a/09, 26b/01, 28a/02, 28b/11, 29b/02, 31a/08, 31b/04, 31b/08, 32b/10, 33a/03, 33b/04, 34a/01, 34a/08, 34a/11, 35b/10, 38b/04, 38b/06, 39a/04, 39a/05, 40a/02, 40b/03, 41a/03, 41a/07, 42a/11, 42b/11, 43a/02, 43a/07, 43b/07, 44a/02, 44b/06, 45a/08, 46a/04, 47a/02, 47a/10, 47b/01, 48b/03, 48b/06, 48b/10, 48b/11, 49b/05, 50a/02, 50a/09, 50b/02, 50b/02, 50b/04, 50b/11, 51a/08, 51b/01, 53a/05, 54b/01, 54b/03, 55b/06,

56a/09, 56b/03, 56b/07, 56b/08, 56b/10, 57b/02, 57b/05, 57b/10, 58a/10, 58a/11, 58b/03, 58b/06, 60a/05, 60a/07, 60a/10, 61b/02, 61b/04, 61b/06, 61b/08, 61b/11, 62a/02, 63a/11, 63b/09, 64b/09, 66b/09, 67a/05, 68b/02, 69b/06, 69b/11, 70a/03, 71a/05, 74a/04, 74b/07, 75b/01, 75b/10, 76a/08, 76b/02, 76b/06, 77a/01, 77b/09, 78a/02, 78a/03, 78a/04, 78b/01, 79a/03, 80a/07, 80a/10, 80b/03, 82a/03, 82a/03, 82a/04, 82b/02, 82b/05, 82b/05, 82b/10, 83b/04, 83b/11, 84a/09, 84b/06, 84b/08, 84b/09, 85a/07, 85b/08, 85b/11, 86a/04, 86a/09, 86b/03, 86b/07

y.+a 5a/01, 5a/09, 5b/08, 39b/08, 61b/09, 61b/10, 76b/05

y.+da 15b/05, 26a/02, 28a/11, 41b/08, 51b/07

y.+dır 63a/07

y.+uñ 2a/05, 3b/05, 12a/06, 18b/04, 48b/10, 62b/03, 74b/10, 79a/10, 79b/08

yıldırım: Yıldırım.

y. 26a/02, 70b/01, 12a/03, 41b/09, 50a/06

yıldırım in- 63a/08, 78a/04, 84b/07

yıldırım oyna- 17b/05, 34a/09,
57a/08

yıldırım yaldır- 70a/06

yıldırım şaķı- 72b/11

yılduz: Gezegen, yıldız.

y. 3b/11, 16a/07, 23a/10,
23b/07, 29a/09, 32a/03, 32a/06, 41b/05,
47b/07, 47b/10, 55b/10, 61a/07,
68b/08, 76a/07, 83a/05, 84a/02

yılduz dökil- 40a/01, 40a/02

yılduz dökül- 5a/02, 9b/10,
16a/05, 61a/08

yılduz düş- 7a/07

yılan: Yılan.

y. 81b/09

yık-: (İnsan, hayvan, ağaç için) yere
sermek, devirmek.

y.-a 4b/07, 22a/11, 35a/11,
46a/11, 50b/07, 55b/05, 70b/06, 81b/08

yıkıl-: Yıkılmak, harap olmak.

y.-a 14b/10, 15b/07, 16a/08,
28b/01, 31a/03, 32a/02, 36b/02, 41a/05,
46b/10, 74b/10, 85a/06

yırtıcı: Yırtıcı, vahşi.

y. 40b/02, 49b/02, 61b/09,
64a/09, 71b/01, 83b/06

yi-: Yemek.

y.-mek 8a/01, 8a/02, 8a/03,
14a/09, 14a/08, 17b/07, 21a/07, 21a/08,
71b/09, 44b/08, 53a/07, 53a/07, 65b/04

y.-mekden 59b/01, 61a/05,
65b/05, 71b/11

y.-ye 81b/03

y.-yesi 81b/01

yidinci: krş. yedinci.

y. 14b/06

yigir-: Toplamak.

y.-mege 80b/08

yigirmi: Yirmi.

y. 2b/08, 2b/09, 11b/11, 21b/06,
21b/10, 21b/11, 28b/09, 30a/03,
30b/02, 30b/03, 37b/07, 37b/08,
49b/09, 52b/09, 53b/06, 66a/04,
66a/05, 66b/11, 72a/06, 72a/07, 72a/08,
80b/03, 80b/03, 81a/01, 81a/06

y.+de 30a/03

y.+sine 11b/09, 37b/05, 77b/09,
84b/04

yigirminci: Yirminci.

y. 2b/07, 8b/01, 21b/05, 30b/01,
60a/02, 72a/06, 80b/11

yigit: Yigit, kahraman.

y. 49b/10

yil: krş. yel.

y. 13b/02, 18a/01, 18b/10,
27a/04, 27a/8, 35b/05, 43a/08, 58a/11,
59b/02, 64a/10, 71b/10, 79b/03, 86a/05

y.+ler 4a/05, 9a/06, 30b/04,
51b/07, 82b/10

yilet-: Ulaştırmak, iletmek.

y.-mege 72a/08

yimiş: Yiyecek, yemiş.

y. 4a/09, 4a/10, 6b/07, 8b/09,
9a/02, 11b/02, 12a/01, 12a/05, 12a/09,
12b/03, 12b/08, 13a/10, 15a/04, 18a/07,
19a/09, 19b/10, 20a/11, 20b/10, 27a/05,
27b/04, 28a/02, 31a/09, 32b/07, 34a/02,
34b/06, 39a/07, 39a/08, 39b/01, 42a/06,
44a/09, 45a/04, 45b/02, 46b/07, 47a/05,
49b/08, 50a/02, 51b/06, 52b/04,
53a/07, 54a/05, 54a/07, 55b/05, 57a/04,
57a/07, 57b/11, 58b/10, 59a/01, 62a/11,
63b/08, 65b/04, 66b/05, 66b/06,
68a/03, 70a/02, 70a/06, 73a/02, 74a/02,
74b/07, 75a/07, 75b/04, 75b/11,
77a/07, 78a/06, 78b/02, 79b/08, 80a/01,
81b/02, 82a/01, 82a/09, 83b/06, 85a/05,
86a/05, 86a/11

y.+den 29a/03

y.+e 13b/11, 14b/08, 18b/07,
23b/08, 27a/02, 71b/01, 73a/11, 79a/02,
84b/03

y.+ler 62b/10

y.+lere 63a/06

y.+leri 73b/05, 76b/01

yine: Bir daha , tekrar.

y. 43b/07, 45b/08, 48b/06

yir: krş. yer.

y. 11b/08, 15b/02, 20b/07,
27b/08, 43a/01, 43b/11, 58b/08,
63b/03, 76a/08

yir depren- 65a/04

yir gümler- 14a/01, 43b/11,
65a/01

y.+de 12b/04, 14a/05, 20b/07,
35a/05, 35b/03, 35b/06, 36b/04,
40a/04, 42a/01, 43a/10, 47b/10, 50b/06,
56a/01, 57a/06, 58a/04, 63b/03, 63b/05,
64a/11

y.+e 12a/07, 17b/04, 22a/01

y.+ine 13b/09

y.+lerde 31a/03, 64b/11

y.+lerinde 64b/01

y.+ünj 44a/10, 81a/04

yiraltı: Yeraltı.

y.+na 59b/05

yiti: krş. **yedi.**

y.+süden 37a/10

yiyecek: Yiyecek.

y. 53a/07

yizçe: (?)

y. 21b/11

yoğsul: Yoksul, fakir.

y. 24a/02, 24a/03, 25a/10,
46a/05, 46a/05

y.+lar 64b/09

y.+ları 65a/06

yoğsul ol- 65a/06

yol: Bir yerden bir yere gitmek için
üzerinden geçilen yer, tarık.

y. 42b/04

y.+a 86b/04

y.+lar 17a/08, 75b/04, 77a/04,
85a/10, 85a/11, 85b/04

y.+ları 52a/02

yolcu: Yolcu.

y.+lar 86b/04

y.+lara 77a/09

y.+ya 51a/09

yukarı: Üst tarafa, yukarıya

y. 4a/10, 23a/07, 39a/07,
39a/11, 47a/09, 55b/04, 31b/05

yumurda: Yumurta.

y. 15a/08

yumuşak: Sert olmayan, yumuşak.

y. 66a/07, 66b/06

yumuşak ol- 53b/08, 74a/04

yunān: Yunanistan halkından ya da bu
halkın soyundan olan kimse.

y. 20a/01, 28a/09

yurd: Vatan, diyar.

y.+larından 25b/05

yüklü ‘avrat: Hamile kadın.

y.+lar 26a/10, 38b/04, 45a/06,
49b/07, 74b/07, 77a/10

y.+lara 9b/02

yürü-: Yürümek.

y.-ye 17b/04, 17b/05, 38a/11,
42b/07, 47b/05

yüz: 1. Yüz çevirmek, terketmek. 2. Bir
şey olmak üzere bulunmak.

yüz döndür- 49a/07

yüz tut- 4b/08, 27b/11, 76a/03

-Z-

zafer: (Ar.) Başarma, bir meselenin üstesinden gelme, yenme, üstünlük.

z.+bul 16b/09 , 23b/11

zāhir: (Ar.) Gizli olmayan, meydanda, herkesçe bilinen, aşıkâr.

zāhir ol- 6a/03, 7b/04, 7b/08, 10b/10, 12a/02, 12a/02, 12b/04, 30a/04, 58a/07, 15b/02, 15b/08, 17a/06, 18b/09, 20b/03, 20b/10, 22a/10, 22b/02, 24a/07, 25a/07, 30a/01, 30a/02, 30a/03, 30a/04, 31b/08, 34a/05, 34b/05, 36a/02, 42b/07, 48a/05, 61b/08, 62a/01, 68a/10, 75a/03, 76a/06

zahîre: (Ar.) Gerektiği zaman harcanmak üzere anbarda saklanan hububat, yiyecek.

z. 5a/11, 71a/09

zahmet: (Ar.) Sıkıntı, eziyet, güçlük.

z. 16a/01, 26a/11, 28b/08, 35a/02, 50a/08, 51b/03, 58b/06, 60a/10

zahmet çek- 31b/01, 38b/07, 41a/06, 56b/08, 59a/03, 61a/10, 63a/11, 76a/10, 84a/11

zahmet gör- 48b/09, 64b/10

zahmet ol- 27b/06, 39b/08

zahmet vir- 27b/07, 40b/02

z.+ler 49a/05

z.+e uğra 67a/03

za' if: (Ar.) Gücsüz, takatsiz, aciz.

z. 47a/03

za' if düş- 47a/03

za' if ol- 4b/08, 85b/11

zālim: (Ar.) Zalim.

z.+iñ 25a/03

z.+ler 7a/09, 33a/01, 78a/09

zālim ol- 23b/03

zamān: (Ar.) Vakit, zaman.

z. 68b/03, 76a/03, 81b/07, 85b/01

zār: (Far.) Ağlayan, inleyen.

z.+sıñ 30a/01, 30a/03, 30a/04, 30a/02

zebūn: (Far.) Zayıf, gücsüz.

zebūn it- 40b/07

zeḥîr: (Far.) Zehir.

z. 70a/04

zekkeriyyā peygamber: (Ar.) Hz.
Zekeriyya Peygamber asm.

z. 44b/10

zelzele: (Ar.) Zelzele, sarsıntı.

z. 6a/08, 28a/01, 36a/09,
55b/03, 80a/03, 86b/05

zelzele ol- 7a/02, 19b/08,
44a/04, 52b/04, 58b/11, 80a/06, 83a/02

zengibār: Osmanlı Afrika'sında bir
bölge.

z. 18a/08, 19a/03, 27a/04,
53a/02, 85b/05

zevāl: (Ar.) Sona erme, yok olma, son.

zevāl iriş- 73b/01

zevāl ol- 52a/09

zeyt: (Ar.) Zeytin.

z. 13b/03, 16a/03, 17a/04

zeytūn: (Ar.) Zeytin.

z. 50a/05, 73a/08, 74b/06,
77b/04

z.+ī 59b/08

zeytūn yağı: Zeytin yağı.

z. 41b/03, 51b/09, 67b/01,
76a/07

zeyt yağı: Zeytin yağı.

z. 59a/10

zıkr: : (Ar.) Anma, zikir.

z. 77a/06

zīrā: (Far.) Çünkü, zira.

z. 46a/07, 67a/01

ziyāde: (Ar.) Bol, çok, fazla.

ziyāde ol- 17a/02, 25a/03,
35a/03, 44a/09, 46a/09, 50a/04, 57a/10,
64a/09, 65a/07

ziyān: (Ar.) Zarar, tehlike, kayıp.

z. 43a/02, 44b/01, 57b/01,
57b/01, 57b/04, 66b/02, 68b/05,
84a/04, 86a/05

ziyān et- 75a/08

ziyān eyle- 43a/10

ziyān it- 3b/11, 5b/11, 7a/02,
9a/07, 10b/08, 17a/07, 17b/06, 18b/05,
19a/5 22b/04, 22b/10, 23b/09, 25a/03,
27a/01, 31a/03, 34b/08, 35a/08, 36a/09,
42a/03, 42b/05, 43a/01, 44a/01, 47a/07,
51b/04, 51b/09, 52a/03, 57a/01,
58b/05, 61b/10, 68a/10, 68b/11,
71b/02, 75b/01, 79a/06, 83a/06,
83b/06, 85a/11, 86a/04

ziyān ir- 63a/06

ziyān iriş- 27b/04

ziyān ol- 15a/06, 32b/09,
35a/04, 44a/03, 45b/04, 51a/09, 73a/04,
73b/03, 77a/09

z.+a 25a/10

ziyānlu: (Ar.+T.) Ziyanda olan kişi.

ziyānlu ol- 66a/11

zūkām: (Ar.) Nezle.

z. 54a/02

zūkūrīs: (Sür.) Süryaniler dilinde aralık
ayına verilen ad.

z. 65a/10

zulm: (Ar.) Eziyet, haksızlık, zulüm.

z. 7b/03, 10b/11, 25b/01,
33a/01, 33b/07, 35a/03, 35b/07, 38a/02,
46a/09, 58a/07, 62a/01, 62b/07, 65a/07,
68b/06, 69b/08, 78b/11, 84b/07

zulm eyle- 56b/11, 64b/01

zulm it- 5b/10, 6a/04, 10a/11,
17b/10, 18a/09, 18a/11, 23a/04, 24a/02,
33a/01, 33a/07, 33b/02, 35a/07, 42a/10,
46a/04, 50b/02, 50b/06, 51a/02,
51b/05, 58a/03, 64b/06, 68b/10,
71b/01, 71b/06, 79b/06, 84a/11, 85b/10

z.+e 4b/08, 70a/09

z.+i 25a/03

zulm-i biḥād: (Ar.) Hadsiz zulüm.

z. 22b/02

zulüm: (Ar.) Eziyet, haksızlık, zulüm.

z. 6a/05, 8b/04

SÖZ VARLIĞI

Metinde astronomik terimler sıkça kullanılmıştır. Ay adları, gök cisimlerinin adları ve onların Süryanice Rumca karşılıkları da verilmiştir. Metinde kullanılan astronomik terimler şu şekildedir:

abrīl: Nisan.

ak yıldız: Büyük Köpek Takımyıldızı'nda yer alan bir çift yıldız.

ağustos: Yılın otuz bir gün süren, sekizinci ayı.

‘aşr: (Ar.) On sayıdan birini alma, dokuz bir ile on etme.

‘aşr-ı ahīr: (Ar.) Son asır, son devir.

‘aşr-ı evvel: (Ar.) Ayın ilk on günü.

‘aşr-ı şānī: (Ar.) Ayın ikinci on günü.

ay: 1.Gökteki ay. 2. Yılın on iki bölümünden her biri, ortalama otuz günlük zaman dilimi.

ayāz: Duru, sakın havada çıkan kuru soğuk.

ayulus: (Sür.) Süryaniler dilinde temmuz ayına verilen addır.

aya: (Sür.) Süryaniler tarafından Mayıs ayına verilen ad.

azur: (Sür.) Süryanilerde yılın ilk ayına verilen ad.

berdü’l-‘acūz: (Ar.) Kış mevsiminin sonlarında görünen şiddetli soğuklar için kullanılan bir tabir.

burc: Zodyak üzerinde yer alan on iki takımyıldıza verilen ortak ad.

busārīk: Sisli, tozlu, bulutlu, sıcak hava.

cemre ’-i şālīše: Üçüncü cemre.

cemre ’-i şānī: İkinci cemre.

cedī: Toplum hayatında yüksek mevkilerin, itibar ve şöhretin, şeref ve itibarın timsali olarak kabul edilirler. Oğlak Burcu.

cemre ’: (Ar.) Şubat ayında azar azar artan sıcaklık.

cevzā: İkizler burcu.

elegümşağma: (Ar.) Gökkuşağı.

erba‘ īn: (Ar.) Karakış.

esed: Aslan burcu.

eyyām-ı bāhūr: (Ar.) Ağustos’un ilk haftasında olan en sıcak günler.

felvārīs: (Sür.) Süryanilerin şubat ayına verdiği isim.

gicūk: Uyuz hastalığı.

gökyüzi: Sema. Gökler.

gün toğusu yeli: Doğudan esen rüzgâr.

gün toğusu: Doğu.

güz: Yazı kışa bağlayan ara mevsimi, bk. mevsimler.

güzengü: Cemre.

hamsin: (Ar.) Kırk günlük karakış (erbain) dan sonra gelen elli günlük kış devresi.

hār-ı raṭb: (Ar.) Sıcak ve yaş özelliğine sahip olan.

havā: (Ar.) Hava, gök.

hazirān: Yılın altıncı ayı.

ıyd'uş-şālib: (Ar.) Hristiyanların suya haç atma bayramı.

ıbrilīs: (Sür.) Süryanice nisan ayına verilen isim.

ırte namāzı: Sabah namazı.

kalendīs: (Sür.) Süryaniler dilinde İsa peygamberin doğduğu güne verilen ad.

kānun-ı evvel: Aralık ayı.

kānūn-ı şānī: Ocak ayının eski adıdır.

ķara ağrı: Bir çeşit humma.

ķarıķay: Koca karı soğukları.

ķavs: (Ar.) Yay burcu.

ķible yili: Güneyden veya güneybatıdan esen ve bazen de yağış getiren yerel rüzgâr, kaba yel, boz yel.

ķuyruklu yılduz: Yıldızların çevresinde dönen bir çekirdek ve bir kuyruk bölümünde oluşan gök cisimleridir.

martilīs: (Lat.) Mart ayı.

maşrıķ: (Ar.) Güneşin doğduğu taraf, doğu.

mayıs: (Rum.) Mayıs ayı.

menāzil-i ķamer: (Ar.) Ayın üzerinde hareket ettiği farzolunan noktalardan her biri.

muķharrem: (Ar.) Kamer takviminin birinci ayı.

müneccimīn: (Ar.) Yıldız falcısı, falcılar.

nevrūz: (Far.) Yeni gün.

nücūm-ı ehl-i cevzeser: (Ar.) Kuyruklu yıldız.

septinus: (Sür.) Süryani dilinde Eylül ayına verilen ad.

seratān: Yengeç burcu.

sūnbūle: Osmanlıcada başak burcuna verilen addır.

seru: (Rum.) Rūmiler dilinde ağustos ayına verilen ad.

şimāl yili: Osmanlı Döneminde Kuzey Rüzgarına verilen ad.

taş: Güneş'in doğuşundan önceki alacakaranlık zaman.

teşrīn-i evvel: (Ar.) Ekim ayı.

teşrīn-i şānī: (Ar.) Kasım ayı.

tolu: Havadaki su buğusunun soğuk yüzünden birden yoğunlaşip katılaşmasıyla türlü irilikte, yuvarlak ya da düzensiz biçimli buz taneleri durumunda oluşan, yere hızla düşen bir yağış türü.

toņ: Hava sıcaklığının sıfırın altına düşerek bir süre bu durumda kalması sonucu suyun ve bitkiler üzerindeki nemin buza dönüşmesi olayı.

tūris: (Sür.) Süryaniler dilinde kasım ayına verilen ad.

tufān:(Ar.) Günlerce ortalığı sellerin aldığı, çok yeğın ve yoğun olarak yağın yağmur.

uhtūris: (Sür.) Süryaniler dilinde ekim ayına verilen addır.

vūlūdūs: Kible yeli, ak yel.

yanārīs: (Sür.) Süryaniler dilinde ocak ayına verilen ad.

yāt: (Sür.) Süryanilere mart ayına
verilen ad.

züküris: (Sür.) Süryaniler dilinde aralık
ayına verilen ad.

KAYNAKÇA

- Akar, Ali. Eski Anadolu Türkçesi Ders Notları, Muğla: 2014.
- Akar, Ali. Türk Dili Tarihi, Ankara: Ötüken yayınları, 2017.
- Ata, Aysu. Nehcü'l-Feradis-III. Ankara: TDK yayınları, 1998.
- Atalay, Besim. Divanü Lügati't-Türk-IV. Ankara: TDK yayınları, 1986.
- Atasoy, Faysal Okan. Melhame-i Şeyh Vefa, İstanbul: 2001.
- Aydın, Ayşe. "İbn-i Âdil 'Melhame'sinde ki'li Cümleler".Sakarya: Fen Edebiyat Dergisi, 2010, 47-60.
- Aydın, Ayşe. "Türk Kültüründe Melhameler ve Melhamelerde "Savaş" Kavramı", *Savaş ve Edebiyat Sempozyumu*, Sakarya: 2014.
- Banguoğlu, Tahsin. Türkçenin Grameri, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2000.
- Boyraz, Şeref. Fal Kitabı Melhameler ve Türk Halk Kültürü, İstanbul: Kitabevi yayınları, 2006.
- Boz, Erdoğan. "Türkçe Asıllı Kelimelerde Son Ses Ç, K, P, T Ünsüzlerinin Ötümlüleşme veya Ötümsüz Kalma Sorunu", Türk Dili, Mayıs 2002, 605: 447-455, Ankara: TDK yayınları, 2002.
- Caferoğlu, Ahmet. Türk Dili Tarihi, İstanbul: Enderun Kitabevi, 1964.
- Canpolat, M. (1965). "Tarama Sözlüğü I". Türkoloji Dergisi II: 179-183.
- Clausen, G. (1972): *An Etymological Dictionary of Pre-Thirteenth Century Turkish*, Oxford.
- Çelebi, Özlem. "Muhammed İbni Hasan İbni Aliyyi'l-Hüseyn'in Tabîr-nâme'si Üzerinde Dil Bilgisi Çalışması", Karabük: 2017.
- Delice, İbrahim. Sözcük Türleri, Sivas: Asitan Yayıncılık, 2008.
- Delice, İbrahim, Hasan YÜKSEL ve Hakkı AKSOYAK. Eski Anadolu Türkçesine İlişkin Bir Metin: İslâmî'nin Mesnevisi, Sivas: 1996.

Demir, Remzi. “Melhameler ve Bir On yedinci Yüzyıl Osmanlı Alim ve Edibi Cevri Çelebi’nin Melhamesi” Osmanlı Ansiklopedisi, İstanbul: 1999: c.8, 431.

Demir, Nurettin - Emine Yılmaz. Türk Dili El Kitabı, Ankara: Grafiker Yayınları, 2003: 164.

Devellioğlu, Ferit. *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Ankara: Aydın Kitabevi, 2000.

Dilçin, Cem: Mesûd bin Ahmed, Süheyl ü Nev Bahar (İnceleme-Metin-Sözlük), Ankara, 1991.

Dilçin, Cem. Yeni Tarama Sözlüğü, Ankara: TDK Yayınları, 2009.

Eminoğlu, Emin. Şeyyâd Hamza, Destân-ı Yûsuf, İstanbul: IQ Kültür Sanat Yayınları, 2008.

Eminoğlu, Emin. Kitâbü’l-Ef’al, Ankara: Akçağ Yayınları, 2011.

Erdağı, Binnur. Tuḥfe-i Mübârizi, İnceleme-Metin-Sözlük, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, İstanbul, 2000.

Ergin, Muharrem. *Türk Dil Bilgisi*, İstanbul: Bayrak Yayınları, 1997.

Gaban, A. von. Eski Türkçenin Grameri, (çev. Mehmet AKALIN), Ankara: TTK Yayınları, 1988.

Gülsevin, Gürer. Eski Anadolu Türkçesinde Ekler, Ankara: TDK Yayınları, 1997.

Hacızade, Naile. “Nasıreddin Ragbuzi’nin Kısas’l Enbiya İsimli Eseri ve Orta Asya Tefsiri’nin Dili Üzerine”, Türkiyat Araştırmaları Dergisi, Konya: 1998, 47-56.

İslam Ansiklopedisi, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, C. 7, İstanbul: 1977, s. 659.

Karahan, Leylâ. “Anadolu Ağzlarında Kullanılan Bazı Zarf-fiil Ekleri”, Türk Kültürü Araştırmaları- Ankara: 1994, 205-236.

Kara, Nimet. Pervâne Bin Abdullah'ın Kitâb-ı Melhame'si Üzerine Tarihî Dil Bilgisi Çalışması, Sivas: 2013.

Koldanca, Nesibe. Teshil'in Nüshası Üzerinde Dil Bilgisi Çalışması, Karabük: 2018.

Koldanca, Savaş. Yazıcı Salâhaddin'in Şemsiyyesi'nin 1642 Tarihli Nüshası Üzerine Dil Bilgisi Çalışması, Karabük: 2018.

Korkmaz, Zeynep. "Eski Türk Yazı Dilinden Yeni Yazı Dillerine Geçiş Devri ve Özellikleri", Türk Dili Üzerine Araştırmalar, Ankara: TDK Yayınları, 2005: 296-303.

Korkmaz, Zeynep: *Eski Anadolu Türkçesinde Asli Ünlü Uzunlukları*, Türk Dili Üzerine Araştırmalar, Ankara: TDK Yayınları, 2005.

Korkmaz, Zeynep. "Eski Anadolu Türkçesinde İmlâ-Fonolji Bağlantısı Üzerine Notlar", Türk Dili Üzerine Araştırmalar, Ankara: TDK Yayınları, 2005: 491-508.

Köprülü, Fuat. Türk Edebiyatı Tarihi, Ankara: Akçağ yayınları, 2009.

Macdonald, Duncan Black. "Melâhim", *İslâm Ansiklopedisi*, Cilt 7, İstanbul: 1988: 659-661.

Ökten, Meriç. Sa'lebi'nin Kıyasü'l-Enbiyâ'sının XIV. Yüzyılda Türkçe Tercümesi. Metin-Sözlük, Doktora tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul: 2000.

Özkan, Mustafa. Türk Dilinin Gelişme Alanları ve Eski Anadolu Türkçesi, İstanbul: Filiz Kitabevi, 1995.

Özkan, Mustafa. Mahmud b. Kadî-i Manyas, Gülistan Tercümesi, Giriş-İnceleme-Metin- Sözlük, Ankara: TDK Yayınları, 1993.

Pakalın, Mehmet Zeki, "Cifr", *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, Cilt 1, Üçüncü Baskı, İstanbul: 1983, 287-288.

Parlatır, İsmail. Osmanlı Türkçesi Sözlüğü, Ankara: Yargı Yayınevi, 2011.

Redhouse, Sir James W. A Turkish and English Lexicon. İstanbul: Çağrı Yayınları, 1978.

Sami, Şemseddin. *Kâmûs-ı Türkî*, İstanbul: Çağrı Yayınları, 1999.

Sevinç, Sibel. Yazıcı Salih'in Melhamesi, Sivas: 1999.

Sümbüllü, Yusuf Ziya. "Halk Meteorolojisi Ekseninde Bir Melheme Örneği", Turkish Studies. International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 3/7 Fall, 2008: 784.

Şahin, Hatice . "Anadolu'da Yazılmış Bir Tıp Kitabı Kemâliyye". Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi 6 , Bursa: 2005.

Şahin, Hatice . "Anadolu'da Yazılmış Bir Tıp Kitabı Kemâliyye". Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi 6 / 9, Bursa, 2005.
Taşköprüzâde Ahmed Efendi. *Mevzuât el-'Ulûm*, Arapça'dan Çeviren: Kemâleddîn Mehmed Efendi, Cilt 1, İstanbul: 1313.

Tekin, Talat. Türk Dilleri Giriş, İstanbul: Yıldız Dil ve Edebiyat, 2003.

Timurtaş, Faruk Kadri. Osmanlı Türkçesi Grameri III, İstanbul: Alfa yayınları, 1991.

Vural, Hanefi ve Tuncay Böler. *Ses ve Şekil Bilgisi*, Ankara: Kesit Yayınları, 2011.

Yücel, Bilâl. Mahmud Paşa Adnî Divanı, Ankara: Akçağ Yayınları, 2002.

Yücel, Bilâl. "Türkiye Türkçesinde Zarf-Fiil Eklerinin Yapı Bakımından Sınıflandırılması Üzerine", Türklük Bilimi Araştırmaları, Sivas: 2000, 75-114.

<https://www.tarihtarih.com/?pnum=9&pt=T%C3%BCrk+D%C3%BCnyas%C4%B1>

ÖZGEÇMİŞ

Olçay ERDEM 16.01.1987 tarihinde Ankara’da doğdu. Orhangazi Öğretmen Eyüp Topçu Anadolu Lisesi’ni bitirdikten sonra 2005 yılında başladığı Dumlupınar Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili Edebiyatı bölümünü 2009 yılında bitirdi. 2009 yılında Dumlupınar Üniversitesinde Tezsiz Yüksek Lisans programıyla Pedagojik Formasyonunu tamamladı. 2011 yılından bu yana Karabük Eskipazar’da Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenliği yapmaktadır.

TIPKI BASIM

KÜLTÜR BAKANLIĞI	
Ankara N. Halk Kütüphanesi	
Kayıt No.	Tasnif No.
4028	

4028

470

مخفف قهذی رومیلا اولک اوزرینه درمیشلر
 حکما بروج اوزرینه درمیشلر

الباب
 الاول ما ریلین

ایلیک بازاچی سترایشیلر دینجه اوزرین لرا اولو
 بر کوند رقبون ازلری بولیه بات دبر لرا
 سادر طبد ر بلغم حکی کیدد قان غالب
 اولور اخلاط دیره شور جیان سلویه ایدو
 بوغرا غریبی بلورده اوت ایچمک وجمامت
 ایتمک وغان لدر موق ایود در صا ر سفدت
 واک شلردن صاقنلر و مجده مامه کده لرا

طوار چوق برمانه صوا چوق اوله فاسقک و
 د و لنتیزک سوری و سون اوله اکر
 ای طولدهن دیک قرا اولسه باغراف برشه
 بوغرا تریس چوق اوله نیت بول و اوچر لوق
 اولوب بلون اخیجی بورد و لنتیز اوله ●
 اکر بو این کون غل لنته
 خست لوق اوله مجموعی نسته اوچر اوله
 و نیل بکن اوله ای کی دیورکن
 غل لنته خست لوق اوله بر اولوب ادا شاه
 اول بلدن چقه کین فیه ملامت
 و چن چوق اوله یاز چوق استخیران

دو زین اوله اکر بو این ای غل لنته نیل
 حضور ط اوله و امینا اوله و صورا زتر اکت
 چوق اوله و پادشاه مرندله نیل این رعیت
 دخت اوله اکر ترا و دخت غل لنته
 بز اولو ک شیر فوت اوله نین سرباز چوق
 لنته صورا صوغیه کرمو کین
 انیل لنته نیل نیکه اوله الحاکم
 بوجه نیل صوره تبدیل اوله اکر
 بو این استخیران کورنیه اکن ویش اوله
 اکر سرب اوچی بقارو کورنیه اکن ویش
 اوله غزینت اوکات و اوچر اوله ●

اگر بوی کورندوی کچی بیورنیه
 کتیا بو اوله و نیل امینا اوله اکر
 بو این قور و قور لوز طوغسه و نیکه
 فیه لیلی اوله انلر زیادش اوله چوق
 فالور و کینه اقلیر و لوق اوله ●
 لکر و مشرفدن بکا طوغسه اول لوق
 خواجه خور و ایل اقلیلری بقه مؤیدلر
 ضعیف اوله زیادش اطله جوز طونه اما
 نیل سو کین زیادش اچقا نیل امین
 اوله دخت خوش اوله اکر قور و
 اورن اولسه اولور و نچ چوق اوله حکمی

اوج بیله دسکین سور اکر
 بو این بلدر د و کله اول بر لوز چوق
 اقلیر حراب این اوغری یا بیله نیل صوکی
 خوش اولوب امینا اوله اکر بو این
 لکه صمیمه مشرفدن بکا بلورسه
 پادشاه ادر آسین فیه بلورسه ایکی
 پادشاه ادر زیاده اوغری و فورات
 اوله فان روسکله اکر نغری
 بکا بلورسه اوج بیله دکن فریق اوله
 و یا بلور اکن اقبیه عورت فریله تیمور
 چوق بقه دخیره جوریه بابا اقلین چوق

پسته آنک پادشاه طوته چوق همارنر
 هلالین • بدن پادشاهان استون
 اوله • و مورنوب دشمنانین • هلاک
 این • اکسرواین شمشک شرفان بکا
 بکوسه فزانتلوب بیل امتیاب تراوله
 اکسروک بوزی بولت اولسه • تخی
 مغربدن بکا بوزسه خلقت احوالی
 بیه دکن بالاسر اوله • و قلیق اوله • فانیال
 علیه السلام ایذا کین بو و بال و باغ و غیر اوله
 بیل همورل اوله • بایل پادشاهی طه این • و
 خار زبان این • اکسرواین قزلباغ

شرفدن بکا بوزسه • بیل امتیاب اوله •
 خاق خبر و مورنوب اوله • اکسرواین
 طاهر اولسه • قیش قی و فاقنوبینه •
 پادشاهان رعیت طه این • لوز او بیل پادشاه
 عاصی اوله • طه وفاد چوق اوله • و مملکت
 تراهه وار • اکسرواین کولک برنج
 علامت بوزسه ختلیق • و مرلیب مقه
 جان و عیغو • و زلزله و حرای چوق اوله
 واکین ابو اوله • مضرو لاجن قزلباغ اوله
 و شاه و بلا بینه با بچری کبر • ارانه بر اوله
 کیشی قوت اوله • و غصه چوق

اوله • و حجاز و بلا بینه بیل اوله •
 عربی قلمین جنک و کس اوله • و عرفان
 دشمنان بوزره • اما صوبک ابو اوله • حیوانات
 و باقی نیست ابو اوله • اکسرواین کولک
 حیوان نشک کچی برشته بوزسه • چها
 فزانت و طغلیق اوله • و اوغری حرای
 چوق اوله • بواو بولت هلاک اوله • بیش
 و بال و خرم چوق اوله • اما بیل صوبکن
 قزلباغ اوله • اکسرواین کولک کوزسه
 صاغلیق و امتیاب اوله • بیل همورل اوله •
 و حیوانات ابو اوله • روع و بالی قزانت

قزلباغ اوله • شام و ارجین اوغری حرای
 بایله زیان این • اکسرواین زلزله اوله
 بلان بیک شخبر چوق اوله • و طلق
 احوالی بوزا و لوب اوغری حرای بیل
 قش و جنک و فان دکلیک واقع اوله • و
 مصر شاه هلاک اوله • حیوانات و کیمیه
 کز دیره نورن بر اولو بیدر • دوش
 کله آراستین جنک حرم اولوب و
 ظالم کوشانه حرای بیل بیل • و ختلیق
 چوق اوله • اما با و خوش بجه حیوانات
 کافرستان قزلباغ اوله • اکسرو

ایچندین نسبه ایلیک یازگونلرین پادشاه
آراسینده جنک و غیبه اولمور ایلیک
ظلم و قارت اولد هر قیط قیط دیرکته
مجموعی حیثیت دوش و فته اول طرفین ظاهر

آبای نسبه
اول نسبه

بنی او و نمر از ابدین سربازان بویله نشان
دیور او و زکونلر از نوق اسک
ولماز بویله قار و همو و چو اولد
خوش کونر ظاهر اولد صور با باله
صمر بجهامه کرمک و جماع ایلیک

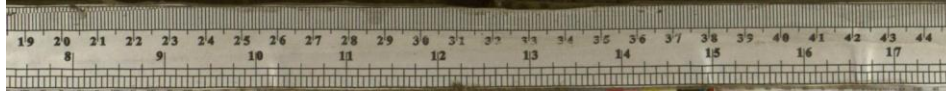
۳
۳
۱۱

۷
و سربک اول صلام جنک و خوش قیلول
کشتلر بیک بودر و طنا و شربت ایچیک
اولا ترنیک بقایت مفید در آملی
و نور شیباردن صافه کسک
بویله او و جنی کون محمد در بدیج
لبنه فهور با جبه اولد و اسک
ولمازه قی قوراق اولد نینات بجه
تولیک اولد او و جی کون حضرت دم علیه
السلام و قات ایدی اون برنج کون
هرزه ایش ایشلننه موافق اولد
اون و جی کون کوندراون اوج سع

و یجه اون رساعت اولور بجه کون
خدهورد در صفت اولد بویله کون
طولته برا و بویله شاه هلاک اولد
فته و عیفو و جنک و جور و ظالم و خسته
جوق اولد میرا پدشاهی لشکر جماع این
دشمنان له کسنته کورمدوی
بدعت و چو و اعجاز هلاک اولد برا و نو
پادشاه عالمه قیبه اسک طولتلرین
رؤنسه و با اولد پیش و نخل و بال و قیبه
رزا و لولیک فوت اولد ایل طاعین اولور
هر طرفین فته اولد محسن فته و

۸
ابور اسک بویله ای طولتسه
هر موضعین پیش و قیبه جنک و فته و
خسته لیبو و کوز اغرنی جوق اولد
کاوک سوزی بویله اوستون اولد حیح
تروج این خیر و جوق اولد اسک بویله
کون اعل نسبه قی پیلر انسه بکل و نامیه
زیان این ایل آراسیند پشیمانلق و
خسته لیبو و اوغلان و اوشاق اولور
جوق اولد شاه ایلمنن برا و لولیک فوت
اولد اکیه آت اریشه عمارت خراب اولد
و یجه هرمنلو کسک شکر و منس اولد

وچرا اوله بشیجی کونن کورنسه اکین اولوا اوله
 ویشی چوق اوله دکن وندر وخرن چوق
 اوله وایسلامبولن فریق اوله وخر اوله
 کورنسه سام وایلاچی جنک وایخلاف
 وایلان سبر لچوق اوله تیج اوغلیقلر حقه
 اوله اکر اون بشین کورنسه
 عرف و لایتن اکر دن اولور اوله بایل
 اقلینن بزدنک واقع اوله واون شینن
 کیمسه دکن کورنسه دایمال علیه السلام
 ایدر چی فریق اوله درلوشنلر کیمه چوق اوله
 در اولوشنلر قوت اوله چوقی شینن

بازارن

با اووزن کورنسه میش فساد و اون
 نسالامبولن جنک و خستدق ظاهر اوله
 نما اوچرین اوله اکر واین بلدی
 شرمکن نکا باورسه خستدق چوق اوله
 مغربدن نکا باورسه میش واین باو اوله
 وکیل همورط اوله چوق ارنلری قریله املایو
 صوقی بو اوله اکر واین کوکنر
 اود اینسه طلق و قنه و عصبه ایل جنک
 چوق اوله جنک و قان دوکلیک اوله و
 غاجنه افتاره دورت املو قریله اکر
 بواین می همورنسه بیلر کتو اوله حاق

صلاحیه بیل این رفیله بو بیلنر لو اوله
 کربواین صلواتیه تصور چوق
 اوله واکرن چین ایا اوله میش قی اوله
 هرین کهارنر خستدق ظاهر اوله
 بایل شایک دشمنان هلاک اوله و
 کدوشاد وخر اوله اکر بو اوله
 قریل نوز باورسه بالان بکلیش خبر لچوق اوله
 بمتن اوکمه اقله طلقان خلو احرانی
 باور اوله اما هر اقلین غصه چوق اوله
 واکرن اوله اکر بواین موریه
 و صغیلان بنسه ایشیه و قن اعرعی و بعد

۱۱ حسین

و خستدق چوق اوله دورت املو قریله
 قریله اوله غجه غجه اوزر بایه مورق و
 طلق و غصه و ریزدیران خلق لجنه
 خصوصت اولوب کینکار از اوله
 اکر بواین قی نوز قوبسه رالده
 باورن ادملر قوبه بکلیته عامی
 اوله جنک چوق اوله عاقبت بادشاه عالی
 اوله عدل ایدوب خوش حال اوله و
 خراسان اقلینک می جینک اوله اکر
 بواین بوسارین اولسه میش اوکمه و با
 چوق اوله بالان خبر و قنه چوق اوله

اگر کون غلغنه فتنه و در لوبد غنلر و غنلر اولد
 و او غری و حرا و ظاهر اولد بیل بعمور اولد اکر
 بیل بعمایت خوش اولد بادنا هر طایبی فی
 خوش کور اکین بول اولد اما رور سلطان
 فوت اولد اکر بولین آئی غلغنه بوبیلد
 فتنه باش قالدور قانلر دوکله و ایلر و شهر
 بقله اریه و بعد ای جوق اولد غصه جوق اولد
 در لو خست قنار ظاهر اولد اکر آیدیک
 کور نسه بیل برکت اولد مجموعی نمت و حرم
 اولد خلقت حال خوش اولد اکر بولین قور
 بیلدور صلوغسه رور ایل طغنه لوق اولد

و قیزلق و بابل و لایتن زحمت و قیزلق اولد
 بین طایفه مینک و او جوق اولد و بنیه
 و زیت و جوق اولد نام ایلند بخت اولد رور
 بادنا هیچقه واردوغی برده بخت اولد
 اکر بولین بیلدورد دوکله منبر ایلند
 جوق دوکله بر ایلند مخلق غصه اولد جوق
 بخت اولد اکر دوکله بیلدور بیوک اولسه
 بر اولو کسنه فوت ایلد ایلقیه اکر
 بولین اکر صغمه مشرقدن بکا بلورسه
 اکین بول اولد ایلقی قیرله بادنا هر ایلند
 عدوت قوبه کند و قورندن بخاری علی اولد

صغره قیون قریله خست ایل جوق اولد خصوا
 بابل و خراسان و لایتنده ایلوق اولد اکر
 مشرب و لایتنده بلورسه بعمور جوق یغنه
 و اکین ایوا اولد بیل مینک و او جوق لوق
 اولد اما زور ایلند بچیلر دیره نهر نیت
 بولدر اکر بولین شمشک شردن بکالو
 بعمور جوق یغنه استه و و غز ایلدی و خستق
 و صغره و ریخ جوق اولد و اکین و بچیلر بول اولد
 اما دشمنانده صغره بول اکر مغری طرفنده
 بلورسه اولد مصر و لایتنده اشکان اولد اکر
 بولین کورک نوزدن عجایب علامت بلورسه

قنی قیزلق اولد خلق راسته قمنه و قنرات
 جوق اولد غغو و غصه و طلقه لوق زیاده اولد
 بر باد شاه قولوزن هلاک ایلن اما اکین ایو
 اولد مشرق بکاده اکر بقیق اولد زیت
 و بنیه و او زور جوق اولد اکر بولین کورک
 بوزن تکل حیوان ظاهر اولسه ایلد بنخست
 و ریخ جوق اولد او غری و حرمی بر ایلد
 دیرتمک و قانده و تمک و بولر ایلد او لمانق
 دشمنلر باد شاه اوزرنیه طوق و قورقو
 اولد لمانق اولد اکر جوق اولد اکر
 بولین علی الصباح کورک کور نسه بعمور جوق

اکین ابواله قیوم قیران کبره **اکر** بوایده یلدک
 او نیسه خلق چنده قمارتا و ملک و اولدر مک
 وقان دو ملک و اولتر غار جوق اولد او غریبی
 اتکان یوریه **اکر** بواين کوردن بیر اود
 انسه یاب لدره نیسه ونری و حری یوریه
 تتار دیزان دن ایل سین اولیه بیل قی قیرلق
 اول بملانی از اولد و حور ل قیریه و خسته
 و غصه و حور و کجوق اوله اکین و بیچین
 ابواله و اولرک قیرتا اوله **اکر** بواين قی
 یهور نیسه پادشا هارر عینه ظالمین لر و
 قونلرین قیر و مغرب کشیلرند زنجیر هلاک
 اولد

۱۷
 اتنا یهور یغین بیل استه قی قیرلق اول اصلا
 اکین اولیه دخی و غصه جوق اوله **اکر** بواين
 طلو نیسه پادشا هاراز اسنده اختلاف اولد
 لشکر جمع ایدوب بر بر یله و غرضه بر یسی هلاک
 اولد سپاهلر قیر یله ایش قیاده وار و درت
 ایدو قیر یله **اکر** بواين قیرل طبر قیسه
 یهور از یغه بیل جوق و قیرلق ویش او کیه
 بو علا متلر هندستان و زنگار و لانترون
 اول بکار ظالمین **اکر** بواين قور یغ نیسه
 یا صوغطان یغسه کی قی قیرلق و طارلق
 و طلقانی و ملا سکار اول بکار ظالمین بیل

۱۸
 بره کسوز و دزلیک قی اولد ● بواين قی
 بوسارلق اولسه یا این استیلر اولد صور صوغیل
 خسته تلج جوق اوله اکین قی اولد اتنا بکار عتیبه
 عادل تک و امین لمانین بلوک اولدن صوک
 کور اولد چسار یا بفرعون دوشه تجار زان
 این ● بواين طومان و قرا کولوق اولسه
 یشله قی بره اولو کشیلر بر بر یله جنک این
 اختلاف جوق اولد بر اولو کشیه قی حور لوق
 جلی ادم هلاک اولد و حار طاهر اوله اکین و بیچین
 و چسار یا قیر یله ● بواين قی بیل
 استه قیرلق اولد استه دخی و غصه و درن

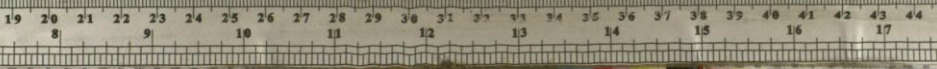
۱۸
 لرد کبیلر قی قی اولد سپاهلر قیر یله شرفین
 بکار بر بر بر نه رور ملنده اقیق اوله بر اولد
 و قات این زنگار هندستان قی قیرلق اوله
 اکتفا ایشه ات و کچی قیر یله و غل اولد
 و قیر کوجور مک جوق اولد حرامیلر یا لیه زبان
 این اتنا بوقیرت تبر کجه ● بواين هو
 کور لسه جنل اسلند مرکه متفاجان و قات
 دو ملک جوق اولد یهور جوق یغ مستلق
 و غصه جوق اولد کسب و قریخ از اولد یشه
 و اکتفا ایشه یوز و کجوق جوق اوله
 بوسل و یا جوق اوله بغداد و لانتند مستلق

ولوب شام ولا بنده قولق اوله اسلام بوله جلد
 جوق اوله **اگر** بواين ايجاليقون كورنسه
 خستاق جوق اوله بلور سير كشييار جوق اوله
 اكر ايدك كورنسه نعت وجوزلق اوله وخير
 اشن لر خليفك حال خوش اوله **اگر** بواين
 نوز قهيبه باي كونلري تخم ايني اوله صور و تيار
 از اوله خرما و بايقوق اوله باد شاه رعد ليمان
 خاصه ميل بوا اوله **اگر** بواين زلزله
 اولسه هر قلميد قهرت اولوب باد شاه رعد
 اختلافي جوق اوله خاصه بابل قلمندك عشر
 حد سوز اوله عجم و هندستان قلمندك

قوان

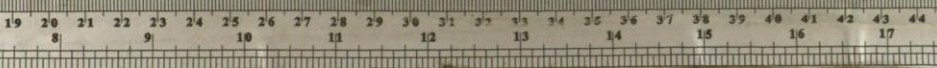
معاخان اوله بغيره يونان قلمندك **قلمندك**
 وقان د و كلك جوق اوله باد شاه رعد اوله
 قلمندك فان دو ككاه باد شاه رعد اوله
 بلور جوق ساه اكر كجده در بنسه قيو و
 قران كير بابل و خراسان ايلدن طلعه لق قور
 قولق اوله و بر اولوشهر و بران اوله تاناق
 تبا و بر اولوشاه اصيله اوله و عور نلر اوله
 برغه اكر در نورك طولو غصه راولوب
 باد شاه نيزده اولور اريشه قنه وقان
 دو كك اوله **اگر** در نوز كمن الك صغنه
 طوغسه بمش واين و بچين ابوا اوله

و طور او جز اوله باد شاه رعد بوا اوله ولا
 فتح اين رعا يا خوش كچه فابن لو بغيره
 اما خستاق ظاهر اوله جش جاكمي بدر باز
 اينك و قورنجي كوني كورنسه عجم يكن
 چري جمع اوله جوق جنگ اوله اكر اوقوز رنجي
 كوني كورنسه خلق ارا سنن قور قورنسه
 و غصه و مجموع الحكاه بر در نوز كورنسه
 اوله بواين عجم اكر كورنسه جملة حيوانات
 او كات كله خليفك اجتمعي اوله قور قورنسه
 طاهر اوله بمش عاجلر تيه افتا رديشه بغيره
 جوق يغمه ميل قور بيلق اوله باد شاه رعد اوله

اگر

بر اولوشهر له دشما نلر خور اوله **آب ابل**
آب ابل **اگر** بواين ايت باقاي بواين ايت
 خيزان در لر بواين و نوز كوند اوله باي
 ايدر حار و با بسدر فان اوز رنيه صفرا
 سالب اولور اسسته ساقطاشته باحاضم
 اولمق قوت ساقط اولمق اتي صير ولوت
 جوق اوله باش قياق خيار يك كوك اوت
 يك ايو در چا رده او قورمق و جماع ايلك
 و خوش قور قورنسه دوشنك خسته
 لك نوزر طاكعي صوق صولون ايو در
 بواينك اوز اچيني و اوز رديشي وان شنجي

د یو بیړه بفررا کرچه دوشرسه نیل پشمار
 دوسونو لراکن کوردر سلیمان علیه السلام
 ول کون وفات ندی **ا**کر بواین کون
 حلوتسه جهان قنارت اوله بر اولو یادنا
 فوت اوله اکر د وکلی صولتسه بر یادنا اوله
 تو یوب کیدن مغرب باد تهاهی وفات یکن ایلی
 دشمان له وقزلیق اوله روم لینن قنارت
 وقزلیق ملامت اوله بکرفوت اولو مال
 جوق قالمق اوله **ا**کر بواین ای صولتسه
 استمه و صفر اوله و اوغری و خرو طام
 اوله تی سلاسه تاملی ای بقدر لیدین

کونی سعددور و اون کچی کونی کون دوزصول
 از لغه باشار کوندوز اون بش ساعت و کچی
 طغور ساعت اولور و کونش برطان چوبه
 کبرور بو کونکی کون بچ غایت ایه حرمت ایدر
 یکر بچی کونی آلیاس علیه السلام مولودین
 یگری بر بچی کون نیل ارماعی بولانوز و یچی
 علیه السلام طوغدی و اول کونن بلار مک
 بشار الی بکون غایت اسلک حکمچر **ا**سام
 بی اول کونن اسرو چیمون ارماعی اول کون
 طشر بچی ایلی کونی داود بیعامر علیه السلام
 طوغدی بگری طغور بچی کونی زنده دوشر

بوره

جوق اوله بویل کیل عرق اوله ادمل هلاک
 اوله جنویات ز اوله **ا**کر بواین ای غلشنه
 بعمور بقدر بچین بال باغ جوق اوله ادمتور
 وقیور و بکار زارته شاهلر بقیه ظلم این
 بویل بر بکا ناوله و خستایق اوله **ا**کر بواین
 ای بجا لغون کورنسه بعمور زنده ابرماقلر
 و صولر وقیور لرا ز قناه اکر بزواجی بقار و کون
 خستایق یاوره اما کسب قبوس ایله بیل
 امینلک اوله و اصل اوله دشملر کیل اوله
 اوله **ا**کر بواین قیر قلو سید و ز شرفیت
 بکاده بلورسه قنرلق اوله ایله قنارت اوله

باد شاهلر عیتمدن مال الی بچر لیسین اوله
 طلمی بحد ظاهر اوله قمع و جنش و لایقش
 بلان جنبر لرجوق اوله بابان و بچمن قی اندر
 و چکور دک اوله اما جوق زیان اقیه خلاق
 جوق قیرینه مغرب لینن خک وقته و ق
 دو کوله بعمور بقه اکیب چوریه رومله ع
 بویل باغی اوله امینلک اوله بالق اوزیر
اکر بواین کون غلشنه جهان قنرلق اوله
 بجه ملکن دخی اریوق اوله خلق انشوخل
 اوله بجا ز نریان باغ و غله بویل اوله
 و صوصام ق اوله خلق راستن غصه

بوره

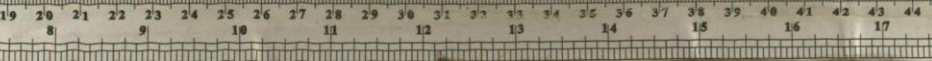
بکاد. بلورسه براولوسلطان کذوالین خراب
 دین قتی ظلم این دشمنان قهر این نجیبانی و
 و نجه محسول بای اوله نجه فندی قول و نجه
 قول فندی اوله طور لر قیرله اما اکر ایوان اوله
 وجوز یق بعضلا بدربکار جمع اوله بادنا
 ولدر لر شام ده و ذی بار کرد نجه طعه لر خراب
 وله و خنسیک ظاهر اوله نوذر اسلام اوله
 دخی ارتوق اوله اکر معر طرفه بلورسه
 لشکر اوغرشه و قیزلق اوله کویلو شهر لر
 خراب وارن دانیال علیه السلام ایدر شام
 و رور بریرله جلال دین لر ایل امین اولسه

وقته جوق اوله و خوف و اجلق و اوج بر لر
 احوالی باوز اوله اکر کویلو اوزون کوروند
 بادنا هک ظلم اوله انک و جندن ایل ایدر قله
 و و بادخی باور و معر طرفه باوز ایدر
 بلور و و طلقه لقا اوله اوغری و خراب اوله
 عجم لر قتی قیزلق اوله شرق طرفه نیت اوغری
 وله و خصوصت جوق اوله **اگر** بوا این ایل
 دو کلسه بمشقه ایت بریشه کسب قویونه
 چهار پای قیرله نجه ایل این لشکر اهلند
 جوق کتی هلاک اوله عاقبت بادناه دشمنانه
 طرفه اوله **اگر** بوا این ایل صغیه شرق

اوله **اگر** بوا این کوکن عیای علامت بلورسه
 قیزلق اوله و دوشا قیلو قیرله و ولایت ایل
 و ظالمک طلی زباده اوله تاجر لر زیان دین لر
 ایل امین اوله خصوصاً یا این شرق طرفه
 برینه عرب ایله دخی از اسناد و لر جوق اوله شام
 ایلدن جری جمع و دکر لرد کیز غرق اوله کیشید
 قیرله خستلق ظاهر اوله استیل اوله ایل
 اکر بوا این کوکن حیوان تکلی که شکل اولسه
 ایل سلطان جنگ این بر برینه دوشه ایل طلقه
 لق اوله بلان کاشنه لر اوله بای محسول زیان
 و غریبه غصه و محنت جوق اوله **اگر** بوا این

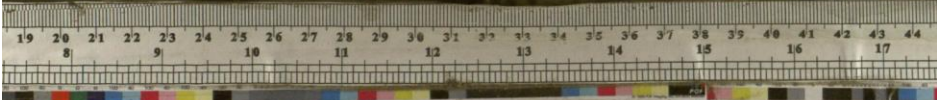
روم شاهی قهرین اوله **اگر** بوا این شمشک
 شرقی بکاد بلورسه مراد سفاکان و ویا
 سلامت و جنگ اوله ایلن و بچین او اوله اما
 ول قلم شاهی بر غیری قلمی اله اکر معرب
 طرفین بلورسه بر کتی حقه باد شاهه عجم
 و جوق جنگ اوله نجه هلاک اوله عاقبت بادناه
 غالب اوله ایل امین اوله شرق ایلند حیوان قیرله
 خستلق اوله ایلن جوق اوله نباتات و نجه
 اوله **اگر** بوا این قزلق شرق طرفه بکاد بلور
 ول طرفه فته جنگ اوله حیوانات قیرله نیت
 قتی و قار جوق بقعه معرب بکاد بلور بکاد

25

کون کورسه ظلم و جور و قهقهه و طغنه لق و قویا
 بلور بکار اولم اولوب بلا زنجیر لر اولم بل انیساک
 اولمیه بجهور چوق اینسه و جلیق اوله انا
 ذکر کرد کیلر غرق اوله قتی کورسه خلق زانک
 عداوت دوشه جنک چوق اوله بجهور دوزندن
 قیوب کین لر تن مشغول اولر بادناه بوزلره
 خشم بچ قنرات اوله دنیال علیه السلام
 علامت دن خنده رک کدر بر و علامت عشر
 اخره بلورسه بکار راستنده باغلق و جنک
 و قنرات اوله **اکر** کورده دوک و قنیرن
 طلور نیسه خلقا احوالی بواول و هر نیسه

بول اوله و او جلق اوله اگر ای خرن کورسه
 بوجک کلک بیلده اوله **اکر** بواون بیلده
 اینسه بجهور ز و صور صوغله کین و بجهور
 بواولمیه خلق لیخن قننه اوله بیل سغغه
 سوز اوله بلا زنجیر لر یا بله طلق اوله
 دم هلاک اوله **اکر** بواون کورده
 اینسه خلق اراستنده قننه و قنلق و غصه
 و امنسک اولمیه بادشا هر قانلق و بکار
 یاغی بقی و عداوت بوسیل بزمرد **اکر** بواون
 قتی بجهور نیسه بلان خسته لق و بوکلو
 عورتلر اوغلان برغ خلق لیخن زحمت

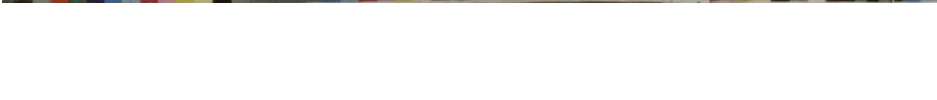

26

ومالک لسل کساد و قنلق اوله **اکر** بواون
 طلور نیسه قنلق و قننه و طلق و قان دکول
 غصه و خسته تلور بوره **اکر** بواون قنلق
 و یا تور نیسه بجهور ز نیغه صور بجهور خسته
 بلورده اریه و بقدا حیوانت چوق اوله و امنسک
 و بادشا هر عدله میل این بازار و اینجالت
 خوش اوله **اکر** بواون قن تور نیسه بجهور
 از نیغه صور قن اوله بجهور از ایند خرا اوله
 او غری و خلیق یا بله انجار رجهور یا بله بادشا
 بر بر نیغه دشمن اولر بل طلق امنسک اوله
 جنک اوله **اکر** کور بوزن قرا کورق
 اوله **اکر** بواون کور کورسه خلق اراستنده

تیخا زان این ایل اراستنده انجار رجهور اوله
 و بکار راستند جنک و قان دکول و بیسته قن
 اریشه و دریا بقلو قیر یا بله کین و بجهور اوله
اکر بواون قن قیل سه زنجیر و هندی بلان
 قتی قنلق اوله صور از اوله و بقیق اوله دین
 علیه السلام ایدرجوز او بواول اریه و پنبه از
 اوله خلق لیخن اهانسک بجهور اوله عرب اراستنده
 بکار اختلاف و روجا لی قنرات اوله اگر بیل
 اسرکن بجهور نیسه قارا و کوش اوله حکور که
 بجهور حیوان و غننه قن اوله ذکر کرد کیلر غرق
 اوله **اکر** بواون کور کورسه خلق اراستنده

غار

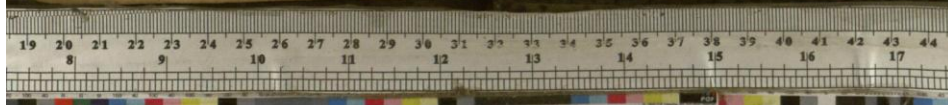
مرك مناجان وعصه وقور قوجوق اوله باين
 يتلرا اوله يغمور جوق يغه اماصولر قيا اوله
 سلطان چرى جمع اين جنك اوله بر اولو بادشاه
 هلاك اوله قنرات جوق اوله يمشل غلجونه باين
 يرنيه خستلق بلوره اوزن كوزاقى وصولر كوز
 آي قيه قور قن اوله وز حن اوله ومصر اوله
 دشمن چيغه قني زجت ويره حجاز قن اوله
 و با بلوره اسلي دي قن اوله اگر بو اين بير
 كورمسه وت واكن قن اوله غصه لر جن اوله
 خيبر جوق اوله بادشا هلاك دوشه وقار و غيور
 طولك اوله جوت قيريه قنرات بوز طوت

ك بو اين زلزله اولسه جعفر صادق ايد
 يمش جوق اوله بخالد ميلكرا ساسيل صوكن
 اولو جوق اوله باين وخراسان قلمندن وينا
 اوله يغمور جوق يغه بر اولو كشي قن اوله
 ديره فزركن اوزون ديرنسه روهل قن اوله
 اوله وطوار قيريه و بكر قن اوله و بعضي
 بنجمن ايد جوق جنك اوله كاخر اوله باين قن
 دوشه قان وكشرد و كچه باين وخراسان قن
 و طغان اوله صوار قيريه سلا مبول و باين
 ايلنده خستلق اوله و جزيق اوله الو قيريه
 اكر دوز بخن ديرنسه اوله باين بر اولو شهر

بشاه بادشاهك قولري كذوبه خاين اوله
 تا قيت هلاك اولور و قنرات اولو جوق اوله
 باين قلمني قارچيشه باين استير اوله و شرق
 ولايتي خراب اولدو بر نروكي و هتيز جلولو
 يغمسه باين و مغرب سلطان قن اوله و دشمن
 قن اوله را **ك** و قوز بخون اي كورنسه
 تمام ابي و جزيق باق قلم سله و بر بادنا
 بر اولو شهر كوجه له بالدر زجت جوق اوله
 بو اولو بكر و طقوز بن كجا اي كورنسه
 ايلدر خستلق يايله قايين لو يغمور لر قيه
 و جزيق اوله هر نسته بول و سيل صوكن اوله

الباب الخامس والاربعون يعقوب زبدي
 او در سيريا يندر دجه تمور دبر لر او نورر كو ندر
 بو اين قني استير اولور بيشدن صفتي كرك
 صوق صولر اچال كرك و اونلاق و طوار
 و سكلون و بلوچ تزختم اولور بو اور باين
 اين بر عايب بودر ك اول كو ندر بر سقيسه
 طبراق قور لر بعداي وار بر و طوز في الحمله
 هر نسته دز صبر اع قنر صوبه كند و روي
 طوره بيلدوز كورميه اوزلكنه كوز ديكين
 بو رسته اين اندن اولدو ينجي كو ندر ايرت غار
 قلدردن صكره اول سقعي او كوز كتوره

چوق کولدن اگانظر این بوخورد ز قفسی
قرالودر وقفسی بشیله تمش اولدی
تمشی که الله تکجا جلاله فصلیله خطا
توخوش بیته بوایلک بختی کونجه اون ساعت
وکوندن اوز ریت ساعت اولور و کولنش
اسدور جنه وار بر سنجی کونمن بر معین
دمشدر یعنی ورته کوز این اوزاق وقته
دکن یغور چوق یغور و یغور حکیمین بلدور
مثلا بر باره لکش نبیسه واله میں طرته میں
ولیکه یازده قوره میں اول یغور کور
کلور سه میان حال اوله اکرینی کور سه قورق

اون سکرده ضار سارک اغتوسه ظاهر اولدی
طغورده ضار سارک نوز و ز سلطان ظاهر اولدی
بکر میں ظاهر سارک بریده ظاهر اولدی
صا رسا مایسن ظاهر اولدی بوسکر اولدی
حکیمین بسلدور و مقصود دخی بوسکر ای
بجنه علامت بلکده چون بلندی جزیرات
ای قور تعلق هر قور اولدی ایودن یاز اونیغ
لوا اوله جالینوس حکیم بدر بوایلک اون طغور
کوندن ایام با حور کور ریدی حکیم وار کون
وقیشونک اوج ای دخی بویدن کونین بلنور
هر کون راولک طاقده بودین بکونن تجریده

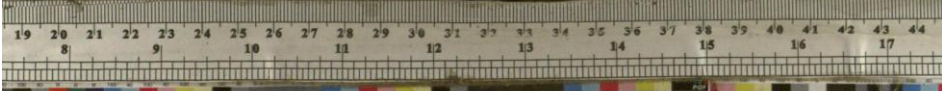
تجر بر اوز رینه بو اولدی بکیمی کونن حذره
بکیمی دردی بختی کونن سبیلار کوزاغری
چوق اولور بکیمی بشی کونندن صکره
مخالفت سیلنر اسرد کوز لطفه نعه باشدر
ک بولین کون طولسه ابو الفضل
سولر از تراکین و کات اولور اما اوز اوز
و حصه صادق بدر رور و فرنگ بکار نیک
را سنده چوق سبای قیریه و بیا اوله
وکیلر عرق اوله و شام ولایتین اریه قتل
و مشرق شاه قوت اوله و عربار اسند قتی
فتنه اوله و التلاق و چکور کجه

بولین ای طولسه دکر لرد بایق و قور بورد
قوشلار اوله اریه و یغور اوله صور بلش
بعض بریده نریان این کولری قله وصولی
از اوله و کوز ایند خستاق اوله و قی استیلان
و چوق سر لار نکار اوله ک بولین اغلنه
چوق یغور یغره نباتات و اکین بول اوله رلیف
بلان خیر لچوق اوله و قسه و خصوبت و
جا نور لره خستاق و غیر بولیم نور لور
و میشرق اوله ک بولین کون اغلنه خک
اوله بکار و خلق از اسند قته و قور قوط
اوله و کوز لارین خسته لقه و نسه وصول

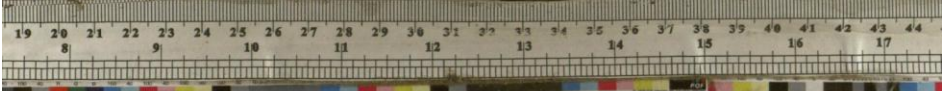
از اول تاجر لر و غریب دن و حرلمیدن زحمت کجا
 یمن شاه فورت اول **کر** بوا بدین چنان لغوت
 کورنسه بضمور چوق یقه اگرد بک کورنسه
 لر و جوق اول اول بل چندن حرسن لو کیندر
 بلوره همان دق قله اگرد و جی قیاد و کورن
 غله جوق اول اگرد بول اوله و نطق نسا اوله
کر بوا بدین قوروق بولید و زطوغسه
 بیل استملو او بوا اوله اگرد بوعلامت ظاهر
 ولوی کورکدن اوردی اشداسه اول ولایتک
 خلق مجموع از جوق کجا ایددر لجون قرانغی
 اوله و بر اولو باد شاه دخی فورت اوله بعض

حکما ایددر بر یمن بق یلدوز رکی تغییر
 لغوت
 اولسه اول یله کورن من اقام غله شهر کوی
 اوله **کر** بوا بدین یلدوز و کلبه بیلر
 وفان دو کلمک بکلرا از اسن خصوصت و
 ورنج و خسته لق اوله هر بنسسه قتا ولا
 اگرد و شن یلدوز و زیون اولسه بر اولو باد شاه
 فورت اوله **کر** بوا بدین الک صغمه مغرب
 یکاده اولسه بچین بوا اوله مغرب بادشاهی
 مصر بادشاهی بچوب بی ولایتی بچای و بره
 مصر ایددر فنه و قور قوا اوله دنیال ایددر
 حجاز ولایتی قن اوله خوارج خروج این

فساد و جفا بدین لر اگرد مشرق طرفین بلورسه
 فساد با شرفالدوره قبی استیل اوله و کیندر
 قیریه و مصر و قیر صطیبه بادشاهی باغیلو
 این لر **کر** بوا بدین شرفدن یکاده شمشک
 بلورسه اول ولایتک بادشاهی فورت اوله
 و با خود سببا همی سوز خور لیل اوله ایددر
 چنه کین نما ایل امین و راحت اوله بئش اوله
 اگرد مغربدن یکاده بلورسه بادشاه ایددر
 جنک جوق اوله لشکر جوق و خطرو زیان اوله
 تا بیل سوکی صنایع اوله **کر** بوا بدین قرانغی
 شرفدن یکاده بلورسه جنک و فته قوروق

و ظلم و لشکر صنق و طالم لر رعیتیه ظلم ایددر
 قرانغی فته اولسه مرکه مغالطان اولو بولیر
 بلندن اوج سیر کور کچقه و مغربدن یکاده بلورسه
 اهل اسلام ایله قرانغی ادا سنده جنک و فته اوله
 نما اسلام غالب اوله **کر** بوا بدین کورکدن
 علامت بلورسه کجا بر قیریه بادشاه رعیتیه
 ظلم ایددر بچقه قورانغی هلاک ایددر کسبیل
 جوق بغه اوت و اگرد بوا اوله یمن استیل اوله
 بغداد و شام ایددر و با اوله روم ایددر
 در شنه مغربدن بر اولو بادشاه فورت اوله ولا
 اوج قرانغی و ندر سلال اوله **کر** بوا بدین

توکن حیوان شکله کورسه لطفالق و جنگ
وغصه وله بکار عتبه ظلم این لر اولو با
توت اولو با لخریا وله **اگر** بوا این کو کله
اگر عتراقون کورسه ساحل نام علی ایله بریل
یا غریق این لر مصر سلطاننه جوق حواض
واقع اولو بال شرق و جوار امینک اولو تا
بر اولو باد شاه قوت اولو لیسوز قله ظلم
وقان دو کک حیوان فریق و خلق قریق
ومل اولو قق قیرلق اولو قق انا اکین
و ک عتراق این کورسه بال اتمه کله
وغصه و قته جوق اولو انا مشروت

توت

ولایق امین اولو و مصر قوتنه میل بهار کله شاه
طرفک حالی نوش اولو و عیش و اکین اوکیه و
عشر خرد کورسه بنیه بول اولو و قیرلق اولو
بعین راولو باد شاه قوت اولو و طلق اولو و
بکولینده ظاهر اولو خارجی قمار سبز و افاعت
جوق اولو ایچدن اگر کور کک طلویضه
قبش قته اولو و طوک اولو کطلویضه ای صون
ولسه و کک کچیک میل اولو انا نعمت و جوق
و جوار باقی قیریه **اگر** بوا این بلام اولو
بالیلندن بر اولو باد شاه قوت اولو و قته اولو
اکین و نبات اوکیه میل صوک قته قیرلق اولو

قیش اوزاق اولیه بجمو جوق قته دانیل ایدر
لر جوق با سیله و کچی قیریه **اگر** بوا این هو
اود اینسه خستاق جوق اولو قته و امینک
اولیه قورق و قان و کمل جوق اولو و با قرق
و ککر که طاهر اولو خسد صفتق کک **اگر**
بوا این قق بجمو و قسه بش و اکین و بیچین
اوکیه چرویه ستم هریده غالب اولو و شجبه
بما نورا و ویر طوز نرین این کیدلر قرق اولو
اگر بوا این طلویضه جنگ و قته و قیر
و طارلق اولو بکار اسندن مخالف ولات
و یکاش و افت جوق اولو **اگر** بوا این قرق
سید بقیق

توت

و با تو قریبه لوق قریبه مغرب شاه قوت
ایچدن قورق و طلق و جری قیرلق و رحمت
وظلم و حقیقه زیاده اوله خصوصاً کوراهی ایله
حیوانه نرین اولو **اگر** بوا این قورق قته و با
صوتیلان قسه هریده اولو لایحه جهان طار
اوله اکین و باغ اولیه قیرلق اولو حرا ی بویه
باد شاه رعیت ظلم این ایله امین اولو غیغو
قته او سر صابیحی نمون و تجارت نرین این
قترات حدن نشه **اگر** بوا این قق قورق
خلق ارا اسندن قته و جدال و غصه چو
اوله عمارت لر قیه اکین اوکیه درت ایتلو

قریب کسب قیومی جنبه کیل عرق اوله **اکر**
 بوائین بوساریق اولسه بکله و غلامه اولوم قوی
 بوساریق اولدوغی برده قورقوز اوله و بکازنه
 انکارا غاصی اولار و صمک وار و بچلر هلاک
 اولد **اکر** بوائین قیسیل ایسه اسدوک
 برده بر باد ناه هلاک اول اول قی قی قی طغنا
 اوله ایرما قاری بکار لر قوری و ظلم اینه غصه
 چوق و بچور چوق یقه و خسته ایچ چوق اوله
 قورت اوله مقرب و رو ایلی و ییا و قیزیق اول
 شام یلین بر عادل و زبر قی بر اوج میل و زبر
 این صکره قوت اوله **اکر** بوائین هوا کولسه

قی قی و بچ کر جنک اوله بر اولو باد شاه قوت اول
 حالی قته دشوار اولد شام یلین خستایق ناه
 اولد قی قی و نبه و یاغ قی اوله بر اولو کیشی
 قوت اولد جزا برده و دبار بکرده اوله بوائین کج
 بچور یغسه ملک بچم خوار خچور ایچ بر
 اولو کیشی قوت اوله **اکر** بوائین بر کولسه
 بکله لر سندن قنه و قان دو کمل چوق اوله
 و قی قی و امین سوز لک و قیغی چوق اوله و
 و حرا یو ایله بجا زبیران این **اکر** بوائین
 اولسه حال دشوار اولد بریدن بر بر کچمک
 بلشیر یاد و یاد بلش و لوق اکر دیر نور کن کولک

بیر قی

کورسه بر اولو سلطان وفات این اول سیدنت
 بچد شهر لری قیله محنت و ریخ حدسون اوله
 شاه یلین اوغری و حرا یو ایله نیل برمانی قته
 طاشه هر برده ایکن اوله اوله **اکر** و کولک
 طبرسه مصر یاد شاه اوله یار و حرا یو ایله
 جنک و قان دو کملک اوله پای کونلری ایچ
 بچدره جفا اوله **الباب الشان غسوس**
 یعنی صولک پای ایچ بوکا سر یا نیل لری بر لری
 غسوس در لر و سرنجی بر لر او فون کولک
 غایت ایچا یدر بو اولک کجه لر دن قویاس
 چوق سرائی چولسوز قوما یار یو ایچ بچما

ازان این **اکر** بو اولک اولدن نیل برمانی غسوس
 صولر صوما غه بشدر **اکر** بچما کونی سوس
 در د بچما کونی خمسسه لر ون بشندن مر یو ایچ
 وفات تدبایون المینی کونی کوندر اون و ج
 ساعت و بچما اون بر ساعت اولور کوش شه
 نور خنده بکرو و اوون سکرنن اکنه و دن صکر
 کولک یوزنه نظر این سز بلوت چوق کور نوز
 اوزنه کور این بچور چوق یقه ایچما بر اوج
 اولر **اکر** کولک یوزمه چوق اولسه بچور
 یعمیه ایکن او کیمه **اکر** کیتسوز صکر
 بلوت اولسه غسوس یعمیه اکر دور

بیر قی

پیوغندن بولت بلورسه عشر اخرنن یغنه
 اکر بولت کونک بوزین دبد ز طومش اولسه
 یغور متصل یغنه اکر بولت باره باره اولسه
 کاه یغنه وکاه یغنه فی الجمله بلود بوزینه
 اوله ● واکر بولک اون سکر بدن کجی سنه
 وارنجه یغارسه یا یغور اولسه یعنی اورته
 کوز ایندن تام ایس آن چیغنه ایدی وکوز
 اکتی کوزی سبیر ساکن اولور ویکوزی طوقی
 کون یغی بیغامیر علیه السلام شهید اولدی
 و یغاره کوز کوزد و شر خوب اولور **اکر**
 بولین کون طوتلسه بر باد شاه فوت اوله

37
 ۳۸
 ایل یقنه وطلدلق لولویا و غزی و حرمی ایسه
 غصه و ظلم قور قوجوق اوله ● اکین و بچین
 اوکیمه قتی قیزلق یا قتی اوچرلق اوله ● اول
 حالن اکر اوچرلق ایسه قیزلق اوله اکر قیزلق
 ایسه اوچرلق اوله ● ابوالفضل ایدر اکین
 ایواوله و اوچرلق اوله و یغوراز اوله ● نیل
 ایرماغ طاشیمه بابل و مغربا ایخستلق اوله
 و قنرات اوله **اکر** بوا این آغی طوتلسه
 بر اولور دشمنان چیغه قتی جنک اوله باقیقت
 نصرت بابل شاهنک اوله اما قیزلق اوله
 شام ایلنه بردشمن بوردیه قتی جنک اوله

باشلر کشته باقیقت نصرت شام چریسندن اوله
 بغدادی ازورنج و محبت چوق اوله ● یغور
 و خستاق و عجم ملکی قنارت اوله ● انارو
 ولایتی ایس لک اوله بویل بوکلور و نلر اوله
 بزقه **اکر** بوا این کون غلنسه بدی کون
 د کین تمام قنارت اوله ● و بیل برکتسور اوله
 درت ایقو قیزریله رعایا برحت چکه منق
 ولایتین بر اولوب باد شاه فوت طوتیه شام لایته
 اینه بر اولوبک و یار اولور بزرگه کون
 عیب راستن اختلاف واقع اوله ● کتیب
 از اوله ● و خلق راستن سوک و محبت

38
 ۳۹
 کوز اوله ● اما ولایت اوچرلق اوله **اکر**
 بوا این آغی غلنسه اکین و بچین ایواوله ● و بیل
 سوق و قناراز اوله ● جعفر صادق ایدر دیزان
 قوزلو و صواری اوریه ولایت ایس لک و بیل قوز
 اوله ● دانیال ایدر بیل بفسور بیل و جنوبا
 ایواوله **اکر** بوا این آغی القون کورنسه
 بیش و کات اوله ● و براوی یقار و کورنسه
 بیش بول اوله **اکر** بوا این ایواوله ● اکر اکی
 اویجی برزیه یقین کورنسه دکر و بیل قزلیق
 و ویا اوله ● و جها ارای قیزریله **اکر** و بیل
 نادر و دبل کورنسه قتی اوچرلق اوله ● اکین

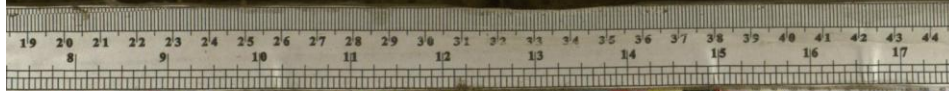

لشکر باش او کز قان دو کله قمش و زاق اوله
 کز قمر غوايه کچه **ک** بواين هوا کور
 چسنان قجوايه طوله چيش قضا اوله و خستاق
 بر اولو کشي هلاک اوله ● اوزرى و حرايى ايله
 قنارت لک اوله قردنگ بر بوليه اسک کوندا
 کورلسه عربا راستن چنک و قنه و قيرلک
 و بکبر برينه مکر و حيله بديشه بوسل نخل
 طند اوله اسک کيجه کورلسه يان بکاش
 خبر ليجه ديار بکر ايلدن بر اولو کشي فوت اوله
 و مصر ايلدن خراج خراج اين حکم صلح اين
ک بواين بير کولسه بير جوق درنه

صور سيل زيان اين باد شاهل برينه يا غلوت
 اين لر ايلرد منجه سيل اينسلاک کين مصر طمانه
 جوق زيان اوله اما نصرت اوله دو شمان لرين
 هلاک اين **ک** بواين زلزله اولسه بير کشي لره
 ولور اوله قنه و خستاق و قنارت و غصه
 و طغلق اوله اکين چوريه شامان و غري ايله
 اکرد بر نو دکن کولک کورلسه چيش قنه اوله ●
 بايل و هاما ن ايلدن قنه اوله ● دو نيچين
 دبرسه نخل و ميش بول اوله و نعمت زياد اوله
 دبر نو و کي رلک شاهنه حاي ن اولد قان دو کله
 ايل خراب اولق قورق و حراي جوق اولو خلوت

راستن زيان جوق اوله ● باد شاهل روزگار ايلت
 ملاک چکه رغبت دکنده عاقبت باد شاه الى اوست
آيات السباع مستوحش يعني لک غوراب
 و سربا ييلر لطيفه ايلور دبر لر بواي ايم و تور کون
 اولور بواين هول خوش و اعتدال اوزر اولور ●
 باد بوسل ايسدر بواين اوت چمک و خوش قورق
 نسندر قاقاق اورد ● و تره لر ايجي نسندر
 صافق صافق کونک و صغران يک اورد و ايل
 بر زور و حمامه زور لر بوايل اولو و کي
 کوز مبارکدر ● و شبيخون نسندر زکريا پيغمبر
 و شاي کلدی کچي کوز برسم انا نولک

اناهي و اناسي نيادن کندي اول کچي کون نيل
 ابر ماغي قران ايندوک کوندر که عرب کا عيد
 الصليک بر لاک کور عيدا الصليک کيشنه
 کونکلسه باغ و اکين و ميش بول اوله ● و لک
 ايله قونک راستن چنک اوله قونک منهر
 اوله مرگ مناجان اوله بوکلو عورت اچشلا
 اوله ● اکرد و تشبه کونکلسه عالم اوجر ليق
 اوله ● اما سيل خزین بکرا لک کچم ادوب
 جوق چنک اوله و قان دو کله ● و هند يور
 بغداد قنارت اوله ● اول دالغن بر اولور
 سلطان دونه ايل طغلق اوله ● مغرب

یلن بر پادشاه بلور جملة قلمی طوبه اگر
 نسبت به کوزه کلسه بغدادی وار به وینس بولاد
 بال و باغ و بنیرفت اوله خنک و فان دو کله
 و یوز و یکنور جوق اوله اناربان اولسه
 کجها رشتنه کوزه کلسه قفقاز اوله اوله
 و اولد رمل خور و طغان اوله اگر
 بخشنه کوزه کلسه اکین اوچون اوله اوله
 و نغان طوغندیه قریب به قفقاز اوله قفقاز
 دوشه بعمور اوله و خستاق و دماغی اوله
 و بر اوله سلطان قریب اوله اگر جمعه کوزه
 کلسه بادشاها کوزی قران جری جمه اوله

بغدادی اوکیه اریه اوکه حیوان او بولوبه بعمور
 جوق به به بخر بر لخر اوله شنبه کوزی
 و خیرین اوله بخش قیبه اوله قیصو قله اوله پاد
 رعیته ظلم این کوز کوز قران سوکو کوز ترله بول
 بخشن مای بخشول و بخشول مای اوله
 بولوبه اوله بخشوننده کوزه کون بر اوله
 بو کوزی کون بخش بودر زیر کونش میزان بخش
 و در اسک بولوبه کون طولسه بر اوله کون
 خوت اوله ظلم و فساد و خجاست حد در زیاد
 و له بخش اوله کون طولوبه طلب اوله
 بعمور از بقیه حجاز اقلیم خنک و ریخ کوز

وله مشرق ولایتین جری جمع اوله بادیه کون
 اندن جوق جری قریب عاقبت کوز سنه چینه
 کین اگر کون طولور کن قیزر سه ایلده
 و قنارت و خنک جوق اوله کوز بولوبه کون
 طولور کن بعمور از بقیه وصول از وینس قیبه
 وله ولایت کلده و او نغان خستاق جوق
 وله بخش بول اوله و شریر بقیه بولاشه
 ختنه اوله بادشاها رینه عاق اوله عاقبت سله
 غالب وله خستاق کلده مغرب ولایتین
 دکر کوزین بر قلمه قیله اگر بولوبه کون بولند
 بکلر از سندن اوغزیش اوله بر اوله باد

و شنه و غریب و حرا یا یله ابرطغان اوله اما
 بیل صوبه و ایشاک اوله خستاق و بر اوله یا
 ضعیف و شوب قلمه به دوشه حصار اوله
 جوق ماز و کله خرا و قیل این را اگر بولوبه
 عا غلنسه صور صوغه اکین ویش اوکیه
 غله از اوله و کسیر غره اوله حکور کجقه
 اناربان قیبه خلق بجز غصه جوق اوله
 کر بولوبه ایچال قون کوز سه خلق بجز بر باد
 بخش و بوز جوق اوله اگر بر او جوق اوله
 کوز و سنه بیل بر کوز اوله و ایل اشک
 و سنه سلاک اوله بادشاها رعیته عد

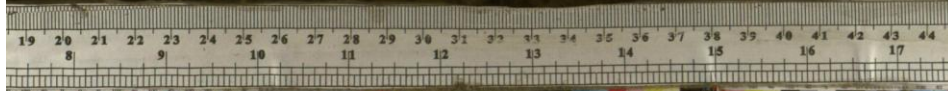

بن لر وکج و جی برینه قیام کورسه میل
 سبارک اوله **کس** بولین قهر و قلوب لور
 شرقدن کجاد بلورسه بعمور از اوله جنک
 وله ایله خرابه وره عجم قیلمدن جنک اوله
 و مغربیا قلمی بوریه دشمنان و ایله خرابی این
 صکره اول بادشاه غالب اوله دشمنان لری
 قهر این **کس** بولین سید وزد و کلسه لقی
 قریله و کلسه قی اوله بر اولو بادشاه دشمن
 جهان فتنه و فحاشی و قتل و اوله
 بویله وزه و کله و کس برده فتنه قیارت اوله
کس بولین اکم صغیه مشرقین یکا ز بولین

دین

بابل قیلمدن جنک اوله مشرق بادشاهی
 جری جمع اید کافر له جنک این کافر صیه
 و خلیقا اوله و قیلمدن اوله اولی اکنت کله اما
 عین جنک جوق اوله بابل و هو ان سلطان ایله
 بر برله و عراشه **کس** مغربین ظاهر لری
 خستاق جوق اوله و دیار کج طر فین و بولین
 مصر ولایتین خستاق و غصه و و او قور
 اوله اما نعمت بول اوله و او خرو له مغرب
 ولایتین خراسار قویه قالمرد و کله ایله خراب
 اوله **کس** بولین شمشک شرقدن کجاد
 بلورسه خلق ابرم فتنه و اولو و قان کج کلک

واقع اوله اما مغربین کجاد بلورسه ال
 صلی اوله بعمور جوق ایغه صانع و امین ملک
 و خلقت حال خور اوله و میل برکت بول اوله **کس**
 بولین کول قورسه قهر قیلمدن جنک اوله کس
 مغربین کجاد قورسه بوسکر اول طرفین بولون
 و میل صوتی ته امین ملک و تند سبک اوله
 بادشاه لر رعیته خوش حال این **کس**
 بولین هواد و عجایب علامت بلورسه بر اولو
 بادشاه بلور سر اوله و بککدن زحمت کور اوله
 بولین خلق جوق قریله بک صوتی قیامت اوله
 اوله اما صکره و جی قیلمدن اوله

دین

و قیض بول اوله صغریه قیلمدن و زمین
 جری دین اسلام بول و شام قیارت اوله و تک
 و خوارج خروج این مغربیا قیلمدن جنک قیارت
 و شمشور اوله شام بککری صاحب صرا و لوب
 زحمت کج کلک اوله بولین هواد کج کلک بولون کور
 قیلمدن اوله بولون کالرد و کله و بککله کلک
 اوله بادشاه دن نوزد و بندوره لر و غصه جوق
 اوله رعیت بککدن زحمت این لر اهل کس
 بولین ایجن و کاکاه بر اولو بادشاه جیت
 بولین کول کورسه کین و بقیدی او کیمه عجم
 و طرایب نسنلرد و بریه صوج کج خراب اوله

اچندری بختلر و خسته اولدو اکر عشر اولدو
 کورلسه برنجی و وحشی چاوز لر قیریه طون
 و کیش و حنری بکی و استمه و کوز لر بی
 و پره و قان و ترله جوق اوله **اگر** برنجی کون
 کورلسه سیل برکلو اوله و نیمور جوق باغه
 الی قیریه قنتر **قنتر** اوله **اگر** و حنجی
 کون کورلسه یوکلو عورتلر اولان برغه
 و پیش اناجنه قنتر ایشه اکین اوخزلیق و بده
 واربه و مرچک از اوله **اگر** کیری بدنجی
 کورلسه یکیت و قیز اولوی جوق اوله
 و اکین و کیش **اگر** جهلک اوله **وویا** اوله

49
 و غله لغت ایشه قرو اوز و وقت اوله **اگر**
 عفر لرین کورلسه بشار بول اوله و سیل شفق
 اوله و خستلق از اوله قاهر و اوردک جوق
 و باقی زیاد اوله و تجارتی این ایلار منسک
 و کسب یوا اوله اوزوم و زیتون و غله و قنتر
 جوق اوله **اگر** بولکین بیلدره انسه جنک
 و قنتر و قان دو کلمه **اگر** و بلان خبر لر
 جوق اوله غصه و فکر فاسد خلقه زحمت
 اکین یوا اوله و جهل اربای اوخزوسیل برکلو
 اوله اوخزلیق اوله **اگر** بولکین کولدن اوله
 اکین و بچین قنتر بلغم و صفر لختلر

و نیمور از وصول صوغله و قنتر قیریه و بکار
 صلابین لر **و سیل** شفق سوز اوله و سیل اوله
 غصه و رنج و طغیان و ایل خراب **اگر**
 بولکین قنتر نیمور بغسه اکین بوسیل قنتر
 اوله اما اوخزلیق اوله **اما قنتر** بغسه بعد
 برده غصه و بکار ظلم این و یا بچری کیره
 یقه اما کیروت نرجه هر طعمه اوخز اوله
اگر بولکین طلو بغسه خستلق جوق اوله
 ایل قنتر سوز اوله عمل کنن باد شاه قنتر اوله
 نیمور جوق اوله اکین و بچیز اوله **اگر**
 بولکین قنتر ابراق بغسه نیمور از و سیل

50
 خوراق و وصول صوغله و نباتات از نه و حیوان
 قیریه اکین و کیره باد شاه رقیبه ظلم این
 و خلق را سندن منسک اکین غصه و طغیان
 جوق اوله **اگر** بولکین قنتر بغا و صغله از بغه
 کفار تسور بکار بلور **اگر** خلق مرک فغان
 ولیمت اوغره علت و غصه و رنج از نه باد
 بر برینه با غلق این اقلیمه قنتر شرشور و قنتر
 طوله و جهل اربای قیریه سیل شفق سوز
 و بولکینه زیان اوله اما صوکن منسک اوله
اگر بولکین نور قویسه خلق را سندن قنتر
 قنتر و جنک اوله نعمت بول اوله و هر غله و حنجی

بو اول اول كوف و كجی كوفی محمد و موسی در
 بو اول اوچی کونن دكر حركه كلور بو اول
 نشی كونن خرما كلور و بو كونن كسان
 ناع جرمیه و بو این هوا صومعه بشلر
 بو ای چندن كوشن عقرب بورجه كبرور
 بو اول كجی كوی رین مصر قوی تمل اكه كینلر
 اونور برنجی كونن قرینه اینه كبر كه بشلر
 بكنشینه كونه كلسه قینش قیناق اوله الهی
 و بیان چانور لری و قوش چوق اوله اما یا كینلر
 غایت اخی اوله و دو نشینه كونه كلسه قینش
 قنی بیور گریغ و یا این سبیل اوله اكه و قرانه

و مغرب قلمین کی سلطان جقه اول قلمین و با
 چوق اوله و قیرلی اوله ات و دو و قریله دیار کبر
 قلمینده و با چوق و صولش و کینور و رو و لاند
 فزلیه اوله اما قیون طولو چوقینه و قریله **اگر**
 بو این کون اعلسه با زار کونلری حرای ایندن
 تقد رجه هدا یدر سه اصی کور میه لر خلق
 ایندن خستلن چوق اوله بر اولو و بر قفل
 این لر خلق ارا سنده لر جض بر لچوق اوله
 انله خستلن واقع اوله نصو و جوق چوق اوله
اگر بو این ای اعلسه اولو کجی غمغویه دوش
 قلم قریشه شر و شور و قنه و اونور ای
 و سبیل قراق اوله **اگر** بو این کون طولو اوله
 اقلیم باد شاهلک دنیما زخور و حقیق اوله
 نارت و ابریل و میا ایندن قور اقلق اوله سبیل
 بو اوله و جگور که جقه ترکه و خراب این قورلیق
 اوله و جش اینده قنارت دوشه عراق قلمینده
 نوارح خروج این وقساوت و کیش اوله مصر
 و یا اولو کجی او غلنلر قریله و قینش قینه اوله
اگر بو این ای صولسه ترشور و قنه
 واقع اوله الهی و قوش قریله و بیور چوق قینه
 باغ و بجه خوش اوله کیمورک و کوزاغ بیور چوق
 اوله دکر ده باقی قریله عجم و لاندین باقی بو

جوق اوله • خلق کورکالی اورمقن وطوقن
 وله برنقلرد • صولرا زقاه و بچورن زقاه •
 کورکالی اوجا لقون کورنسه بولای بچن زقاه
 زنج و بلا و محنت واقع اوله **اکر** اوجی یقارو
 کورنسه بیلر جوق بئش ایلخ قیسه اکن اوله
 و بیل سعادت اوله **اکر** بولای قورق اوله
 طوغسه خلته رنج و قننه و کورکالی رنجی
 اوله آدم و حیوان اولوم جوق اوله بادشا
 تان دروک جوق اوله • واقصو لور بیره بولای
 قریبه **اکر** بولای بیلدزد و کسه خلق بئش
 قننه و جنک و قغور قان و کمال جوق اوله

ایلار • امامت قلمیه دوشدو کی بیره • شوقان
 جوق اوله **اکر** بولای اکم صغره مشرقن بولای
 قننه و صواشر و الی قریبه عرب و عجم قلمینه
 جنک و اختلاف اوله • بادشا • بابل قوت بولای
 و قسطنطنیه د • بر اولو کشتی قوت اوله • اکر
 مغربدن یکاد • بلورسه کک کدر رعیت
 بادشا هنه و قول قند بئسه مطیع اوله
 و کچیلر اولور • رعیت ایدوب قورقه • اما
 خلق اچن قننه واقع اوله بوسیل بچورن زقاه
 و مغرب بادشا هی هلاک اوله و بابل قلمین
 جنک واقع اوله • اکر بولای کورکالی مشرقن

یکاد مغربسه قننه و قان دو کلمک و فریق
 و قرن و قنارت اشکاره اوله اکر مغربدن یکاد
 بلورسه بیل کات و اکن اوله • ایل و کت
 او جزلق اوله **اکر** بولای هواد بعباب شکل
 کورنسه متلا ادم کون خلق اچن تشویش و کجاش
 خابر ل جوق اوله بعض بادشا هره موت و یا
 بریشه بیل قیزلق و قران اوله • ایل قرجشه
 رعیت زحمت چکا اکن رنه فی الحمله بیل کلمه
اکر بولای هواد برعباب علات بلورسه که
 قورقونج اولسه بیل بوز اوله ناچار قوریه
 بادشا هره رعیته ظلم ایله بجان ساید نلره

شورلیق اوله نرین بیل لار بیره و بغدادی و بنیه و لیه
 صولر صوغله و مصر سلطان عدله مایل اوله **اکر**
 بولای کورکالی کورنسه بر بادشا قلیچ ایله اورنیه
 ایلو بادشا هی اوله قننه و حجاب جوق و بئش
 و اکن رومن جوق اوله **اکر** ایلو اوشین
 کورنسه هر بیره • اکن ایلو او جزلیق اوله
 بئش و افر اوله اما بر اولو بادشا هلاک اوله
اکر بولای بیلده و نئسه ایلار • اوتورق و
 اوله بچورنجه تانات از بته مغرب طرفدن
 قیزلق اوله ایلرد • طبعانق زیاده اوله **اکر**
 بولای هوادن و نئسه ایلان خستناق و نئسه

باندیشه و زاریت جوفا و له و طاعون باور و بخار
 و غریب جوفا و له اگر بوان قی غمور نغسه میل بو
 کله و اجرتی اولد ابرما قمر و سکار رازنه بالی خوش
 اوله بخار اسی اید و سحامله زان کورسه خلق
 بو میل رحمت اولد اگر بوان طلویضه بال القین
 چیریلر جمع اولوب و غرضه اولدک و اوله بلدیجوق
 مصلحت بر بادشا و وزیریه مال کمون کر با نزلده
 بادشا انکه غالب اولوب خانمانین هم ایدلر
اگر بوان قمر لطیف نغسه چار سده
 اوله بادشا هار عتیق خوش طوی میل انبال اولد
 کین ویش و کا وادی مالو کوشنیلره افشارشه

باقی حال خوش اوله **اگر** بوان قور قیده باصقول
 نغسه اریه و بغدادی و جز اوله و درت یا قور اوله
 بادشا هار رعیتیه ظلم این کسب و قریخاز اوله
 جمعی برده بغدادی اوله همان **اگر** بوان قور
 قوریه خلق ایندن جنک فتنه و حزن پیدا اوله
 ایلر قریضه اور تاده بر اولوب قوریا اوله
 بادشا هار رعیت و وزیریه حیف و ظلم ظاهر اولد
 جمهور نغیه صور صوغله **اگر** بوان بوسار قی
 اولسه حیو بر تبیه ایلرد قریق اوله ذکر لرد
 کبیلر قریق اولدی ایله بوسیل بو کلبه **اگر** بوان
 قوریل شه بر اولوب بادشا دینا در کین اما بوسیل

شیر لو اوله اریه و بغدادی جوفا و له اما نیده و لسه
 ذکر لرد کبیلر قریق اوله سکار لر و بر تقار طشه
 بوسیل سوکن لقی قریله و خست باق جوفا و له **اگر**
 بوان کول کوملسه بادشا لاسند بجلت فتنه
 و بخار اهل تریان این خلق این رایخ خبر لری جوفا و له
 زحمت و زنج امین سزک اوله اما میل جموری
 اوله کین و کد شرف قید نامرض مختلفه جوفا
اگر بوان بیر کوملسه قیشر قری اوله حرک
 خصوصت قور قور قارت و غصه جوفا و له
 اریه و بغدادی ویش و بچین اوقی بو اوله **اگر**
 بوان ززله و لسه قیشر قری اوله حیوانات

بچین اوقی ویش و قور قور اوقی جوفا و له اوقی
 و بر اولوب کت خروح این بر کشتی ارادن قوریا این
 اول سبیدن خلق زحمت چکه اکر اولو این
 دبر نغسه قنارت اوله درت یا قور قریله عجم
 و مصر و لایندن جنک اوله اول سبیدن پنج
 کبیلر هلاک اوله **الباب التاسع قریب**
 یعنی سوک کوز ای سیرا نیلر د بلیغ کشر نمان
 دیر لرا و قور کوندرد بوان جماع از و بوسیل
 خنامه اکر بر لرد و نله صوقا بچکدن قریب
 حکمتی لیلی صولجاریت ایدر اما نیت
 باقی ایتیلر کفر و تزحون و ناز و غیری

سی اولی بکن صافله نو اول اول کونن
 قبله بی اسر و اقیل ولد و مرد پر اول کون
 حد و موسید اول کونن سنه شلیار
 نو اول بشی کونن قد جا نور و اریه
 بی رالته کبر که باشا و هر اول کونن
 صفیق کزک البقی کونی غایت سعد در شکم
 دوته لر راست کله یدنجی کون نام ولایتین
 زینوی در مکه باشا لر در کوزه اونبغه بشا
 و بلوتلر اونبغه باشا لر و بچی کون کسل
 فایح اصلا چور میه اول بشی کون کجیه
 وز رت ساعت و کونن زاون ساعت اول

۵۹

۵۹
 بوکش قوبر و ریخته کبر او نور کون اول بورچین
 طور و بکریجی کونن سکل و اویجان اول
 قریق بشا صوق صولنجی کون صفتلر **ک**
 بواین کون طوتسه خلق ایمن ریخ و قانلر اول
 انابیل و جزلق اوله خواجه خروچ این او
 و خرابی یاله جنک اوله و باد شاه قوما و بشا
 و لایله خراب اوله بیل سوکنن شبر لقا اول
 اگر مغربدن یکا ده طوتسه اول اوله اول
 اوز اوله قننه و قریق **ک** بواین اول
 بیل چکوری اول خلق ایمن باره و رحمت کونن
 اولیه نام و یا قون ولایتین قریق بلوره

کز کار لری عرب وین ایللی ار اسند مجتک
 واختلاف اوله شرفه طرفه بر اولو دشمنان
 بلوره جوق هلاک لک اولوب چری صا غله
ک بواین کون غلشنه قیش قننه اوله و
 باد شاه لر دن لجنه ملک اسرتی جورا دوشه
 اقی قننه و غری و خرابی یاله اما بچو جوق
 یغه قیون اوریه **ک** بواین ای غلکنت
 بال اعلی مند عظیم خن اوله و بچو جوق
 یغه اکیز او و جزلق راجض خبر لری یاله
 بال امین ملک و جکارد و زنگ اوله **ک**
 بواین ای بک کورنسه خاق ار اسند

۶۰

۶۰
 و قیون و طوار ایا اوله و نعمت جوق اوله اما
 قینش اوزاق و قار جوق بقعه و قیون قریب **ک**
 بواین قوبر و قلوبیلد ز طوغسه که اکابنجی
 اهل جز سرد لر باد شاه لر قوت طوتیه و جکارد
 بی کده و ایچمکه اولر اما خلق ایمن خستاق
 و لغن و یا اوله و تیار رضی بولیده علما ار اسند
 بحسن و شنه فی الجملة و بیلدوز طرفه دوشه
 اول طرفین اوله **ک** بواین بیلدوز و کلس
 باد شاه لر ار اسند قننه و خصوصت و غل
 حاصل اوله بال باد شاهی غایت زحمت چکه
 صولر انز سکار لر صوغله راجض خبر لر و

ظلم تر این کبر و کلاه اسکرمه بر طرفین ظاهر
 اولسه ترک خروج این بر یکی بر خرابین این
 بعد سنه کین و قریبه **اکس** بویان قره قوش
 شرقین بکاد، بلورسه لقا بریشه جو بلورقا
 اوله **اکس** قره قوش بلود اولسه با مناز قش
 بری و شنه بر اولوسه مناز کشتی بر اولو پادشاه
 هلاک این اکر قره قوش مغربین بکاد، بلور
 مغربین قنارت و حرب و قان و کلمک
 واقع اوله **اکس** بویان کوه بر عیال بلور
 عربین قش و جنگ اوله و غری و حرا و اولسه
 پیش از اوله خلوت غنیغول و و خرابین اوله

لراول نباتات ازین ایله قریبه **اکس** بویان لک
 صغمه مشرقین بکاد، بلورسه سیل بویان
 اوله بابل قلمند، قنارت دوشه فور قوش
 لراوله و قن جوق اوله سیل قران اول قش قش
 اولوب کچی قریبه اکر مغربین بکاد، بلورسه
 سیل بویان اوله صولر شنه شامین و حین
 حذر جوق اوله **اکس** بویان غمشک شرقین
 ظاهر اولسه سیل بویان اوله بابل قلمند
 برسه دکن خلق قیف اولو اوله بریخا اوریا
 و زبیله دکن ادمه حیوانه زبان این قران
 اوله بابل پادشاهی و ج سیل جقه بکده اصلان

قش اوله **اکس** اکر و حید کورسه خلق این ارض
 مختلفه جوق اوله بویان اوز ناسن کورسه
 سیل بویان من امان اوله **اکس** غنخورد کور
 بلور جوقا سه حرب و قنارت و کلمک جوق
 قش قش اوله قارجوق یقه کین و حیوانات اوله
 پیشلر بریان بره **اکس** کرای کسور کور
 قار قش قش با و زبیله قش بران کور **اکس**
 بویان بیلد برانسه مشرق طرفین مغربین
 عسکرا و غری نه مغربین سنه اولو اوله
 قنارت اوله اوغری و خرابین جوق اوله حار
 زخم جک فور قوش اوله و سیل بویان اوله

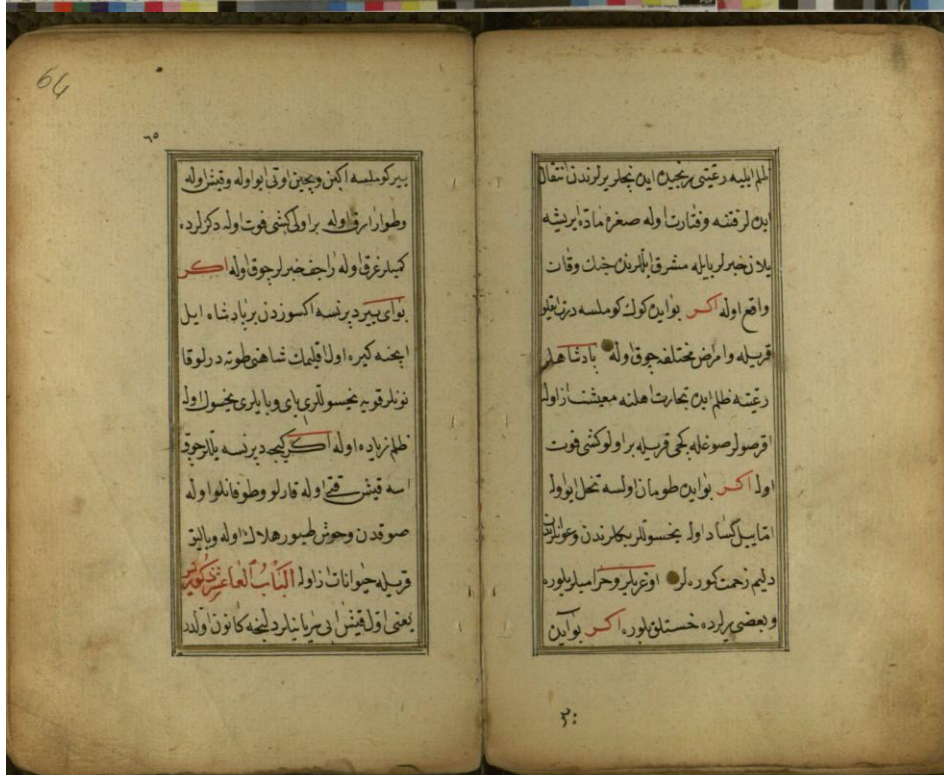
اوله بکدر رسنده اختلاف اوله بر اولوب
 دوشه مصر پادشاهی قلمند له رور و لاندین
 نخل اوله دکر لرد، کسار عرق اوله انا بولک
 صوکی بویان کورله و ج خلق اوله **اکس** بویان کورده
 شک حیوان کورسه پادشاه لر سنه
 جنگ اوله و خلوت قنارت اوله پادشاه
 رعیته ظلم و حیف این لر خلقتا لی اینه
 و کوجه و ارمیه کور کل اوله جلقه قش اوله
 و غری و خرابین بله و یای کونلری نایت ایز اوله
 با نزل کساد و پیشلر و ناچار دزد و کلاه
 اکر بویان کور کورسه بویان جوق یقه قش

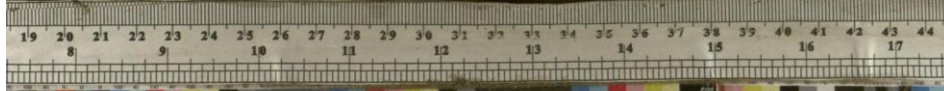
بولیدر هوانا و دینسه ملک را سندن مختلفه
 کوجلمک و قرین و نون چوق اوله **عالم**
 دوشده کی برده بر نر اوله **اکس** بولین
 بعمور یسه اونری و حرا حرا لیه با شری طوبوله
 نجسی توبه این اما بعد و غی برده نثر شور و
 دو کله چوق اوله **اکس** بولین طوبولیه
 خستلق و لیه مهاجان چوق اوله یاد شاه
 ناد لک این بعمور از بیه و صولر چکله و میش
 چوق اوله **جه** صادق بیدر ایل امسال
 اوله **اما** بولم فصل بیدر ایل قار جسته
 و اونری و حرا حرا لیه و قنده چوق اوله **دین**

اکس بولین قورینا و صولغان نسه ببولین
 از اوله و دکر لرد کبیلر قرق اوله آدی بولور سوز
 کشیلره و بر لره اولو چوق اوله **اکس** بولین نون
 قوبسه خلق بچو در لک کواوله بعمور چوق اوله
 و قریخ از اوله اخبار لیب و قیغو و اندیشه خلق
 از اسندن چوق اوله **اکس** بولین بوسلر تو اوله
 حیوایت و بچیز اوق بولوله خرم چوق اوله
 شمال بولچوق سه اوکس و رولک و در ماغی چوق
 و خستلق زیاده اوله و برنجی جانور لرجوق اوله
اکس بولین قی بیله قاصیلره و عیادارون
 و شیختره اولور و لغ اوله اسدوی برده شاه

بیر کوملسه اکین و بچین و قی بولوله و قینه اوله
 و طور از اوق اوله برا و کیشی قوت اوله دکر لرد
 کبیلر قرق اوله راجضه ررجوق اوله **اکس**
 بولای ببرد بر نسه اکسوز دن بر یاد شاه ایل
 ابعنه کیره اوله ایلک شاهن طوبوله در لوقا
 نولر قویه بچسوللری پای و یا لری بچسول اوله
 ظلم زیاده اوله **اکس** کچج بر نسه یا لرجوق
 سه قیشر قی اوله قارلو و طوفان اوله
 صوقدن و حوش طیبور هالک اوله و یا لری
 قریبه حیوانات از اوله **الباب** العاشر
 یعنی اول قیمنش و حرا یا لری لیه کانون اولد

الم بلیه رعیتی برنجین این بچلر بر نردن اتقال
 این لر قنده و قناریت اوله صغرم ماده بر نسه
 یلان خیر لیه بولمه مسرق ایلرین جنک و قنات
 واقع اوله **اکس** بولین کولک کوملسه در نون
 قریبه و امراض مختلفه چوق اوله **باد** شاه
 رعیه ظلم این تجارت هلنه معیشت از اوله
 اقصو لر صونه بچی قریبه برا و لو کیشی قوت
 اوله **اکس** بولین طومان اولسه تحمل اوله
 اما بیل کساد اوله بچسوللر بکلر نردن و عیادارون
 دلیم زحمت کور لره **اوت** بولر و حرام یا لری
 و بعضی برده خستلق بولور **اکس** بولین

و نوز بر کوندر بواين کجدا و نيش ساعت و کوندر
 طقوز ساعت و لور بواين بلغه و نازله و کسورک
 و خستاق جوق اوله فان المي و او سا بجمالت
 و جماعت اتمک و طعام رديج بيش بيلک اودر
 اما کجدا رد صوقاش بکدن غايت حذر اين
 بوايوک بدنجي کون خير لود را تا محذور سيده
 اون برنجي کون بخستدر هيچ راشنه شروع
 اون کجی کون سن اربعين کير و اون و جيجي
 کون کجه ناک غايتله اوز نلو غيددر و کون لطايت
 قصه لغيد اول وقت کجه کون در اوج کون
 ارتز در دنجي کون کونش جدي بورجه تيمول

65
 بدير اون بدنجي کون اکشدر و ن حذر اين لر ●
 و تويخ و صغراف کجه و دو ناله و با نوبت کجک
 صغندر خزرمه و حجات تيلکي مخاطر در دينا
 اولکون و فوات بلدي کجی و جيجي کون نوز قر
 د و شمه که بشار کجی و شنجي کون ميلاد سي
 کون کيشنه کون کلسه بجمور جوق و جوق
 بيشاق اوله اکين بال و باغ ايو اوله قون
 قون بويجه دول اوکش اوله صولر ارتز اکر و سيده
 کون کلسه مابيس بجمور اوله جوق کيلدر
 غرق اوله باين استمه جوق اوله اکر
 سه شنبه کون کلسه قيش اوزان اوله و

اوليه و باي کوندرين خستاق جوق و کوندر
 زبان جوق اوله اکر چهار شنبه کون کله
 تيش قش اوله و قار جوق بعه ارب و بغدادی
 جوق اوله طاعن و اواد درت باقو قيريله
 باين استيل اوله و قيش بول اوله اکر بجن
 کون کلسه قيش عشاق اوله بيش و قش قش
 اسی اوله ايلان و با اوله اکر جمعه کون
 کلسه قيش قار لو اوله باي و قش کون غزلي
 جوق اوله سيل بجمور اوله اکر شنبه کون
 کلسه قيش قش اوله باين استيل اوله صولک
 کون ايند قش بيلر اسه کجی و طقوز بجمور کجی

66
 قابل و بقا ناک غزنا جوق بجميه لر ● زيرا
 علماء ايدر لر که جتيلر صويه قوصر لر کجه
 اول صودن بجمه زحمت اوغز جنون و با
 مصرع اوله اکر بواين کون طولسه قش
 قش اوله و سيل بجمور اوله جين و ما جينت
 اقلمند قش قش اوله او جرفوندر و با لمار
 جوق قيريله ارب و بغدادی و جين اونی اوله
 عرب و مغرب قش و جدال و قش اوله اکر
 بعض ملوک هلاک اوله اکر بواين اونی اوله
 جين اونی و جيو بات و جد اوله ● و القی
 اوريه اوزور و انجیر و طنلونسدر لر اوله

بجز

بینه و فریبون یا غی فراوان اوله و بعمور اوکش
 اوله و فارچوق دوشه خلق اراستند. بوز
 و بکجولش چوق اوله اما ایلین و اسلام بولده
 قیزلیق اوله اسکریو این کون غلشه قیش
 بعمور چوق یغه و طوقا لراوله اول سیدین
 حیوانات قهریسه یلمک یازده هر نسته زوله
 زور و لایمتن و بغداد ایلین بر د برغلت
 و حرکت چوق اوله و بچین اوقا و کات کله
اکر بولین ای غلشه قیش اوله کین
 اوکات کله حیوانات قهریسه بابل و کرمان و تله
 قنارت و غصه اوله و لمار و رم علی غایت

بوجریق اوله قنارت و طغانق و بلان و بهمان
 خلق بجر چوق اوله • خاصه بغداد ایلین و روم
 قلیبی پیش اوریه و بغدادی غایت از اوله اما بخار
 اضی بچین اوله **اکر** بولین اعیان قون کون
 بجموعی نعمت چوق اوله • اما دین کون
 تیش قی قارلو و بعمور لور اوله صور لار تیه
 اکین و بچین اوکات کله و نعمت چوق اوله **اکر**
 بولین هواده بچای لامت بلور سه اویه و
 چوق اوله • اما حیوانات قهریسه و خستلق
 ظاهرا و بشارت بران این مشرق طرفین بر یاد
 خروج این اول ایلین قسته بلور سه نام و لا

له و بجه و لایتری خرابین و فاسق اوله •
 و خوارج بایله بابل علی و ج بیل باغ بلیسه
 بر زمان قنارت و هارکلیت بلور **اکر**
 بولین قور و قلوبلد و ز طوغسه خلق قیش
 قیزلیق کوره غصه ندیشه بزبان خلق بجر چوق
 بر یاد شاطم و جیف چوقا بدین چهار پانچ لار
 دوشه بر اولو یاد شاه هارک اوله **اکر** بولین
 بلدوز اوکش و کله قحطلق اولیجا بر اقر
 بر اولو یاد شاه هارک اوله و کله و کی بر یاد
 مرغیته ظم این و غصه اوکش اوله و خلق تیغولی
 اوله • و صبح چوق نسته بزبان این **اکر**

بولیده اکم صفیه مشرق طرفین یکاده بلور سه
 خلق اراستند • قسته و غصه و خنک اوله و بلد
 وقان دو کلمک و ویا الموق و اصل سوز صوبیلار
 و بجه کشیلا و لولری اکثری مداین اکر مغرب
 یکاده بلور سه خستلق و ویا و قیزلیق و کون
 اوله بابل ایلین بجر قنارت و کله و فاع
 اوله اما اوج ایدین **اکر** مغرب یکاده کشته
 بلور سه اکثری کیزا یوا اوله • بعمور چوق یغه
 اما و غول قول قندی اوستاد و شاکر از
 و عورت بکر رعیت اراستنده اوج ای بشارت
 اوله بعد مطیع اولر **اکر** مشرق طرفین

اول **اگر** بوايد کوزه کورسه اوزمدن اربوق
 بمش از اوله يازا يوکله اولوب جکره نجس هلاک
 بيل نيمور ي اوله وصولر جوق اوله **اگر** اوله
 کورده دوک و قبا ن فارغسه غله و تخم و خيزره
 جوق اوله و پنج قوره هلاک اوله **دائيا** ايد
 بواين بيلدر بوسلدرسه بمش و کات کله و
 نيه و جزل اوله باي کونلر دن غايتا شيب اوله
 مصر و مغرب ولايتي بر سر به باغي اوله **و بکلر**
 بر سر بقيه و طيله بيل ايد لر اگر و تر ناسند
 و با اوندن کورسه بيمو جوق بغه اگر کور لر کن
 شمشک کورسه جمله کين يوکله ادي اؤکله

بلورسه حيوانه قران اوغري باد شاه لر سنده
 جنگ و قان دوکلمک واقع و باشک سلمه لغ
 اول **اگر** بواين مشرفه زيکاده تریق
 بلور ايل قجشه جنگ جوق اوله اگر مغرب دن
 بکاده بلورسه بوند حکم اول طرف دن اوله
 و بيل بوسکله جمله جويات بچين اوز اول
 اوله و نخل ايو او جزل اوله **اگر** بواين کون
 بر جانور شکلي کينه کورسه باد شاه لر غيبه
 و حيف ايد لر و ايد خضر بلور جوق اوله خلق دن
 خصوصت جوق اوله و بکلر قورقو و غصه
 دوشه شوا رخ خروج اين بيل سوکله تریق

اوله بازار لر روايش اولوب دنا هله ايل
 ايدن رعيت امن و قبح اوله لر **اگر** بواين
 صلوه نيه بعد و غي برد خوارج خروج ايدن
 اوغري و خراي لندن خلق عاجز قيله ر بوقا رب
 بوسل نام اوله اوغري نياش و حرا بيل باشي نغه
 اوله **اگر** بواين هودن قول قور قريسه
 با طبرقا با غسه بيل و اقله صلوا لق اوله خلق
 ايجر قيعو وقتنه جوق اوله نچار و لطوا ري
 الدن چقه اما خيزره بول اوله **اگر** بواين قور
 بقا و صولجان با غسه اوله امارده خستلق
 بلور عوز لر قريسه اوله بلور و ياد شاه

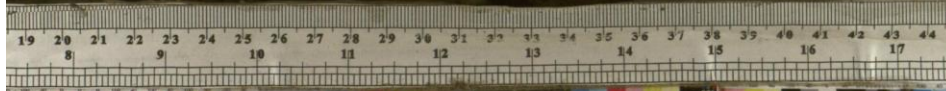
و نور واقع اوله **اگر** بوايد بيله مرو نيه بيل
 يرض اوله و عسکر ده بر اولوب باد شاه طوله و
 کند و نک قولري بيم ايد لر ابو الفضل بيدر
 بوقا بيلک بر اولو کتيسن همان اولدور و نما
 له اما نخل ايو اوله مصر ولايتي و جزل اوله و
 تور کستان خوارج خروج ايدن اوله ايل قيه
 انکرو ب طوله قرا **اگر** بوايد هودن اولد
 اينسه قتنه و جنگ و قان دوکلمک بعد
 و نوش و اغنيک و حرامنيک و فاسق باشي
 شغه اوله و نچار باين ايد **اگر** بواين قن
 نيمور نيه روم ولايت دن بر شر خزل اوله

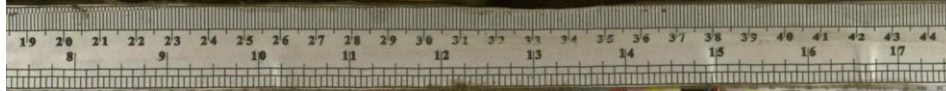
رغبت علم این لر • و پیشه افت ابریش برنجی
 جانور لادمه نریمان این لر **اکر** بولان نخی
 نوز توپسه بال ویاغ اوچوز ویتارا هلته کسب
 از اوله • اخبار لرجه با له قیون قوز جوق
 خلق این غم و غصه جوق اوله پادشاه رعیته
 ظلم این **الکاتب الحادی عشرتیار شیب**
 یعنی پیارس ورته قیش ای سر یا ندر دجه کالون
 تانغ بر لرا و توز بر کوندر **اکر** بولان بلغند زهر
 صباغ البلیق صولجی لر صفا و صونان یک
 بر زهر • سموزات بیل سوچی صوقیه و
 اش بکدن صاقلر جماع اتمک او در بولانک

بول کونته هلدنسر در لر عیسی توامر علی السلام
 طوغدوغی کوندر کچی و دردی کوی حسن و صفت
 کزک بشیچی کون کافر لر حاجتی صوبه بر اقولر
 واقف کوی اول کوندر کوندر و زاون ساعت و کجه
 اون دورت ساعت اولور و کستره لو بورجه کبر
 بول اولر کچی کوی لر بعین تمام اولور کبری
 کوی حسین کبر و کبری ریچی کوی حیوانات
 وحوش و طیور بر ریشه یا تمکه باشلر کبری
 کوی کچی بر سورسه نادا اذ ایلسه اول دیر
 هره اکره تهور **اکر** کوی کشفه کوی کل
 یابن قوراق اوله اما صلور سموز و نینه جوق

اوله و شمال بیل جوق شه ارپه و بغدادی
 ویاغ ویاغ جوق اوله و طوار صلوا اوله
 بولان ای و شبسه کونته و یا لال بیدین
 قزا اوله **دوره** و لایق فی زلیق اوله • پادشا
 لر سندن حرب و جنگ ولوب کافر سلطان
 اوزر زینه غالب اوله روم قلمندن جنگ و قان
 دو کلیمک شام و مدائن و عرب و یمن و شرقی و
 لر جیف خبر لر یا له و یا یا له بللر جوق
 سه و صوق جوق اوله • یازین همورط اوله
 و دکر لر سفی شکل اوله • و کوزین همورط
 بر دبر تمک و کولک کورک و بلده مر شایق

جوق اوله • اکر بوی سه شبسه کونته کله
 قیش قیغی همورط اوله اما کوز قوراق و پیش
 ملک مغالجان اولی جوق اوله • و دکر نکرین
 نریمان اوله اوز جوق و قیر جوق و قیر جوق و
 غریبی بابل و خراسان قلمندن جوق اوله •
 اما قدس تشریف ولایتی منبک اوله و نریمان
 قلمندن هته و جنگ و قیش قیغی و بغدادی
 و زیتون جوق اوله • و شام و لایقند • بر اولونکی
 بوش اوله • و یمن پادشاهی قون اوله و عرب
 قلمندن ختلاف جوق اوله • موصل و لایقند
 پیشه افت ابریش طاع اکر کوی جوق ولوب

صکری زول پریشه واتی بالسه و میون خستاق
 ریشه و کوز ابرین چهار حرکت این اما امینک
 اوله نرین اولیه اگر بوی جسمها ریشنه کوکت
 قار و میوز اوله و هیو بلوتلو اوله و شنباط
 بند یلدر چوقسه قنر قوراق اولوب باغ تشریف
 و کات کله و عراقی قلمند مبخک و لغ اوله و بر
 ولوکتی همت اوله **اقلد** او کات اوله و جوابات
 ایوا اوله و غفلت چوق اوله انابها اوله یمن
 و کله قلمند قزلی اوله اما امینک و خیر
 لر چوق اوله اصل تجارستی بین بلان خبر لری ایه
 و مغرب باد شاهی و ابدن همارک اوله **اوتیه**

کوز ابرین نیم مور لو اوله **اگر بوی چمنینه**
 کونته کلسه عیش و بالقیصه اوله **اما بولفتن**
 و جعفر صادق ایدر چوق و یراک و امینک
 و قنر قنر عیناق اوله طوار سموز اوله **و یمن**
 رکتلو اوله قیون و کچی چوق و پنبه و میمن اوغ
 و انجیر و اوز و چوق اوله و ترکستان آقیند
 و با جوق اوله و تجارستی این اگر بوی جمعه
 کونته کلسه کنج او غافلرا اولوب چوق اوله
 و خمر و قندن نیم مور چوق اوله قیون
 نیمور لری اوله بعدا دایندن طرا اولوب چوق
 اوله عراقی قلمی خرابه واره اولمک و اولدیرک

چوق اوله **طاعنر** نیمور از غیه کون طوطی
 بی چوقسه نام ایر مغاری طاشوب آکین و چین
 و اوت بول اوله **روغزلی** میوز لری اوله و اصلو
 آکین و چین لری اوله و او جزیق قیون و صفر چوق
 اوله چشمه صوفی از اوله و نیل برماقی میساز
 نریون و پنبه چوق اوله **اگر ای شنبه** کونته
 کلسه بیل قنر قوراق اوله و عیش از اوله **بوکتور**
 جملین برغدی ایز استیلا اوله و لایت قورق و نخل
 از اوله اما اقلیم او جزیق اوله و مرجک و نخود
 بقله ملوک اونی خوش و صوفی قزلی اوله
 کچی قزلی و جنگ و قنر چوق اوله

بوی کون طولتسه اقلیم او جزیق و نعمت بول اوله
 و در تا بقولسلا مت اوله اما کساد و اهل بافتن
 نظا هر اوله پار بر طلمند **بر باد شاه** رومد نیوب
 باد شاه هر طوقیب خلق او سبیدن باصلو اوله
 تا کنن باد شاه پنجه خراب بر لری و شهر لری **معمور**
 یلسه اگر کون طولتسه غه یا قین طولتسه آکین
 چین اونی ایوا اوله **و عیش چوق** و نیم مور **چوق**
 یغده چکوره اور ویه اما نرین اقبه **اکس**
 بولین آی طولتسه نعمت قنر چوق و ایدر
 چوق یغده عراقی آقلمند **خواجه** خروج
 این مشرق طرفه **شام** یلمه کله خیل ایتنا

زبان یدہ اول تلمیخ خستلق بلور و بوسیل
 سبیل چوق اول شویاہ کہ خلق عجبہ قلال
 اکر بولیدہ کون غلنسه فیونہ و کجیہ فتن ایشہ
 عشر عاجلی تلف اولہ و حرمی بولدر کسہ
 تا جزل اولدن چغیلر خلق ایمن کسلی اولہ ملا
 چوق اولہ اسلام بولیدہ جنک واقع اولہ اکر
 بولیدہ آئی غلنسه صولر و بکار لر اتره و بچین
 و قچوق اولہ بفسور لر اوکش اولہ فتنه قتی
 اول حیوان لر قریبہ کج اوغلان اولوی بوغلر لر
 و غیره خستلق چوق اولہ اما بیل بر کتلر اولہ
 کس بولین جالغون کورنسه بمشل اعلیٰ جلد

۷۵
 اتقی برہ • اما دیک کورنسه قون ایوب ال چوق
 کس بولین قورطو بیلدور کورنسه بکار
 بوز طوطہ ایلمار تہ انر زمان کجیدن فتنلر قویہ
 رومر ولایتین جنک اول ایلمار قجینہ چوق
 جریلر چقہ قان دوکله مرض مختلفه جوق اولہ
 مصر ولایتین و باطا هر اولہ معربہ فی اسلا
 و زیمون باغی اولہ اکر بولین بیلدور و کله
 بادشاہ و عتی لیخن بر د برو خستلق و بیل
 صولکن حیوانات اول اولہ مغربہ فتنہ فتنہ
 و جنک اول جریدن خلق نعت چکله اکر
 اولین الکصفه مشرقدن بکادہ کورنسه

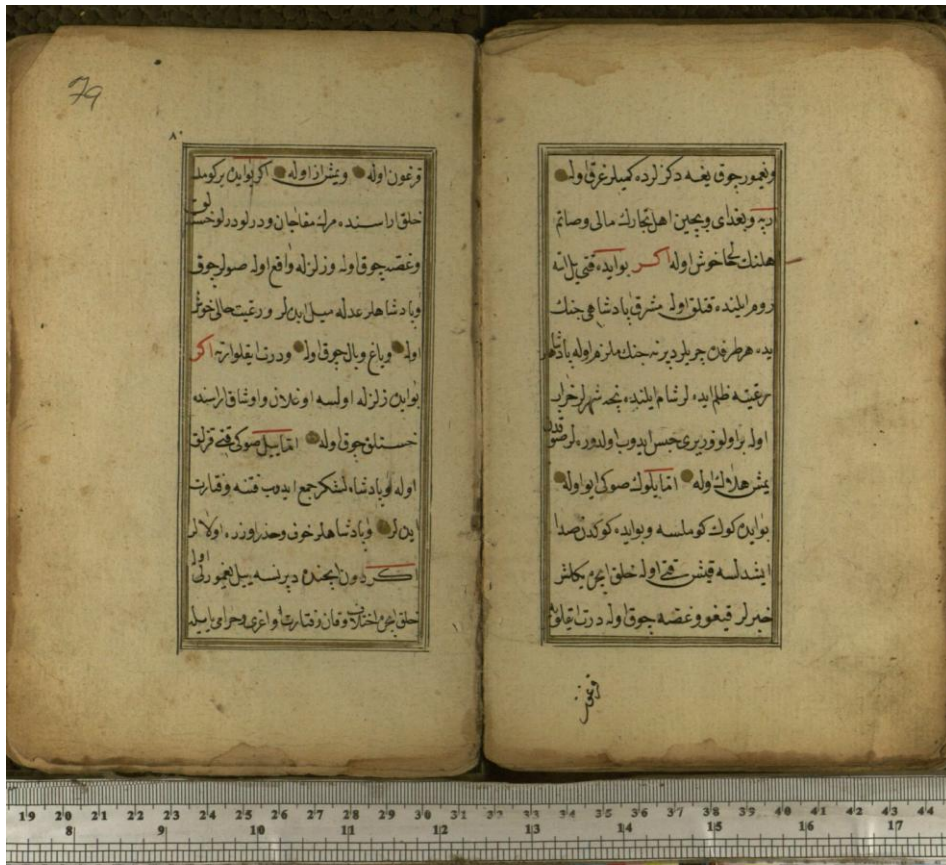

۷۶
 بول اولہ • اول طرک باغی و عاجلی و فتنلر و غیره
 نما اکین بو بوسیل ایمنلک اول و باد شاہک
 و زرنیہ بر اولودن نما کله اول باد شاہی
 خور و حقد اید منجه بکار قریبہ اکر مغرب
 طرفدہ کورنسه و ج بیلہ دکن تخیل اول اولہ
 بیل نیمور ط اولہ • و و و ولایتی قریب اول اولہ
 انک و جندن اکر بولین تمشک مشرقدن بکادہ
 بلور سد اول طرفین بریک ناهنہ خاین اولہ
 انک و جندن تخیل الم چکله لاجرای وار قتا
 بادشاہ افی طوطی قمر این اکر مغربین
 بکادہ بلور سد بر و و کستان تحطلق

۷۷
 اولہ تخیل تمیہ اما بیل و شہر ایمنلک اول اکر
 بولین هود قتلو کورنسه اول ایمنلک فتنہ
 و صوش و جنک و خستلق اولہ سلام بولیدہ
 و د و وشہ بولدر ایمنلک اولیہ ایلمار جنک
 وجدال و ساہلر بول اولوب قریب اولہ
 مغربہ فتن قریبہ بود کرا اولان اول اولہ
 اما اول بلین بشر اولہ • و باد شاہ عدل بقا
 و عتی حور طوطہ اکر بولین کولکن بخایب
 علامت بلور سد بار کالدر و بولجبارہ زبان اول
 لوی کورنسه و اولان مرغہ و خلق ایمن تشرور
 و فتنہ جوق اولہ • ایلمار و جریلر اولہ

و پیوسته جوق یغنه ذکر کرده کسب غرق اوله
 اوبه و یغنی و یچین اهلیتاریه مالی وصاتم
 هلاکت کما خوش اوله **اگر** بوایده یغنی اوله
 زور و ملیده قتل اوله مشرق باد تا یغنی جنک
 بده هر طرفین چریلر بر سبک ملر اوله با اذهر
 سرتیه ظلم اید لر نام ایلدیه یغنه شهر خراب
 اوله بزلو و زور بر عیسی ایدوب اولدور لر قتل
 یغنه هلاک اوله **اما** بیلوک صوکی ایا اوله
 بوایدن کولک کوملسه و بوایده کولک صلا
 ایندلسه قیغنه اوله خلق ایزم بکاش
 شهر لر قیغور غصه جوق اوله درتا یغنی

79
 فرعون اوله **و** یغنه اوله **اگر** بوایدن بر کومل
 خلق از اسنده مرکه مغالان و در لود لو خسته
 و غصه جوق اوله و زلزله واقع اوله صولر جوق
 بوا دشا هر عدله سیل ایزم لر و رعیت حال خوش
 اوله **و** باغ و باج جوق اوله **و** درتا یغنی اوله **اگر**
 بوایدن زلزله اولسه اونلار و اونلار لر اسنده
 خستین جوق اوله **اما** بیلوک صوکی قتل
 اوله بوا دشا لشکر جمع ایدوب قسه و قناریت
 ایزم لر **و** بوا دشا هر خوف و حذر روز اوله
ک درون یچین درینسه سیل یغور اوله
 خلق یغنی یغنه و فان زقناریت و انزهر ای ایلد

الباب الثاني عشر في قول شير
 یعنی صول قیش ایدر سر یا نیلر دلیج شیطاط
 بکوی سکر کوندر یغنی یغنی و درنجیل جوق
 کون اولور بوا بولک اولدور قار و یغور یا چسه
 ایلدیه اولسه ککر دینی کوندر بر یغنی
 دوشتر طغور یغنی کون سیل بکدر اون بر یغنی کور
 قنی بر مزده **و** یغنی یغنی یغنی باغنه صو
 بکرمکه باغنه یغنی ککر یغنی که باغنه صو
 حکیم بکرا بشلر اولکون محدوزد و اون
 کون قیلد سیل سر و قتل کور اولدور یغنی
 کون یغنی تا ایلدیه و هواید دوشتر یغنی کون

80
 قده بجا اولور و ارایسه یغنه باغنه یغنی
 کون یغنی نالدر صوید دوشتر علم ایزم دیو کون
 اتی مسنه دیر لر یغنی بر یغنی یغنی صو و یغنی
 و هو انک شتی و صونک یغنی کیده لر
 طمر لر ای چلور اولد ککر کور کرمکه باغنه
 بکرمکه یغنی کون بر یغنی یغنی کوندر و یغنی
 شیطاط یغنی دور یغنی مارت اولدن دور
 بو کونلر د قار و یغنی صو و یغنی اوله
 کولک ایلدن کوندر یغنی یغنی یغنی
 کون قار قای دیر لر یغنی که صو ایزم و یغنی
 و بر یغنی یغنی کیده بوا یغن کون اولد یغنی

اولور بیه سی و جماع از کین اوانی و صریحان
 و قوت راف منفعتم بود در طبل و قمر و غیر
 و باز نویسه اگر بوی این کون صولسه بقور
 و قسن یغه چکور که چو اوله اسکین فساد
 و رد و جعفر صادق ندیم غمور یغه و
 اوله مشرق طرفین و مغربا بدین قزلبی اوله
 فارس اقلیند بر یک قوی قبی بهادر اوله
 ککاک این ولایتی یغه قسنه و قور قوجوق
 اوله قورت و قوش و بلان و چمان و چمان
 جوق اوله قور و قور و جوق اوله قوش و چمان
 اقلیند قی قیرلق اوله **اسکین** بوی این آی

81
 صولسه بقور جوق یغه بال و باغ بیش و چمن
 طویل سه بقور جوق
 و قوجوق اوله بوی این سبیل اوله دانیال بود
 بوی سیل ریکو اوله اگر او طویل و قی وقتن
 تورانی اوله سیل او را سنده قیغور و قنای
 و قور قور و اوله ک و اوله ک جوق اوله ک
 بله جانا و بویا خرم طبله غالب اوله **اسکین**
 بوی این کون غلنسه و کسورک و دماغی و کون
 غریب جوق و اسکین و چمن و قوجوق
 و برنج و اوزر و بیش از اوله **اسکین** بوی این آی
 غلنسه بقور و اکین و چمن و قور
 جوق اوله و ایرمقلطنه باد تا اهل عدل

82
 بدوب رعایا ککنده دور تا قلو اور بر و جوق
 و ذی این خوش اوله انبایل صوک خستاق اوله
 نما اوله نویسه **اسکین** بوی این ایجا لقون کوز
 قیش قش و قوجوق یغه اسکرد بل کوز
 بیل او اوله و هر نسنه او جوق اوله بیل بقور
 و چمن و قوجوق و ایرمقلطنه **اسکین** بوی این
 قور قلوبیلدور کور نسه بر او بویا د شای
 اوله و اول سیدن قناری اوله ایل ایل اوله
 و بکلر برین قهره قازد و کله بر عیله
 قناری اوله و بوی سیل بقور جوق سه د کرد
 کیدلر قزاق اوله چمن قناری اوله و بویا د شای

82
 و جک دخی و لوب عاقبت بجم باد تا جی قور اوله
 و کون طویل و زلزله اوله فایدن سوز بقور
 یغه خلق را سنده اختلاف جوق اوله و حامله
 عوز تر و او غلنجه قور موتا ریشنه و اسلا
 رکشی قوت اوله **اسکین** بوی این بیلدور د و کله
 کماز بران بیل ایل میز او نویسه بر باد شاه هلاک
 اوله و انک برینه بر بیک و قور **اسکین** بوی این
 الک صغره شرقدن بکاد کور نسه کون **اسکین**
 تا طری کلر نیه حاجی و جوق جفا دیده لر
 نایب سلطان نصرت بوی یا و زلزله قور
 مغربن بکاد کور نسه اوله فایک خلق تاها

خابن اولوب شاهن هلاک این لر بون لاله کاک
 خراب اوله و مصر لیلین جنک و قنارت کسک
 اولسه خبر سوزجهور لر بونه مغربا قلی چکور
 کلک و قزلق اولوب اوج میل چکور بجهیه **اگر**
 بواين تمشک بلورسه اقی و قیون قسبله نما
 یشن جوق و برقی جانور لر جوق نران این و تور
 قزلق اوله **اگر** مشرق طرفین بلورسه اولی
 طرفین جنک اولوب یکلش خورل و چری طوقین
 و مسلمان ایه کافرا سنن قنه و عاقبت فصل
 اوله کافرا قیوب خلیجه کسلر **اگر** بواين
 هواده قزلق مشرق طرفین بلورسه میل حقور

83
 ۸۴
 لاله اوله **اگر** و نله قرسه بر اولو سلطات
 هلاک اوله **اگر** مغرب طرفه بلورسه کسک
اگر بواين کوکن بر عیالنت بلورسه سلط
 تور عویاز کالتر نران و اوغری و حراو باسبله
 خلق بجن قنه اولوب بریز قنه لر و غایب
 خستاق اوله بر اولوبک و بار اولو سلطان
 فوت اوله بجم بادشاهی ایل امر قله **اگر**
 نواید شکل حیوان کور و نسه جان جوق دکله
 لیلها برور بر اولو سلطان هلاک اوله
 میل عیغوف قنارت و قزلق اوله **اگر** بادناه
 رعایا بظلم این عسکر زحمت چکه **اگر**

بواين کولک کورسه صوغاز و صمصاق اوله
 ارب و بغدای بجهین و قزق رلو نعت بول اوله
 یشنه قنارت یشنه و و با بلور تکل و کیه و
 بکری سنه دکی کورسه عیار اسنده
 اختلاف و باز قزلق و قیش جبلک لاله قور
 بعه عشر خرن کورسه میل بوکله بال و باغ و
 بوکله اما جر ظلم شرح جوق اوله **اگر** بواين لاله
 بنسه میل عیغوف اوله و صلور طشه ترک ایل اوله
 تیار اصلی این اقبال صولکن عسکر و نسه ولایت
 چر بلر برین ایل امسک اولسه **اگر** بواين کوکن
 و دانسه نما کوندوز انسه امرض خلیجه جوق

85
 ۸۶
 سفر خور اولسه و بر اولو باد شاه دنیا دکل
 ایلده قنه و طلق اوله حیوانات قسبله قور
 جوق **اگر** او دیکه سبله انسه خستاق ایزیر بللر
 ذکر لرد کله نرق اوله قی استیلر اوله قنه
 جوق اوله بیل و کیه بر اولو باد شاه قنارت اوله
 صلور قنارت اوله نام ایلنه باغی کسیر ایل قسبله
اگر بواين قور بغصور نسه میل بر کتلو
 و او خرق و انسیلک و سلامتک اوله تیار
 این باد شاه عدل میل این لور و رعایا بخوش
 اوله **اگر** بواين طلو نسه بولک کسک و نرق
 و حراو باسبله باز کالتر نران این لر بولک کسبله

